

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาล
ตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

BUDDHADHAMMA APPLICATION FOR LOCAL POLITICIAN'S ROLES
PROMOTION IN TABMA SUB-DISTRICT MUNICIPALITY,
MUEANG DISTRICT, RAYONG PROVINCE

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์

นายธนกฤต ชัยเทวะกุล

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๗

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาล
ตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

นายธนภุต ชัยเพวะกุล

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๖๗

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Buddhadhamma Application for Local Politician's Roles
Promotion in Tabma Sub-District Municipality
Mueang District, Rayong Province

Mr. Thanakit Chaitewakul

A Research Paper Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree of
Master of Political Science

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
C.E. 2024

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับสารนิพนธ์ เรื่อง
“การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักรบเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลท่าบมา อำเภอมะ
เมือง จังหวัดระยอง” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

(พระสุธีรัตนบัณฑิต, รศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบสารนิพนธ์

(รศ. ดร.สุพล สุยะพรหม)

ประธานกรรมการ

(รศ. ว่าที่ พ.ต.ดร.สวัสด์ จิรัฏฐิติกาล)

กรรมการ

(ศ. ดร.จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ)

กรรมการ

(รศ. ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)

กรรมการ

(รศ.อนุภูมิ ไชวเกษม)

กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

รศ. ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์

ประธานกรรมการ

รศ.อนุภูมิ ไชวเกษม

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

อานนท์ ชัยเทวะกุล

(นายธนภุต ชัยเทวะกุล)

ชื่อสารนิพนธ์ : การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ผู้วิจัย : นายธนกฤต ชัยเทวะกุล

ปริญญา : รัฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

: รศ. ดร. เต็มศักดิ์ ทองอินทร์, พธ.บ. (การสอนสังคมศึกษา), M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science)

: รศ. อนุภูมิ โขเวชม, พธ.บ. (สังคมวิทยา), (M.A. Politics)

วันสำเร็จการศึกษา : ๑ สิงหาคม ๒๕๖๗

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑. เพื่อศึกษาบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ๒. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของหลักธรรมกับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง และ ๓. เพื่อศึกษาแนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

โดยการวิจัยในครั้งนี้ ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี คือ การวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากประชาชนเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กลุ่มตัวอย่าง ๓๙๓ คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัจพัตถ์ ๔ กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไร โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยการพรรณนาแจกแจงความถี่ ประกอบตาราง และการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๙ รูปหรือคน และด้วยแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาความ

ผลการวิจัยพบว่า

๑. ระดับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๙๒$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้ ด้านการบริการสาธารณะสุขและสุขภาพอนามัย ($\bar{X}=๔.๑๗$) ด้านระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็ง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ($\bar{X}=๔.๐๒$) ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ($\bar{X}=๓.๙๐$) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ($\bar{X}=๓.๘๙$) ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X}=๓.๘๑$) และด้านการจัดระเบียบชุมชนสังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ($\bar{X}=๓.๗๐$) ตามลำดับ

๒. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสังคหวัตถุ ๔ กับการส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับสูง ($r=0.811^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กล่าวคือ หลักสังคหวัตถุ ๔ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในการเป็นผู้ให้ที่ดีและสื่อสารที่เกิดประโยชน์ ประพฤติตนเป็นแบบอย่าง วางตนเสมอต้นเสมอปลาย นำศรัทธา

๓. การประยุกต์หลักสังคหวัตถุเพื่อส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.89$) อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับดังนี้ “หลักอรรถจริยา (การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น)” ($\bar{X}=3.94$) รองลงมาคือ “หลักสมานัตตตา (การวางตนให้เหมาะสม)” ($\bar{X}=3.92$), “หลักปิยวาจา (ถ้อยคำที่เป็นประโยชน์)” ($\bar{X}=3.88$) และ “หลักทาน (การสงเคราะห์ประชาชน)” ($\bar{X}=3.82$) ตามลำดับ โดยมีแนวทางในการพัฒนา คือ ๑) นักรการเมืองท้องถิ่นให้ความสนใจและใส่ใจให้มีระบบสาธารณสุขออกให้บริการขั้นพื้นฐานแก่ประชาชน ๒) นักรการเมืองท้องถิ่นจัดให้มีระบบสาธารณูปโภค โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ ๓) นักรการเมืองท้องถิ่นเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ ตามกฎระเบียบของชุมชน สังคม และร่วมการรักษาความสงบเรียบร้อยตามหมู่บ้านต่างๆ และ ๔) นักรการเมืองท้องถิ่นมีภาพลักษณ์ในการส่งเสริมกิจกรรมการออกกำลังกายและรักษาสุขภาพ และสนับสนุนการออกกำลังกายให้ประชาชนได้เป็นแบบอย่าง ร่วมกิจกรรมตามจารีตประเพณีกับประชาชนในท้องถิ่น วางตนได้เหมาะสมกับสถานการณ์

Research Paper Title : Buddhadhamma Application for Local Politician's Roles Promotion in Tabma Sub-District Municipality Mueang District, Rayong Province

Researcher : Mr. Thanakit Chaitewakul

Degree : Master of Political Science

Thesis Supervisory Committee

: Assoc. Prof. Dr. Termsak Thong-In, B.A. (Teaching in Social Studies), M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science)

: Assoc. Prof. Anubhumi Sowkasem, B.A. (Sociology), M.A. (Politics)

Date of Graduation: August 1, 2024

Abstract

Objectives of this research were: 1. To study the role of local politicians at Tabma Sub-District Municipality, Mueang District, Rayong Province. 2. To study the relationship between Dhamma principles and promoting the role of local politicians at Tabma Sub-District Municipality, Mueang District, Rayong Province. and 3. To study the application of Buddhist principles to promote the role of local politicians at Tabma Sub-District Municipality, Mueang District, Rayong Province.

Methodology was the mixed research methods. The quantitative research, collected data using questionnaires to collect data from 393 samples who were citizens of Tabma Sub-District Municipality, Mueang District, Rayong Province, Data were analyzed using descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, standard deviation. and test the hypothesis by analyzing the relationship between Principles of Sangkhahavatthu 4 and promoting the role of local politicians at Tabma Subdistrict Municipality, Mueang District, Rayong Province. and the development of citizens' political participation. To find out the relationship between the two variables, whether they were related and related or not. By finding the Pearson correlation coefficient by describing frequencies, including tables. The qualitative research, data were collected by in-depth interviewing 9 key informants with a structured in-depth interview script. Data were analyzed by content descriptive interpretation

Findings of the research were as follows:

1. The overall level of promoting the role of local politicians at Tabma Subdistrict Municipality, Mueang District, Rayong Province was at a high level. ($\bar{x}=3.92$) When considering each aspect, It was found to be at a high level in every aspect that were arranged

in order as follows: Public health and hygiene services. ($\bar{X}=4.17$), Utilities system Public facilities for strengthening and promoting community participation ($\bar{X}=4.02$), Quality of life promotion work ($\bar{X}=3.90$), Infrastructure ($\bar{X}=3.89$), Arts and culture, traditions and local wisdom ($\bar{X}=3.81$) and community organization, society, and maintaining peace and order ($\bar{X}=3.70$) respectively.

2. The relationship between the Sangha Vattu 4 principles and promoting the role of local politicians at Tabma Sub-District Municipality, Mueang District, Rayong Province has a positive relationship at a high level ($r=0.811^{**}$) with statistically significant value at 0.01 level, indicating that the Sanghavattu 4 could be applied to promote the role of local politicians at Thap Ma Sub-District Municipality, Mueang District, Rayong Province, by being good givers and beneficial communicators. Behave as an example and remain consistency and trustworthy.

3. The application of Sanghawattu principles to promote the role of local politicians at Tabma Sub-District Municipality, Mueang District, Rayong Province was overall at a high level. ($\bar{X}=3.89$). It was at a high level in every aspect, arranging in the following order: “Principles of Atthachariya (Conducting oneself to be beneficial to oneself and others)” ($\bar{X}=3.94$). Next is the principle of samānatta. (Proper positioning of oneself). ($\bar{X}=3.92$), “Principles of Piyavaca (useful words)” ($\bar{X}=3.88$). and “principle of alms (public assistance)” ($\bar{X}=3.82$). respectively. The guidelines for development were: 1) Local politicians pay attention and care to having a public health system to provide basic services to the people. 2) Local politicians arrange a public utility system by allowing the people to participate in management. 3) Local politicians are role models in following community and social rules and participating in maintaining peace and order in various villages, and 4) Local politicians have an image of promoting exercise activities and maintaining good health and encourage exercise for the people to be role models by participating in traditional activities with local people. Position oneself appropriately to the situation.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักรบการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง” สำเร็จเสร็จสมบูรณ์ได้ เพราะได้รับความเมตตาจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ รศ. ดร. เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ และ รศ. อนุภูมิ โขวเกษม ที่ได้ให้คำแนะนำและได้กรุณา เสียสละเวลาให้คำปรึกษา และตรวจสอบแก้ไขสารนิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณ รศ. ดร.อภิญา ฉัตรช่อฟ้า ผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ที่ช่วยแนะนำตั้งแต่เริ่มต้นการศึกษาจนจบการศึกษา และขอขอบคุณ ประธานและคณะกรรมการสอบทุกท่าน ที่ให้คำแนะนำและชี้แนะให้งานวิจัยฉบับนี้มีความสมบูรณ์ และขอขอบคุณ รศ. ดร.สุพล สุยะพรหม ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ ที่ให้โอกาสเข้ารับการศึกษาที่หลักสูตรแห่งนี้ และการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณ พระครูสุธีกิตติบัณฑิต, รศ.ดร., พระปลัดระพิน พุทธิสาโร, รศ.ดร., ผศ.ดร.นรพัชร เสาธงทอง, ว่าที่ ร.ต. ดร.เอกรินทร์ ศิริรัตนชัย, นายเรืองฤทธิ์ ประกอบธรรม, นายเจต เมฆอรุณ, ร.ต.อ.ดำหริ จูติ, นางสาวสโรชา วงษ์ศรี, นางปาริชาติ สุทธิอีก ที่เมตตาให้ข้อมูลสำคัญ รวมทั้งขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ขอขอบคุณคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต และให้กำลังใจอยู่เสมอ การศึกษาครั้งนี้จะสำเร็จลงไม่ได้หากขาดความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่สละเวลาในการให้สัมภาษณ์ ทำให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ครบถ้วน

ขอบคุณประชาชนในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย รวมทั้งเพื่อนๆ ในหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ที่ให้การช่วยเหลือกันมาโดยตลอด

ที่สำคัญขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่มอบชีวิตและให้ปัญญา และครอบครัวที่คอยให้กำลังใจและให้ทุนการศึกษา หากการศึกษาวิจัยครั้งนี้เกิดข้อบกพร่องประการใด ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว หากจะพียงมีคุณค่าและประโยชน์ใดๆ ผู้วิจัยขอน้อมถวายบูชาคุณพระรัตนตรัย คือ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ และมอบเป็นกตเวทิตาคุณแก่ผู้มีอุปการะคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือในการทำสารนิพนธ์เล่มนี้ จนเป็นผลสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์เป็นเล่มสารนิพนธ์

นายธนกฤต ชัยเทวะกุล

๑ สิงหาคม ๒๕๖๗

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญแผนภาพ	ฅ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ฉ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ คำถามการวิจัย	๕
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๕
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๕
๑.๕ สมมติฐานการวิจัย	๗
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๗
๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๘
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๙
๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการประยุกต์	๙
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับนักการเมือง	๑๒
๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทนักการเมืองท้องถิ่น	๒๘
๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของเทศบาล	๔๓
๒.๕ หลักสังคหวัตถุ ๔	๖๒
๒.๖ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย	๗๓
๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗๘
๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๘๘
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๘๙
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๘๙
๓.๒ การวิจัยเชิงปริมาณ	๙๐
๓.๒.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๙๐
๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๙๑
๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๙๔

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล	๙๕
๓.๓ การวิจัยเชิงคุณภาพ	๙๖
๓.๓.๑ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๙๖
๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๙๗
๓.๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๙๗
๓.๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล	๙๘
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๙๙
๔.๑ ระดับการส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่น ในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	๙๙
๔.๒ ความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมกับการส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	๑๑๔
๔.๓ การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	๑๒๐
๔.๔ องค์ความรู้	๑๓๒
๔.๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๓๒
๔.๔.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย	๑๓๔
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	๑๓๘
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๓๘
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๑๔๓
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๔๗
๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๑๔๗
๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ	๑๔๗
๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	๑๔๘
บรรณานุกรม	๑๔๙
ภาคผนวก	๑๕๖
ภาคผนวก ก แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์	๑๕๗
ภาคผนวก ข ค่า IOC	๑๖๘
ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่น	๑๗๒
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์	๑๗๕
ภาคผนวก จ ภาพประกอบการสัมภาษณ์	๑๗๙
ประวัติผู้วิจัย	๑๘๒

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๒.๑	สาระสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับการประยุกต์	๑๑
๒.๒	สรุปความหมายเกี่ยวกับนักการเมือง	๑๓
๒.๓	สรุปแนวคิดเกี่ยวกับบุคคลทางการเมือง	๑๗
๒.๔	สรุปคุณลักษณะของนักการเมือง	๒๖
๒.๕	สรุปแนวคิดเกี่ยวกับนักการเมืองท้องถิ่น	๓๔
๒.๖	สรุปความหมายของบทบาท	๓๘
๒.๗	สรุปความสำคัญของบทบาท	๔๓
๒.๘	สรุปแนวคิดเกี่ยวกับหลักทวน	๖๔
๒.๙	สรุปแนวคิดเกี่ยวกับหลักปียวาจา	๖๗
๒.๑๐	สรุปแนวคิดเกี่ยวกับหลักอัตถจริยา	๗๐
๒.๑๑	สรุปแนวคิดเกี่ยวกับหลักสมานัตตา	๗๒
๒.๑๒	สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวกับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่น	๘๒
๒.๑๓	การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสังคหวัตถุ	๘๖
๓.๑	จำนวนประชากรที่มีสิทธิ์เลือกตั้งแต่ละหมู่บ้านในตำบลทับมา จังหวัดระยอง	๙๑
๔.๑	จำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ	๑๐๐
๔.๒	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการส่งเสริมบทบาท นักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัด ระยอง โดยภาพรวม และรายด้าน	๑๐๒
๔.๓	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการส่งเสริมบทบาท นักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัด ระยอง ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	๑๐๓
๔.๔	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการส่งเสริมบทบาท นักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัด ระยอง ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต	๑๐๔
๔.๕	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการส่งเสริมบทบาท นักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัด ระยอง ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบ เรียบร้อย	๑๐๕

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๖	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการส่งเสริมบทบาท นักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการ ท่องเที่ยว	๑๐๖
๔.๗	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการส่งเสริมบทบาท นักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านระบบสาธารณสุข ปโภค สาธารณูปการ ด้านการบริหารจัดการและการ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม	๑๐๗
๔.๘	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการส่งเสริมบทบาท นักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านระบบสาธารณสุข ปโภค สาธารณูปการ ด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น	๑๐๘
๔.๙	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์หลักสังคห วัตถุเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยภาพรวม และรายด้าน	๑๐๙
๔.๑๐	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์หลักสังคห วัตถุเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ตามหลักทาน (การสงเคราะห์ประชาชน)	๑๑๐
๔.๑๑	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์หลักสังคห วัตถุเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ตามหลักปิยาวาจา (ถ้อยคำที่เป็นประโยชน์)	๑๑๑
๔.๑๒	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์หลักสังคห วัตถุเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ตามหลักอหัตถจริยา (การประพฤติตนให้เป็น ประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น)	๑๑๒
๔.๑๓	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์หลักสังคห วัตถุเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ตามหลักสมานัตตตา (การวางตนให้ เหมาะสม)	๑๑๓
๔.๑๔	ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสังคหวัตถุ ๔ กับการส่งเสริมบทบาท นักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	๑๑๕

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๑๕	ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสังคหวัตถุ ๔ กับการส่งเสริมบทบาท นักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	๑๑๙
๔.๑๖	ผลการทดสอบสมมติฐาน	๑๒๐
๔.๑๗	สรุปการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่น ในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ หลักทาน	๑๒๒
๔.๑๘	สรุปการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่น ในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ หลักปิยะวาจา (ถ้อยคำที่เป็นประโยชน์)	๑๒๕
๔.๑๙	สรุปการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่น ในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ หลักอรรถจริยา (การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น)	๑๒๘
๔.๒๐	สรุปการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่น ในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ หลักสมานัตตตา (การวางตนให้เหมาะสม)	๑๓๑

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
๒.๑	ลักษณะต้องห้ามในการหาเสียงเลือกตั้ง	๖๑
๒.๒	โครงสร้างองค์กรเทศบาลตำบลทับมา	๗๓
๒.๓	กรอบแนวคิดในการวิจัย	๘๘
๔.๑	หลักทฤษฎี การส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่น ในการ ส่งเสริมประชาชน	๑๒๒
๔.๒	หลักปฎิบัติ การพัฒนาบทบาทนักการเมืองท้องถิ่น โดยใช้ ถ้อยคำที่เป็นประโยชน์	๑๒๕
๔.๓	หลักอรรถจริยา การพัฒนาบทบาทนักการเมืองท้องถิ่น โดยใช้ การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น	๑๒๘
๔.๔	หลักสมานัตตตา การพัฒนาบทบาทนักการเมืองท้องถิ่น โดยการวางตนให้เหมาะสม	๑๓๑
๔.๕	องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๓๒
๔.๖	องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย	๑๓๔

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

อักษรย่อในสารนิพนธ์ฉบับนี้ ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๓๙

การอ้างอิงพระไตรปิฎก จะระบุ เล่ม/หน้า/ข้อ หลังอักษรย่อชื่อคัมภีร์ เช่น ที.ส. (ไทย) ๙/ ๒๗๖/๔๘ หมายถึง ทีฆนิกาย สीलขันธวรรค ภาษาไทย เล่ม ๙ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๔๘ ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๓๙

๑. คำอธิบายคำย่อชื่อคัมภีร์พระไตรปิฎก

ก. คำย่อชื่อคัมภีร์พระไตรปิฎก

คำย่อ	พระสูตรตันตปิฎก ชื่อคัมภีร์	ภาษา
ขุ.ม. (ไทย)	= ขุททกนิกาย มหานิทเทศปาติ	ภาษาไทย
ที.ปา (ไทย)	= ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค	ภาษาไทย
ที.ม. (ไทย)	= ทีฆนิกาย มหาวรรค	ภาษาไทย
ที.ส. (ไทย)	= ทีฆนิกาย สीलขันธวรรค	ภาษาไทย
ม.อ. (ไทย)	= มัชฌิมนิกาย อุปริปัณณาสก์	ภาษาไทย
อง.จตุกก. (ไทย)	= อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต	ภาษาไทย
อง.ปญจก. (ไทย)	= อังคุตตรนิกาย ปญจกนิบาต	ภาษาไทย

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

๑.๑.๑ ความเป็นมา

เทศบาลเป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่นสำหรับพื้นที่เขตเมืองที่มีประชากรหนาแน่นและมีความเจริญพอสมควร นับตั้งแต่เริ่มแรกที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ทรงมีพระราชประสงค์จะจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลมีการแก้ไขโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของเทศบาลหลายครั้งและต่อมาได้มีการประกาศใช้ “พระราชบัญญัติระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖” ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายฉบับแรกที่ว่าด้วยการจัดระเบียบการปกครองตนเองของเทศบาล ๑ โดยมีความมุ่งหมายที่จะจัดตั้งเทศบาลครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศในชั้นหนึ่งชั้นใดซึ่งมีทั้งหมด ๓ ชั้น คือ เทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบลมีโครงสร้างแบบเดียวกัน คือ รูปแบบสภานายกเทศมนตรี (Council-Mayor Form) คล้ายกับโครงสร้างของระบบรัฐสภาในการเมืองระดับชาติ แบ่งเป็นฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร โดยฝ่ายนิติบัญญัติ ได้แก่ สภาตำบล สำหรับเทศบาลตำบล สภาเมือง สำหรับเทศบาลเมือง และสภานคร คณะเทศมนตรีมาจากการเลือกของสมาชิกสภาเทศบาล ซึ่งสามารถเลือกจากผู้เป็นสมาชิกสภาเทศบาลหรือบุคคลอื่นๆ ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสภาเทศบาลก็ได้^๑

สำหรับเทศบาลในปัจจุบันยังคงจัดตั้งและดำเนินงานภายใต้ “พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖” แต่มีการแก้ไขเพิ่มเติมหลายครั้งเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในแต่ละฉบับ ดังนั้น เทศบาลในปัจจุบันจึงดำเนินงานภายใต้พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๕๒ แต่ละเทศบาลมี ๒ องค์กร ประกอบด้วย สมาชิกสภาเทศบาลมาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรง มีหน้าที่ด้านนิติบัญญัติของเทศบาล และนายกเทศมนตรี มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนมีหน้าที่ด้านบริหารของเทศบาล^๒

อำนาจหน้าที่ของเทศบาลตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้กำหนดหน้าที่ของเทศบาลไว้โดยแบ่งตามประเภทของเทศบาล ดังนี้ แสดงภารกิจหน้าที่ของเทศบาลตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖ (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๓) มาตราที่ ๕๐ (๑) รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน (๒) ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ (๓) รักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล (๔) ป้องกันและระงับโรคติดต่อ (๕) ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง (๖) ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม (๗) ส่งเสริม

^๑โกวิทย์ พวงงาม, การปกครองท้องถิ่นไทย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เดือนตุลา, ๒๕๕๐), หน้า ๑๙๐.

^๒เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๙๐.

การพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ (๘) บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น (๙) หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล^๓

๑.๑.๒ ความสำคัญของปัญหา

การปกครองท้องถิ่นคือการปกครองที่รัฐกลางหรือส่วนกลางได้กระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์กรที่มีสิทธิตามกฎหมาย มีพื้นที่ และประชากรเป็นของตนเอง ประการสำคัญองค์กรดังกล่าวจะต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของการปกครองในระบบประชาธิปไตย^๔ การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นพื้นที่ทางการเมืองที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการฝึกฝนให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในกิจการบ้านเมืองที่สามารถพัฒนาต่อไปเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งของประเทศชาติได้^๕ อีกทั้งการปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นการฝึกฝนความเป็นพลเมืองในสังคมประชาธิปไตยเพราะการเมืองท้องถิ่นนั้นมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะ^๖ โดยตัวแสดงทางการเมืองท้องถิ่นที่มีบทบาทหลัก มีทั้งที่อยู่ในภาคการเมืองคือผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น ภาคราชการส่วนท้องถิ่น คือพนักงานและหน่วยปฏิบัติการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาสังคมเช่นผู้นำชุมชนหรือบุคคลที่ได้รับการเคารพยกย่องจากสมาชิกชุมชน

นับแต่ประเทศไทยมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นต้นมา เป็นผลให้มีการตราพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ นับเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญต่อการเมืองท้องถิ่น และต่อมามีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ก็ได้เพิ่มอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้นเป็นลำดับ^๗ ดังนั้น ผลจากการกระจายอำนาจของส่วนกลางที่ผ่านมา ส่งผลให้ท้องถิ่นแต่ละแห่งมีลักษณะของการจัดการปกครองที่มีตัวตนมาจากการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย ทำให้การเมืองเรื่องการเลือกตั้งขยายไปสู่การเมืองระดับท้องถิ่นมากขึ้น ประชาชนทั้งในเมืองและในชนบทต่างเกี่ยวพันกับการเลือกตั้ง และเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนในระดับต่างๆ ได้มีโอกาสเข้าสู่การแข่งขันตามระบอบประชาธิปไตยทำให้อำนาจรัฐเปลี่ยนมือจากข้าราชการส่วนกลางที่ถือครองอำนาจมายาวนานไปสู่ผู้การเมืองท้องถิ่นทำให้เกิดการแข่งขันกันเพื่อ

^๓บุญอริ ยีหมะ, การปกครองท้องถิ่นไทย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๕), หน้า ๑๓๗.

^๔วุฒิสาร ตันไชย, การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, พิมพ์ครั้งที่ ๖, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอ.พี. กราฟิค ดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๔๘), หน้า ๑๑.

^๕เอนก เหล่าธรรมทัศน์, แปรถิ่น เปลี่ยนฐาน : สร้างการปกครองท้องถิ่นให้เป็นรากฐานของประชาธิปไตย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๒), หน้า ๒๑.

^๖อุดม ทุมโฆสิต, การปกครองท้องถิ่นสมัยใหม่ : บทเรียนจากประเทศพัฒนาแล้ว, (กรุงเทพมหานคร : โครงการเอกสารและตำรา คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๐), หน้า ๓๒.

^๗อภิชาติ สถิตนิรามัย, รัฐธรรมนูญ การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของประชาชน, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เดือนตุลา, ๒๕๕๕), หน้า ๒.

เข้าชิงตำแหน่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้มข้นและรุนแรงยิ่งขึ้น^๔ อีกทั้งการที่ส่วนกลางถ่ายโอนภารกิจต่างๆสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้นก็ส่งผลให้การเมืองท้องถิ่นมีความตื่นตัวมากขึ้นอย่างรวดเร็วและทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเคลื่อนเข้าสู่การเป็นศูนย์กลางของระบบการเมืองท้องถิ่นในระดับที่เข้มข้นมากขึ้น^๕

เทศบาลตำบลทับมา สมาชิกสภาเทศบาล มาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรง มีหน้าที่ด้านนิติบัญญัติของเทศบาล เทศบาลตำบลทับมา เป็นพื้นที่ที่มีการขยายตัวของเมือง และเกิดการปรับเปลี่ยนทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็วสืบเนื่องจากอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากร และปัญหาประชากรแฝง รวมทั้งการตั้งอยู่ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ที่มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน จำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมที่จะก้าวสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่ ดังนั้นเทศบาลจึงดำเนินงานภายใต้วิสัยทัศน์ "บริหารยึดหลักธรรมาภิบาล บริการประทับใจ ห่วงใยสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการศึกษา พัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมสู่อาเซียน" ควบคู่ไปพร้อมกับหลักการบริหารเครือข่าย ๖ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การศึกษาภาพรวมและการสำรวจปัญหาของพื้นที่ เป็นการสำรวจปัญหาทุกมิติ ทั้งภายในและนอกพื้นที่อย่างครบถ้วน สามารถวิเคราะห์ปัญหาได้ตรงประเด็น วางแผนกระบวนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือให้มีประสิทธิภาพและครอบคลุมทุกหน่วยงาน องค์กร และผู้มีส่วนได้เสีย

ขั้นตอนที่ ๒ การประสานแสวงหาผู้ร่วมพัฒนาเครือข่าย โดยการชี้ให้หน่วยงานองค์กรที่จะเชิญร่วมเป็นเครือข่ายเห็นสภาพปัญหา ประเด็นการพัฒนาร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทักษะความรู้ระหว่างองค์กรเครือข่ายความร่วมมือ มีการเชื่อมโยง เข้าถึงบุคลากรในเครือข่ายอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสื่อสารให้สมาชิกทุกคนเห็นความสำคัญของเครือข่าย และร่วมมือกันทำกิจกรรมต่างๆ มีการสรรหาประสานหน่วยงานองค์กรที่เป็นแหล่งวิชาการ แหล่งทุนมาร่วมเป็นเครือข่าย เพื่อแบ่งปันทักษะและประสบการณ์แก่องค์กรหรือหน่วยงานที่เป็นเครือข่ายความร่วมมือ

ขั้นตอนที่ ๓ การสร้างพันธมิตรสัญญาร่วมกัน โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์สร้างข้อตกลงความร่วมมือเป็นพันธมิตรสัญญาร่วมกัน บุคลากรในเครือข่ายต้องมีความเอื้อเฟื้อจริงใจต่อเพื่อนร่วมงานในเครือข่าย บุคลากรเครือข่ายควรมีความสัมพันธ์กันในรูปแบบกัลยาณมิตรที่แท้จริง การสื่อสารกับบุคลากรในเครือข่ายควรสื่อสารอย่างทั่วถึง มีการกำหนดกระบวนการเรียนรู้และพัฒนางานเกี่ยวกับเครือข่ายร่วมกันอย่างเป็นพลวัต เพื่อดำเนินงานในเครือข่ายตามแผนที่วางไว้แบบมีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ ๔ การบริหารจัดการเครือข่าย ควรดำเนินงานบริหารงานเครือข่ายเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ผู้บริหารได้เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้นำเสนอข้อต่างๆ มีส่วนกำหนดวัตถุประสงค์ ข้อตกลงในการทำงาน มีโครงสร้างการบริหารเครือข่ายที่เป็นเอกภาพ การสื่อสารระหว่างผู้นำกับสมาชิกในเครือข่ายมีหลากหลายรูปแบบ มีการควบคุมตรวจสอบการบริหารงานอย่าง

^๔เวียงรัฐ เนติโพธิ์, “การกระจายอำนาจกับแบบแผนใหม่ของเครือข่ายอิทธิพล”, อ้างใน ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ (บรรณาธิการ), ก้าว (ไม่) พันประชาชนนิยม : กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : เอดิชั่นเพรส โปรดักส์, ๒๕๕๑), หน้า ๒.

^๕จรัส สุวรรณมาลา, “วัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่นในประเทศไทย”, วารสารสถาบันพระปกเกล้า, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม ๒๕๕๐) : ๑๑.

สม่ำเสมอ และเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมเพื่อลงมือปฏิบัติจริง ทำให้ทุกภาคส่วนต่างรู้สึกถึงความมีส่วนร่วม ความเป็นเจ้าของแต่ละโครงการอย่างแท้จริง ก่อให้เกิดความทุ่มเท การร่วมแรงร่วมใจ ผลักดันให้เกิดโครงการต่างๆ

ขั้นตอนที่ ๕ การติดตามผลพัฒนาการปฏิบัติงานของเครือข่ายความร่วมมือ ได้แก่ การสร้างนวัตกรรมใหม่และจัดการความรู้ที่ต่อเนื่อง สรุปและทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน ส่งเสริมให้สมาชิกมีอิสระทางความคิด ให้เกียรติยอมรับกัน และเสริมสร้างวัฒนธรรม เครือข่ายเพื่อขจัดความขัดแย้ง สร้างบรรยากาศการทำงานเครือข่ายแบบสมานฉันท์ และส่งเสริมแรงจูงใจในการร่วมมือทำงานที่เป็นระบบ

ขั้นตอนที่ ๖ การธำรงรักษาความต่อเนื่องของเครือข่าย โดยมีการบริหารจัดการข้อมูลที่เหมาะสมเหมาะสมกับการใช้งาน มีการรักษาสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกเครือข่ายทุกระดับ มีการจัดสรรผลประโยชน์จากความร่วมมือแบบเท่าเทียมกัน มีการประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่บทบาทของเครือข่ายความร่วมมือและผลสำเร็จที่เกิดขึ้น การดำเนินงานเครือข่ายเป็นลักษณะพันธมิตรภาคีกับกลุ่มบุคคล หน่วยงานองค์กร ไม่ใช่คู่แข่งกัน รวมถึงนำระบบเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในการประสานงานกับเครือข่ายต่างๆ^{๑๐}

เมื่อการปกครองท้องถิ่นมีความสำคัญ กลไกสำคัญในการปกครองท้องถิ่นนอกเหนือจากประชาชนก็คือ “สมาชิกสภา อบท.” ซึ่งจะเป็นผู้ที่ได้รับการเลือกเป็น “ผู้แทนของประชาชน” ให้เข้ามาตรวจสอบ อนุมัติ บริหารงบประมาณที่มาจากเงินภาษีของประชาชนให้เกิดประโยชน์ในชุมชนมากที่สุด ที่ผ่านมามีได้ปรากฏข่าวที่ไม่เหมาะสมของสมาชิกสภาท้องถิ่นอยู่บ่อยครั้ง ไม่ว่าจะเป็นการทุจริตคอร์รัปชัน การใช้อิทธิพล การเข้ามามีส่วนได้เสีย กอบโกยหาผลประโยชน์ ถึงขนาดต้องเซ็นฆ่าคนในองค์กรเดียวกัน^{๑๑} การข่มขู่ข้าราชการประจำ การคุกคามทางเพศหรือมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น ทั้งที่บุคคลเหล่านี้ถือเป็นผู้แทนของประชาชนในท้องถิ่นที่ได้รับความไว้วางใจให้เป็นผู้ใช้อำนาจในการบริหารท้องถิ่นเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม จึงต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชน เพราะพฤติกรรมในภาพลักษณ์ของบรรดาผู้บริหาร ย่อมเป็นปัจจัยที่สะท้อนภาพลักษณ์ของการปกครองท้องถิ่นออกสู่สายตาประชาชน และย่อมส่งผลต่อความศรัทธาในเชื่อถือของประชาชนที่มีต่อการปกครองท้องถิ่นรวมถึงส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน (people participation) ในการปกครองท้องถิ่นอีกด้วย

ผู้วิจัยเห็นว่า ควรนำหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ในการแก้ปัญหาและส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลท่าบ่อมาอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในการเป็นผู้ที่รู้จักการให้ ออกคำสั่งด้วยความเป็นมิตรต่อผู้ใต้บังคับบัญชาหรือบุคลากรประจำเทศบาล ปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความเสมอต้นเสมอปลาย ปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การบริหารท้องถิ่นในทุกด้าน

^{๑๐}มรุต วันทนากร, เทศบาลกับการปกครองท้องถิ่นไทย, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.thaipost.net/main/detail/94108> [๑๕ มีนาคม ๒๕๖๖].

^{๑๑}ทีมงานหญ้าแห่งปากคอก (ท้องถิ่น), “ภาพลักษณ์ในวัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่นต้องมีคุณธรรมจริยธรรม”, สยามรัฐออนไลน์ ๕ มีนาคม ๒๕๖๔, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://siamrath.co.th/n/225057> [๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๕].

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เพื่อการปกครองและการบริหารที่เอาใจเขามาใส่ใจเราต่อประชาชนในพื้นที่ นำมาซึ่งการได้รับความร่วมมือจากประชาชนในการทำกิจกรรมของท้องถิ่น

๑.๒ คำถามการวิจัย

๑.๒.๑ บทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เป็นอย่างไร

๑.๒.๒ การส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง มีผลกระทบใดบ้าง

๑.๒.๓ แนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เป็นอย่างไร

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาระดับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

๑.๓.๒ เพื่อศึกษาการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

๑.๓.๓ เพื่อนำเสนอแนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

วิจัยเรื่อง การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ดังนี้

๑) ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่

(๑) ปัจจัยส่วนบุคคล เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้

(๒) หลักสังคหวัตถุ ๔ หลักธรรมในการสร้างโมตรีนองคกร เพื่อการสงเสริมบทบาทนักรเมืองทองถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลทับมา สังคหวัตถุ ๔ ประการ^{๑๒} อันได้แก ทาน ปิย วาจา อตถจริยา และสมานัตตตา

๒) ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่

บทบาทนักรเมืองทองถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอมือง จังหวัดระยอง พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ กำหนดไว้ ๖ ด้าน^{๑๓} ได้แก่

๑. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน
๒. ด้านสงเสริมคุณภาพชีวิต
๓. ด้านการจัดระเบียบชุมชนและการรักษา ความสงบเรียบร้อย
๔. ด้านการทองเที่ยว
๕. ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดลอม
๖. ด้านการศาสนาศิลปวัฒนธรรม และวัฒนธรรมอันดีของทองถิ่น

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านประชากร และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๑) ประชากร

ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลทับมา อำเภอมือง จังหวัดระยอง จำนวน ๒๐,๕๓๓ คน^{๑๔}

๒) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่อง การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อสงเสริมบทบาทนักรเมืองทองถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลทับมา อำเภอมือง จังหวัดระยอง จำนวน ๙ รูปหรือคน ประกอบด้วย

- กลุ่มที่ ๑ นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน ๒ รูป
- กลุ่มที่ ๒ นักวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์ จำนวน ๒ คน
- กลุ่มที่ ๓ ข้าราชการผู้ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ จำนวน ๓ คน
- กลุ่มที่ ๔ ผู้นำทองที่ จำนวน ๒ คน

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ซึ่งใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ เทศบาลตำบลทับมา อำเภอมือง จังหวัดระยอง

^{๑๒}ที่.ป.า. (ไทย) ๑๑/๒๑๑/๑๗๑., และ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต), หลักสูตรอารยชน, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ธรรมสภา, ๒๕๕๓), หน้า ๒๐-๒๒.

^{๑๓}บุญอริ ยีหะ, การปกครองทองถิ่นไทย, หน้า ๑๔๓ - ๑๔๕.

^{๑๔}ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ เทศบาลตำบลทับมา, แผนพัฒนาทองถิ่นเทศบาลตำบลทับมา อำเภอมือง จังหวัดระยอง ปี ๒๕๖๖-๒๕๗๐, (ระยอง : เทศบาลตำบลทับมา, ๒๕๖๔), หน้า ๙.

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเริ่มตั้งแต่ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕ ถึง มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๗ รวมเป็นระยะเวลา ๒๐ เดือน

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๑ หลักทาน มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลทับมาอำเภอเมือง จังหวัดระยอง

สมมติฐานที่ ๒ หลักปิยวาจา มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลทับมาอำเภอเมือง จังหวัดระยอง

สมมติฐานที่ ๑ หลักอรรถจริยา มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลทับมาอำเภอเมือง จังหวัดระยอง

สมมติฐานที่ ๑ หลักสมานัตตตา มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลทับมาอำเภอเมือง จังหวัดระยอง

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

นักรการเมืองท้องถิ่น หมายถึง ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น เทศบาลตำบล ประกอบไปด้วยสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาล รองนายกเทศมนตรี

บทบาทหน้าที่ของเทศบาล หมายถึง ภาระกิจของเทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาลตามที่พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ กำหนดไว้ ๖ ด้าน ได้แก่ ๑. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ๒. ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต ๓. ด้านการจัดระเบียบชุมชนและการรักษา ความสงบเรียบร้อย ๔. ด้านการท่องเที่ยว ๕. ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๖. ด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

การส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลทับมาอำเภอเมือง จังหวัดระยอง หมายถึง การส่งเสริมบทบาทของนักรการเมืองท้องถิ่นตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ประกอบด้วย ทาน ปิยวาจา อรรถจริยา และสมานัตตตา

สังคหวัตถุ ๔ หมายถึง หลักธรรมในการสร้างไมตรีในสังคม คือสังคหวัตถุ ๔ ประการ อันได้แก่

๑. ทาน หมายถึง การให้ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เฉลี่ยเจือจานแจกจ่าย ช่วยเหลือด้วยสิ่งของ ทรัพย์สินเงินทอง ตลอดจนวิชาความรู้ในการบริหาร การพัฒนาท้องถิ่น

๒. ปิยวาจา หมายถึง การพูดจาโดยใช้คำสุภาพ ให้เกียรติกัน พูดด้วยความหวังดีมีน้ำใจ บอกกันถึงสิ่งที่เป็นประโยชน์ การออกคำสั่งด้วยนโยบายที่เป็นประโยชน์แก่ท้องถิ่น

๓. อรรถจริยา หมายถึง การทำประโยชน์แก่ผู้อื่น สละเรี่ยวแรงกำลังกาย กำลังความสามารถช่วยเหลือและบำเพ็ญประโยชน์ผู้อื่น

๔. สมนัตตตา หมายถึง การทำตัวเข้ากับหมู่คณะได้ ไม่ถือตัว ร่วมหมู่ ร่วมมือ ร่วมจุดหมาย ร่วมแก้ปัญหา ร่วมสุขร่วมทุกข์ รับฟังเสียงประชาชน ปฏิบัติต่อกันโดยเสมอภาค และเสมอด้านเสมอปลาย ทั้งสังคหวัตถุ ๔ ซึ่งเป็นหลักธรรมที่ทำให้ผู้นำสร้างไมตรี มีน้ำใจและมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเพื่อการดำเนินชีวิตร่วมกันอย่างสันติสุขของสังคมนั้น

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ได้ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

๑.๗.๒ ได้ความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างหลักสังคหวัตถุ ๔ กับการส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

๑.๗.๓ ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

๑.๗.๔ สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ในการส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดอื่นให้มีศักยภาพในการพัฒนาท้องถิ่น ต่อไป

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลท่าบมา อำเภอมือง จังหวัดระยอง” ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

- ๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการประยุกต์
- ๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับนักการเมือง
- ๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทนักการเมืองท้องถิ่น
- ๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของเทศบาล
- ๒.๕ หลักสังคหวัตถุ ๔
- ๒.๖ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย
- ๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการประยุกต์

การประยุกต์ หมายถึง การนำบางสิ่งมาปรับใช้ประโยชน์ให้เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทสภาพแวดล้อมและเวลาในขณะนั้น เพื่อบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ การประยุกต์อาจทำให้เกิดการใช้ประโยชน์ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ โดยทิศทางใหม่ ทั้งนี้อาจไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งใหม่ทั้งหมด แต่เป็นการพยายามคิด เพื่อหาทางใช้ประโยชน์ของสิ่งที่มีอยู่มากกว่าเดิม เพื่อใช้อย่างคุ้มค่ามากที่สุด “ประยุกต์” เป็นการนำความรู้ในวิชาการต่างๆ มาใช้ประโยชน์ในภาคปฏิบัติให้เป็นประโยชน์ เช่น วิทยาศาสตร์ประยุกต์ จิตวิทยาประยุกต์^๑ ประยุกต์โดยการนำบางสิ่งมาใช้ประโยชน์ โดยปรับใช้อย่างเหมาะสมกับสภาพที่เฉพาะเจาะจง อาจเป็นการนำ ทฤษฎี หลักการ แนวคิด ความรู้เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และนำมาใช้ประโยชน์ในภาคปฏิบัติ โดยปรับให้เข้ากับบริบทแวดล้อม ที่เป็นอยู่อย่างเหมาะสม อาจเป็นวัตถุประสงค์ของที่นำมานอกเหนือบทบาทหน้าที่เดิมให้เหมาะสมกับบริบทใหม่ หรือการประยุกต์เป็นการนำทฤษฎี หลักการ กฎเกณฑ์แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ เพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้จริง ในการแก้ไขปัญหา และการพัฒนาในรูปแบบต่างๆ เพราะมีความเป็นรูปธรรม

^๑ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๖), หน้า ๗๑๑.

มากกว่า^๒ การประยุกต์เป็นการนำแนวคิดใดๆ สู่ภาคปฏิบัติจำเป็นต้องมีการประยุกต์สิ่งนั้นเพื่อให้คนยอมรับในหลักการ เห็นพ้องกันในแนวคิดก่อน จนกระทั่งยินดีที่จะปฏิบัติร่วมกัน การประยุกต์แนวคิดที่มีลักษณะเป็นนามธรรมสู่ความเป็นรูปธรรมนี้จำเป็นต้องใช้การคิดเชิงประยุกต์อย่างเหมาะสม เพื่อให้แนวทางปฏิบัติสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และเป็นสิ่งที่ผู้ปฏิบัติเข้าใจ และสามารถกระทำตามได้ เช่น หากต้องการให้คนสวมหมวกกันน็อก ต้องเริ่มตั้งแต่การณรงค์ให้คนเห็น ความสำคัญของการสวมหมวกกันน็อก โดยการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง การจัดการณรงค์เผยแพร่ความรู้ การชี้ให้เห็นความสำคัญของชีวิต การเห็นคุณค่าความปลอดภัย อาจจะใช้วิธีการอ้างสถิติ ผู้เสียชีวิต^๓

การคิดเชิงประยุกต์ทำหน้าที่เป็นเหมือนขั้นที่สองของการคิดสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการนำมาใช้ความเหมาะสม เมื่อนำมาใช้ในบริบทนั้นๆ และพิจารณาว่าควรนำส่วนใดมาใช้ ควรปรับเปลี่ยนอย่างไร รวมถึงการวิเคราะห์ว่า เมื่อนำมาใช้แล้วจะเกิดผลดีผลเสียอย่างไร คนที่ช่างคิดสร้างสรรค์มักจะเป็นนักคิดเชิงประยุกต์ที่ประสบความสำเร็จด้วยผลงานสร้างสรรค์จำนวนมาก ไม่น้อย ในโลกเป็นผลผลิตของการคิดเชิงประยุกต์ การคิดเชิงประยุกต์จะให้ความสำคัญต่อการพัฒนาความยืดหยุ่นทางความคิด พยายามฝึกให้ไม่ยึดติดกับบทบาทหน้าที่เดิม ๆ แต่สามารถขยายขอบเขตเพื่อใช้ประโยชน์ได้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

การประยุกต์ใช้แนวคิดการถ่ายโอนความรู้ในการจัดการเรียนการสอนเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมใหม่ในการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ร่วมกันด้วยการผสมผสานเนื้อหา หลักการ และกิจกรรมที่เชื่อมโยง ความรู้ในเนื้อหาวิชาเข้าด้วยกัน ใช้ทักษะผสมผสานกัน นำไปสู่สถานการณ์จริง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้โดยองค์รวม สามารถคิดวิเคราะห์เชื่อมโยงความรู้นำมาประยุกต์ใช้แก้ไขปัญหาจริงในสภาพการทำงานจริงได้อย่างสร้างสรรค์^๔

การประยุกต์เป็นการพัฒนาทักษะการคิดที่สำคัญจากเหตุผลสำคัญหลายประการ ประกอบด้วย

๑) การประยุกต์องค์ความรู้ ช่วยลดข้อจำกัดในการแก้ปัญหา คนที่ความคิดไม่ยึดติดกับบทบาทหน้าที่จะคิดเชิงประยุกต์ได้ดี สามารถประยุกต์สิ่งๆ เดียวให้สามารถปรับใช้ได้หลายบริบท สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม นอกจากนี้การคิดเชิงประยุกต์ยังช่วยให้สามารถแก้ปัญหาได้รวดเร็วมากขึ้น เพราะไม่ยึดติดกับวัตถุประสงค์หรือบทบาทหน้าที่ของสิ่งนั้น

๒) การประยุกต์องค์ความรู้ช่วยให้บรรลุมติประสงค์ที่แตกต่าง เนื่องจากเป็นสิ่งที่ใหม่ที่ขัดแย้งกับวิถีชีวิตประจำวัน ความเคยชินค่านิยมของผู้ปฏิบัติ ไม่เหมาะสมกับช่วงเวลา สถานการณ์ หรือขัดกับบริบทความเคยชินของสังคม จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมภายใต้บริบทแวดล้อมที่แตกต่างกัน เพื่อให้คนสามารถรับแนวคิดที่เราต้องการนำเสนอได้

^๒เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, การคิดเชิงประยุกต์ (Applicative Thinking), [ออนไลน์], แหล่งที่มา : https://www.novabizz.com/NovaAce/Intelligence/Thinking_Applicative.htm [๕ กันยายน ๒๕๖๕].

^๓อรรณพ รุ่งศิรินันท์พร, การคิดเชิงประยุกต์, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : https://www.novabizz.com/NovaAce/Intelligence/Thinking_Applicative.htm#google_vignette [๕ กันยายน ๒๕๖๕].

^๔พิสิฐ ใ่อ่งเจริญ, การถอดบทเรียน : บริหารโครงการภาครัฐ, (กรุงเทพมหานคร : บจก.ทูเกเตอร์ เอ็ดดูเทนเนอร์, ๒๕๖๐), หน้า ๒๐.

๓) การประยุกต์องค์ความรู้ช่วยเพิ่มศักยภาพของการคิดสร้างสรรค์ เป็นการระดมความคิดที่แตกต่างหลากหลาย เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ๆ ที่ใช้การได้ดีและเหมาะสมมากยิ่งขึ้น ส่วนหนึ่งของการคิดสร้างสรรค์เกิดจากการประยุกต์สิ่งหนึ่งเข้ากับอีกสิ่งหนึ่ง จนกลายเป็นสิ่งใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน

๔) การประยุกต์องค์ความรู้ช่วยให้ลดการลอกเลียนแบบลดอาการหวาดหวั่นล้าสมัย การคิดเชิงประยุกต์จะช่วยให้เราไม่ด่วนฉกฉวยความพึงพอใจในสิ่งหนึ่งมาใช้ แต่ช่วยให้เกิดการคิดใคร่ครวญว่าจะนำมาใช้อย่างเหมาะสมได้อย่างไร

๕) การประยุกต์องค์ความรู้เป็นแนวทางนำไปสู่นวัตกรรมใหม่ๆ การมีเครื่องมือที่ประยุกต์ประโยชน์จากความรู้อื่นๆ มาใช้จะช่วยพัฒนาความก้าวหน้าในสาขาวิชานั้นๆ หรือพัฒนานวัตกรรมของสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ ให้ทันสมัยต่อไปได้อย่างไม่หยุดยั้ง^๕

สรุปได้ว่า การประยุกต์เป็นการนำหลักทฤษฎีต่างๆ กับประสบการณ์มาผสมผสานเชื่อมโยงความรู้เข้าด้วยกัน นำไปสู่แนวทางปฏิบัติ ตามสถานการณ์จริง เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยรวม ได้อย่างสร้างสรรค์ ให้เข้ากับเหตุการณ์และบริบทต่างๆ สอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน

ตารางที่ ๒.๑ สารสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับการประยุกต์

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ราชบัณฑิตยสถาน	นำความรู้มาปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ เช่น วิทยาศาสตร์ ประยุกต์ จิตวิทยาประยุกต์
เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์	การประยุกต์ หมายถึง การนำบางสิ่งมาใช้ประโยชน์ โดยปรับใช้อย่างเหมาะสมกับสถานะที่เฉพาะเจาะจง อาจเป็นทฤษฎี หลักการ แนวคิด ความรู้เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
อรรณณ รุ่งศิรินันท์พร	การประยุกต์ต้องใช้ในการคิดเชิงประยุกต์อย่างเหมาะสม เพื่อทำให้แนวทางปฏิบัติสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และเป็นสิ่งที่ผู้ปฏิบัติเข้าใจ และสามารถกระทำตามได้
ชลิดา ตระกูลสุนทร	การประยุกต์เป็นการพัฒนาทักษะการคิดที่สำคัญ เป็นการนำแนวคิดใดๆ สู่ภาคปฏิบัติ เพื่อให้คนยอมรับในหลักการ เห็นพ้องกันในแนวคิดก่อน จนกระทั่งยินดีที่จะปฏิบัติร่วมกัน

^๕ชลิดา ตระกูลสุนทร. บทที่ ๗ การประยุกต์องค์ความรู้สู่ชุมชนเป้าหมาย, (นครปฐม : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, ๒๕๖๐), หน้า ๑-๒.

ตารางที่ ๒.๑ สารสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับการประยุกต์ (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พิสิฐ โอ่งเจริญ	การประยุกต์ใช้แนวคิดการถ่ายโอนความรู้ในการจัดการเรียนการสอนเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมใหม่ในการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ร่วมกันด้วยการผสมผสานเนื้อหา หลักการและกิจกรรมที่เชื่อมโยงความรู้ในเนื้อหารายวิชาเข้าด้วยกัน ใช้ทักษะผสมผสานกัน นำไปสู่สถานการณ์จริง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้โดยองค์รวม สามารถคิดวิเคราะห์เชื่อมโยงความรู้นำมาประยุกต์ใช้แก้ไขปัญหาจริงในสภาพการทำงานจริงได้อย่างสร้างสรรค์

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับนักการเมือง

๒.๒.๑ ความหมายของนักการเมือง

นักการเมืองถือว่าเป็นผู้นำทางการเมืองหรือบุคลากรทางการเมืองเป็นบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับการมีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะและการวินิจฉัยสั่งการซึ่งรวมผู้ดำรงตำแหน่งวินิจฉัยสั่งการในรัฐบาลและผู้ที่มีงำดำรงตำแหน่งเหล่านั้นไม่ว่าด้วยวิธีการเลือกตั้ง การแต่งตั้ง หรือวิธีอื่น ดังนั้น การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับนักการเมืองจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญ ในการศึกษาวิจัยเรื่อง "การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง" ครั้งนี้นักวิชาการทั้งหลายได้ให้ความหมายของนักการเมืองท้องถิ่น

คำว่า “นักการเมือง” (politician) มาจากคำว่า “การเมือง” (politics) มาจากภาษากรีก คือ คำว่า “polis” แปลว่า เมืองหรือนคร ตามประวัติศาสตร์การปกครองของกรีกในสมัยโบราณ ปรากฏว่าเมืองหรือนครมีฐานะเป็นรัฐ (state) หรือที่เรียกว่านครรัฐ (city-state) เช่น นครเอเธนส์ และนครสปาร์ตา เป็นต้น เมืองหรือนครในสมัยโบราณต่อมาจึงกลายสภาพเป็น “รัฐ” ตามความหมาย ในปัจจุบัน ในนครรัฐเอเธนส์ ถือว่าสังคมคือ การเมือง ประชาชนทั้งหมดในฐานะที่มีส่วนร่วมในกิจการของรัฐก็คือ นักการเมืองและบุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการอำนวยการปกครองของรัฐ หรือเมืองก็คือ ประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการเมืองมากกว่าคนอื่นๆ^๖ นอกจากนี้พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน^๗ ได้ให้ความหมายไว้ว่า นักการเมือง หมายถึง ผู้ฝักใฝ่ในทางการเมือง ผู้ที่ทำหน้าที่ทางการเมือง เช่น รัฐมนตรี สมาชิกสภา

^๖ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, ปัญหาการเมืองไทยในปัจจุบัน, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๕๒), หน้า ๑๐.

^๗ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔, หน้า ๑๒๑๑.

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานได้ให้ความหมายไว้ว่า นักการเมือง หมายถึง ผู้ฝึกฝนในทางการเมือง ผู้ทำหน้าที่ทางการเมือง เช่น รัฐมนตรี สมาชิกรัฐสภา^๔ คำว่า นักการเมือง (Politician) คือ บุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการอำนวยการปกครอง รัฐหรือเมืองในระบอบประชาธิปไตย บุคคลที่ได้ชื่อว่าเป็นนักการเมืองนั้น โดยปกติแล้วต้องสมัครรับเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนแสดงความนิยมชมชอบ และเมื่อได้รับเลือกตั้งแล้วก็อยู่ในตำแหน่งในระยะเวลาอันจำกัด เช่น ๔ ปีหรือ ๕ ปีเมื่อระยะเวลาที่อยู่ในตำแหน่งสิ้นสุดลง วงจรทางการเมืองก็จะเริ่มต้นใหม่อีกครั้งหนึ่ง กล่าวคือ จะต้องทำการเลือกตั้งกันใหม่เพื่อหาบุคคลที่จะไปดำรงตำแหน่งทางการเมือง

โดยเหตุที่นักการเมืองต้องต่อสู้กับคู่แข่งเพื่อให้ประชาชนออกเสียงลงคะแนนหรือแสดงความนิยม ผู้ที่เป็นนักการเมืองมักได้ชื่อว่าเป็นบุคคลที่แสวงหาผลประโยชน์เฉพาะหน้าเป็นคนฉวยโอกาสและมากไปด้วยเล่ห์กลตลอดจนใช้อุบายต่างๆ เพื่อจูงใจให้ประชาชนลงคะแนนเสียงแก่ตนไม่ว่าจะผิดทำนองคลองธรรมหรือไม่อย่างไรก็ดีเจตนารมณ์ของนักการเมืองที่ประกาศต่อประชาชนขณะทำการรณรงค์หาเสียงนั้น ทุกคนต่างมีความปรารถนาจะทำประโยชน์ให้แก่บ้านเมือง และให้ประชาชนได้รับความผาสุก แต่เนื่องจากต้องมีการแข่งขันเพื่อเอาชนะใจประชาชนจึงมักมีการโน้มน้าวจิตใจประชาชนด้วยวิธีการต่างๆ และมีการโจมตี ขั้วคู่ของตนซึ่งกันและกัน ซึ่งถือว่าการ ปฏิบัติการทางการเมืองที่หลีกเลียงมิได้^๕

สรุปได้ว่า นักการเมืองเป็นผู้นำทางการเมือง มีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะและการวินิจฉัยสั่งการซึ่งรวมผู้ดำรงตำแหน่งวินิจฉัยสั่งการ ด้วยวิธีการเลือกตั้ง การแต่งตั้ง หรือวิธีอื่น ดังนั้น การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับนักการเมืองจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญ นักการเมือง เป็นบุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการอำนวยการปกครองของรัฐ คือ ประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการเมืองมากกว่าคนอื่นๆ

ตารางที่ ๒.๒ สรุปความหมายเกี่ยวกับนักการเมือง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ราชบัณฑิตยสถาน	นักการเมือง หมายถึง ผู้ฝึกฝน ในทางการเมือง
ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์	ผู้ทำหน้าที่ทางการเมือง เช่น รัฐมนตรี สมาชิกรัฐสภา
	นักการเมืองและบุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการอำนวยการปกครองของรัฐ หรือเมืองก็คือ ประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการเมืองมากกว่าคนอื่นๆ

^๔ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช ๒๕๕๔, หน้า ๖๒๑.

^๕ธีรชัย วงศ์สังข์, “คุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นในอุดมคติ: กรณีศึกษาเขตตำบลบางโปร่ง อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ, (คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๔), หน้า ๖๕.

ตารางที่ ๒.๒ สรุปความหมายเกี่ยวกับนักการเมือง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ธวัชชัย วงศ์สังข์	นักการเมือง (Politician) คือ บุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการอำนวยความสะดวก รัฐบาลหรือเมืองในระบบประชาธิปไตย บุคคลที่ได้ชื่อว่าเป็นนักการเมืองนั้น โดยปกติแล้วต้องสมัครรับเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนแสดงความนิยมชมชอบ
Dahl	บุคคลทางการเมืองตามลักษณะของการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมือง ผู้สนใจทางการเมือง ผู้แสวงหาอำนาจ และผู้นำในสังคมการเมืองมีบุคคลบางคน ทรงอำนาจ หมายถึง บุคคลที่มีทรัพยากรทางการเมืองหรือเป็นผู้ใช้อำนาจทางการเมือง
ราชบัณฑิตยสถาน	นักการเมือง หมายถึง ผู้ฝ่าฝืนในทางการเมือง ผู้ทำหน้าที่ทางการเมือง เช่น รัฐมนตรี สมาชิกวุฒิสภา

๒.๒.๒ บุคคลทางการเมือง

บุคคลทางการเมืองตามลักษณะของการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมืองหรือการมีส่วนร่วมทางการเมือง หรือผู้ที่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมืองทั้งทางตรงและทางอ้อม ส่วนใหญ่แล้วบุคคลเหล่านี้รู้ถึงความสำคัญของการตัดสินใจของรัฐบาลหรือ สถาบันทางการเมืองอื่นๆ บุคคลที่สนใจเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมือง

บุคคลทางการเมืองตามลักษณะของการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมืองมากน้อยแตกต่างกันออกไป ๔ ระดับ ดังนี้

๑. ผู้ไม่สนใจทางการเมืองหรือสนใจทางการเมืองน้อย มักเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศที่กำลังพัฒนา ได้แก่ผู้ที่มีความเฉยเมยทางการเมือง ไม่สนใจที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมืองหรือกระบวนการทางการเมือง อาทิ ไม่สนใจไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ไม่สนใจที่จะเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือลงสมัครรับเลือกตั้ง หรือไม่สนใจในเรื่องราวต่างๆ ทางการเมืองเลย บุคคลจำนวนนี้มีสาเหตุที่ไม่อยากเข้าไปเกี่ยวข้องกับการเมืองแตกต่างกัน ออกไปแต่ส่วนใหญ่แล้วบุคคลเหล่านี้มีความเชื่อว่าพวกเขาไม่มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองดีพอที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวได้

๒. ผู้สนใจทางการเมือง เป็นบุคคลที่สนใจเรื่องราวข่าวสารทางการเมืองและอาจเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในการดำเนินการของรัฐ การเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องนี้มีอยู่หลายหนทางที่มีลักษณะแตกต่างกันออกไป เช่น บุคคลที่รู้ว่าอะไรจะเกิดขึ้นทางการเมืองและมีความเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของตนอย่างไร บุคคลที่รู้ถึงความสำคัญของการตัดสินใจของรัฐบาลหรือ

สถาบันทางการเมืองอื่นๆ บุคคลที่สนใจเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองระดับหนึ่ง เช่น สนใจไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง สนใจสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง แต่ยังไม่ถึงระดับที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งหรือเข้าไปเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจตลึงใจหรือการกำหนดนโยบายโดยตรง

๓. ผู้แสวงหาอำนาจและผู้นำในสังคมการเมืองมีบุคคลบางคนพยายามแสวงหาอำนาจมากกว่าคนอื่น ๆ ซึ่งทำให้เขามีอำนาจหรืออิทธิพลทางการเมืองมากกว่าบุคคลเหล่านี้จะพยายามแสวงหาอิทธิพลเพื่อผลทางด้านนโยบาย ระเบียบข้อบังคับและการตัดสินใจตลึงใจในการใช้บังคับกฎหมายของรัฐและอิทธิพลทางการเมืองนี้ ไม่มีทางที่สมาชิกในระบบการเมืองจะมีได้อย่างเท่าเทียมกัน การแสวงหาอำนาจก็เพื่อประโยชน์ในการยึดครองทรัพยากรทางการเมืองโดยมีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองผลประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวม เพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในสังคม หรืออาจจะเป็นการแสวงหาอำนาจเพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือพวกพ้องเพียงกลุ่มน้อยก็ตาม

๔. ผู้ทรงอำนาจ หมายถึง บุคคลที่มีทรัพยากรทางการเมืองหรือเป็นผู้ใช้อำนาจทางการเมือง อันเนื่องมาจากความแตกต่างของสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้แก่บุคคลเหล่านี้มากกว่าบุคคลโดยทั่วไปในระบบการเมือง^{๑๐}

บุคคลเหล่านี้อาจมิได้ต้องการแสวงหาอำนาจการจำแนกบุคคล ออกเป็น ๔ กลุ่ม หรือ ๔ ระดับ จึงทำให้พอจะมองเห็นได้ว่านักการเมืองในความหมายโดยทั่วไป คือ บุคคลประเภทที่สาม หรือผู้ที่แสวงหาอำนาจและผู้นำ ซึ่งเป็นความหมายที่มีความเข้าใจกันโดยทั่วไปมากที่สุดในปัจจุบัน หรือในอีกพรตนะหนึ่งมีความเข้าใจว่า การเมืองนั้นเกี่ยวข้องกับุคคลประเภทที่ ๓ ว่าเป็นผู้ที่ฝึกฝนทางการเมือง ได้แบ่งกลุ่มนักการเมืองออกตามอาชีพเป็น ๓ กลุ่มใหญ่ๆ คือ

๑. กลุ่มนักการเมืองที่มาจากข้าราชการพลเรือนชั้นผู้ใหญ่ที่ปลดเกษียณแล้ว หรือกำลังจะปลดเกษียณ

๒. นักการเมืองที่มาจากกลุ่มพ่อค่านักธุรกิจ นายธนาคารและผู้ประกอบอาชีพอิสระต่างๆ เช่น นายแพทย์ ทนายความ และวิศวกร เป็นต้น

๓. นักการเมืองที่มาจากทหาร นายทหารที่มาเป็นนักการเมืองจะเคยดำรงตำแหน่งอยู่ในระดับสูงในกองทัพหรืออยู่หน่วยคุมกำลังรบเป็นส่วนใหญ่^{๑๑}

ประเภทของนักการเมือง อีกประเภทหนึ่ง คือแบ่งประเภทของนักการเมืองตามการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง แบ่งได้เป็น ๓ ประเภท ได้แก่

^{๑๐}Dahl, อังโน ธวัชชัย วงศ์สังสะ, “คุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นใน อุดมคติ : กรณีศึกษาเขตตำบลบางโปรง อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ, (คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๔), หน้า ๒๒-๒๓.

^{๑๑}Evers, H.D. and T.H. Silcock, อังโน โกวิท พวงงาม, การปกครองท้องถิ่นไทย : หลักการและมติใหม่ในอนาคต, (กรุงเทพมหานคร : วิทยุชน, ๒๕๕๙), หน้า ๕๖.

๑. ประเภทอาสาหรืออุทิศตัวเต็มที่ กลุ่มนี้จะอุทิศตัวเองจะเป็นพวกที่มีความคิดและความรู้สึกที่รุนแรง เช่น ยอมรับนับถือนโยบายพรรคและหัวหน้าพรรคอย่างลึกซึ้ง จนสามารถเอาการเมืองแทนศาสนาได้ เชื้อมั่นและหวังในระบบการเมือง พวกนักการเมืองประเภทนี้จะเป็นหัวหอกสำคัญที่เดินหน้า ได้แก่ นักการเมืองระดับหัวหน้าพรรค กรรมการบริหารพรรค หรือเลขาธิการพรรค เป็นต้น

๒. ประเภทแนวร่วมหรือพันธมิตร นักการเมืองประเภทนี้มีศรัทธาและมีอุดมการณ์ทางการเมือง รองจากนักการเมืองประเภทแรก แต่จะมีระดับความเชื่อมั่นศรัทธาในระบบการเมืองลดระดับลงมาบ้างเล็กน้อย

๓. ประเภทพวกมีศรัทธา สำหรับนักการเมืองประเภทนี้มีระดับความเป็นศรัทธาทางการเมืองไม่รุนแรงพอ แม้ว่าโอกาสจะอำนวยให้ก็ตาม พวกนี้จะเป็นพวกเฉื่อยชา เฉยเมยทางการเมือง แต่มีความเชื่อมั่นและมีศรัทธาในระบบการเมืองอยู่บ้าง แต่เมื่อความรู้สึกเฉื่อยชาเข้าครอบงำพวกนี้มักจะโทษคนอื่นเสมอไป^{๑๒}

บุคคลที่ต้องการแสวงหาอำนาจการจำแนกบุคคล หรือผู้ที่แสวงหาอำนาจและผู้นำ ซึ่งเป็นความหมายที่มีความเข้าใจกันโดยทั่วไปมากที่สุดในปัจจุบัน ความประพฤติที่เหมาะสมของนักการเมือง ๗ ประการ กล่าวคือ

๑. นักการเมืองไม่ควรที่จะเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว

๒. นักการเมืองต้องมีความยึดมั่น มีศักดิ์ศรีและมีเกียรติยศ คำนึงถึงศักดิ์ศรี และเกียรติยศ

๓. นักการเมืองที่ดีต้องมีเป้าหมายที่ดี

๔. นักการเมืองที่ดีต้องมีความรับผิดชอบ ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง

๕. นักการเมืองต้องเป็นคนเปิดเผย โปร่งใส ไม่ปิดบังซ่อนเร้น

๖. นักการเมืองต้องมีความซื่อสัตย์ สุจริต

๗. นักการเมืองต้องมีความเป็นผู้นำ กล่าวที่จะนำในสิ่งที่ดี^{๑๓}

สรุปได้ว่า นักการเมือง คือ ผู้สนใจใฝ่การเมือง ปรารถนาเป็นผู้นำที่ทำหน้าที่ทางการเมืองเป็นตัวแทนอาสาประชาชน ในการทำหน้าที่รับผิดชอบในการปกครองรัฐหรือเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยการเข้ามาเป็นนักการเมือง นั้นจะต้องผ่านกระบวนการเลือกตั้งจากประชาชนให้

^{๑๒} รัชชัย วงศ์สังข์, “คุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นในอุดมคติ : กรณีศึกษาเขตตำบลบางโปรง อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ, (คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๔), หน้า ๒๔.

^{๑๓} Nol and Commis, อ้างใน อมร รัชชาติ, “การกระจายอำนาจที่ผิดพลาดซ้ำซากของมหาดไทย และนักการเมือง”, วารสารสุโขทัยธรรมาธิราช, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม – สิงหาคม ๒๕๔๔) : ๗.

เข้ามาทำหน้าที่บริหารงาน โดยนักการเมืองในระดับท้องถิ่น ได้แก่ บุคคลที่เข้ามามีบทบาทในการบริหาร องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล

ตารางที่ ๒.๓ สรุปแนวคิดเกี่ยวกับบุคคลทางการเมือง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ราชบัณฑิตยสถาน	นักการเมือง หมายถึง ผู้ฝึกฝน ในทางการเมือง ผู้ทำหน้าที่ทางการเมือง เช่นรัฐมนตรี สมาชิกรัฐสภา
ธวัชชัย วงศ์สังยะ	นักการเมือง (Politician) คือ บุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการอำนวยความสะดวก ปกครอง รัฐหรือเมืองในระดับอบประชาธิปไตย
Dahl	บุคคลทางการเมืองตามลักษณะของการเข้าไปยุ่งเกี่ยวทางการเมือง ผู้สนใจทางการเมือง ผู้แสวงหาอำนาจ และผู้นำในสังคมการเมืองมีบุคคลบางคน
Silcock & Evers	นักการเมืองออกตามอาชีพเป็น ๓ กลุ่มใหญ่ๆ คือ ๑. กลุ่มนักการเมืองที่มาจากข้าราชการพลเรือนชั้นผู้ใหญ่ที่ปลดเกษียณแล้ว ๒. นักการเมืองที่มาจากกลุ่มพ่อค้านักธุรกิจ นายธนาคารและผู้ประกอบอาชีพอิสระ ๓. นักการเมืองที่มาจากทหาร
Nol and Commis	ความประพฤติที่เหมาะสมของนักการเมือง ๗ ประการ กล่าวคือ ๑. นักการเมืองไม่ควรที่จะเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ๒. นักการเมืองต้องมีความยึดมั่น มีศักดิ์ศรีและมีเกียรติยศ คำนึงถึงศักดิ์ศรี และเกียรติยศ ๓. นักการเมืองที่ดีต้องมีเป้าหมายที่ดี ๔. นักการเมืองที่ดีต้องมีความรับผิดชอบ ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ๕. นักการเมืองต้องเป็นคนเปิดเผย โปร่งใส ไม่ปิดบังซ่อนเร้น ๖. นักการเมืองต้องมีความซื่อสัตย์ สุจริต ๗. นักการเมืองต้องมีความเป็นผู้นำ กล่าวที่จะนำในสิ่งที่

ตารางที่ ๒.๓ สรุปแนวคิดเกี่ยวกับบุคคลทางการเมือง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ธวัชชัย วงศ์สังยะ.	ประเภทของนักการเมือง ตามการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง แบ่งได้เป็น ๓ ประเภท ได้แก่ ๑. ประเภทอาสาหรืออุทิศตัวเต็มที่ ๒. ประเภทแนวร่วมหรือพันธมิตร ๓. ประเภทพวกมีศรัทธา

๒.๒.๓ คุณลักษณะของนักการเมือง

นักการเมืองหรือผู้ปฏิบัติงานทางการเมืองเป็นส่วน ประกอบสำคัญของการพัฒนาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งมีความสำคัญพอๆ กับผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตั้งแต่ส่วนที่สำคัญอีกส่วนหนึ่งก็คือกติกาที่วางไว้ในรัฐธรรมนูญ และที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากันก็คือในสังคมมีการพัฒนาวัฒนธรรมการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยตั้งแต่ระดับครอบครัวโรงเรียน ในที่ทำงาน จนถึงสังคมโดยรวมในกรณีของผู้ปฏิบัติงานทางการเมืองนั้น มีคำกล่าวซึ่งเป็นที่ทราบกันทั่วไปว่า นักการเมืองแตกต่างจากรัฐบุรุษในแง่ที่ว่า นักการเมืองคือบุคคลที่คำนึงถึงผลการเมืองในการเลือกตั้งครั้งต่อไป ส่วนรัฐบุรุษคือ บุคคลซึ่งคิดถึงอนาคตของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอนาคตเยาวชนรุ่น หลัง กล่าวอีกนัยหนึ่ง รัฐบุรุษนั้นถูกมองว่าจะต้องเป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์และมีอุดมการณ์อย่าง เหนียวแน่นต่อผลประโยชน์ของชาติและแผ่นดิน นักการเมืองจะถูกมองว่าเป็นบุคคลที่ติดยึดกับตำแหน่งอำนาจ แม้การดำรงตำแหน่งดังกล่าวจะส่งผลในทางลบก็ตาม นักการเมืองที่ดีน่าจะเป็นนักการเมืองที่มีคุณสมบัติ ๕ ประการดังต่อไปนี้

ประการแรก นักการเมืองผู้นั้นต้องมีความผูกพันทางอุดมการณ์ (Ideological commitment) โดยในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยนั้นจะต้องมีความเชื่อและศรัทธาในระบบประชาธิปไตย มีจิตวิญญาณประชาธิปไตย และต้องเข้าใจว่าประชาธิปไตยนั้นเป็นกรรมวิธี (Means) เพื่อจุดมุ่งหมายบางอย่าง และขณะเดียวกันก็เป็นสิ่งที่มีเป้าหมายอันปลาย (End) ที่มีคุณค่าในตัวของมันเอง นักการเมืองที่ดีจึงเป็นนักการเมืองที่ปฏิบัติตามกรอบกติกาเพื่อรักษาไว้ซึ่งกระบวนการประชาธิปไตย โดยไม่ละเมิด

ประการที่สอง นักการเมืองที่ดีจะต้องมีจริยธรรมทางการเมือง (Political ethics) ในขณะที่อุดมการณ์ทางการเมืองมักจะรวมจริยธรรมอยู่ด้วย แต่จริยธรรมทางการเมืองอาจจะเป็นรายละเอียดที่อยู่นอกกรอบอุดมการณ์ทางการเมืองซึ่งเป็นกรอบใหญ่ ประเด็นเรื่องจริยธรรมทางการเมืองจะเกี่ยวข้องกับความต้องการตามกฎหมาย ความชอบธรรมทางการเมือง และความน่าเชื่อถือรวมทั้งศรัทธา การกระทำอันใดก็ตามถึงแม้จะถูกต้องการตามกฎหมายจะต้องพยายามหลีกเลี่ยงถ้าเกิด

ผลเสียตามมา จริยธรรมทางการเมืองจะเป็นเครื่องชี้แนวทางในการปฏิบัติ ในขณะที่อุดมการณ์ทางการเมืองจะทำหน้าที่เสมือนจิตวิญญาณของระบบการเมืองในภาพรวม

ประการที่สาม นักการเมืองที่ประสบความสำเร็จในฐานะนักการเมืองที่ทำประโยชน์ต่อประเทศชาติและสังคม ไม่ว่าจะในฐานะสมาชิกรัฐสภาหรือรัฐมนตรีจะต้องมีความรู้ทางการเมือง (Political knowledge) ซึ่งความรู้ดังกล่าวนี้คือความรู้ทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม มีวิชาหนึ่งวิชาที่เริ่มต้นในอังกฤษเป็นที่ทราบกันว่าเป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาการเมือง ความรู้เกี่ยวกับการเมืองและเศรษฐศาสตร์ ที่มีแนวคิดที่ว่า การบริหารประเทศนั้นจะต้องกระทำโดยบุคคลที่มีความรู้ทางการเมือง อันรวมถึงความรู้ทางสังคมด้วย ขณะเดียวกันก็ต้องมีความรู้เรื่องเศรษฐกิจและธุรกิจ ทั้งเศรษฐกิจภายในประเทศและระหว่างประเทศ แต่ที่สำคัญจำเป็นต้องมีความรู้เรื่องปรัชญาทางการเมือง ซึ่งปรัชญาทางการเมืองนั้นจะรวมทั้งอุดมการณ์และจริยธรรมเพื่อเป็นเครื่องชี้นำในการปฏิบัติ นักการเมืองที่มีความรู้ครึ้งๆ กลางๆ จะเป็นอันตรายอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้เกิดการตัดสินใจผิดพลาดเนื่องจากขาดข้อมูลและความรู้ที่สำคัญขาดอุดมการณ์ที่จะเป็นเครื่องชี้นำ

ประการที่สี่ นักการเมืองที่ดีจะต้องมีประสาทสัมผัสทางการเมือง (Political sense) ความสามารถในการเข้าใจนัยสำคัญทางการเมืองอันเกิดจากเหตุการณ์ทางการเมือง ซึ่งจะส่งผลในทางลบหรือทางบวกนั้นเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะการอ่านสถานการณ์ทางการเมืองที่ผิดพลาดอาจนำไปสู่ความสูญเสียอย่างมหาศาล กระบวนการทางการเมืองที่เริ่มต้นจากคนเพียงคนเดียวที่ดูเหมือนไม่สำคัญเนื่องจากการอ่านสถานการณ์ที่ผิดพลาด อาจจะนำไปสู่การขยายขอบข่ายอย่างกว้างขวาง เป็นผลร้ายทางการเมืองได้ ดังปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อเร็วๆ นี้

ประการที่ห้า นักการเมืองที่ดี คือ นักการเมืองที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอารมณ์ทางการเมือง (Political mood) ของสังคม การขาดความเข้าใจอารมณ์ทางการเมืองของสังคมจะนำไปสู่ความเสียหายทางการเมืองอย่างหนัก อารมณ์ทางการเมืองสามารถกระตุ้นปลุกเร้าให้เกิดขึ้นโดยขบวนการทางการเมือง ความไม่เข้าใจอารมณ์ทางการเมืองย่อมบ่งชี้ถึงการขาดประสาทสัมผัสทางการเมือง เพราะทั้งสองส่วนนี้มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันอย่างแน่นแฟ้น คุณสมบัติทั้งห้าประการดังกล่าวมานั้นเป็นคุณสมบัติของนักการเมืองที่ดีและประสบ ความสำเร็จ ซึ่งคุณสมบัติดังกล่าวก็เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับรัฐบุรุษด้วย เพราะการเป็นรัฐบุรุษจะต้องเริ่มต้นจากการเป็นนักการเมืองที่ดี นักการเมืองที่ดีและประสบความสำเร็จไม่จำกัดเฉพาะผู้ที่สามารถ ชนะการเลือกตั้งและดำรงตำแหน่งทางการเมืองระดับสูงเท่านั้น แต่ต้องมีคุณสมบัติพิเศษอันเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไปว่าเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ เสียสละ ซื่อสัตย์สุจริต มีความเป็นผู้นำที่สง่างามน่าเชื่อถือ เปี่ยมด้วยบารมี มีอุดมการณ์และจริยธรรมที่ดีจนเป็นแบบอย่างสำหรับคนทั่วไปได้^{๑๔}

^{๑๔}ลิขิต อีริเวคิน, คุณสมบัติสำคัญของนักการเมืองที่ดี, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://mgronline.com/daily/detail/9490000061572> [๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๕].

ความรู้ของนักการเมืองนั้นถือว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นที่สุด ความรู้ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงเฉพาะความรู้งานในหน้าที่หากแต่รวมถึงการหาความรู้เพิ่มเติมด้วยจะเห็นได้ว่ามีนักการเมืองระดับผู้นำรัฐบาลของเราบางคนมีความรู้ไม่พอดังนั้นนักการเมืองที่ดีต้องเป็นผู้รอบรู้อย่างรอบรู้มาฐานะแห่งความเป็นผู้นำก็จะยิ่งมั่นคงและคนจะให้ความเชื่อถือและเลื่อมใสเพิ่มขึ้นนักการเมืองที่ดีในยุคใหม่ต้องมีความคิดที่ริเริ่ม มีความสามารถที่จะปฏิบัติสิ่งหนึ่งสิ่งใดภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องคอยคำสั่งจากใครถ้าหากนโยบายนั้นไม่สร้างความเดือดร้อนให้สังคมนอกจากนี้นักการเมืองต้องมีความกล้าหาญและความเด็ดขาดโดยไม่ต้องไม่กลัวต่ออันตราย ความยากลำบากในการทำงานหากเห็นว่ามีผลดีต่อชาติบ้านเมืองคุณสมบัติอีกข้อของนักการเมืองที่ดีคือความมีมนุษยสัมพันธ์ต้องรู้จักประสานความคิดประสานประโยชน์สามารถทำงานร่วมกับคนทุกเพศทุกวัยทุกระดับการศึกษาได้หมายถึงความชื่นชอบที่เขาจะได้จากประชาชนและนักการเมืองฝ่ายตรงข้ามนักการเมืองที่ดีต้องมีความยุติธรรมและซื่อสัตย์สุจริต ต้องอาศัยหลักของความถูกต้องไม่ใช่หลักของความถูกต้อง ต้องปฏิบัติงานด้วยใจที่ปราศจากอคติ ปราศจากความลำเอียง ไม่เล่นพรรคเล่นพวกรวมทั้งต้องมีความอดทนและความตื่นตัวแต่ก็ไม่ตื่นตูมต่อเหตุการณ์มากจนเกินสมควรนักการเมืองที่ดีต้องมีความระมัดระวัง สุขุมรอบคอบไม่ประมาทและมีความฉะฉานในการปฏิบัติงานทันต่อเหตุการณ์ที่ประชาชนได้รับความเดือดร้อนรวมทั้งสามารถควบคุมตัวเองและมีดุลยพินิจต่อเหตุการณ์ต่างๆ เป็นอย่างดี อีกประการคือเขาต้องมีความจงรักภักดีต่อสถาบันอันเป็นที่รักยิ่งโดยเฉพาะชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ประการสุดท้ายที่นักการเมืองที่ดีสมควรจะมีก็คือเขาต้องมีความสงบเสถียรไม่ถือ ตัวต้องไม่หยิ่ง ยโส ไม่จองหอง ต้องไม่วางอำนาจต่อประชาชนทุกชนชั้นและไม่ภูมิใจในสิ่งที่เห็นว่าไม่ดี เขาต้องไม่เชื่อถือคนที่ไม่ดีแม้ว่าคนๆ นั้นจะเป็นญาติพี่น้องหากญาติประพฤติตัวผิดทำนองคลองธรรมก็จะไม่เข้าช่วยเหลือในสิ่งที่ญาติมิตรครอบครัวยุติธรรมที่กระทำผิดกฎหมายเป็นเด็ดขาดรวมทั้งต้องไม่มีอคติต่อฝ่ายตรงข้าม สิ่งเหล่านี้คือคุณสมบัติของนักการเมืองที่ดีที่ควรจะนำไปปฏิบัติเพื่อเป็นแบบอย่างแก่ประชาชนต่อไป ในมุมมองส่วนตัวนักการเมืองที่ดีควรทำงานภายใต้หลักสำคัญ ๘ ข้อ ประกอบด้วย

๑. มีความคิดเห็นที่ซื่อสัตย์สุจริต
๒. ทำในสิ่งที่ถูกต้องอย่างมีคุณธรรม
๓. มีสัมมาวาจา พูดในสิ่งที่ประโยชน์ไม่กล้าให้ร้ายบุคคลอื่น
๔. ปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อคนทั่วไป
๕. ดำรงอาชีพอย่างสุจริต
๖. กระตือรือร้นในการทำหน้าที่ของตน
๗. ตัดสินใจทุกอย่างภายใต้เหตุผล

๘. มีความตั้งใจในการทำงาน^{๑๕}

นักการเมืองที่พึงประสงค์มีความรู้งานในหน้าที่ หากความรู้เพิ่มเติม นักการเมืองระดับผู้นำรัฐบาล นักการเมืองที่ดีต้องเป็นผู้รอบรู้ยิ่งรอบรู้มาฐานะแห่งความเป็นผู้นำก็จะต้องมั่นคงและคนจะให้ความเชื่อถือและเลื่อมใสเพิ่มขึ้นนักการเมืองที่ดีในยุคใหม่ต้องมีความคิดที่ริเริ่ม โดยนักการเมืองที่พึงประสงค์มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

๑. นักการเมืองที่มีความรู้ ความสามารถ ซึ่งหมายความว่า เป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการปกครองบริหาร เข้าใจลึกซึ้งถึงปรัชญาการปกครองแบบประชาธิปไตยมีความเข้าใจเป็นอย่างดีเกี่ยวกับโครงสร้างและกระบวนการทางการเมืองเข้าใจรัฐธรรมนูญกฎหมายพรรคการเมืองกฎหมายเลือกตั้งและกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเมืองที่สำคัญที่สุดต้องบริหารงาน โดยเห็นความสามารถใช้คนให้ถูกเหมาะสมกับงาน และใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๒. ต้องเป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์ มองการณ์ไกล ไม่คับแคบและตื้นเขิน ต้องเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็นหลายๆ ฝ่าย มีประเด็นปัญหาและแนวทางแก้ไขอย่างเฉียบขาด ไม่สุดโต่งไปตามสมัยนิยมหรือลูกทุ่งจนเกินไป สามารถประสานความรู้จากที่อื่นกับภูมิปัญญาของชาติ

๓. ต้องเป็นบุคคลที่มีจริยธรรมและศีลธรรม มีศีล มีสัตย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจริยธรรมและ จรรยาบรรณทางการเมือง รักษาหลักการของความยุติธรรมและความถูกต้อง ไม่ทำลายหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย ที่สำคัญที่สุดต้องมีจิตวิญญาณของความเป็นประชาธิปไตย

๔. ต้องสามารถอุทิศชีวิตเพื่อชาติแผ่นดิน ทุ่มเทการทำงานทุกอย่างเพื่อประโยชน์ของสังคมและประเทศชาติ รักษาและปกป้องผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ โดยเฉพาะคนยากไร้ไม่ฉ้อราษฎร์บังหลวง มุ่งกอบโกยผลประโยชน์โดยใช้ตำแหน่งอำนาจที่คล่องอยู่

๕. ต้องต่อสู้ในกระบวนการทางการเมืองอย่างเที่ยงธรรม ไม่ใช้เงินซื้อเสียง ไม่ใช้เงินชักจูง ลูกพรรคจากพรรคอื่นมาเข้าพักตน ไม่โกงค่าตัวเพื่อที่จะหาเงินก้อนใหญ่เข้ากระเป๋า

๖. ต้องสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่อารยะ ไม่สร้างกระบวนการทางการเมืองแบบน้ำเน่า การพูดจาต้องมีหลักฐาน มีข้อมูล มีทฤษฎี มีเหตุผลมีผลที่สำคัญต้องไม่สร้างภาพลักษณ์ของนักการเมืองให้ปรากฏว่าจะทำ ให้ระบอบประชาธิปไตยเสริมความชอบธรรม

๗. ต้องผดุงไว้ซึ่งหลักนิติธรรม รักษาไว้ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย ไม่เลือกปฏิบัติ

ทฤษฎีความเป็นผู้นำเชิงคุณลักษณะ

เป็นทฤษฎีที่ว่าด้วยคุณลักษณะเฉพาะประจำตัวของการเป็นผู้นำ ที่มีคุณลักษณะต่างกับผู้ที่ไม่ได้เป็นผู้นำ ซึ่งคุณลักษณะเฉพาะของบุคคลที่เป็นผู้นำนั้น อาจติดตัวมาแต่กำเนิดหรือสร้างขึ้นมา

^{๑๕} ปานเทพ กล้าณรงค์ราญ, การฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าชายเลนภายใต้การประสานงานของสำนักงาน คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, (กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๔๑), หน้า ๑๕.

ในภายหลังก็ได้ คุณลักษณะที่สร้างขึ้นในภายหลังนั้นได้มาจากการเรียนรู้การฝึกฝน หรือจากประสบการณ์ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เช่น บุคลิกภาพ อุปนิสัย สติปัญญา ความสามารถในการบริหาร และการเป็นผู้นำ วุฒิภาวะทางด้านอารมณ์ความเป็นนักปราชญ์การเป็นผู้รู้การมีทักษะในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น การยอมรับความเห็นจากผู้ใต้บังคับบัญชา คุณลักษณะของผู้นำที่ประสบความสำเร็จ ต้องประกอบไปด้วย

๑. คุณลักษณะทางด้านสติปัญญา ได้แก่ การมีไหวพริบ ปฏิภาณดี มีความรอบคอบ มีเหตุผล มีความรู้ความเข้าใจและความรอบรู้ในการใช้ความคิดตลอดจนการตัดสินใจ

๒. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ได้แก่ความสามารถในการปรับตัวมีความตื่นตัว มีคุณธรรม มีความยุติธรรม ไม่ยึดติดกับระเบียบประเพณีที่ปฏิบัติกันมา

๓. คุณลักษณะด้านความสามารถ ได้แก่ ความสามารถในการร่วมมือกับผู้อื่น ความสามารถที่ได้รับการยกย่องเป็นที่ยอมรับและการมีเคล็ดลับในการจัดการ^{๑๖}

การเป็นผู้นำนั้น ความรู้เป็นสิ่งจำเป็นที่สุด ความรู้ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงเฉพาะความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่เท่านั้น หากแต่รวมถึงการเฝ้าหาความรู้เพิ่มเติมในด้านอื่นๆ ด้วยการจะเป็นผู้นำที่ดี หัวหน้างานจึงต้องเป็นผู้รอบรู้ ยิ่งรอบรู้มากเพียงใด ฐานะแห่งความเป็นผู้นำก็จะยิ่งมั่นคงมากขึ้นเพียงนั้น ผู้นำที่ดีควรมีคุณสมบัติดังนี้

๑. **ความรู้ (Knowledge)** การเป็นผู้นำนั้น ความรู้เป็นสิ่งจำเป็นที่สุด ความรู้ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงเฉพาะความรู้ เกี่ยวกับงานในหน้าที่เท่านั้น หากแต่รวมถึงการเฝ้าหาความรู้เพิ่มเติม ในด้านอื่นๆ ด้วย การจะเป็นผู้นำที่ดี หัวหน้างานจึงต้องเป็นผู้รอบรู้ ยิ่งรอบรู้มากเพียงใด ฐานะแห่งความเป็นผู้นำก็จะยิ่งมั่นคงมากขึ้นเพียงนั้น

๒. **ความริเริ่ม (Initiative)** ความริเริ่ม คือ ความสามารถที่จะปฏิบัติสิ่งหนึ่งสิ่งใดในขอบเขตอำนาจหน้าที่ได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องคอยคำสั่ง หรือความสามารถแสดงความคิดเห็น ที่จะแก้ไขสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้ดีขึ้น หรือเจริญขึ้นได้ด้วยตนเอง ความริเริ่มจะเจริญงอกงามได้ หัวหน้างานจะต้องมีความกระตือรือร้น คือมีใจจดจ่องานดี มีความเอาใจใส่ต่อหน้าที่ มีพลังใจที่ต้องการความสำเร็จอยู่เบื้องหน้า

๓. **มีความกล้าหาญและความเด็ดขาด (Courage and firmness)** ผู้นำที่ดีจะต้องไม่กลัวต่ออันตราย ความยากลำบากหรือความเจ็บปวดใดๆ ทั้งทางกายวาจาและใจ ผู้นำที่มีความกล้าหาญ จะช่วยให้สามารถผจญต่องานต่างๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ นอกจากความกล้าหาญแล้วความเด็ดขาดก็เป็นลักษณะอันหนึ่งที่จะต้องทำให้เกิดมีขึ้นในตัวของผู้นำเองต้องอยู่ในลักษณะของการ"กล้าได้กล้าเสียด้วย

^{๑๖}Bass & Stogdill, อ้างใน เกียรติ กำจรกุล, “รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อภาวะความเป็นผู้นำของคณบดี สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย”, *ดัชนีนิพนธ์ครุศาสตรคณิบัณทิต สาขาวิชาอุดมศึกษา*, (คณะครุศาสตร์ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๓), หน้า ๒๒.

๔. การมีมนุษยสัมพันธ์ (Human relations) ผู้นำที่ดีจะต้องรู้จักประสานความคิด ประสานประโยชน์สามารถทำงานร่วมกับคนทุกเพศทุกวัยทุกระดับการศึกษาได้ ผู้นำที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีจะช่วยให้ปัญหาใหญ่เป็นปัญหาเล็กได้

๕. มีความยุติธรรมและซื่อสัตย์สุจริต (Fairness and Honesty) ผู้นำที่ดีจะต้องอาศัยหลักของความถูกต้อง หลักแห่งเหตุผลและความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น เป็นเครื่องมือในการวินิจฉัยสั่งการหรือปฏิบัติงานด้วยจิตที่ปราศจากอคติ ปราศจากความลำเอียง ไม่เล่นพรรคเล่นพวก

๖. มีความอดทน (Patience) ความอดทน จะเป็นพลังอันหนึ่งที่จะผลักดันงานให้ไปสู่จุดหมายปลายทางได้ อย่างแท้จริง

๗. มีความตื่นตัวแต่ไม่ตื่นตูม (Alertness) ความตื่นตัว หมายถึง ความระมัดระวัง ความสุขุมรอบคอบ ความไม่ประมาท ไม่ยืดยาดความกระฉับกระเฉง มีความฉับไวในการปฏิบัติงานทัน ต่อเหตุการณ์ความตื่นตัวเป็นลักษณะที่แสดงออกทางกาย แต่การไม่ตื่นตูม เป็นพลังทางจิตที่จะหยุดคิดไตร่ตรอง ต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น รู้จักใช้ดุลยพินิจที่จะพิจารณาสิ่งต่างๆ หรือเหตุต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง พุดง่าย ๆ ผู้นำที่ดีจะต้องรู้จักควบคุมตัวเองนั่นเอง (Self control)

๘. มีความภักดี (Loyalty) การเป็นผู้นำหรือหัวหน้าที่ดีนั้น จำเป็นต้องมีความจงรักภักดีต่อหมู่คณะ ต่อส่วนรวมและต่อองค์การ ความภักดีนี้ จะช่วยให้หัวหน้าได้รับความไว้วางใจ และปกป้องภัยอันตรายในทุกทิศได้เป็นอย่างดี

๙. มีความสงบเสงี่ยมไม่ถือตัว (Modesty) ผู้นำที่ดีจะต้องฯ ไม่หยิ่งโส ไม่จองหอง ไม่วางอำนาจ และไม่ภูมิใจในสิ่งที่ไร้เหตุผล ความสงบเสงี่ยมนี้ ถ้ามีอยู่ในหัวหน้างานคนใดแล้ว ก็จะทำให้ลูกน้องมีความนับถือ และให้ความร่วมมือเสมอ^{๑๗}

คุณสมบัติผู้นำแห่งอนาคต ซึ่งถือว่าเป็นแนวคิดที่น่าสนใจเป็นอย่าง เนื่องจากมีผู้รู้หลายท่านได้พยายามอธิบายถึงคุณสมบัติผู้นำในหลายแนวทาง แต่บทความนี้ ตอบโจทย์ให้ผู้เขียน ได้อย่างโดนใจ ตรงที่มันสั้น ง่าย และพูดถึงคุณลักษณะที่เป็นหัวใจหลักของผู้นำแห่งอนาคตหรือผู้นำยุคหน้าเพียง ๕ ข้อเท่านั้น ซึ่งเรียบเรียงโดยใช้ภาษาและยกตัวอย่างให้เข้าใจง่ายสำหรับคนไทย

คุณสมบัติหลัก ๕ ประการของผู้นำแห่งอนาคต

๑. ต้องคิดถึงภาพรวมโลก (Thinking Globally) การทำธุรกิจในอดีตต่างจากปัจจุบันและอนาคต ทุกสิ่งในโลกเชื่อมถึงกันหมด จากการพัฒนาการสื่อสาร ถ้าจำกันได้ภาวะการเงินต้มยำกุ้งส่งผลกระทบไปทั่วภูมิภาคและทั่วโลกอย่างรวดเร็ว และในอนาคตการเปลี่ยนแปลงของตลาดทั่วโลกจะมีความสำคัญต่อการทำธุรกิจในประเทศ ดังนั้น ผู้นำแห่งอนาคตต้องคิดถึงภาพรวมโลก ต้องศึกษาทำความเข้าใจเศรษฐกิจศาสตร์มหภาค ต้องรู้ทันกฎหมายและการเมืองประเทศอื่นๆ ด้วย

^{๑๗}ศิริพงษ์ ศรีชัยรมย์รัตน์, ญญแจสู่ความเป็นเลิศทางการบริหารคน, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุม, ๒๕๔๒), หน้า ๔๙.

มีสองปัจจัยที่ผู้นำยุคหน้าต้องคิดถึง คือ การเพิ่มขึ้นของการค้าระหว่างประเทศและการบูรณาการด้านเทคโนโลยี ตัวอย่างที่เห็นชัดคือ สินค้าสมัยนี้ไม่ได้ผลิตจากประเทศเดียวอีกต่อไป วัตถุดิบและชิ้นส่วนถูกส่งมาจากประเทศต่างๆ เพื่อประกอบเป็นสินค้าชิ้นเดียว แต่ก็ยังคงมีราคาต้นทุนที่ถูกกว่า (จากความได้เปรียบทางการแข่งขัน Competitive Advantage ของแต่ละประเทศนั่นเอง) เพราะฉะนั้นสิ่งเดียวที่ผู้ผลิตต้องเรียนรู้ ก็คือเรื่องการบริหารจัดการการผลิตระดับโลก การบริหารการตลาด และการบริหารทีมขาย

นอกจากนี้ผู้นำแห่งอนาคตยังต้องคิดถึงการบูรณาการการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ทั้งภายในสำนักงานไปจนถึงการส่งออก อย่าลืมนะ สินค้าบางอย่าง อาจผลิตในประเทศไทยแต่ส่งไปขายต่างประเทศ (เช่น กล้องถ่ายรูป รถยนต์) ทั้งนี้ เพราะเทคโนโลยีนั้น สามารถจะทะลุเลย กำแพงไปสู่การทำธุรกิจระดับโลกได้ ดังนั้น ผู้นำที่ยังคิดแต่จะค้าขายในประเทศเท่านั้น อาจถูกกดดันจากตลาดระดับโลกได้

๒. ต้องเข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Appreciating Cultural Diversity)

จากการเปิดตลาดเสรี วัตถุดิบมาจากหลายแห่ง ธุรกิจอาจตั้งฐานการผลิตในต่างประเทศหรือส่งสินค้าไปขายยังตลาดนอกบ้าน ดังนั้น ผู้นำแห่งอนาคตจึงต้องเข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรมของทีมงานและประเทศที่เข้าไปดำเนินธุรกิจ ต้องเข้าใจทั้งระบบเศรษฐกิจ กฎหมาย สังคม วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีด้วย และต้องเคารพความแตกต่างด้านนี้ของปัจเจกชน

ผู้นำต้องศึกษาหลักพุทธศาสนา เพราะศาสนาคือปัจจัยสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมของคน อาจจะต้องศึกษาเรื่องธรรมเนียมการให้ของขวัญหรือการให้ความสำคัญกับเวลา ด้วยเหตุนี้ การมีความสามารถที่จะชักจูงใจคนจากหลายเชื้อชาติได้จึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะวิธีการจูงใจคนในวัฒนธรรมหนึ่งที่ได้ผลดีมาก อาจใช้ไม่ได้เลยกับคนในอีกวัฒนธรรมหนึ่งหรือการยกย่องชมเชยพนักงานอาจต้องใช้วิธีที่แตกต่างกันไปตามวัฒนธรรมของแต่ละคน ดังนั้น ผู้นำที่มีจุดเด่นข้อนี้จึงเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีค่าอย่างยิ่งขององค์กรในอนาคต

๓. ต้องสามารถบริหารจัดการเทคโนโลยี (Demonstrating Technology Savvy) ผู้นำ

ยุคหน้าต้องสามารถบริหารจัดการ เข้าใจบทบาทของเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับองค์กรโดยอาศัยกลยุทธ์เพียง ๔ อย่างเท่านั้น คือ

- ๑) ต้องรู้ว่าการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ อย่างชาญฉลาดนั้น สามารถช่วยองค์กรได้อย่างไรบ้าง
- ๒) ต้องรู้จักคัดเลือก พัฒนา และจูงใจทีมงานที่เก่งเรื่องเทคโนโลยีให้อยู่กับองค์กรไป

นานๆ

- ๓) ต้องรู้วิธีการบริหารและการลงทุนในเทคโนโลยีใหม่ๆ
- ๔) ต้องเป็นผู้นำตัวอย่างในแง่การกล้าใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ

ปัจจุบันนี้ หลายองค์กรเชื่อว่าเทคโนโลยีจะเป็นอีกปัจจัยหนึ่งในอนาคตที่สามารถเปลี่ยนวิธีการทำธุรกิจได้ (ตัวอย่างที่เห็นชัดเจนก็เช่น ธุรกิจออนไลน์ต่างๆ ที่ทำให้ธุรกิจไม่จำเป็นต้องมีหน้าร้านก็ได้ ธุรกิจดาวน์โหลดเพลงหรือการโฆษณาบนโทรศัพท์มือถือ เป็นต้น)

๔. ต้องสร้างหุ้นส่วนธุรกิจ (Building Partnerships) เพื่อให้สามารถแข่งขันกับตลาดโลกได้และได้เปรียบคู่แข่งธุรกิจ ผู้นำแห่งอนาคตต้องทำให้ได้ว่าการปรับขนาดองค์กรผ่านโครงสร้าง ลดจำนวนพนักงานและจ้างธุรกิจอื่นทำงานที่ตนไม่ถนัด (outsourcing) นั้น ต่อไปจะถือเป็นเรื่องธรรมดามากๆ ผู้นำยุคหน้าต้องรู้จักสร้างหุ้นส่วนธุรกิจยิ่งมากยิ่งดี ในอนาคตคำว่าศัตรูคู่แข่งหรือคู่แข่ง จะไม่ชัดเจนเท่าไรนัก ยิ่งในธุรกิจสำคัญๆ เช่น พลังงาน การสื่อสาร และยา องค์กรเดียวกันอาจเป็นทั้งลูกค้าเป็นผู้จัดส่ง เป็นหุ้นส่วนหรือคู่แข่งในเวลาเดียวกันก็ได้

ดังนั้น ผู้นำยุคหน้าจึงควรสร้างแนวคิดบวก สร้างความสัมพันธ์ระยะยาวและแบบ "ชนะ-ชนะ" (win-win) กับองค์กรอื่นๆ ไว้จึงน่าจะเหมาะสมกว่า

๕. ต้องแบ่งปันประสบการณ์ผู้นำ (Sharing Leadership) ผู้นำในยุคหน้าไม่ได้เป็นแบบที่อยู่บนจุดยอดสุดของแผนผังโครงสร้าง องค์กรที่ยึดติดขยับอะไรไม่ได้อีกต่อไปแล้ว ในอนาคตหุ้นส่วนธุรกิจจะหันมาร่วมมือกันทำงานมากขึ้น พนักงานและทีมงานจะเปลี่ยนแปลงไป ในลักษณะที่มีความรู้มากขึ้น (knowledge workers) เพราะเดี๋ยวนี้สามารถหาข้อมูลในเรื่องต่างๆ ได้ทั้งง่ายและเร็ว การบริหารทีมงานที่มีความรู้ความสามารถจะเป็นเรื่องที่ยากขึ้น เพราะคนเก่งเหล่านี้จะอยู่กับองค์กรไม่นาน นอกจากจะมีผู้นำที่เก่งกว่า ทำทายกว่าและเปิดโอกาสให้มากกว่า ฉะนั้นการที่ผู้นำแห่งอนาคตเข้าใจศิลปะการบริหารทีมงานที่เก่งเลิศ (Talent Management) ให้มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อตัวผู้นำเองและองค์กร การแบ่งปันถ่ายทอดความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ความสำเร็จของผู้นำเองต่อทีมงานเก่งๆ เหล่านี้ จะช่วยเพิ่มคุณค่าและมูลค่าให้ผู้นำแห่งอนาคตโดดเด่นกว่าผู้นำอื่นๆ อย่างชัดเจน^{๑๘}

๕. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

องค์กรหนึ่งนั้น ประกอบด้วยงานทุกชนิด ความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กรจะมากน้อยเพียงใด สิ่งที่เป็นหัวใจสำคัญอันทำให้การบริหารมีพลังขับเคลื่อนที่ดีขององค์กร คือมนุษยองค์กร ซึ่งผู้บริหารควรทำให้เกิดความร่วมมือปฏิบัติงานในแนวทางเดียวกันมากกว่าการแสวงการบริหารที่ดีหรือเพื่อประโยชน์ตนเอง เนื่องจากการหันไปปรับตัววัฒนธรรมด้านวัตถุนิยมเข้ามาแทนที่ด้วย

^{๑๘} อิศราวดี ชำนาญกิจ, New World Order การจัดระเบียบโลกใหม่ ที่ผู้นำควรรู้, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : Available URL : <http://leadership.exteen.com/20090420/new-world-order> [๕ มกราคม ๒๕๖๖].

การแข่งขันและเห็นแก่ตัวกันมากขึ้น จนขาดการไตร่ตรองที่เหมาะสมในภาพรวมขององค์กรนั้นๆ โดยเฉพาะผู้บริหารภาครัฐควรยึดถือและปฏิบัติเป็นรูปธรรมทางสังคม^{๑๙}

สรุปได้ว่า นักการเมืองคือบุคคลสำคัญที่สุดในระบบการเมืองและสังคม จำเป็นจะต้องผลักดันให้นักการเมืองที่น่าพึงประสงค์ออกไปจากวงการเหลือเพียงแต่นักการเมืองที่น่าพึงประสงค์ไว้ทำหน้าที่แทนประชาชนพร้อมๆ กับกลไกการควบคุมไม่ให้นักการเมืองเหล่านี้ออกนอกกรอบ นักการเมืองนั้นควรต้องมีความซื่อสัตย์มีคุณธรรม ปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อคนทั่วไป ประกอบอาชีพอย่างสุจริต มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่ของตน มีความตั้งใจในการทำงานและตัดสินใจทุกอย่างด้วยเหตุผล เป็นผู้รอบรู้ยิ่งรอบรู้มากกว่าฐานะแห่งความเป็นผู้นำก็จะยิ่งมั่นคงและคน จะให้ความเชื่อนักการเมืองที่ดีต้องมีความคิดที่ริเริ่ม มีความสามารถที่จะปฏิบัติในขอบเขตอำนาจหน้าที่ได้ด้วยตนเอง ต้องมีความกล้าหาญและความเด็ดขาดและมีมนุษยสัมพันธ์ต้องรู้จักประสาน ความคิดประสานประโยชน์สามารถทำงานร่วมกับคนทุกเพศทุกวัยทุกระดับการศึกษาได้ และประชาชนเลื่อมใสศรัทธา

ตารางที่ ๒.๔ สรุปคุณลักษณะของนักการเมือง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
วิทย์ วิศวเวทย์	นักการเมืองที่พึงประสงค์มีคุณลักษณะ ดังต่อไปนี้ ๑. นักการเมืองที่มีความรู้ความสามารถ ๒. เป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์ มองการณ์ไกล ๓. เป็นบุคคลที่มีจริยธรรมและศีลธรรมมีสัจย์ ๔. สามารถอุทิศชีวิตเพื่อแผ่นดิน ๕. ต่อสู้ในกระบวนการทางการเมืองอย่างเที่ยงธรรม ๖. สร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่อารยะ ๗. ผดุงไว้ซึ่งหลักนิติธรรม

^{๑๙}ชูดินารถ พูลดาวทอง, “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเมืองพัทยาในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิเศษตามทัศนะของประชาชนเมืองพัทยา”, ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, (วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๙), หน้า ๒๗.

ตารางที่ ๒.๔ สรุปคุณลักษณะของนักการเมือง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ลิขิต ธีรเวคิน	นักการเมืองที่ดีน่าจะเป็น นักการเมืองที่มีคุณสมบัติ ๕ ประการดังต่อไปนี้ ประการแรก มีความผูกพันทางอุดมการณ์ ประการที่สอง มีจริยธรรมทางการเมือง ประการที่สาม ประสบความสำเร็จในฐานะนักการเมืองที่ทำประโยชน์ต่อประเทศชาติและสังคม ประการที่สี่ มีประสาทสัมผัสทางการเมือง ประการที่ห้า มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอารมณทางการเมือง
ปานเทพ กล้านรงค์ราญ	นักการเมืองที่ดีควรทำงานภายใต้หลักสำคัญ ๘ ข้อ ประกอบด้วย ๑. มีความคิดเห็นที่ซื่อสัตย์สุจริต ๒. ทำในสิ่งที่ถูกต้องอย่างมีคุณธรรม ๓. มีสัมมาวาจา พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์ ๔. ปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อคนทั่วไป ๕. ดำรง อาชีพอย่างสุจริต ๖. กระตือรือร้นในการทำหน้าที่ของตน ๗. ตัดสินใจทุกอย่างภายใต้เหตุผล ๘. มีความตั้งใจในการทำงาน
Bass & Stogdill	คุณลักษณะของผู้นำที่ประสบความสำเร็จ ต้องประกอบไปด้วย ๑. คุณลักษณะทางด้านสติปัญญา ได้แก่ การมีไหวพริบ ปฏิภาณดี มีความรอบคอบ มีเหตุผลเด็ดขาดในการตัดสินใจ ๒. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ได้แก่ ความสามารถในการปรับตัวมีความตื่นตัว มีคุณธรรม มีความยุติธรรม ไม่ยึดติดกับระเบียบประเพณีที่ปฏิบัติกันมา ๓. คุณลักษณะด้านความสามารถ ได้แก่ ความสามารถในการร่วมมือกับผู้อื่นยกย่องและยอมรับ
อิสราวดี ชำนาญกิจ	ดังนั้น ผู้นำยุคหน้าจึงควรสร้างแนวคิดบวก สร้างความสัมพันธ์ระยะยาวและแบบ "ชนะ-ชนะ" (win-win) กับองค์กรอื่นๆ ไว้จึงน่าจะเหมาะสมกว่า

ตารางที่ ๒.๔ สรุปคุณลักษณะของนักการเมือง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ศิริพงษ์ ศรีชัยรมย์รัตน์	ผู้นำที่ดีควรมีคุณสมบัติ คือ ๑. ความรู้ (Knowledge) ๒. ความริเริ่ม (Initiative) ๓. มีความกล้าหาญและความเด็ดขาด (Courage and firmness) ๔. การมีมนุษยสัมพันธ์ (Human relations) ๕. มีความยุติธรรมและซื่อสัตย์สุจริต (Fairness and Honesty) ๖. มีความอดทน (Patience) ๗. มีความตื่นตัวแต่ไม่ตื่นตูม (Alertness) ความตื่นตัว หมายถึง ความระมัดระวัง

๒.๓ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทนักการเมืองท้องถิ่น

๒.๓.๑ แนวคิดเกี่ยวกับนักการเมืองท้องถิ่น

นักการเมืองท้องถิ่นถือเป็นผู้นำของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ดังนั้นในการศึกษาเกี่ยวกับนักการเมืองท้องถิ่น จึงได้นำแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำ มาศึกษานำเสนอเนื้อหาตามลำดับ ดังนี้ ผู้นำ (Leader) จะเป็นบุคคลที่ทรงอิทธิพลต่อการทำงานของผู้ตาม เป็นขวัญและกำลังใจในการทำงานให้กับผู้ตาม ผู้นำจึงเปรียบเสมือน ผู้รวมพลังให้สามารถทำงานได้จนสัมฤทธิ์ผล ซึ่งคุณลักษณะของการเป็นผู้นำทุกประเด็นที่คิดและทำต้องอยู่บนแนวคิดที่ว่า มองกว้าง คิดไกล และใฝ่สูง มองกว้าง คือ ไม่ใช่มองอยู่แค่องค์กรของตน ไม่ว่าจะอะไรที่เกี่ยวข้องมีผลส่งมาหรือมีอิทธิพลกระทบจากภายนอก จากคนพวกอื่น กลุ่มอื่น จากปัญหาของโลก จากกระแสโลกาภิวัตน์ต้องรู้ทั่วและรู้ทัน คิดไกล คือ คิดในเชิงเหตุปัจจัยทั้งไปข้างหน้า และไปข้างหลัง เหตุปัจจัยที่เป็นมาจากอดีตประสพเข้า กับปัจจุบันแล้วเห็นอนาคต สามารถวางแผนเตรียมการเพื่ออนาคตให้บรรลุจุดหมายใฝ่สูง คือ มองจุดหมายที่ดั่งาม ความดั่งามของชีวิตความดั่งามของสังคม ความเจริญก้าวหน้า ความมีสันติสุขของมวลมนุษยชน ผู้นำจะต้องมีความปรารถนาในสิ่งเหล่านี้อย่างยิ่ง^{๒๐}

นักการเมืองท้องถิ่นหรือผู้นำท้องถิ่น หมายถึง บุคคลที่สามารถใช้อำนาจหน้าที่และอำนาจบารมี ในการโน้มน้าวจิตใจผู้อื่นให้คล้อยตามความคิดเห็นของตนและจงใจให้เกิดการประสานความร่วมมือปฏิบัติงานจนบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานได้^{๒๑} นักการเมืองท้องถิ่น หรือผู้นำ

^{๒๐}เรวัตร์ ขาตรีวิศิษฐ์, ภาวะผู้นำ, (กรุงเทพมหานคร : อิน เฮาส์โนว์เลจ, ๒๕๕๔), หน้า ๒๔.

^{๒๑}กาญจนา แสงสารพันธ์, “การศึกษาภาวะผู้นำกับการบริหารคุณภาพทั้งองค์กรของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๘), หน้า ๑๘.

ท้องถิ่น หมายถึง บุคคลผู้ที่ได้รับความไว้วางใจ และได้รับการแต่งตั้งขึ้นเพื่อให้เป็นผู้มีและใช้อำนาจในหน่วยงานที่จะดำเนินการดูแล ช่วยเหลือ กำกับ ติดตาม ประสานงาน สนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาบุคลากรในหน่วยงาน เพื่อให้ปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพ จนกระทั่งผลงานบรรลุเป้าหมายสูงสุดของหน่วยงาน^{๒๒}

หากจะกล่าวถึงองค์ประกอบของคุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นที่ถือเป็นผู้นำของประชาชนในชุมชนจะต้องมีคุณลักษณะองค์รวมที่ทำให้ประชาชนไว้วางใจ เชื่อใจ มีความสามารถ จนทำให้ประชาชนให้ความไว้วางใจให้บริหารจัดการชุมชนได้ ในเรื่องขององค์ประกอบของคุณลักษณะของนักการเมือง คุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นที่ดีต้องประกอบด้วยคุณลักษณะทางร่างกายที่สมบูรณ์ต้องมีความฉลาด มีความสามารถในการตัดสินใจในบทบาทของตน มีความเชื่อมั่นในตนเอง ปรับตัวมีความยืดหยุ่นตามสมควร มีความพร้อมที่จะรับผิดชอบงาน มีสมรรถนะภาพในการทำงาน เข้าใจผู้ร่วมงานและความต้องการของผู้ร่วมงาน มีทักษะในการสื่อสาร มนุษย์สัมพันธ์การจูงใจ และมีความต้องการความสำเร็จในงาน^{๒๓}

คุณลักษณะของนักการเมืองที่จะช่วยสนับสนุนให้เกิดความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพได้แก่การมีทัศนคติที่ดีต้องเป็นผู้นำงาน ต้องมีคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต เกลี้ยวงลาต มีความพร้อมและเต็มใจที่จะรับผิดชอบงาน มีทักษะ มีความยืดหยุ่น และมีความเชื่อมั่นในตนเอง^{๒๔} คุณลักษณะที่จำเป็นต่อประสิทธิภาพของนักการเมืองท้องถิ่น ได้แก่

๑) คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ (Personality) ประกอบด้วย มีพลังสูง มีความทนทานต่อความเครียด มีความมั่นใจในตนเอง มีความเชื่อมั่นอำนาจภายในตนเอง มีวุฒิภาวะด้านอารมณ์มีคุณธรรมและความซื่อสัตย์ยึดมั่นในหลักการ

๒) คุณลักษณะด้านแรงจูงใจ (Motivation) ประกอบด้วย มีแรงจูงใจด้านอำนาจสังคมมีความต้องการมุ่งมั่นความสำเร็จสูง มีความต้องการด้านความรักผูกพัน

๓) คุณลักษณะด้านความสามารถ (Ability) ประกอบด้วย มีความสามารถทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ มีทักษะด้านความคิด และมีทักษะในการเกลี้ยกล่อม^{๒๕}

^{๒๒}เกรียงศักดิ์ สุวรรณวัจน์, “รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำของหัวหน้ากลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา”, **ดัชนีนิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๔๙), หน้า ๒๒.

^{๒๓}John W. Gardner, **On Leadership**, (New York: A Division of Macmillan, 1990), p. 46.

^{๒๔}Clement, L. M. & Richard, S. T., **Effective Leadership in Student Services**, (San Francisco: Jossey- Bass, 1992), p. 54.

^{๒๕}G. Yukl, **Leadership in Organizations**, 4th ed, (Engle woof Cliffs, New Jersey: Prentice – Hill, 1998), p. 244.

คุณลักษณะที่สอดคล้องกับความหมายของผู้นำในฐานะผู้ใช้ความสามารถของตน ช่วยให้ผู้อื่นปฏิบัติภารกิจได้บรรลุเป้าหมาย คุณลักษณะที่ตรงตามสมมติฐานดังกล่าวได้แก่ มีความเฉลียวฉลาด มีความรู้สึกไวในการรับรู้ต่อความต้องการของผู้อื่น ความเข้าใจในงานมีความริเริ่ม มีความอดทนต่อการแก้ปัญหาต่างๆ มีความมั่นคงของตนเอง ต้องการแสวงหางานรับผิดชอบ และต้องการอยู่ในฐานะที่มีอำนาจและการควบคุม อย่างไรก็ตามความจำเป็นใช้คุณลักษณะแต่ละชนิดมาน้อยอย่างนั้นอยู่กับสถานการณ์โดยพลวิสัย เหล่านี้ไม่อาจจะบ่งชี้คุณลักษณะใดคุณลักษณะหนึ่งว่าจำเป็นหรือให้ความแน่ใจอย่างเพียงพอว่าจะทำให้ผู้นำประสบความสำเร็จได้แต่อย่างใด^{๒๖} คุณลักษณะของการเป็นนักการเมืองท้องถิ่น ที่ผู้ตามต้องการดังนี้

๑. มีความซื่อสัตย์ ตรงไปตรงมาคือ นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องเป็นคนดีมีคุณธรรมมีความซื่อสัตย์ตรงไปตรงมา ไม่เอินเอียงมือคดถือพรรคถือพวก

๒. เล็งเห็นการณ์ไกล มีจินตนาการ จงรักภักดีคือ นักการเมืองท้องถิ่น จะต้องมีความเข้าใจในการทำงานที่ชัดเจน สามารถคาดการณ์ถึงแนวโน้มต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นแก่องค์กรได้ มีความคิดกว้างไกล

๓. มีแรงดลใจ กล้าหาญ เอาใจใส่คือ นักการเมืองท้องถิ่น จะต้องมีความกระตือรือร้นมีแรงดลใจ มีความกล้าหาญและความเอาใจใส่อย่างดี และยังสามารถช่วยกระตุ้นให้ผู้ตามมีพลังกำลังใจ มีความเต็มใจ และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามด้วย

๔. มีความสามารถ เฉลียวฉลาด มีความเป็นผู้ใหญ่ คือ ผู้นำจะต้องพัฒนาตนเองให้มีความสามารถในการทำงาน มีความเฉลียวฉลาดในการแก้ไขปัญหา และมีความเป็นผู้ใหญ่เพียงพอต่อเหตุการณ์วิกฤตต่างๆ^{๒๗}

คุณลักษณะของนักการเมืองไว้ ๗ ประการดังต่อไปนี้

๑. เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ ซึ่งหมายถึง เป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการปกครอง การบริหาร เข้าใจลึกซึ้งถึงปรัชญาการ ปกครองแบบประชาธิปไตยมีความเข้าใจเป็นอย่างดีเกี่ยวกับโครงสร้างและกระบวนการทางการเมือง เข้าใจรัฐธรรมนูญ กฎหมายพรรคการเมือง กฎหมายเลือกตั้ง และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับบ้านเมืองที่สำคัญที่สุด คือ ต้องบริหารงานเป็นโดยใช้คนให้ถูกต้องเหมาะสมกับงาน และใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

^{๒๖}Stogdill, R. M., *Handbook of leadership A Survey of literature*, (New York: Free press, 1974) อ้างใน ปาริชาติ ทองมา, “ศึกษาสภาพภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพและแบบแลกเปลี่ยนของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนจังหวัดเพชรบูรณ์”, *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*, (บัณฑิตศึกษา : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, ๒๕๕๐), หน้า ๑๑.

^{๒๗}เรวัตร์ ชาตรีวิศิษฐ์, *ภาวะผู้นำ*, หน้า ๑๓๐.

๒. เป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์มองการณ์ไกล ไม่คับแคบและตื้อรั้น ต้องเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็นหลายๆ ฝ่าย มีประเด็นปัญหาและแนวทางการแก้ไขอย่างเฉียบขาด ไม่สุดโต่งไปตามสมมตินิยมหรือลูกทุ่งจนเกินไป สามารถประสานความรู้จากที่อื่นกับภูมิปัญญาของชาติหรือของท้องถิ่นได้

๓. ต้องเป็นบุคคลที่มีจริยธรรมและมีศีลมีสัจย์โดยเฉพาะอย่างยิ่งจริยธรรมและจรรยาบรรณทางการเมือง รักษาหลักการของความยุติธรรมและความถูกต้อง ไม่ทำลายหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย ที่สำคัญที่สุดต้องมีจิตวิญญาณของความเป็นประชาธิปไตย

๔. ต้องสามารถอุทิศชีวิตเพื่อชาติแผ่นดิน ทุ่มเทการทำงานอย่างเพื่อประโยชน์ของสังคมและประเทศชาติ รักษาและปกป้องผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ โดยเฉพาะคนยากไร้ไม่ฉ้อราษฎร์บังหลวง มุ่งกอบโกย ผลประโยชน์โดยใช้ตำแหน่งอำนาจที่ครองอยู่

๕. ต้องต่อสู้ในกระบวนการทางการเมืองอย่างเที่ยงธรรม ไม่ใช้เงินซื้อเสียง ไม่ใช้เงินชักจูงลูกพรรคจากพรรคอื่นมาเข้าพรรคตน ไม่โกงค่าตัวเพื่อที่จะหาเงินก้อนใหญ่เข้ากระเป๋า

๖. ต้องสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่มีอารยะ ไม่สร้างกระบวนการทางการเมืองแบบน้ำเน่า การพูดจากต้องมีหลักฐาน ต้องมีข้อมูล มีทฤษฎีมีเหตุผลที่สำคัญต้องไม่สร้างภาพอันอัปลักษณ์ของนักการเมืองให้ปรากฏเพราะจะทำให้ระบอบประชาธิปไตยเสื่อมความชอบธรรม

๗. ต้องผดุงไว้ซึ่งหลักนิติธรรมรักษาไว้ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย เลือกปฏิบัติแต่สิ่งที่ถูกต้อง สิ่งที่สำคัญที่สุดระบบและสังคมจะต้องผลักดันให้บุคคลที่ไม่พึงประสงค์ออกไปจากวงการเหลือเพียงแต่บุคคลที่พึงประสงค์ไว้ทำหน้าที่แทนประชาชนพร้อมๆ กับกลไกการควบคุมไม่ให้บุคคลเหล่านี้ก่อกรนอกกรอบ^{๒๘}

คุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่น ใ่ว่านักการเมืองท้องถิ่น ควรมีคุณสมบัติแบ่งออกเป็นด้านต่างๆ ๕ คุณลักษณะ ดังนี้

๑. คุณลักษณะทางกาย เป็นสิ่งที่สัมผัสได้ง่ายที่สุดผู้นำจึง ต้องเอาใจใส่ดูแลสุขภาพและรูปร่างให้อยู่ในลักษณะแข็งแรงและสมส่วนเพื่อจะได้เกิดความคล่องตัว กระฉับกระเฉงในการปฏิบัติงาน ซึ่งผู้นำที่ประสบความสำเร็จจำเป็นต้องมีกำลังกายและพลังประสาทที่เข้มแข็ง นอกจากนั้นแล้ว ผู้นำยังต้องรู้จักการวางตน การควบคุมตนเอง การพูดจาดี (สุภาพ) เข้าสังคมเก่ง มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ไม่โอ้อวดตนเอง

๒. คุณลักษณะด้านสติปัญญา ได้แก่ความเป็นผู้มีความรู้ดี เฉลียวฉลาด มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีความรอบคอบและความจำดี นอกจากนี้ยังต้องหมั่นศึกษาหาความรู้ให้ก้าวหน้าทันสมัยอยู่เสมอเป็นผู้มีความคิดไกล มีโลกทัศน์กว้าง หาทางปรับปรุงงานให้ก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา

^{๒๘} รัชชัย วงศ์สังข์, “คุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นในอุดมคติ : กรณีศึกษาเขตตำบลบางโปรง อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ, (คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๔), หน้า ๒๕.

๓. คุณลักษณะด้านจิตใจ ได้แก่ การเป็นผู้ที่มีคุณธรรม คือเป็นผู้ที่มีความดีงามตามหลักธรรมของศาสนาประจำใจอยู่เป็นนิจ มีความยุติธรรม มีความอดทนต่อความยากลำบากในงาน และสามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี มีความเสียสละรวมทั้งเป็นผู้มีจิตใจเบิกบานอยู่เสมอ

๔. คุณลักษณะด้านงาน ได้แก่ การศรัทธาในองค์กรและงานที่ตนรับผิดชอบ รักงาน รักผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน มีความรับผิดชอบสูงและต้องการความสำเร็จสูง มีเป้าหมายและวิธีการที่แน่นอน สามารถอธิบายให้คนอื่นเข้าใจได้ มีความกระตือรือร้นในงานให้คล้อยตามให้ได้ สามารถสร้างศรัทธาและความเชื่อมั่นได้

๕. คุณลักษณะด้านสังคม เนื่องจากงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องอาศัยการประสานงานเพื่อความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นๆ ดังนั้นผู้นำองค์กร จึงต้องเป็นผู้ที่เปิดตัวเองชอบการติดต่อพบปะสังสรรค์กับบุคคลอื่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ และร่วมมือกับบุคคลอื่นด้วย^{๒๙}

คุณลักษณะและคุณสมบัติของนักการเมืองท้องถิ่นที่ดีไว้ว่า จะต้องมีความรู้รอบคอบ ดังนี้คือ

๑. คุณสมบัติทางด้านวิชาการ ได้แก่ การมีความรู้ในด้านวิชาชีพเป็นอย่างดี มีความรู้ด้านความรู้ทั่วไป และควรมีประสบการณ์ในการบริหารและการเป็นผู้นำแก่สมาชิกกลุ่มด้วย

๒. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ บุคคลที่จะเป็นผู้นำต้องมีบุคลิกภาพด้านร่างกายดี เช่น มีการวางตนเหมาะสม มีชีวิตชีวา วาจาดี และจะต้องมีบุคลิกภาพด้านจิตใจดี เช่น มีความเชื่อมั่นในตนเอง ศรัทธา ในความสามารถของผู้อื่น มีความอดทน กล้าหาญ มีเมตตาจิต มีวินัย มีใจเป็นธรรม และมีอารมณ์ขัน นอกจากนี้ควรมีบุคลิกภาพด้านสังคมดีด้วย เช่น ความเป็นอกเห็นใจผู้อื่น มีน้ำใจช่วยเหลือสังคม และเห็นประโยชน์ส่วนรวมเหนือประโยชน์ส่วนตน

๓. คุณลักษณะทางด้านความสามารถในการ ปฏิบัติงาน เช่น จะต้องมีความสติปัญญาฉลาดรู้ บทบาทของตน มีความรับผิดชอบ มีความกล้า เด็ดขาด มีความรอบคอบ กระตือรือร้น บังคับใจตนเองได้มีความสามารถในการตัดสินใจ มีการจงใจ การประสานงาน และมีผลงานที่ประสบความสำเร็จเป็นที่ยอมรับอย่างสม่ำเสมอ^{๓๐}

คุณลักษณะนักการเมืองท้องถิ่นที่ดีไว้ว่า คนที่เป็นผู้นำมักมีลักษณะบางอย่างที่เด่นกว่าผู้ตาม คนที่เป็นผู้นำมักเป็นคนที่มียุทธวิธีเหนือผู้อื่น ผู้อื่นยอมทำตามอีกทั้งผู้ตามยอมได้นำเอาความ

^{๒๙}บุบผา จานทอง, “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในทัศนะของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลหน้าพระธาตุ อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี”, **ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารงานท้องถิ่น**, (วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๐), หน้า ๒๔-๒๕.

^{๓๐}ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์, **องค์การและการจัดการ**, พิมพ์ครั้งที่ ๖, (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เทคนิค ๑๙, ๒๕๔๐), หน้า ๑๐๙-๑๐๑.

ประพฤติ ได้นำเอาแบบอย่างในการทำงาน ผู้ตามบางคนถึงกับยอมถอดแบบผู้นำ บางคนลอกเลียนแบบอย่างของผู้นำ โดยมีคุณลักษณะผู้นำที่ดี ๘ ประการ ดังนี้

๑. มีเป้าหมาย ผู้ที่ต้องการเป็นผู้นำ ควรมีเป้าหมายเป็นของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นเป้าหมายชีวิต เป้าหมายในการทำงาน เป้าหมายในการเปลี่ยนแปลงองค์กร เป้าหมายในการเปลี่ยนแปลงประเทศชาติ การมีเป้าหมายเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ผู้นำมีทิศทางในการเดินทางไปสู่เป้าหมายตรงกันข้าม หากผู้นำไม่มีเป้าหมาย ผู้นำก็จะรู้สึกสับสน เปรียบดังเรือที่ไร้หางเสือ อีกทั้งไม่รู้จะไปในทิศทางไหนเหมือนอยู่กลางมหาสมุทร

๒. มีความรอบรู้ยุคปัจจุบัน เป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร เป็นยุคที่จะต้องใช้ความคิดความรู้มาแข่งขันกัน ไม่เหมือนยุคในสมัยอดีตมักจะใช้กำลังในการต่อสู้หรือการทำสงคราม ผู้นำที่มีข้อมูลมากกว่าผู้นำที่มีความรอบรู้กว่า ผู้นำที่มีการใช้ข้อมูลมาวิเคราะห์ได้ดีกว่า มักเป็นที่ยอมรับอีกทั้งเป็นที่เคารพเชื่อถือแก่ผู้ตาม

๓. กล้าเปลี่ยนแปลง หรือริเริ่มสิ่งใหม่ๆ ยุคสมัยปัจจุบันและยุคของโลกในอนาคต ผู้นำมักเป็นผู้ที่กล้าเปลี่ยนแปลง ผู้นำมักกล้าทดลอง ค้นคว้า สิ่งใหม่ๆ โลกยุคใหม่จึงเป็นยุคสมัยของผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง

๔. กระตือรือร้น ผู้นำที่มีประสิทธิภาพ มักเป็นผู้นำที่มีความกระตือรือร้น กระฉับกระเฉง เดินไวกว่าคนปกติ ตามจิตวิทยาหากผู้นำมีความกระตือรือร้นในการทำงาน ผู้ตามมักจะมี ความกระตือรือร้นด้วยในทางกลับกัน หากว่าผู้นำมีความเฉยชา ผู้ตามก็มักจะทำงานด้วยความเฉยชาเช่นกัน

๕. มีความอดทน งานของผู้นำมักเป็นงานที่หนักกว่าผู้ตาม เนื่องจากต้องมีความรับผิดชอบต่องาน ต่อคนที่ทำงาน และต่อองค์กร ยิ่งเป็นองค์กรขนาดใหญ่ เช่น บริษัท (มหาชน) กระทรวง หรือประเทศชาติ ก็ต้องรับภาระที่หนักหนาขึ้น หากผู้นำระดับประเทศบางคน ตอนขึ้นสู่ตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี ประธานาธิบดีมีใบหน้าที่ยิ้มแย้ม ดูดี มีสง่า แต่เมื่อดำรงตำแหน่งไปได้ ไม่นาน หน้าตาที่เคยสง่า ดูดี กลับกลายเป็นใบหน้าที่ยู่เคร่งเครียด จริงจัง ก็สืบเนื่องมาจากผู้นำระดับประเทศผู้นั้นต้องแบกรับปัญหาต่างๆ มากมายและใช้ความคิดในการแก้ปัญหาเหล่านั้นเอง

๖. มีการบังคับตนเองหรือการควบคุมตนเอง คนที่ต้องการเป็นผู้นำต้องมีสติในการควบคุมตนเอง ทั้งทางด้าน จิตใจและร่างกาย เช่น บังคับตนเองไม่ให้แสดงออกต่อหน้าสาธารณะในการแสดงกิริยาอาการที่ไม่ดี โดยเฉพาะต่อหน้าสื่อมวลชน เนื่องจากผู้นำต้องเป็นเป้าสายตาต่อลูกน้องและคนทั่วไป

๗. การใช้ดุลพินิจและกล้าตัดสินใจผู้นำที่ดีต้องรู้จักใช้ดุลพินิจ อีกทั้งเมื่อมีปัญหาที่ต้องกล้าตัดสินใจ ถึงแม้จะตัดสินใจผิดพลาดไปบ้างก็ตาม แต่หากไม่กล้าตัดสินใจก็จะทำให้สถานการณ์

นั้นๆ แยกได้ผู้นำจึงต้องเป็นนักวิเคราะห์ นักคิดที่ดีในการรู้จักมองปัญหาต่างๆ อีกทั้งต้องมีความเด็ดขาดเมื่อต้องตัดสินใจ เพื่อที่จะนำพาองค์กร ประเทศชาติ เดินหน้าต่อไป

๘. มีมนุษยสัมพันธ์ ผู้นำที่ดีต้องเป็นคนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เนื่องจากผู้นำต้องทำงานกับคน หากผู้นำสามารถครองใจคนทำงานได้ ลูกน้องก็มักจะทำงานเต็มที่ การมีมนุษยสัมพันธ์จะทำให้ผู้นำเป็นที่เคารพ รัก ศรัทธา เชื่อถือของผู้คน ทำให้มีคนอยากช่วยเหลือมากกว่าผู้นำที่ไม่มีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน^{๓๑}

สรุปได้ว่า คุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นนั้น เป็นคุณลักษณะที่ติดตัวมาแต่กำเนิดหรือสร้างขึ้นในภายหลัง ด้วยการเรียนรู้และการฝึกฝน เกิดจากประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้นำ

ตารางที่ ๒.๕ สรุปแนวคิดเกี่ยวกับนักการเมืองท้องถิ่น

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
เรวัตร์ ชาตรีวิศิษฐ์	นักการเมืองท้องถิ่นมีความเป็นผู้นำ (Leader) จะเป็นบุคคลที่ทรงอิทธิพลต่อการทำงานของผู้นับตาม เป็นขวัญและกำลังใจในการทำงานให้กับผู้ตาม ผู้นำจึงเปรียบเสมือน ผู้รวมพลังให้สามารถทำงานได้จนสัมฤทธิ์ผล ซึ่งคุณลักษณะของการเป็นผู้นำทุกประเด็นที่คิดและทำต้องอยู่บนแนวคิดที่กว้างไกล คิดไกล และใฝ่สูง
Bass & Stogdill	คุณลักษณะของผู้นำที่ประสบความสำเร็จ ต้องประกอบไปด้วย ๑. คุณลักษณะทางด้านสติปัญญา ๒. คุณลักษณะด้าน บุคลิกภาพ ๓. คุณลักษณะด้านความสามารถ
ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์	คุณลักษณะและคุณสมบัติของนักการเมืองท้องถิ่นที่ดีไว้ว่า จะต้องมียุทธลักษณะ ครอบคลุม ดังนี้คือ ๑. คุณสมบัติทางด้านวิชาการ ๒. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ๓. คุณลักษณะทางด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน

^{๓๑}สุทธิชัย ปัญญาโรจน์, **คุณลักษณะผู้นำที่ดี**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://oknation.nationtv.tv/blog/markandtony/2011/08/10/entry> [๘ กันยายน ๒๕๖๕].

ตารางที่ ๒.๕ สรุปแนวคิดเกี่ยวกับนักการเมืองท้องถิ่น (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ธวัชชัย วงศ์สังสะ	คุณลักษณะของนักการเมืองไว้ ๗ ประการดังต่อไปนี้ ๑. เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ ๒. เป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์มองการณ์ไกล ไม่คับแคบและดีร้อย ต้องเปิดกว้างรับฟังความ ๓. ต้องเป็นบุคคลที่มีจริยธรรมและมีศีลมีสัจย์ ๔. ต้องสามารถอุทิศชีวิตเพื่อชาติแผ่นดิน ๕. ต้องต่อสู้ในกระบวนการทางการเมืองอย่างเที่ยงธรรม ไม่ใช่เงินซื้อเสียง ไม่ใช่เงินชัก ๖. ต้องสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่มีอารยะ ๗. ต้องผดุงไว้ซึ่งหลักนิติธรรมรักษาไว้ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย
บุบผา จานทอง	คุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่น ออกเป็นด้านต่างๆ ๕ คุณลักษณะ ดังนี้ ๑. คุณลักษณะทางกาย ๒. คุณลักษณะด้านสติปัญญา ๓. คุณลักษณะด้านจิตใจ ได้แก่ การเป็นผู้ที่มีคุณธรรม คือเป็นผู้ที่มีความดีงามตาม ๔. คุณลักษณะด้านงาน ๕. คุณลักษณะด้านสังคม เนื่องจากงานขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้อง

๒.๓.๒ บทบาทนักการเมืองท้องถิ่น

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายไว้ว่า บทบาท หมายถึง การทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้^{๓๒} บทบาท เป็นรูปแบบของพฤติกรรมประจำตำแหน่งซึ่งประกอบด้วยสิทธิและ

^{๓๒}ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช ๒๕๕๔, หน้า ๖๔๖.

หน้าที่ของตำแหน่ง เมื่อบุคคลดำรงตำแหน่งใดก็จะต้องแสดงพฤติกรรมตามที่ได้รับ ให้เป็นบทบาทของตำแหน่งนั้นๆ และเมื่อใดที่บุคคลเปลี่ยนแปลงตำแหน่งการแสดงบทบาทก็จะเปลี่ยนตามไปด้วย^{๓๓}

บทบาทเป็นการกระทำหรือแสดงออกของผู้ที่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบหรือได้รับมอบหมายเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้^{๓๔} สถานภาพและบทบาทว่า การที่เรากำหนดเรียกบุคคลว่าเป็นข้าราชการหรือตำแหน่งใดๆ นั้น เป็นการเรียกตามสถานภาพของผู้นั้น สถานภาพจะเป็นตำแหน่งที่ได้มาจากการเป็นสมาชิกกลุ่มเป็นสิทธิและหน้าที่ บุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นๆ และสังคมส่วนรวม สถานภาพจะกำหนดว่าบุคคลนั้นมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างไร มีหน้าที่รับผิดชอบอย่างไรในสังคม สถานภาพเป็นสิ่งเฉพาะบุคคลทำให้บุคคลนั้นแตกต่างจากผู้อื่น และมีอะไรเป็นเครื่องหมายของตนเอง^{๓๕} บทบาท คือ แบบแผนของพฤติกรรมซึ่งเป็นไปตามตำแหน่งหรือสถานภาพของบุคคล อันเกิดจากความคาดหวังของบุคคลในสังคมนั้นๆ และบทบาทจะเปลี่ยนไปตามตำแหน่งที่เปลี่ยนไป^{๓๖} บทบาทกำหนดลักษณะหน้าที่ไว้ว่า ชีวิตสังคมถูกสร้างขึ้นและคนแต่ละคนในสังคมล้วนมีตำแหน่งทางสังคมทั้งสิ้น เพื่อจะได้ปฏิบัติให้สอดคล้องกับโครงสร้างทางสังคมที่วางไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแบบที่เป็นบทบาท ผู้กระทำทุกคนสามารถจะเรียนรู้ได้โดยบทบาทที่เป็นตัวแบบได้ ซึ่งถึงวิธีทางเพื่อกระทำบางสิ่งบางอย่างที่ถูกต้อง^{๓๗}

บทบาทและหน้าที่ของนักการเมืองท้องถิ่น การกิจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถสะท้อนให้เห็นถึงระดับของการกระจายอำนาจและความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ กล่าวคือหากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำภารกิจอย่างกว้างขวางและมีความเป็นอิสระ หมายถึงมีการกระจายอำนาจอยู่ในระดับสูง โดยที่รัฐส่วนกลางเข้าไปแทรกแซงหรือควบคุม กำกับดูแลแต่เพียงกว้างๆ

บทบาทและหน้าที่ของนักการเมืองท้องถิ่นมีประเด็นน่าสนใจที่จะกล่าวถึงคือ การพัฒนาบริการสาธารณะให้มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของ ประชาชนในพื้นที่ ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๘๓ และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยที่ท้องถิ่นต้องมีอิสระในการกำหนดทิศทางการจัดบริการสาธารณะ มีมาตรฐานการบริการสาธารณะ ๔๘ มาตรฐาน

^{๓๓}สงวนศรี วิรัชชัย, **จิตวิทยาสังคมเพื่อการศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : ศึกษาพร, ๒๕๒๘), หน้า ๒๐.

^{๓๔}พรพิทยา แก้วสามสี, "การศึกษาบทบาทการบริหารของศึกษาธิการจังหวัดในประเทศไทย", **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**, (สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, ๒๕๒๙), หน้า ๗.

^{๓๕}สุพัตรา สุภาพ, **ปัญหาสังคม**, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๙), หน้า ๑๙.

^{๓๖}พระมหาโยธิน ละมุล, "บทบาทพระสงฆ์ในฐานะทรัพยากรมนุษย์และนักพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์", **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม**, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๕), หน้า ๒๑.

^{๓๗}ประพันธ์ อำพันประสิทธิ์, **สังคมวิทยาเบื้องต้น**, (สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา, ๒๕๒๙), หน้า ๑๑๗-๑๑๘.

ประกอบด้วย ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการลงทุนทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและศิลปวัฒนธรรม^{๓๘}

เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการจัดบริการสาธารณะตามภารกิจหน้าที่และภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนจากรัฐ ให้ประชาชนได้รับบริการที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน ทั้งนี้ในการดำเนินการให้บริการสาธารณะมีแนวทางและขอบข่ายที่แตกต่างกันไปตามรูปแบบของแต่ละท้องถิ่น

ดังนั้น นักการเมืองท้องถิ่นที่ประชาชนเลือกเข้ามาจะต้องพยายามหามาตรการ วิธีการต่างๆ และบริหารจัดการใช้งบประมาณเพื่อให้ท้องถิ่นของตนเองสามารถจัดบริการสาธารณะได้อย่างราบรื่น ตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งการพัฒนาบริการขั้นพื้นฐานที่นักการเมืองท้องถิ่นเข้ามามีบทบาท พอสรุปได้ดังนี้

๑. การพัฒนาด้านคมนาคมและการขนส่ง เป็นกิจกรรมที่ครอบคลุมเกี่ยวกับการบำรุงรักษาระบบทางหลวงและท้องถิ่น การจัดระบบการจราจรทางบก การบำรุงรักษาระบบการคมนาคมทางน้ำและท่าเรือ ทำให้ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงความสะดวกสบายและมีความปลอดภัยในชีวิตจากการเดินทางรวมทั้งการลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางประจำวัน ได้แก่ การก่อสร้างและบำรุงรักษาถนน ทางเดิน และทางเท้าให้ได้มาตรฐานและคุณภาพ เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการด้านการคมนาคมที่ทั่วถึงสะดวกและปลอดภัย การจัดการโดยสารประจำทางสาธารณะ รวมถึงส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นให้มีศักยภาพเป็นเมืองที่สมบูรณ์ในอนาคต

๒. การพัฒนาด้านสาธารณูปโภค เพื่อให้มีประชาชนในท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตในระดับมาตรฐาน ทั้งในการบำรุงรักษาระบบประปา การบำรุงรักษาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค การจัดการพลังงานไฟฟ้า ก๊าซ การจัดการบริการโทรศัพท์ และการจัดการบริการอินเทอร์เน็ตสาธารณะ การจัดการขยะมูลฝอย โดยเน้นที่ความทั่วถึงและคุณภาพของการบริการ ปรากฏได้ชัดเจนคือ การพัฒนาระบบไฟฟ้าสาธารณะให้แก่ประชาชนของท้องถิ่นซึ่งมีส่วนช่วยลดปัญหาการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนน ปัญหาการมั่วสุมของเยาวชนและปัญหาการก่ออาชญากรรมต่างๆ ในยามวิกาล เช่น การลักขโมย ฉกชิง รังแก ทำร้ายร่างกาย ฯลฯ การออกแบบทางระบายน้ำเพื่อการป้องกันน้ำท่วมขัง การบริการด้านแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคให้ประชาชนได้มีน้ำสะอาด สำหรับเป็นน้ำดื่มและน้ำใช้อย่างเพียงพอ รวมทั้งแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำสะอาดในบางท้องถิ่น ซึ่งจะส่งผลให้สุขภาพอนามัยของประชาชนดียิ่งขึ้น

๓. การพัฒนาด้านสาธารณูปการ เป็นบริการขั้นพื้นฐานอีกขั้นที่เข้ามาช่วยเสริมให้คุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นดีขึ้น ซึ่งได้แก่บริการในเรื่องการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม การอนามัยความปลอดภัย สันทนาการและบริการอื่นๆ ตามความต้องการของประชาชนและเป็นกิจการที่

^{๓๘} กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, มาตรฐานการบริหารและการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : http://www.dla.go.th/work/e_book/eb1/eb1.htm [๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๖].

ไม่หวังผลกำไรประกอบ ได้แก่ ให้การสนับสนุนการศึกษาระดับก่อนปฐมวัยและระดับปฐมวัย ทั้งในด้านอาหารเสริม (นม) ด้านอาหารกลางวัน วัสดุอุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ การสอนพร้อมบุคลากรผู้สอน ส่งเสริมด้านความรู้กลุ่มต่างๆ ที่จัดตั้งตั้งไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้ ด้านวิชาการ ด้านทักษะของกลุ่มต่างๆ สนับสนุนให้จัดสถานีนอนมัย สาธารณสุข สวนสาธารณะ ประจำปีท้องถิ่นให้ประชาชนสามารถเข้ารับการบริการอย่างทั่วถึง รวมถึงการจัดกิจกรรมประจำปี เพื่อส่งเสริมอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น

๔. การพัฒนาด้านผังเมืองและการควบคุมอาคาร เป็นบทบาทที่มุ่งเน้นการจัดระเบียบพื้นฐานของสังคมให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีโดยเน้นที่การจัดระบบผังเมืองรวมและระเบียบชุมชนอันเป็นการวางแผนในระยะยาวและคำนึงถึงระบบการบริการและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนโดยจัดแบ่งเขตการใช้ที่ดินที่พักอาศัย พาณิชยกรรม การอุตสาหกรรม พื้นที่โล่งเพื่อนันทนาการให้ชัดเจนและมีสัดส่วนที่เหมาะสม^{๓๙}

นักการเมืองท้องถิ่นมีบทบาทและหน้าที่ในการพัฒนาท้องถิ่นของตนให้น่าอยู่ ปลอดภัย ทำให้คุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้นด้วยการส่งเสริม สนับสนุนจัดการ ดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทั้งด้านการคมนาคม ด้านสาธารณูปโภค ด้านสาธารณูปการและด้านผังเมือง โดยอาศัยอำนาจในการบริหารจัดการและงบประมาณที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นมากที่สุด

สรุปได้ว่า บทบาท หมายถึง ภาระหน้าที่ตามที่สังคมกำหนดตามความรับผิดชอบตามหน้าที่ที่ตนดำรงอยู่ในแต่ละสถานภาพบทบาทที่สังคมที่ได้รับมอบหมาย บทบาทที่สังคมมอบหมายนั้นย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาหรือการแสดงออกทางพฤติกรรมที่ตนรับผิดชอบที่มีการกำหนดไว้

ตารางที่ ๒.๖ สรุปความหมายของบทบาท

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ราชบัณฑิตยสถาน	บทบาท หมายถึง การทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้
สงวนศรี วิรัชชัย	บทบาท เป็นรูปแบบของพฤติกรรมประจำตำแหน่ง ซึ่งประกอบด้วยสิทธิและหน้าที่ของตำแหน่ง เมื่อบุคคลดำรงตำแหน่งใดก็จะต้องแสดงพฤติกรรมตามที่ได้รับ ให้เป็นบทบาทของตำแหน่งนั้นๆ

^{๓๙}พระมหานิรุต ญาณจุฑาโฒ, พระมหาอภิวัชร อภิวัชโร, “นักการเมืองท้องถิ่นในระบบราชการ”, วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมการบริหาร, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๕) : ๑๗๗-๑๙๔.

ตารางที่ ๒.๖ สรุปความหมายของบทบาท (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
สุพัตรา สุภาพ	บทบาท คือ การเรียกบุคคลว่าเป็นตำแหน่งใดๆ ตามสถานภาพของผู้นั้น ที่ได้มาจากการเป็นสมาชิกกลุ่มเป็นสิทธิและหน้าที่ บุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นๆ และสังคมส่วนรวม สถานภาพจะกำหนดว่าบุคคลนั้นมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติและรับผิดชอบในสังคม
พรพิทยา แก้วสามสี	บทบาทว่าเป็นการกระทำหรือแสดงออกของผู้ที่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบหรือได้รับมอบหมาย เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	๑) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ๒) ด้านคุณภาพชีวิต ๓) ด้านการจัดระเบียบและรักษาความสงบเรียบร้อย ๔) ด้านการลงทุนทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและศิลปวัฒนธรรม
ประพันธ์ อำพันประสิทธิ์	บทบาทกำหนดลักษณะหน้าที่ไว้ว่า ชีวิตสังคมถูกสร้างขึ้นมาจากแต่ละคนในสังคมล้วนมีตำแหน่งทางสังคมทั้งสิ้น เพื่อจะได้ปฏิบัติให้สอดคล้องกับโครงสร้างทางสังคมที่วางไว้โดยเฉพาะอย่างยิ่งแบบที่เป็นบทบาทผู้กระทำทุกคนสามารถจะเรียนรู้ได้โดยบทบาทที่เป็นตัวแบบได้ซึ่งวิถีทางเพื่อกระทำบางสิ่งบางอย่างที่ถูกต้อง
พระมหาไยธิน ละมุล	บทบาทกำหนดลักษณะหน้าที่ไว้ว่า ชีวิตสังคมถูกสร้างขึ้นมาจากแต่ละคนในสังคมล้วนมีตำแหน่งทางสังคมทั้งสิ้น เพื่อจะได้ปฏิบัติให้สอดคล้องกับโครงสร้างทางสังคมที่วางไว้โดยเฉพาะอย่างยิ่งแบบที่เป็นบทบาทผู้กระทำทุกคนสามารถจะเรียนรู้ได้โดยบทบาทที่เป็นตัวแบบได้ซึ่งวิถีทางเพื่อกระทำบางสิ่งบางอย่างที่ถูกต้อง

๒.๓.๓ ความสำคัญของบทบาท

บทบาท มาจากคำเต็มว่า บทบาททางสังคมซึ่งมีความสำคัญต่อแบบแผนพฤติกรรมที่เหมือนกันของบุคคลที่ดำรงตำแหน่งเดียวกันหรืออยู่ในสังคมเดียวกันและรวมตลอดถึงแบบพฤติกรรมที่ผูกพันหรือขึ้นอยู่กับความหวังของสมาชิกอื่นๆ ที่อยู่ในสังคมด้วย^{๔๐} บทบาทมีความสำคัญต่อหน้าที่ที่

^{๔๐}Hoyle, *The Role of the Teacher*, (London: Routledge and Kegan Paul, 1969), p. 39.

ผู้ดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งได้รับการคาดหวังให้เขาทำ จะต้องแสดงออกให้สมกับบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ควบคู่กับตำแหน่งที่บุคคลนั้นครองอยู่และหมายรวมถึงหน้าที่หรือเงื่อนไขที่บุคคลนั้นครองอยู่ บทบาทหน้าที่ที่มีความสำคัญต่อหน้าที่หรือเงื่อนไขต้องกระทำและบรรดาสิทธิต่างๆ^{๔๑} บทบาทหรือหน้าที่ คือพฤติกรรมอันพึงคาดหมายของบุคคลแต่ละคนในกลุ่มหรือสังคมหนึ่งๆ หน้าที่หรือพฤติกรรมดังกล่าว โดยปกติเป็นสิ่งที่กลุ่มหรือสังคมหรือวัฒนธรรมของกลุ่มนั้นกำหนดขึ้น ฉะนั้น บทบาทจึงมีความสำคัญต่อแบบอย่าง แห่งความประพฤติของบุคคลในสถานะหนึ่งที่พึงมีต่อบุคคลอื่นในสังคมเดียวกัน^{๔๒}

สรุปได้ว่า บทบาทนั้นมีความสำคัญต่อพฤติกรรมของบุคคลที่ได้รับหน้าที่ที่ตนดำรงอยู่ตามธรรมชาติหรือในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากสังคม เมื่อบุคคลที่ได้รับในตำแหน่งหน้าที่ใดแล้วย่อมเป็นที่คาดหวังของสังคมว่าจะต้องแสดงออกมาอย่างไร ถ้าพฤติกรรมที่แสดงออกมาเป็นไปตามบทบาทที่ตนครองอยู่หรือเป็นไปตามความคาดหวังของสังคม

บทบาทว่ามีลักษณะสำคัญ ๕ ประการ ดังนี้

๑. บทบาทในการทำงาน (Functional Role) มุ่งต่อบทบาทหรือพฤติกรรมอันเป็นลักษณะของบุคคลผู้ที่มีตำแหน่งทางสังคมภายในระบบสังคมที่มั่นคง

๒. บทบาทที่เป็นปฏิสัมพันธ์สัญลักษณ์ (Symbolic Interaction Role) มุ่งไปที่บทบาทของผู้กระทำแต่ละคนวิวัฒนาการของบทบาทต่างๆ โดยอาศัยปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและวิธีการที่ผู้กระทำทางสังคมเข้าใจ โดยตีความหมายของพฤติกรรมเหล่านั้น

๓. บทบาทโครงสร้าง (Structural Role) มุ่งต่อโครงสร้างทางสังคมหรือตำแหน่งโครงสร้างทางสังคม ที่ได้แบ่งและกำหนดพฤติกรรมไว้เป็นแบบเดียวกัน ซึ่งมุ่งต่อดำเนินทางสังคมอื่นๆ ในโครงสร้างตำแหน่งนั้นๆ

๔. บทบาทขององค์กร (Organization Role) มุ่งต่อบทบาทต่างๆ ที่มาด้วยกันกับตำแหน่งหน้าที่ทางสังคม ที่ยึดถือเป็นอันเดียวในระบบสังคมที่วางไว้ก่อนเป็นระบบที่มุ่งงานและมีการจัดลำดับขั้นไว้เป็นอย่างดี

๕. บทบาทของความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Role) มุ่งถึงความพันธะระหว่างบทบาทที่คาดหวังกับพฤติกรรม^{๔๓}

สรุปได้ว่า บทบาท คือ พฤติกรรมที่แสดงออกตามสถานะของบุคคลในสังคมบทบาทเป็นแบบแผน ความต้องการ เป้าประสงค์ ความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยมและการกระทำเป็นสิทธิหน้าที่ในการกระทำของบุคคลหนึ่งที่มีต่อบุคคลอื่นในสังคมตามสถานภาพของตนเอง

การแสดงบทบาทของบุคคลขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อไปนี้

๑. บทบาทที่สังคมคาดหวัง (role expectation) หมายถึง บทบาทที่สังคมคาดหวัง ให้บุคคลปฏิบัติตามความคาดหวังที่กำหนดโดยสังคมและสถานภาพที่บุคคลนั้นครองอยู่

^{๔๑} ภิญโญ สาร, **หลักการบริหารการศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, ๒๕๒๓), หน้า ๒๕๙.

^{๔๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๖๐.

^{๔๓} Biddle, **The Community Development Process: The Discovery of Local Initiative**, (New York: Holt Rinehart and Winston, 1959), p. 81.

๒. การรับรู้บทบาท (role conception) หมายถึง การที่บุคคลรับรู้ในบทบาทของตนเองว่าควรจะมีบทบาทอย่างไร และสามารถจะมองเห็นบทบาทของตนเองได้ตามการรับรู้นั้นซึ่งเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับความต้องการของบุคคลนั่นเอง โดยที่การรับรู้ในบทบาทและความต้องการของบุคคลก็ขึ้นอยู่กับลักษณะฐานส่วนบุคคล ตลอดจนเป้าหมายในชีวิตและค่านิยมของบุคคลที่สวมบทบาทนั้น

๓. การยอมรับบทบาทของบุคคล (role acceptance) จะเกิดขึ้นเมื่อความสอดคล้องของบทบาทตามความคาดหวังของสังคมและบทบาทที่ตนรับอยู่ การได้ยอมรับบทบาทเป็นเรื่องเกี่ยวกับความเข้าใจในบทบาทและการสื่อสารระหว่างสังคมและบุคคลนั้น ทั้งนี้ เพราะบุคคลจะไม่ได้ยินดียอมรับบทบาทเสมอไป แม้ว่าจะได้รับการคัดเลือกหรือถูกแรงผลักดันจากสังคมให้รับตำแหน่งและมีบทบาทหน้าที่ปฏิบัติตาม เพราะหากบทบาทที่ได้รับนั้นทำให้ได้รับผลเสียหายหรือเสียประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าขัดแย้งกับความต้องการ หรือค่านิยมของบุคคลนั้น ผู้ครองตำแหน่งอยู่กลับพยายามหลีกเลี่ยงบทบาทนั้น ไม่ยอมรับบทบาทนั้นๆ

๔. การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของบุคคล (role performance) เป็นบทบาทของเจ้าของสถานภาพที่แสดงออกจริง (actual role) ซึ่งอาจเป็นการแสดงบทบาทตามที่สังคมคาดหวังหรือเป็นการแสดงบทบาทตามการรับรู้และตามความคาดหวังของตนเอง การที่บุคคลใดจะปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ได้ดีเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับระดับการยอมรับบทบาทนั้นๆ ของบุคคลที่ได้ครองตำแหน่งนั้นอยู่ เนื่องจากความสอดคล้องกับบทบาทตามความคาดหวังของสังคมและการรับรู้บทบาทของตนเอง^{๔๔}

ความหมายของผู้นำท้องถิ่น

ก่อนที่จะทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำท้องถิ่น ต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาท (Role) ก่อน กล่าวคือบทบาท (Role) ได้แก่ส่วนที่เคลื่อนไหวตามสภาพ โดยทั่วไปสมาชิกของสังคมมักแสดงบทบาทตามสถานภาพของแต่ละคนที่ตนสังกัดอยู่เสมอ โดยเฉพาะ Judson R. Landis ได้ให้คำนิยามของบทบาทว่า หมายถึง พฤติกรรมหรือความประพฤติของคนที่ เป็นเจ้าของสถานภาพพิเศษนั้นหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การประพฤติตามสถานภาพส่วนอีกบทบาทหนึ่งของฝ่ายปกครอง คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมาจากการเลือกของประชาชนในตำบล หมู่บ้าน โดยตรง^{๔๕} การเข้ามาสู่ตำแหน่งนี้ถือว่าเป็นตัวแทนของประชาชน แต่หากพิจารณาบทบาท อำนาจ ตามหน้าที่จากพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ แยกพิจารณาบทบาททั้งสามประการได้ดังนี้

๑. บทบาทของการเป็นตัวแทนประชาชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นบุคคลที่ประชาชนเลือกโดยตรง เมื่อเป็นเช่นนี้ฐานะของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ย่อมเสมือนเป็นตัวแทนของประชาชน ซึ่งต้องเป็นผู้

^{๔๔}Allport อังโน สุภา สุกุลเงิน, “ประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านหลังการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลในทัศนะของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอกะทู้แบบ จังหวัดสมุทรสาคร”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๕), หน้า ๑๕-๑๖.

^{๔๕}Judson R. Landis, *Sociology: Concepts and Characteristics*, (Belmont: Wadworth, 1971), p. 42.

ที่ดูแลทุกข์สุขของประชาชนในตำบลและหมู่บ้านที่รับผิดชอบ ดังนั้น สิ่งที่ประชาชนในการปกครองเกิดความเดือดร้อนต้องถือเป็นธุระให้ ในขณะที่เดียวกันเมื่อประชาชนต้องการสิ่งใดจากทางราชการ เช่น ถนน สะพาน คูคลอง การช่วยเหลือทางอาชีพ ฯลฯ ก็ย่อมต้องถือเป็นหน้าที่ที่ต้องนำเอาความต้องการของประชาชนในพื้นที่การปกครองนำเสนอต่อทางราชการ เพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือ ในปัจจุบันนอกจากจะไปขอความช่วยเหลือจากทางราชการแล้ว ยังคงพบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมักจะไปขอความช่วยเหลือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกสภาจังหวัด ซึ่งอาจได้รับความช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษรวดเร็วกว่าการของบประมาณจากทางราชการ ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่าง กำนัน ผู้ใหญ่บ้านกับนักการเมือง จึงค่อนข้างมีความสนิทใกล้ชิดและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

๒. บทบาทของการเป็นตัวแทนราชการ บทบาทนี้เกิดขึ้นตามกฎหมายที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในด้านการปกครอง การรักษาความสงบเรียบร้อย อำนาจหน้าที่ทางอาญา การจับกุมผู้กระทำความผิด การพัฒนาส่งเสริมอาชีพ ฯลฯ การกำหนดบทบาทดังกล่าว ทำให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยให้ข้าราชการปกครอง อันได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ เป็นผู้บังคับบัญชา สามารถให้คุณให้โทษแก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านได้ สิ่งเหล่านี้ทำให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีลักษณะที่เป็นส่วนหนึ่งของระบบราชการ และกลายเป็นจักรกลที่สำคัญของการปกครองในราชการส่วนภูมิภาคในที่สุด และจากข้อเท็จจริงจะปรากฏอยู่เสมอว่า ในการติดต่อระหว่างหน่วยราชการต่างๆ กับประชาชนในตำบล หมู่บ้านไม่ว่าเรื่องใดๆ จะต้องอาศัยกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นสื่อกลางในการประสานงานทำความเข้าใจกับประชาชน

๓. บทบาทการเป็นผู้นำของชุมชน เนื่องจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นเจ้าพนักงานปกครอง มีอำนาจปกครองดูแลประชาชนประชาชนในท้องที่ของตน กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำที่เป็นทางการ จะเห็นว่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีฐานะและมีบทบาททางสังคมโดดเด่นกว่าคนอื่นในสังคมชนบท ดังนั้น โดยส่วนใหญ่แล้ว กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จะมีพฤติกรรมที่ถูกทำนองคลองธรรม เป็นผู้นำที่กล้าแสดงออก เพื่อปกป้องช่วยเหลือประชาชนลูกบ้านนอกจากนี้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านจึงมานะเป็นผู้นำทางสังคม บทบาทดังกล่าวนี้ทำให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านจะเข้าไปติดต่อกับนักการเมือง ไม่ว่าจะเป็นในระยะก่อนการเลือกตั้งและภายหลังการเลือกตั้ง ทั้งนี้เนื่องจากเหตุผล ๒ ประการด้วยกัน คือ

จากความหมายของบทบาทผู้นำท้องถิ่นสามารถสรุปได้ว่า ผู้นำท้องถิ่นมีภาระหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติมากมาย ซึ่งเป็นหน้าที่ที่ต้องทำตามกฎหมาย และหน้าที่ต้องกระทำในฐานะที่เป็นผู้นำทางสังคม การมีหน้าที่ปกครองดูแลประชาชนในท้องที่ การดูแลผลประโยชน์ ดูแลทุกข์ สุขของประชาชน ตลอดจนการพัฒนาท้องที่ในการปกครองดูแลให้เกิดความสงบเรียบร้อย และเกิดการพัฒนาจากแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำท้องถิ่น ผู้วิจัยเห็นว่าแนวคิดนี้มีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากบุคคลที่เป็นผู้นำท้องถิ่นจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การเลือกตั้งในระดับชาติ และท้องถิ่นมีความบริสุทธิ์ยุติธรรมมากน้อยขนาดไหน เพราะกลุ่มผู้นำท้องถิ่นมักเป็นเป้าหมายสำคัญของนักการเมืองที่จะดึงเอามาเป็นแนวร่วมในการหาเสียงเป็นหัวคะแนน กลุ่มผู้นำท้องถิ่นจึงมักถูกชักจูง โน้มน้าวได้ง่าย ผู้นำท้องถิ่นจึงมีบทบาทสำคัญต่อการตัดสินใจกับการเลือกตั้งของประชาชนในพื้นที่หรือไม่ อย่างไร เพราะการที่ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่ประชาชนในพื้นที่ต่างให้ความเคารพนับถือแล้ว ความเป็นไปได้ในการเชื่อตามแนวคิดของการเลือกตั้งในทุกระดับที่เกิดขึ้นประชาชนในพื้นที่การปกครองก็ย่อมเลือกนักการเมืองตามผู้นำท้องถิ่นของตนเองก็เป็นได้

ตารางที่ ๒.๗ สรุปความสำคัญของบทบาท

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ภิญโญ สาร	บทบาทมีความสำคัญต่อหน้าที่ที่ผู้ดำรงตำแหน่งจะต้องแสดงออกให้สมกับบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ควบคู่กับตำแหน่งที่บุคคลนั้นครองอยู่และรวมถึงหน้าที่หรือเงื่อนไขที่บุคคลนั้นครองอยู่
Allport	การแสดงบทบาทของบุคคลขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อไปนี้ ๑. บทบาทที่สังคมคาดหวัง ๒. การรับรู้บทบาท ๓. การยอมรับบทบาทของบุคคล ๔. การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของบุคคล
Biddle	บทบาทหรือหน้าที่ คือพฤติกรรมอันพึงคาดหมายของบุคคลแต่ละคนในกลุ่มหรือสังคมหนึ่งๆ หน้าที่หรือพฤติกรรมดังกล่าว โดยปกติเป็นสิ่งที่กลุ่มหรือสังคมหรือวัฒนธรรมของกลุ่มนั้นกำหนดขึ้น ฉะนั้นบทบาทจึงมีความสำคัญต่อแบบอย่าง แห่งความประพฤติของบุคคลในสถานะหนึ่งที่มีต่อบุคคลอื่นในสังคมเดียวกัน
Hoyle	บทบาททางสังคมซึ่งมีความสำคัญต่อแบบแผนพฤติกรรมที่เหมือนกันของบุคคลที่ดำรงตำแหน่งเดียวกันหรืออยู่ในสังคมเดียวกันและรวมตลอดถึงแบบพฤติกรรมที่ผูกพันหรือขึ้นอยู่กับความหวังของสมาชิกอื่นๆ ที่อยู่ในสังคมด้วย
Judson R. Landis	พฤติกรรมหรือความประพฤติของคนที่เป็นเจ้าของสถานภาพ

๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของเทศบาล

๒.๔.๑ แนวคิดเกี่ยวกับเทศบาลตำบล

เทศบาลตำบล หมายถึง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติแห่งกฎหมาย มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการส่วนท้องถิ่น เขตขององค์การบริหารส่วนตำบลได้แก่เขตตำบล รับผิดชอบดูแลงานด้านบริการสาธารณะหรืองานต่างๆ ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ

ปัจจุบันจึงมีจำนวนองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนทั้งสิ้น ๖,๖๑๖ แห่ง และมีการเปลี่ยนแปลงการแบ่งระดับองค์การบริหารส่วนตำบลเป็น ๓ ขนาด คือ

๑) องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ (ส่วนใหญ่จะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น

๑ เดิม)

๒) องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง (ส่วนใหญ่จะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น ๒ และองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น ๓ เดิม)

๓) องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก (ส่วนใหญ่จะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น ๔ และองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น ๕ เดิม)^{๔๖}

หลักเกณฑ์สำคัญที่ใช้ในการแบ่งขนาดองค์การบริหารส่วนตำบล

๑) เกณฑ์ระดับรายได้

๑.๑) รายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนสูงกว่า ๒๐ ล้านบาท เป็นองค์การบริหารส่วน ตำบล
ขนาดใหญ่

๑.๒) รายได้ไม่รวมเงินอุดหนุน ๖ - ๒๐ ล้านบาท เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล
ขนาดกลาง

๑.๓) รายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนต่ำกว่า ๖ ล้านบาท เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล
ขนาดเล็ก

๒) เกณฑ์ตัวชี้วัดด้านค่าใช้จ่ายบุคลากร

๓) เกณฑ์ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจและสังคม

๓.๑) จำนวนพื้นที่

๓.๒) จำนวนประชากร

๓.๓) จำนวนโครงสร้างพื้นฐาน

๓.๔) จำนวนโรงฆ่าสัตว์

๓.๕) จำนวนตลาดสด

๓.๖) จำนวนโรงงานนิคมอุตสาหกรรม

๓.๗) จำนวนโรงเรียน

๓.๘) จำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

๓.๙) จำนวนโรงแรม

๓.๑๐) จำนวนศาสนสถาน

๓.๑๑) จำนวนสถานพยาบาล

๓.๑๒) จำนวนศูนย์การค้า

๓.๑๓) การประกาศให้องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเขตควบคุมอาคาร

๓.๑๔) การประกาศให้ใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็น
ระเบียบเรียบร้อย

^{๔๖} กรมการส่งเสริมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, กระทรวงมหาดไทยกับการกระจายอำนาจ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อสาธิตราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๗), หน้า ๑๒.

- ๓.๑๕) จำนวนวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- ๓.๑๖) จำนวนวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือด้านกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูล
- ๓.๑๗) จำนวนโครงสร้างส่วนราชการ
- ๓.๑๘) จำนวนหน่วยกิจการพาณิชย์
- ๔) เกณฑ์ตัวชี้วัดด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
 - ๔.๑) ประสิทธิภาพด้านการจัดเก็บรายได้
 - ๔.๒) ประสิทธิภาพด้านการบริหารแผนงานและงบประมาณ
 - ๔.๓) ประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้านงานบุคคล
 - ๔.๔) ประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้านการบริการ
- ๕) เกณฑ์ตัวชี้วัดด้านธรรมาภิบาล
 - ๕.๑) หลักนิติธรรม
 - ๕.๒) หลักคุณธรรม
 - ๕.๓) หลักความโปร่งใส
 - ๕.๔) การมีส่วนร่วมของประชาชน
 - ๕.๕) หลักความรับผิดชอบ
 - ๕.๖) ความคุ้มค่า

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดให้มีคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งคณะกรรมการชุดดังกล่าวพิจารณาและให้ความเห็นชอบการถ่ายโอนภารกิจทั้ง ๖ ด้าน^{๔๗} รวมมีการถ่ายโอนทั้งสิ้น ๒๔๔ เรื่อง มีส่วนราชการที่ถ่ายโอนภารกิจ ๕๐ กรม ใน ๑๑ กระทรวง ดังนี้

๑. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งมีเนื้อหาของงานเกี่ยวกับ

๑.๑ การคมนาคมและการขนส่ง

๑. ทางบก อาทิ การก่อสร้างและบำรุงรักษาถนนและสะพาน การดูแล จัดตั้ง สถานีขนส่ง และการจัดการจราจรในเขตพื้นที่

๒. ทางน้ำ เช่น การบำรุงรักษาทางน้ำ การก่อสร้างและดูแลสถานีขนส่งทางน้ำ (ท่าเทียบเรือ)

๑.๒ สาธารณูปโภค

๑. แหล่งน้ำ / ระบบประปาชนบท อาทิ การดูแล รักษา พัฒนา ซ่อมบำรุงแหล่งน้ำ และระบบประปาชนบท

^{๔๗} กองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น, กฎหมายเกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, (กรมการส่งเสริมการปกครอง, ๒๕๖๖), หน้า ๓๖-๓๘.

๑.๓ สาธารณูปการ

๑. การจัดให้มีตลาด อาทิ การจัดให้มีและการควบคุมตลาด

๒. การจัดตั้งและดูแลตลาดกลาง

๓. การผังเมือง อาทิ การจัดทำผังเมืองรวมจังหวัด และการวางและปรับปรุงผัง

เมืองรวม

๔. การควบคุมอาคาร อาทิ การควบคุมอาคาร และการเปรียบเทียบปรับคดี

ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร จากงานทั้งหมดที่อยู่ภายใต้กรอบงานด้านโครงสร้างพื้นฐานข้างต้น พบว่างานที่จะมีการถ่ายโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีจำนวน ๘๘ เรื่อง มีส่วนราชการที่ต้องถ่ายโอนภารกิจ จำนวน ๑๖ กรม ใน ๗ กระทรวง

๒. ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต

๒.๑ การส่งเสริมอาชีพ อาทิ การฝึกอบรม ส่งเสริม พัฒนากลุ่มอาชีพต่างๆ

๒.๒ งานสวัสดิการสังคม

๑. การสังคมสงเคราะห์พัฒนาคุณภาพชีวิต เด็ก สตรี คนชรา ผู้ด้อยโอกาส อาทิ งานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพคนพิการ และการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้ป่วยเอดส์ เป็นต้น

๒.๓ นันทนาการ

๑. การส่งเสริมการกีฬา อาทิ การจัดหาอุปกรณ์กีฬา การก่อสร้าง บำรุงรักษาสถานกีฬา

๒. การจัดให้มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ อาทิ การบริหารจัดการ ดูแล บำรุงรักษาสวนสาธารณะ

๒.๔ การศึกษา

๑. การจัดการศึกษาในระบบ อาทิ การจัดการศึกษาก่อนวัยเรียน หรือปฐมวัย การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการจัดการศึกษาสงเคราะห์

๒. การศึกษานอกระบบ อาทิ การบริการการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ และการจัดการศึกษาระดับเขต งานห้องสมุดประชาชน เป็นต้น

๒.๕ การสาธารณสุข

๑. การสาธารณสุขและการรักษาพยาบาล อาทิ การส่งเสริมสุขภาพจิตและป้องกันปัญหาสุขภาพจิต และการส่งเสริมสุขภาพแม่และเด็ก การพัฒนาอนามัยบนพื้นที่สูง

๒. การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ อาทิ การควบคุมโรคติดต่อ งานสนับสนุนเงินอุดหนุนในการสงเคราะห์ผู้ป่วยโรคเรื้อน ค่าสังคมสงเคราะห์และค่าฌาปนกิจ

การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและที่อยู่อาศัย อาทิ การแก้ไขปัญหาชุมชนแออัด การจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย งานที่จะมีการถ่ายโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีจำนวน ๑๐๒ เรื่อง มีส่วนราชการที่ต้องถ่ายโอนภารกิจจำนวน ๒๗ กรม ใน ๗ กระทรวง

๓. ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย

๓.๑ การส่งเสริมประชาธิปไตยความเสมอภาค สิทธิเสรีภาพของประชาชน อาทิ งาน ตรวจมาตรา ชั่ง ตวง วัด และการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคแก่ ผู้บริโภค

๓.๒ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น อาทิ การป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

๓.๓ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย อาทิ การช่วยเหลือผู้ประสบภัยเบื้องต้น

๓.๔ การรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อาทิ การ ทะเบียนราษฎร และบัตรประจำตัวประชาชน และงานจัดทะเบียนสัตว์พาหนะ

๔. ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว

๔.๑ การวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

๔.๒ การพัฒนาเทคโนโลยี

๔.๓ การส่งเสริมการลงทุน

๔.๔ การพาณิชยกรรม

๔.๕ การพัฒนาอุตสาหกรรม

๔.๖ การท่องเที่ยว

๕) ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

๕.๑ การคุ้มครองดูแล บำรุงรักษาใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดินทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

๕.๒ การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ

๕.๓ การดูแลรักษาที่สาธารณะ

๖. ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑. การจัดการดูแลโบราณสถาน โบราณวัตถุ อาทิ การบำรุงรักษาโบราณสถาน

๒. การจัดการดูแลพิพิธภัณฑสถานและหอจดหมายเหตุ สรุปแล้วจะพบว่างานที่จะมีการถ่ายโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีจำนวน ๒ เรื่อง มีส่วนราชการที่ต้องถ่ายโอนภารกิจจำนวน ๑ กรม ใน ๑ กระทรวง^{๔๘}

^{๔๘}สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๔๘), หน้า ๑๘-๒๐.

๒.๔.๓ การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พ.ศ. ๒๕๖๐

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นเป็นรูปแบบที่มีความสำคัญและสอดคล้องกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยมากที่สุด ได้มีการการบัญญัติรับรองการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้มีการบัญญัติรับรองไว้ดังนี้

๑. บัญญัติหลักการการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ในมาตรา ๒๘๑ ว่า รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่

๒. บัญญัติหลักการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ในมาตรา ๒๘๒ ว่า การกำกับ ดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็นและมีหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ชัดเจน สอดคล้องและเหมาะสมกับรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยต้องเป็นไปเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม

๓. บัญญัติความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ในมาตรา ๒๘๓ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปในการดูแลและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น และย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การบริหาร การจัดการบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะ โดยต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับการพัฒนาของจังหวัดและประเทศเป็นส่วนรวมด้วย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีความเข้มแข็งในการบริหารงานได้ โดยอิสระและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาระบบการคลังท้องถิ่นให้จัดบริการสาธารณะได้โดยครบถ้วนตามอำนาจหน้าที่ จัดตั้งหรือร่วมกันจัดตั้งองค์การเพื่อการจัดทำบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่ เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าเป็นประโยชน์และให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึง^{๔๔}

๔. กำหนดรูปแบบสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นในมาตรา ๒๘๔ ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ดังนี้

๔.๑ สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง

^{๔๔} คณะอนุกรรมการจัดทำองค์ความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในคณะกรรมการบริหารจัดการความรู้ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, องค์ความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำรัฐธรรมนูญ ฉบับสมุดไทย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๖๐), หน้า ๕๖.

๔.๒ คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน หรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น

๔.๓ การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่มา จากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ

๔.๔ สมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี

๕. การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔ มาตรา ๗๐ ได้กำหนดให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่นไว้ ๔ รูปแบบ ดังนี้

๑) องค์การบริหารส่วนจังหวัด

๒) เทศบาล

๓) องค์การบริหารส่วนตำบล

๔) ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งมีอยู่ ๒ รูปแบบคือ

(๑) กรุงเทพมหานคร ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘

(๒) เมืองพัทยา ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒

๒.๔.๔ องค์การบริหารส่วนจังหวัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดตั้งเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๘ ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.๒๔๙๘ และมีการแก้ไขโดยพระราชบัญญัติและประกาศคณะปฏิวัติจำนวน ๑๑ ครั้ง พระราชบัญญัติที่ใช้ในปัจจุบันคือ พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๐

โครงสร้างองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามมาตรา ๗ ประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วน จังหวัดและนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

๑. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้มีจำนวนดังนี้ คือ

๑) จังหวัดใดมีราษฎรไม่เกินห้าแสนคน ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วน จังหวัดได้ยี่สิบสี่คน

๒) จังหวัดใดมีราษฎรเกิน ห้าแสนคนแต่ไม่เกินหนึ่งล้านคน ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้สามสิบคน

๓) จังหวัดใดมีราษฎรเกินหนึ่งล้านคนแต่ไม่เกินหนึ่งล้านห้าแสนคน ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้สามสิบหกคน

๔) จังหวัดใดมีราษฎรเกินหนึ่งล้านห้าแสนคนแต่ไม่เกินสองล้านคน ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้สี่สิบสองคน

๕) จังหวัดใดมีราษฎรเกินสองล้านคนขึ้นไป ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้สี่สิบแปดคน

๒. สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑) การออกข้อบัญญัติจังหวัด (มาตรา ๕๔)

๒) การตั้งกระทั้ถามนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนจังหวัด

๓) เสนอข้อสอบถามต่อประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ผู้ว่าราชการจังหวัด และหัวหน้าหน่วยงานราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินซึ่งมาปฏิบัติหน้าที่ ในเขตจังหวัดชี้แจงข้อเท็จจริงใดๆ อันเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนภูมิภาค (มาตรา ๓๒)

๔) เลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นคณะกรรมการสามัญ และเลือกบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดร่วมเป็นคณะกรรมการวิสามัญเพื่อกระทำการหรือพิจารณาสอบสวนเรื่องใดๆ อันอยู่ในวงงานของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแล้วรายงานต่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด (มาตรา ๓๓)

๕) อำนาจในการออกข้อบัญญัติชั่วคราว (มาตรา ๕๗)

๓. นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน

องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ด้าเนินกิจการภายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังต่อไปนี้

(มาตรา ๔๕)

๑) ตราข้อบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย

๒) จัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

๓) สนับสนุนสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น

๔) ประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น

๕) แบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่สภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น

๖) อำนาจหน้าที่ของจังหวัดตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๙๘ เฉพาะภายในเขตสภาตำบล

๗) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๘) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น (๗ ทวิ)

๙) จัดทำกิจการใดๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกิจการนั้นเป็นการสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (๘)

๑๐) จัดทำกิจการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด (๙)

บรรดาอำนาจหน้าที่ใดซึ่งเป็นของราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาค อาจมอบให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดปฏิบัติได้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๐ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายเทศบาลตำบลมีหน้าที่ในเขตเทศบาลดังต่อไปนี้

๑. รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
๒. ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ
๓. รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

๔. ป้องกันและระงับโรคติดต่อ

๕. ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง

๖. ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม

๗. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

๘. บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

๙. หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนโดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา เทศบาล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงานและการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการนั้น และหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๕๑ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลอาจจัดทำกิจการใดๆ ในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

๑. ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา

๒. ให้มีโรงฆ่าสัตว์

๓. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม

๔. ให้มีสุสานและฌาปนสถาน

๕. บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
๖. ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้
๗. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
๘. ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ

๒.๔.๕ เทศบาล

ตามมาตรา ๗ ของ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ได้กำหนดให้มีเทศบาล ๓ ประเภทคือ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง หรือเทศบาลนคร

๑. เทศบาลตำบล ได้แก่ ท้องถิ่นซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบล (มาตรา ๙)

๒. เทศบาลเมือง ได้แก่ ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัด หรือท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่หนึ่งหมื่นคนขึ้นไป ที่มีรายได้พอควร (มาตรา ๑๐)

๓. เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ห้าหมื่นคนขึ้นไป (มาตรา ๑๑) ที่มีรายได้พอควร

โดยแบ่งรูปแบบการปกครองออกเป็น ๓ ระดับ ตามจำนวนประชากร และรายได้ของเทศบาล

- เทศบาลนคร (ทน.) เป็นท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีราษฎรมากกว่า ๕ หมื่นคนขึ้นไป ปัจจุบันมี ๓๐ แห่ง
- เทศบาลเมือง (ทม.) เป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัด หรือท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ ๑ หมื่นคนขึ้นไป ปัจจุบันมี ๑๙๕ แห่ง
- เทศบาลตำบล (ทต.) เป็นท้องถิ่นซึ่งยกฐานะมาจากองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ปัจจุบันมี ๒,๒๔๗ แห่ง

สำหรับความแตกต่างระหว่างเทศบาล กับ อบต. ซึ่งปัจจุบันมีอยู่ ๕,๓๐๐ แห่งนั้น หากพื้นที่ใดมีความเป็นชุมชนเมืองมากขึ้น (พิจารณาตามเกณฑ์ความหนาแน่นของประชากรและความสามารถในการจัดหารายได้) กระทรวงมหาดไทยก็จะออกประกาศยกฐานะ อบต. ขึ้นเป็น ทต. หรือ ทม. โดยอาจครอบคลุมพื้นที่ยกตำบล หรือกินพื้นที่ของตำบลใกล้เคียงก็ได้ ส่วนพื้นที่อื่นๆ นอกเหนือจากนั้นก็ยังคงอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของ อบต. ซึ่งมีความเป็นชนบทกว่า นั้นหมายความว่าในตำบลเดียวกัน อาจมีทั้ง อบต. และ ทต./ทม. ปกครองพื้นที่

กล่าวโดยสรุป ใน ๑ จังหวัด จะมีราชการส่วนท้องถิ่นหลายรูปแบบ ตั้งแต่ขนาดใหญ่ที่สุดคือองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ไล่ไป อบต. เทศบาล และองค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ (กรุงเทพมหานครกับเมืองพัทยา) และยังมีราชการส่วนภูมิภาค จากระดับใหญ่สุดคือจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ให้ประชาชนไปติดต่อราชการ

๑. เทศบาลประกอบด้วยสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรี

๑) สภาเทศบาล ประกอบด้วย สมาชิกสภาเทศบาลซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของ ประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตาม จำนวน (มาตรา ๑๕)

(๑) สภาเทศบาลตำบล ประกอบด้วยสมาชิก จำนวน ๑๒ คน

(๒) สภาเทศบาลเมือง ประกอบด้วยสมาชิก จำนวน ๑๘ คน

(๓) สภาเทศบาลนคร ประกอบด้วยสมาชิก จำนวน ๒๔ คน

๒) นายกเทศมนตรี มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน (มาตรา ๔๘ ทวิ)

๒. นายกเทศมนตรีแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรี

๑) เทศบาลตำบล ให้แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกินสองคน

๒) เทศบาลเมือง ให้แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกินสามคน

๓) เทศบาลนคร ให้แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกินสี่คน

๓. อำนาจหน้าที่เทศบาลตำบล

๑) รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน

๒) ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ

๓) รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

๔) ป้องกันและระงับโรคติดต่อ

๕) ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง

๖) ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม

๗) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

๘) บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

๙) หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

๓. เทศบาลตำบล อาจมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑) ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา

๒) ให้มีโรงฆ่าสัตว์

๓) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม

๔) ให้มีสุสานและฌาปนสถาน

๕) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร

๖) ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้

๗) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

๘) ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ

๙) เทศพาณิชย์

๔. เทศบาลเมืองมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑) กิจการตามที่ระบุไว้ในอำนาจหน้าที่เทศบาลตำบล

๒) ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา

๓) ให้มีโรงฆ่าสัตว์

๔) ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์และรักษาคนเจ็บไข้

๕) ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ

๖) ให้มีและบำรุงส้วมสาธารณะ

๗) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

๘) ให้มีการดำเนินกิจการโรงรับจำนำหรือสถานสินเชื่อท้องถิ่น

๕. เทศบาลเมืองอาจทำกิจการดังต่อไปนี้

๑) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม

๒) ให้มีสุสานและฌาปนสถาน

๓) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร

๔) ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก

๕) ให้มีและบำรุงโรงพยาบาล

๖) ให้มีการสาธารณสุข

๗) จัดทำกิจการซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข

๘) จัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา

๙) ให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการกีฬาและพลศึกษา

๑๐) ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ สวนสัตว์และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

๑๑) ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม และรักษาความสะอาดเรียบร้อยของท้องถิ่น

๑๒) เทศพาณิชย์

๖. อำนาจหน้าที่ของเทศบาลนคร

๑) กิจการตามที่ระบุไว้ในอำนาจหน้าที่เทศบาลเมือง

๒) ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก

๓) กิจการอย่างอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข

๔) การควบคุมสุขลักษณะและอนามัยในร้านจำหน่ายอาหาร โรงมหรสพ และสถาน

บริการอื่น

๕) จัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม

- ๖) จัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
- ๗) การวางผังเมืองและการควบคุมการก่อสร้าง
- ๘) การส่งเสริมกิจการการท่องเที่ยว

๒.๔.๖ องค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ ๖ พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

โครงสร้างการบริการขององค์การบริหารส่วนตำบลแบ่งออกเป็น ๒ ฝ่ายได้แก่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

๑. สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละสองคน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลมีเพียงหนึ่งหมู่บ้านให้มีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหกคน และในกรณีมีเพียงสองหมู่บ้านให้มีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่บ้านละสามคน

๒. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๔ ปี

๑. อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล
- (๑) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
 - (๒) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
 - (๓) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
 - (๔) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
 - (๕) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 - (๖) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
 - (๗) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - (๘) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

ท้องถิ่น

- (๙) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย

๒. องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการดังต่อไปนี้

- (๑) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
- (๒) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

(๓) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ

(๔) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและ

สวนสาธารณะ

(๕) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์

(๖) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว

(๗) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร

(๘) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

(๙) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล

(๑๐) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม

(๑๑) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

(๑๒) การท่องเที่ยว

(๑๓) การผังเมือง

๒.๔.๗ กรุงเทพมหานคร

เป็นการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ มีหน้าที่จัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น ๕๐ เขต มีสำนักงานใหญ่เรียกว่า ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร โครงสร้างการบริหารประกอบด้วย

๑. ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นผู้บริหารสูงสุดของกรุงเทพมหานคร มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน มีวาระในการดำรงตำแหน่ง ๔ ปี โดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบายและบริหารราชการของกรุงเทพมหานครให้เป็นไปตามกฎหมาย

(๒) สั่ง อนุญาต อนุมัติเกี่ยวกับราชการของกรุงเทพมหานคร

(๓) แต่งตั้งและถอดถอนรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และแต่งตั้งและถอดถอนผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธานที่ปรึกษา ที่ปรึกษาหรือคณะที่ปรึกษาของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือ เป็นคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติราชการใดๆ

(๔) บริหารราชการตามที่ คณะรัฐมนตรีนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย

(๕) วางระเบียบเพื่อให้งานของกรุงเทพมหานครเป็นไปโดยเรียบร้อย

(๖) รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

(๗) อำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

๒. สภากรุงเทพมหานครทำหน้าที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติของกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย สมาชิกสภากรุงเทพมหานครมาจากการเลือกตั้ง มีวาระในการดำรงตำแหน่ง ๔ ปี

๑. อำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร

(๑) การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ทั้งนี้ ตามข้อบัญญัติ กรุงเทพมหานคร และตามกฎหมายอื่นที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร

(๒) การทะเบียนตามที่กฎหมายกำหนด

(๓) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๔) การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

(๕) การผังเมือง

(๖) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ

(๗) การวิศวกรรมจราจร

(๘) การขนส่ง

(๙) การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้ามและที่จอดรถ

(๑๐) การดูแลรักษาที่สาธารณะ

(๑๑) การควบคุมอาคาร

(๑๒) การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

(๑๓) การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

(๑๔) การพัฒนาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (๑๔ ทวิ) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นการสาธารณสุขโรค

(๑๕) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล

(๑๖) การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน

(๑๗) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์

(๑๘) การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์

(๑๙) การควบคุมความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและการอนามัยในโรงมหรสพ และสาธารณสถานอื่นๆ

(๒๐) การจัดการศึกษา

(๒๑) การสาธารณสุขการ

(๒๒) การสังคมสงเคราะห์

(๒๓) การส่งเสริมการกีฬา

(๒๔) การส่งเสริมการประกอบอาชีพ

(๒๕) การพาณิชย์ของกรุงเทพมหานคร

(๒๖) หน้าที่อื่นๆ ตามที่กฎหมายระบุให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ เทศบาลนคร หรือตามที่คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย หรือที่กฎหมายระบุเป็นหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร

๒.๔.๘ เมืองพัทยา

เป็นการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๒๑ ซึ่งต่อมาได้มีการยกเลิกแล้วใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒ แทนโครงสร้างการบริหารเมืองพัทยา

๑. สภาเมืองพัทยา ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนยี่สิบสี่คนมาจากการเลือกตั้งของประชาชน โดยมีปลัดเมืองพัทยาท หน้าที่เลขานุการสภาเมืองพัทยา

๒. นายกเมืองพัทยา มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(๑) กำหนดนโยบายและรับผิดชอบในการบริหารราชการของเมืองพัทยาให้เป็นไปตาม กฎหมาย ข้อบัญญัติ และนโยบาย

(๒) สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการของเมืองพัทยา

(๓) แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกเมืองพัทยา เลขานุการนายกเมืองพัทยา ผู้ช่วยเลขานุการนายกเมืองพัทยา ประธานที่ปรึกษา ที่ปรึกษาหรือคณะที่ปรึกษา

(๔) วางระเบียบเมืองพัทยา

(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี หรือผู้ว่าราชการจังหวัด มอบหมาย หรือตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายกเมืองพัทยาหรือนายกเทศมนตรี หรือคณะเทศมนตรี

๑. อำนาจหน้าที่เมืองพัทยา

มาตรา ๖๒ ของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของเมืองพัทยาไว้ดังนี้

(๑) การรักษาความสงบเรียบร้อย

(๒) การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

(๓) การคุ้มครองและดูแลรักษาทรัพยากรอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

(๔) การวางผังเมืองและการควบคุมการก่อสร้าง

(๕) การจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม

(๖) การจัดการจราจร

(๗) การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

(๘) การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล และการบำบัดน้ำเสีย

(๙) การจัดให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา

(๑๐) การจัดให้มีการควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ และที่จอดเรือ

(๑๑) การควบคุมอนามัยและความปลอดภัยในร้านจำหน่ายอาหาร โรงแรมที่พัก และสถานบริการอื่น

(๑๒) การควบคุมและส่งเสริมกิจการท่องเที่ยว

(๑๓) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

(๑๔) อำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นของเทศบาลนครหรือของเมืองพัทยา ส่วนประเด็นเรื่องการกำกับดูแลเมืองพัทยานั้นให้ผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรีเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่กำกับ ดูแลการปฏิบัติราชการของเมืองพัทยา

โดยมีอำนาจสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงหรือสั่งให้นายกเมืองพัทยา ชี้แจงแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของเมืองพัทยา บรรดาเรื่องที่เมืองพัทยาต้องเสนอไปยังรัฐมนตรีหรือกระทรวง ทบวง กรมให้นายกเมืองพัทรายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ โดยผู้ว่าราชการจังหวัดจะทำความเห็นเสนอรัฐมนตรี หรือกระทรวง ทบวง กรม แล้วแต่กรณี เพื่อประกอบการพิจารณาก็ได้

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่านายกเมืองพัทยปฏิบัติราชการในทางที่อาจนำมาซึ่งความเสียหายแก่เมืองพัทยา หรือกระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือข้อบัญญัติ และผู้ว่าราชการจังหวัดได้ชี้แจง แนะนำ หรือตักเตือนแล้ว แต่นายกเมืองพัทยาไม่ปฏิบัติตาม ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานให้รัฐมนตรีทราบเพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควร ในกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นรีบด่วน ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจออกคำสั่งระงับการปฏิบัติราชการของนายกเมืองพัทยาไว้ตามที่เห็นสมควรได้

นอกจากนี้เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในเขตเมืองพัทยาหรือประโยชน์ของประเทศ ผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรีจะรายงานเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณาสั่งยุบสภาเมืองพัทยาก็ได้

สรุปได้ว่า การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นไทย ถือเป็นรูปแบบการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินตามหลักการกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) คือรัฐบาลกลางได้กระจายอำนาจทางการเมืองและการบริหารให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่างๆ เพื่อดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย กระจายอำนาจการปกครองไปยังท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

การได้มาซึ่งนายกเทศมนตรี/สมาชิกสภาเทศบาล: มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน เช่นเดียวกับ ส.ส., ส.อบจ., ส.อบต. แต่ผู้สมัครไม่จำเป็นต้องสังกัดพรรคการเมืองอย่างในการเลือกตั้ง ส.ส.

นอกจากนี้พระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดห้ามข้าราชการการเมือง, ส.ส., ส.ว., ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ กระทำการใดๆ ไม่ว่าเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร ทำให้พรรคการเมืองต่าง ๆ พากันหลบเลี่ยงข้อจำกัดทางกฎหมาย ทั้งด่งส่งผู้สมัครในนามพรรค งดหาเสียงช่วยผู้สมัครอย่างโจ่งแจ้ง โดยมีเพียงพรรคเพื่อไทย (พท.) ที่อนุญาตให้ผู้สมัครบางรายใช้โลโก้พรรค และคณะก้าวหน้าที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามกลุ่ม

จำนวน: ในแต่ละเทศบาล ให้มีนายกเทศมนตรี ๑ คน ส่วน ส.ท. มีเขตละ ๖ คน รวม ๑๒-๒๔ คน/เทศบาล ดังนี้

เทศบาลนคร แบ่งเป็น ๔ เขตเลือกตั้ง มี ส.ท. รวมกัน ๒๔ คน เมื่อรวมทั้งประเทศ ๓๐ ทน. จึงมี ส.ท. ๗๒๐ คน

เทศบาลเมือง แบ่งเป็น ๓ เขตเลือกตั้ง มี ส.ท. รวม ๑๘ คน เมื่อรวมทั้งประเทศ ๑๙๕ ทม. จึงมี ส.ท. ๓,๕๑๐ คน

เทศบาลตำบล แบ่งเป็น ๒ เขตเลือกตั้ง มี ส.ท. รวม ๑๒ คน เมื่อรวมทั้งประเทศ ๒,๒๔๗ ทต. จึงมี ส.ท. ๒๖,๙๖๔ คน

อำนาจหน้าที่ : นายกเทศมนตรีกับ ส.ท. แบ่งบทำการเมืองกัน โดยนายกเทศมนตรีรับหน้าที่ฝ่ายบริหาร ทั้งจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น, จัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี และรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบให้สภาเทศบาลทราบ ขณะที่สภาเทศบาลเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ มีหน้าที่ตราเทศบัญญัติเพื่อใช้ในท้องถิ่น และตรวจสอบและควบคุมการปฏิบัติงานของผู้บริหารท้องถิ่น เช่น ตั้งกระทุ

ค่าตอบแทน : นายกเทศมนตรีได้รับเงินเดือนและค่าตอบแทนตั้งแต่ ๑๔,๒๘๐-๗๕,๕๓๐ บาท (ขึ้นอยู่กับรายได้ของเทศบาล ซึ่งมีตั้งแต่กลุ่มที่จัดเก็บรายได้ต่ำกว่า ๑ ล้านบาท ไปจนถึงกลุ่มที่จัดเก็บรายได้ทะลุ ๓๐๐ ล้านบาท), รองนายกเทศมนตรีได้รับเงินเดือนและค่าตอบแทนตั้งแต่ ๘,๖๗๐-๔๕,๕๔๐ บาท, ประธานสภาเทศบาลได้ค่าตอบแทนตั้งแต่ ๕,๕๒๐-๓๐,๕๔๐ บาท และ ส.ท. ได้ค่าตอบแทนตั้งแต่ ๓,๕๒๐-๑๙,๔๔๐ บาท

งบเทศบาล : รายได้ของเทศบาลเกิดจาก ๓ แหล่งสำคัญ แหล่งแรก มาจากการเก็บภาษีต่างๆ ในจังหวัด เช่น ภาษีบำรุงท้องที่, ภาษีโรงเรือนและที่ดิน, ภาษีป้าย และอากรสัตว์ ฯลฯ อีกแหล่งรายได้ที่รัฐจัดเก็บแล้วจัดสรรมาให้ และแหล่งสุดท้าย มาจากเงินอุดหนุนทั่วไปที่รัฐบาลจัดสรรให้

ในปีงบประมาณ ๒๕๖๔ รัฐบาลจัดสรรงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๙๐,๙๗๘.๔ ล้านบาท ตามแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจำนวนนี้เป็นการจัดสรรงบให้เทศบาลนคร ๑๓,๓๘๖ ล้านบาท และเทศบาลเมือง ๒๔,๘๘๗.๗ ล้านบาท

ปีปีซีไทยตรวจสอบพบว่า เทศบาลที่ได้รับงบจากส่วนกลางสูงสุดคือ เทศบาลนครนนทบุรี ได้รับงบ ๗๗๕.๓ ล้านบาท หรือคิดเป็น ๓,๑๐๐.๑ ล้านบาทตลอด ๔ ปีของวาระในการดำรงตำแหน่ง อีกทั้งยังเป็นวงเงินที่สูงกว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) นนทบุรี ซึ่งได้รับการจัดสรรงบในปี ๖๗๓.๑ ล้านบาท และสูงกว่างบของ จ.นนทบุรี ในฐานะหน่วยราชการส่วนภูมิภาค ซึ่งได้รับ

การจัดสรรงบประมาณยุทธศาสตร์ส่งเสริมการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ วงเงิน ๑๗๐.๕ ล้านบาท

งบท่าเสี่ยง : ในการเลือกตั้งเทศบาลครั้งนี้ ผอ.กกต. ประจำจังหวัดทั้ง ๗๖ จังหวัดได้ออกประกาศกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น โดยกำหนดวงเงินให้จ่ายได้แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับขนาดของพื้นที่และลักษณะทางภูมิศาสตร์, จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง, จำนวนหน่วยเลือกตั้ง และดัชนีราคาผู้บริโภคตามประกาศของกระทรวงพาณิชย์^{๕๐}

ลักษณะต้องห้าม ในการหาเสียงเลือกตั้งเทศบาล

	นำสถาบันพระมหากษัตริย์มาเกี่ยวข้องกับการหาเสียง		หาเสียงเลือกตั้งโดยนำชื่อของพรรคการเมือง สัญลักษณ์ของพรรคการเมือง คติพจน์ คำขวัญหรือภาพบุคคล โดยมีได้มีหนังสือให้ความยินยอมจากบุคคลหรือพรรคการเมืองนั้น
	แจกจ่ายเอกสารการหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีการวางหรือไปรษณีย์สาธารณะ		ยินยอมให้พรรคการเมืองหรือผู้ใดหาเสียงเลือกตั้งในลักษณะดังกล่าว
	ใช้พาหนะต่าง ๆ ในการหาเสียงเลือกตั้ง หรือจัดสถานที่ หรือเวทีเพื่อโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งที่มีได้แจ้งรายละเอียด		จงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบฯ
	ใช้ถ้อยคำที่รุนแรง หรือปลุกระดมก่อให้เกิดความไม่สงบขึ้นในพื้นที่		กระทำหรือยินยอมให้พรรคการเมืองหรือผู้ใดกระทำการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือเปิดเผยมหาพรรคการเมืองการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการเลือกตั้งจะเผยแพร่ในระหว่างเวลา 7 วันก่อนวันเลือกตั้งจนถึงเวลาปิดการลงคะแนน
	ช่วยเหลือเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ให้แก่ผู้ใดตามปกติประเพณีต่าง ๆ		กองการเลือกตั้งท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

แผนภาพที่ ๒.๑ ลักษณะต้องห้ามในการหาเสียงเลือกตั้ง

ที่มา : ข้อ ๒๒ และ ข้อ ๒๓ ระเบียบ กกต. ว่าด้วยวิธีการหาเสียงและลักษณะต้องห้ามในการหาเสียงและเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น ข้อที่ ๒๓/๑ และ ๒๓/๒ ของระเบียบฉบับที่ ๒ ปี ๒๕๖๓ กองการเลือกตั้งท้องถิ่น

^{๕๐} หมายเหตุ : ตรีสุวรรณ, เลือกตั้งเทศบาล ๖๔ : ผู้สมัครกว่า ๗ หมื่นคนเพื่อชิง ๓.๓ หมื่นตำแหน่งทั่วประเทศ, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.bbc.com/thai/thailand-56547328> [๑๕ กันยายน ๒๕๖๖].

๒.๕ หลักสังคหวัตถุ ๔

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อสร้างการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ที่นำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้ประมวลและเสนอแนวความคิดเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุ ๔ เป็นหลักคุณธรรมในศาสนาพุทธ โดยเป็นภาษาบาลีแยกออกเป็น ๒ ศัพท์ คือ สังคห ๑ วัตถุ ๑ “สังคห” แปลเป็นภาษาไทยว่า สงเคราะห์ มีความหมายว่า ช่วยเหลืออุดหนุน “วัตถุ” ในที่นี้หมายความว่า เรื่อง รวมทั้ง ๒ ศัพท์ มีความหมายว่า เรื่องความช่วยเหลือจะช่วยเหลือกัน จึงจะถือว่าเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจของผู้อื่นได้ สังคหวัตถุ แปลว่า หลักการสงเคราะห์ หรือหลักสังคมสงเคราะห์ หมายความว่า เมื่อมนุษย์อยู่รวมกัน เป็นหมู่ เป็นสังคม คนในสังคมจะต้องรู้จักสงเคราะห์ อนุเคราะห์กันตามฐานะ คนในสังคมจึงจะมีความรักใคร่ปรองดองกัน ซึ่งจะทำให้สังคมราบรื่น มีความสงบ ธรรมที่เป็นหลักการสงเคราะห์นี้ มีอยู่ ๔ อย่าง คือ ทาน ปิยวาจา อตถจริยา สมานัตตตา ดังนี้

๑. ทาน ในสังคหวัตถุ ๔ คือ การให้ การสงเคราะห์หรือช่วยเหลือผู้อื่นด้วยการให้สิ่งของที่ตนมีให้แก่ผู้ที่ต้องการผู้ขาดแคลนหรือผู้เดือดร้อน สิ่งของที่นำมาให้นั้นต้องเป็นสิ่งของที่ได้มาโดยสุจริตเป็นประโยชน์ คือ ผู้ให้ก็เป็นสุข อิ่มเอิบใจ ผู้รับก็สามารถบรรเทาทุกข์ความเดือดร้อน รวมทั้งการให้ความรู้ การแนะนำที่ถูกต้องชัดเจนและเป็นจริงด้วย

๒. ปิยวาจา ในสังคหวัตถุ ๔ คือ การใช้วาจาด้วยถ้อยคำที่สุภาพ และถ้อยคำที่มีประโยชน์ พูดด้วยถ้อยคำที่เป็นจริง และถ้อยคำที่ไม่กระทบกระทั่งผู้อื่น พูดแต่ในสิ่งที่เป็นประโยชน์ รู้จักกล่าวขอโทษ รู้จักกล่าวขอบคุณ ซึ่งผู้ปฏิบัติได้ยอมทำให้เกิดความเลื่อมใสศรัทธาในตัวผู้พูดให้ละเว้นความชั่ว ทำให้การงานสำเร็จ เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตและการงานอย่างยิ่ง

๓. อตถจริยา ในสังคหวัตถุ ๔ คือ การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่ทั้งตนเอง และผู้อื่น รู้จักการเสียสละไม่เห็นแก่ตัว ไม่เห็นแก่ความสุขสบายส่วนตัว ห่มเทร่างกาย แรงใจในการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์และช่วยเหลือผู้อื่น พร้อมรู้จักแก้ไขปัญหาด้วยปัญญา

๔. สมานัตตตา ในสังคหวัตถุ ๔ คือ การวางตัวให้เหมาะสมเสมอต้นเสมอปลายกับทุกคน การทำตัวให้เป็นคนน่ารัก น่าเคารพนับถือ และนำให้ความช่วยเหลือร่วมมือ การทำตัวได้เหมาะสมแก่ฐานะ ภาวะ บุคคล เหตุการณ์ มีจิตใจมั่นคงไม่หวั่นไหวเปลี่ยนแปลงง่าย และดำรงตนไว้ไม่ให้ตกไปในความชั่ว ปฏิบัติกับเพื่อนร่วมหรือผู้อื่นๆ อย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งอยู่ร่วมทุกข์ร่วมสุขร่วมแก้ไขปัญหากับเพื่อนร่วมท้องถิ่นเดียวกัน

๒.๕.๑ หลักทาน

ทาน เป็นหลักธรรมเบื้องต้นในพระพุทธศาสนา เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจกันและกันได้ พระพุทธศาสนาให้ความสำคัญแก่หลักทาน เพราะจัดเป็นการทำบุญอย่างหนึ่งในบุญกิริยาวัตถุ ๓

อย่าง^{๕๑} คือ บุญสำเร็จด้วยการให้ บุญสำเร็จด้วยการรักษาศีล และบุญสำเร็จด้วยการเจริญภาวนา การทำบุญ ทั้ง ๓ ประการนี้เป็นหนทางในการปฏิบัติตนเพื่อจะเข้าสู่เป้าหมายตามเจตนาของผู้กระทำนั้นๆ ในคัมภีร์พระพุทธศาสนา ได้กล่าวความหมายของท่านไว้ดังนี้

ทาน เป็นการให้สิ่งของแก่คนที่ควรให้ หมายความว่า คนเราเกิดมามีชีวิตอยู่ได้ก็ เพราะอาศัยการให้จะเห็นได้ชัดก็คือ บิดา มารดา ให้ปัจจัยดำรงชีพทุกอย่างแก่บุตรธิดา ครู อาจารย์ ให้วิชาความรู้แก่ลูกศิษย์ ซึ่งการให้ของมีอยู่ ๒ อย่าง คือ อามิสทานให้วัตถุสิ่งของกับธรรมทาน ให้ธรรมหรือ วิชาความรู้แก่ผู้อื่น ซึ่งการแบ่งปันวัตถุเพื่อเป็นปัจจัยร่วมกัน

ผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงความหมายของท่านทัศนะของนักวิชา ดังนี้

ทาน หมายถึง การให้ (โอบอ้อม อารี) นักบริหารที่ดีต้องมีน้ำใจรู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ให้ทานแก่เพื่อนร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชา การให้ทานจะช่วยให้ผู้อื่นอื่นได้ ดังพุทธพจน์ที่ว่า “ทโท คนถดถิตตานิ ผู้ให้ย่อมผูกใจมิตรไว้ได้” ผู้นำอาจให้ทานได้ ๓ วิธี คือ

ก. อามิสทาน หมายถึง การให้สิ่งของแก่เพื่อนร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชาโดยเฉพาะ การให้เพื่อผูกใจในยามที่เขาตกต่ำหรือมีความเดือดร้อน ดังภาษิตอังกฤษที่ว่า “เพื่อนแท้ คือ เพื่อนที่ช่วยเหลือในยามตกยาก” การให้รางวัลหรือขึ้นเงินเดือนจัดเข้าในอามิสทาน

ข. วิทยาทาน คือ ธรรมทาน หมายถึง การให้คำแนะนำหรือสอนวิธีทำงานที่ถูกต้อง รวมถึงการจัดหลักสูตรพัฒนาบุคลากรหรือส่งไปศึกษาและดูงาน

ค. อภัยทาน หมายถึง การให้อภัยเมื่อเกิดข้อผิดพลาดในการทำงาน หรือล่วงเกินซึ่งกัน และกัน การให้อภัยไม่ทำให้ผู้ให้ต้องสูญเสียอะไร เป็นการลงทุนราคาถูกแต่ได้ผลตอบแทนราคาสูง นั่น คือ ได้มิตรภาพกลับคืนมา และมีคนสนองงานเพิ่มขึ้นอีกคนหนึ่งมีภาษิตจีนที่ว่า “มีมิตร ๕๐๐ คน นับว่ายังน้อยเกินไปมีศัตรู ๑ คน นับว่ามากเกินไป”^{๕๒}

ทาน หมายถึง การให้การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละแบ่งปัน ช่วยเหลือกันด้วยการให้สิ่งของ หรือให้ความรู้และแนะนำสั่งสอนด้วยน้ำใจไมตรี มีความโอบอ้อมอารี จะช่วยผูกใจคนไว้ได้ การทำ ทานจะไม่สูญเปล่า ผู้ที่ให้สิ่งที่ดีย่อมได้รับสิ่งที่ดีตอบแทน ดังพุทธพจน์ที่ว่า “มนาปทายี ลกเต มนาปี”^{๕๓} แปลว่า ผู้ให้สิ่งที่น่าพอใจย่อมได้รับสิ่งที่น่าพอใจ การให้ทานอาจให้ได้ ๒ วิธีด้วยกัน คือ ๑) อามิสทาน ให้สิ่งของแก่เพื่อนหรือผู้อื่นที่ด้อยกว่ารวมทั้งการให้รางวัลต่างๆ เป็นต้น ๒) ธรรมทาน หรือวิทยาทาน หมายถึง การให้ธรรม การให้ความรู้และแนะนำสั่งสอน ให้รู้ตัวชั่วหรือการแนะนำให้รู้ ศิลปวิทยาในการประกอบสัมมาชีพ

^{๕๑}พ.ป. (ไทย) ๑๑/๓๐๕/๒๖๙.

^{๕๒}พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๑๖, (กรุงเทพมหานคร : เอส.อาร์. พรินติ้งแมสโปรดักส์, ๒๕๕๑), หน้า ๗๑.

^{๕๓}อง.ปญจก. (ไทย) ๒๒/๔๔/๗๒.

ทาน เป็นการให้การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละแบ่งปัน ช่วยเหลือกันด้วยการให้สิ่งของหรือให้ความรู้และแนะนำสั่งสอนด้วยน้ำใจไมตรี มีความโอบอ้อมอารี จะช่วยผูกใจคนไว้ได้ การทำทานจะไม่สูญเปล่า ผู้ที่ให้สิ่งที่ดีย่อมได้รับสิ่งที่ดีตอบแทน ดังพุทธพจน์ที่ว่า “มนาปทายี ลภเต มนาป” แปลว่า ผู้ให้สิ่งที่น่าพอใจย่อมได้รับสิ่งที่น่าพอใจ การให้ทานอาจให้ได้ ๒ วิธีด้วยกัน คือ ๑) อามิสทาน ให้สิ่งของแก่เพื่อนหรือผู้อื่นที่ด้อยกว่ารวมทั้งการให้รางวัลต่างๆ เป็นต้น ๒) ธรรมทานหรือวิทยาทาน หมายถึง การให้ธรรม การให้ความรู้และแนะนำสั่งสอน ให้รู้ตัวรู้ชั่วหรือการแนะนำให้รู้ศิลปวิทยาในการประกอบสัมมาชีพ ทาน แปลว่า การให้การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โอบอ้อมอารี บุคคลจะเป็นที่รักใคร่เป็นที่เคารพนับถือของบุคคลอื่น^{๕๔} คือ การแบ่งปันกันอยู่ แบ่งปันกันกิน แบ่งปันกันใช้^{๕๕}

สรุปได้ว่า ทาน คือ การให้ ให้ความรู้ ให้อาชีพประชาชนจะมีความมั่นคง เมื่อนักการเมืองท้องถิ่นที่ตนเลือกเข้าไป มีความเอาใจใส่ประชาชน ดูแลสารทุกข์ สุขดิบ เป็นธุระได้มีอาชีพเสริม มีรายได้เลี้ยงปากท้อง มีความมั่นคง

ตารางที่ ๒.๘ สรุปแนวคิดเกี่ยวกับหลักทาน

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
อง.ปญจก. (ไทย) ๒๒/๔๔/๗๒.	ทาน หมายถึง การให้การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละแบ่งปัน ช่วยเหลือกันด้วยการให้สิ่งของหรือให้ความรู้และแนะนำสั่งสอนด้วยน้ำใจไมตรี มีความโอบอ้อมอารี จะช่วยผูกใจคนไว้ได้ การทำทานจะไม่สูญเปล่า ผู้ที่ให้สิ่งที่ดีย่อมได้รับสิ่งที่ดีตอบแทน ดังพุทธพจน์ที่ว่า “มนาปทายี ลภเต มนาป”
ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๓๐๕/๒๖๙.	ทาน เป็นหลักธรรมเบื้องต้นในพระพุทธศาสนา เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจกันและกันไว้ พระพุทธศาสนาให้ความสำคัญแก่หลักทาน

^{๕๔}คุณ โทชันท์, พุทธศาสนากับชีวิตประจำวัน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๗), หน้า ๒๕-๒๘.

^{๕๕}อุตม เขยกิจวงศ์ และ กนิษฐาณ แปนสุวรรณ, พระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แสงดาว, ๒๕๔๘), หน้า ๑๑๕.

ตารางที่ ๒.๘ สรุปแนวคิดเกี่ยวกับหลักทาน (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต)	ทาน หมายถึง การให้อภัยเมื่อเกิดข้อผิดพลาดในการทำงาน หรือล่วงเกินซึ่งกันและกัน การให้อภัยไม่ทำให้ผู้ให้ต้องสูญเสียอะไร
คุณ โทชนธ์	ทาน แปลว่า การให้ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โอบอ้อมอารี บุคคลจะเป็นที่รักใคร่เป็นที่เคารพนับถือของบุคคลอื่น
อุดม เขยทิวศ์ และ กนิษฐานันต์	ทาน หมายถึง การแบ่งปันกันอยู่ แบ่งปันกันกิน แบ่งปันกันใช้

๒.๕.๒ หลักปิยวาจา

ปิยวาจา (Piyavaca)^{๕๖} หรือ เปยยวัชชะ^{๕๗} หมายถึง กล่าวคำสุภาพ ไพเราะ น่าฟัง ชี้แจงแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผล เป็นหลักฐาน ชักจูงในทางที่ดีงามหรือแสดงความเห็นอกเห็นใจให้กำลังใจ รู้จักพูดให้เกิดความเข้าใจดี สมานสามัคคี เกิดไมตรี ทำให้รักใคร่นับถือและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน^{๕๘} สำหรับท่านพุทธทาสภิกขุ การพูดจาน่ารักนิยมนับถือ พระพุทธเจ้าทรงเน้นว่าต้องเป็นถ้อยคำไพเราะอ่อนหวานที่ประกอบด้วยสัจจะ คือ ความจริงใจและต้องเกิดประโยชน์แก่ผู้เจรจาด้วย^{๕๙} ส่วนทางด้าน พระเทพดิลก (ระแบบ จิตตยาโณ) กล่าวว่า การเจรจาที่อ่อนหวานตรงกันข้าม กับคำหยาบแต่ในเชิงปฏิบัติแล้วปิยวาจา คือ เจรจาถ้อยคำอันเป็นที่รัก วาจาเป็นที่รัก ผู้กล่าวด้วยความรัก ความปรารถนาดีต่อบุคคลอื่น บางครั้งอาจเป็นคำดู คำตักเตือน ก็ได้ หากพูดด้วยความรัก หวังดี ปรารถนาดี^{๖๐} ฉะนั้น ปิยวาจา หรือ เปยยวัชชะ ความเป็นผู้มีวาจาน่ารัก พูดอย่างรักกัน วาจาเป็นที่รัก วาจาพูดดีมีน้ำใจหรือวาจาซาบซึ้งใจ คือ กล่าววาจาสุภาพไพเราะอ่อนหวานมีทางเสีย สมานสามัคคี ซาบซึ้งใจ ทำให้เกิดไมตรีรักใคร่นับถือ ตลอดถึงคำแสดงประโยชน์ประกอบด้วยเหตุผลเป็นหลักฐานจงใจให้นิยมยอม

^{๕๖}พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, หน้า ๑๖๗.

^{๕๗}ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๑๗๖/๑๙๖.

^{๕๘}พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต), ธรรมบุญชีวิต ฉบับชาวบ้าน, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันสันติธรรม, ๒๕๕๐), หน้า ๒๕.

^{๕๙}พุทธทาสภิกขุ, พุทธศาสนากับคนรุ่นใหม่และสังคมไทยในอนาคต, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุภาพใจ, ๒๕๒๕), หน้า ๓๙๕.

^{๖๐}พระเทพดิลก (ระแบบ จิตตยาโณ), ธรรมปริทรรศน์, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔), หน้า ๒๖๒-๒๖๖.

ตาม^{๖๑} สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ทรงตรัสเตือนพระภิกษุให้พยายามหลีกเลี่ยงคำที่ขัดแย้งกัน^{๖๒} อันนำไปสู่การทะเลาะวิวาท^{๖๓} พระพุทธองค์ทรงตรัสถึงการพูดที่ประกอบด้วยประโยชน์ ดังปรากฏใน อภัยราชกุมารสูตร ดังนี้^{๖๔}

ตถาคตรู้วาจาที่ไม่จริง ไม่แท้ ไม่ประกอบด้วยประโยชน์ และวาจานั้นไม่เป็นที่รักไม่เป็นที่ชอบใจของคนอื่น ตถาคตไม่กล่าวคำนั้น

ตถาคตรู้วาจาที่จริง ที่แท้ แต่ไม่ประกอบด้วยประโยชน์ และวาจานั้นไม่เป็นที่รัก ไม่เป็นที่ชอบใจของคนอื่น ตถาคตไม่กล่าวคำนั้น

ตถาคตรู้วาจาที่จริง ที่แท้ และประกอบด้วยประโยชน์ แต่วาจานั้นไม่เป็นที่รัก ไม่เป็นที่ชอบใจของคนอื่นในข้อนั้น ตถาคตรู้กาลที่จะกล่าววาจานั้น

ตถาคตรู้วาจาที่ไม่จริง ไม่แท้ ไม่ประกอบด้วยประโยชน์ แต่วาจานั้นเป็นที่รัก เป็นที่ชอบใจของคนอื่น ตถาคตไม่กล่าววาจานั้น

ตถาคตรู้วาจาที่จริง ที่แท้ ที่ประกอบด้วยประโยชน์ และวาจานั้นเป็นที่รัก เป็นที่ชอบใจของคนอื่น ตถาคตไม่กล่าววาจานั้น

ตถาคตรู้วาจาที่จริง ที่แท้ที่ประกอบด้วยประโยชน์ และวาจานั้นเป็นที่รัก เป็นที่ชอบใจของคนอื่นในข้อนั้น ตถาคตรู้กาลที่จะกล่าววาจานั้น ข้อนั้นเพราะเหตุไร เพราะตถาคต มีความเอ็นดูในหมู่สัตว์ทั้งหลาย สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงให้หลักการพูดไว้ดังนี้

- ๑) ต้องเป็นคำจริง
- ๒) เป็นคำสุภาพไพเราะอ่อนหวาน
- ๓) พูดแล้วก่อให้เกิดประโยชน์
- ๔) พูดแล้วเกิดการสมานสามัคคี
- ๕) พูดด้วยจิตเมตตา
- ๖) พูดถูกกาลเทศะ คือ ถูกเวลาและสถานที่^{๖๕}

ปียวาจา คือ การแบ่งปันคำพูดดีๆ คำพูดที่ไพเราะ พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์เหมาะกับกาลเทศะ พูดให้กำลังใจกัน ซึ่งในมุมมองของผู้เขียนเห็นว่า “ปียวาจา” มีความสำคัญมากต่อการจัดการความรู้ในองค์การเพราะการจะนำเครื่องมือต่างๆ มาใช้ในกระบวนการจัดการความรู้ เพื่อที่จะ

^{๖๑}พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, หน้า ๑๖๗.

^{๖๒}พ.ม. (ไทย) ๒๙/๖๓/๒๐๓.

^{๖๓}ม.อ. (ไทย) ๑๔/๒๓๖/๒๗๖.

^{๖๔}ม.ม. (ไทย) ๑๓/๘๖/๘๘.

^{๖๕}ที.ส. (ไทย) ๙/๙/๔.

ดังความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคน (Tacit Knowledge) ออกมาแลกเปลี่ยนกันนั้นต้องใช้ลักษณะของการสื่อสารเป็นหลัก^{๖๖}

จะเห็นได้ว่า การพูดจาสุภาพไพเราะอ่อนหวานนั้นจะทำให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เจรจา ฉะนั้นถ้าพูดจาด้วยความสุภาพไพเราะอ่อนหวานในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ ย่อมจะส่งผลให้เกิดความพึงพอใจ ความประทับใจจากประชาชน ตลอดจนการได้รับความร่วมมือในด้านต่างๆ จากประชาชน ซึ่งก็เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เทศกิจ กรุงเทพมหานคร

จากแนวคิดเกี่ยวกับหลักปิยวาจา ผู้วิจัยได้สังเคราะห์และประมวลแนวคิดหลักปิยวาจา เพื่อบูรณาการหลักพุทธธรรมในการส่งเสริมบทบาทพนักงานการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยมีหลักแนวคิดที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๒.๙ สรุปแนวคิดเกี่ยวกับหลักปิยวาจา

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ที.สี. (ไทย) ๙/๙/๔	ตถาคตรู้ว่าจาที่จริง ประกอบด้วยประโยชน์ และ วาจานั้นเป็นที่รัก เป็นที่ชอบใจของคนอื่นในข้อนี้ ตถาคตรู้กาลที่จะกล่าววาจานั้น สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงให้หลักการพูดไว้ดังนี้ ๑) ต้องเป็นคำจริง ๒) เป็นคำสุภาพไพเราะอ่อนหวาน ๓) พูดแล้วก่อให้เกิดประโยชน์ ๔) พูดแล้วเกิดการสมานสามัคคี ๕) พูดด้วยจิตเมตตา ๖) พูดถูกกาลเทศะ คือ ถูกเวลาและสถานที่
พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต)	ปิยวาจา หมายถึง กล่าวคำสุภาพ ไพเราะ แนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผล ให้กำลังใจ รู้จักพูดให้เกิดความเข้าใจดี สมานสามัคคี เกิดไมตรี ทำให้รักใคร่นับถือและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน
พุทธทาสภิกขุ	ปิยวาจา หมายถึง การพูดจาน่ารัก น่านิยมนับถือ
พระเทพดิลก (ระแบบ จิตตยาโณ)	ปิยวาจา หมายถึง การเจรจาที่อ่อนหวานตรงกันข้ามกับคำหยาบแต่ในเชิงปฏิบัติแล้วปิยวาจา คือ เจรจาย้อยคำอันเป็นที่รัก วาจาเป็นที่รัก หวังดี ปราบปราม

^{๖๖} อริศรี เกตุศรีพงษ์, “สังคหวัตถุ ๔ : วัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการจัดการความรู้”, วารสาร Productivity World เพื่อการเพิ่มผลผลิต, ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๖๘ (พฤษภาคม-มิถุนายน ๒๕๕๐) : ๔๓-๔๖.

ตารางที่ ๒.๙ สรุปแนวคิดเกี่ยวกับหลักปิยวาจา (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต)	ปิยวาจา หมายถึง ความเป็นผู้มีวาจาน่ารัก วาจา ดูดีมีน้ำใจ คือ กล่าววาจาสุภาพไพเราะอ่อนหวานมี ทางเสียง สมานสามัคคี ทำให้เกิดไมตรีรักใคร่นับถือ ตลอดถึงคำแสดงประโยชน์ประกอบด้วยเหตุผลเป็น หลักฐานจงใจให้นิยามยอมตาม
อรศิริ เกตุศรีพงษ์	ปิยวาจา คือ การแบ่งปันคำพูดดีๆ คำพูดที่ไพเราะ พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์เหมาะกับกาลเทศะ พูดให้ กำลังใจกัน ซึ่งในมุมมองของผู้เขียนเห็นว่า “ปิยวาจา” มีความสำคัญมากต่อการจัดการความรู้ในองค์กร เพราะการจะนำเครื่องมือต่างๆ มาใช้ในกระบวนการ จัดการความรู้ เพื่อที่จะดึงความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคน (Tacit Knowledge) ออกมาแลกเปลี่ยนกันนั้นต้องใช้ลักษณะ ของการสื่อสารเป็นหลัก

๒.๕.๓ หลักอรรถจริยา

หลักอรรถจริยา (Aaahacary) คือ หลักธรรมที่เป็นหนึ่งในหลักสังคหวัตถุ ๔ หมายถึง
คุณธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจคน ผูกใจคนและประสานหมู่ชนให้มีความสามัคคี เป็นหลักธรรมที่ทำให้
คนเป็นที่ยรัก เป็นที่ชอบใจของคนทั่วไปเป็นการปลูกไมตรีเต็มน้ำใจต่อกัน ทำให้สังคมเป็นสุข^{๖๗} ดังคำ
สอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าซึ่งเป็นสัจธรรมที่ผู้ปฏิบัติตามทุกคนย่อมสามารถรู้แจ้งเห็นจริงได้ด้วย
ตนเองและทำให้ผู้ปฏิบัติพันทุกข์เข้าถึงความสุขและความบริสุทธิ์ภายในได้จริง ธรรมะของพระพุทธองค์
เป็นความรู้อันบริสุทธิ์เป็นธรรมโอสถณนานเอกที่สามารถเยียวยารักษาจิตใจของมวลมนุษยชาติให้หลุด
พ้นจากความโลภ ความโกรธ ความหลง เพราะเมื่อใจปราศจากสิ่งเหล่านี้ใจย่อมสะอาดบริสุทธิ์มีอำนาจภาพ
และเกิดเป็นความเมตตากรุณาปราณมีแต่ความรักความปรารถนาดีต่อกัน ดังที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้าตรัสไว้ใน สังคหวัตถุสูตร ว่า^{๖๘} “ทานธจ เปยยวชฺชธจ อตถจริยา จ ยา อิธ สมานตตฺตา จ ธมฺเมสุ
ตตถ ตตถ ยถารหิ” แปลว่า “การให้ทาน การพูดจาไพเราะ การประพடுத்தตนให้เป็นประโยชน์ในโลกนี้
ความเป็นผู้มีตนสม่าเสมอในธรรมทั้งหลายนั้น ตามควร”^{๖๙}

^{๖๗}พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, หน้า ๑๖๗.

^{๖๘}อ.จตุกก. (ไทย) ๒๑/๓๒/๓๗.

^{๖๙}อ.จตุกก. (ไทย) ๒๑/๓๒/๕๑.

อรรถจริยา ประพฤติสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่บุคคลอื่น จะเห็นว่ามีทั้งกายกรรม วาจากรรม มโนกรรม ทางกายกรรม การประพฤติสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อกัน ไม่ได้หมายความว่า กะเกณฑ์ให้คนใดคนหนึ่งประพฤติเพียงฝ่ายเดียว แต่ทุกคนก็ต้องประพฤติให้เป็นประโยชน์ต่อกันด้วย เช่น ช่วยกันสร้างสะพาน ขนกันขุดถนน ขุดลอกคูคลอง ล้วนเป็นคุณความดีที่เป็นจุดยึดเหนี่ยวทางใจให้คนอื่นเกิดนิยมนับถือ^{๗๐} อรรถจริยา การประพฤติประโยชน์ ทำประโยชน์แก่เขา หลักธรรมข้อนี้มุ่งสอนตน ๒ ด้าน คือ การทำตนให้เป็นประโยชน์และการทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ ตลอดถึงช่วยแก้ไขปรับปรุงส่งเสริมในทางจริยธรรม ๒ ประการ ได้แก่

๑) การทำตนให้เป็นประโยชน์ หมายถึง ทำตนให้มีคุณค่าในสังคมที่ตนอาศัยอยู่ด้วยการตั้งใจศึกษาเล่าเรียนฝึกฝนอบรมตนให้เป็นคนเจริญด้วยความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม เป็นบุตรที่ดีของบิดามารดา เป็นศิษย์ที่ดีของครูอาจารย์เป็นนักเรียนที่ดีของสถานศึกษาเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติตลอดจนเป็นศาสนิกชนที่ดีของพระพุทธศาสนาตลอดไป

๒) การทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ คือ เมื่อทำตนให้เป็นประโยชน์แล้วก็ต้องสร้างตนให้เป็นประโยชน์กับผู้อื่นด้วยการให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ไม่นิ่งดูตาย มีน้ำใจไมตรีต่อกัน บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ตามสติกำลังความสามารถ^{๗๑}

อรรถจริยา ทั้ง ๒ ประการจะมีลักษณะของการบำเพ็ญประโยชน์ การประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์แก่บุคคลอื่น พระพุทธเจ้าเน้นที่โลกอรรถจริยา คือ การทำคุณประโยชน์ให้แก่บุคคลในวงกว้างไม่จำกัดเฉพาะตนเองและญาติผู้ใกล้ชิด^{๗๒}

การทำประโยชน์ คือ ช่วยเหลือด้วยแรงกายและชวนช่วยช่วยเหลือกิจการต่างๆ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ทั้งช่วยแก้ไข้ปัญหาและช่วยปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นในด้านคุณธรรมจริยธรรมเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี^{๗๓} คือ การแบ่งปันความรู้ การให้ความช่วยเหลือในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น การแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ที่เป็นความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคน (Tacit Knowledge) เป็นสิ่งที่ทำได้ยากกว่าการแบ่งปันความรู้ที่ชัดเจน (Explicit Knowledge)

ดังนั้น หากนักการเมืองคนใดสามารถทำให้ประชาชนเห็นว่าใจถึงฟังได้ แสดงว่ามี “อรรถจริยา” แล้วก็ไม่ใช่ว่าเรื่องยากอีกต่อไปที่จะทำให้ประชาชนในพื้นที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน รวมทั้งทำให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของการอยู่ร่วมกัน เพราะคนในพื้นที่ขาดความรู้ในเรื่องใด หรือต้องการแลกเปลี่ยนความรู้ในเรื่องใด ผู้ที่มีความรู้ก็จะแบ่งปันให้โดยไม่หวงความรู้ หรือถ้าไม่ได้ขาดความรู้ แต่ขาดกำลังคนเพื่อนคนอื่นๆ ก็ยินดีที่จะเขาไปช่วยให้งานสำเร็จ หรืออาจเรียกได้ว่า

^{๗๐} พระเทพดิลก (ระแบบ จิตฺตฺาโณ), ธรรมปริทรรศน์, หน้า ๒๖๒-๒๖๖.

^{๗๑} พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, หน้า ๗๑.

^{๗๒} พุทธทาสภิกขุ, พุทธศาสนากับคนรุ่นใหม่และสังคมไทยในอนาคต, หน้า ๓๔๕.

^{๗๓} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต), ธรรมญูชีวิต, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๕๐), หน้า ๑๓-๑๔.

ทำให้พนักงานในองค์กรเป็นกัลยาณมิตรซึ่งกันและกัน^{๗๔} จะเห็นได้ว่า หลักอรรถจริยา หรือการประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นนั้น เป็นหลักธรรมที่มีความเหมาะสมต่อการนำไปประยุกต์ใช้กับการสร้างขวัญกำลังใจให้กับประชาชน พุดจาสุภาพอ่อนน้อมถ่อมตน พุดเพื่อให้เกิดไมตรีและประทับใจ ส่งผลต่อกิจกรรมความร่วมมือจนเป็นผลสำเร็จเรียบร้อย จากแนวคิดเกี่ยวกับหลักอรรถจริยา ผู้วิจัยได้สังเคราะห์และประมวลแนวคิดหลักอรรถจริยา เพื่อบูรณาการหลักพุทธธรรมในการส่งเสริมบทบาททางการเมืองท้องถิ่น โดยมีหลักแนวคิดที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๒.๑๐ สรุปแนวคิดเกี่ยวกับหลักอรรถจริยา

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต)	อรรถจริยา คือ คุณธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจคน ผูกใจคนและประสานหมู่ชนให้มีความสามัคคี เป็นหลักธรรมที่ทำให้คนเป็นที่รัก เป็นที่ชอบใจของคนทั่วไป เป็นการปลูกไมตรีเต็มใจต่อกัน ทำให้สังคมเป็นสุข
พุทธทาสภิกขุ	อรรถจริยา หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์แก่บุคคลอื่น
พระเทพดิลก (ระแบบ จิตฺตภาณโณ)	อรรถจริยา หมายถึง การประพฤติสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่บุคคลอื่น จะเห็นได้ว่ามีทั้งกายกรรม วาจากรรม มโนกรรม
พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต)	อรรถจริยา หมายถึง การทำตนให้เป็นประโยชน์ การทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์กับผู้อื่น ด้วยการให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ไม่นิ่งดูดาย มีน้ำใจไมตรีต่อกัน
พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต)	อรรถจริยา หมายถึง การทำประโยชน์ การช่วยเหลือด้วยแรงกาย การบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ทั้งช่วยแก้ไข้ปัญหาและช่วยปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น
อรศิริ เกตุศรีพงษ์	นักการเมืองคนใดทำให้ประชาชนเห็นว่าใจถึงฟังได้แสดงว่ามี “อรรถจริยา” ทำให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของการอยู่ร่วมกัน

^{๗๔}อรศิริ เกตุศรีพงษ์, “สังคหวัตถุ ๔ : วัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการจัดการความรู้”, วารสาร Productivity World เพื่อการเพิ่มผลผลิต, ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๖๘ (พฤษภาคม-มิถุนายน ๒๕๕๐) : ๔๓-๔๖.

๒.๕.๔ หลักสมานัตตตา

สมานัตตตา ในสังคหวัตถุ ๔ คือ การวางตัวให้เหมาะสมเสมอต้นเสมอปลายที่นักการเมืองท้องถิ่นมีกับทุกคน การทำตัวให้เป็นคนน่ารัก น่าเคารพนับถือ และนำให้ความช่วยเหลือร่วมมือ การทำตัวได้เหมาะสมแก่ฐานะ ภาวะ บุคคล เหตุการณ์ มีจิตใจมั่นคงไม่หวั่นไหวเปลี่ยนแปลงง่าย และดำรงตนไว้ไม่ให้ตกไปในความชั่ว ปฏิบัติกับเพื่อนร่วมหรือผู้คนอื่นๆ อย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งอยู่ร่วมทุกข์ร่วมสุข ร่วมแก้ไขปัญหากับเพื่อนร่วมงานในองค์กร^{๗๕} สมานัตตตา คือ การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ หรือมีความประพฤติเสมอต้นเสมอปลาย การที่เราจะประพฤติตนให้เป็นผู้มี “สมานัตตตา” นั้นต้องยึดหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

– บุคคลาธิษฐาน คือ บุคคลที่เป็นตัวตั้ง หมายความว่า ถ้าเรามีตำแหน่งมีฐานะสูงส่งขึ้นจะต้องไม่หลงลืมตัว เคยแสดงความเคารพนับถือผู้ใดก็แสดงความเคารพนับถืออย่างนั้น

– ธรรมาธิษฐาน คือ ธรรมที่เป็นที่ตั้ง หมายความว่า บุคคลทุกคนย่อมมีความเสมอภาคกัน สมานัตตตา วางตนเสมอต้นเสมอปลายให้ความเสมอภาคปฏิบัติสม่ำเสมอกับต่อคนผู้ที่เป็นสมาชิกกลุ่ม และบุคคลทั่วไปไม่เอาเปรียบบุคคลที่ด้อยกว่า และเสมอในสุขทุกข์คือ ร่วมสุขร่วมทุกข์ร่วมรับรู้ร่วมแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกัน^{๗๖} ทำตัวให้เข้ากับเขาได้ วางตนเสมอต้นเสมอปลาย ให้ความเสมอภาค ปฏิบัติสม่ำเสมอกับต่อคนทั้งหลาย ไม่เอาเปรียบและเสมอในสุขทุกข์คือ ร่วมสุข ร่วมทุกข์ร่วมรับรู้ร่วมแก้ไขปัญหา เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกัน^{๗๗} กล่าวโดยสรุป การช่วยด้วยทุน ด้วยของหรือความรู้ การช่วยด้วยถ้อยคำ การช่วยด้วยกำลังคน การช่วยด้วยการร่วมเผชิญและแก้ปัญหา พฤติกรรมบำเพ็ญสงเคราะห์เป็นพฤติกรรมที่ยึดเหนี่ยวใจคน ประสานหมู่ชนให้สามัคคี^{๗๘} ความมีตนเสมอ การรู้จักปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นร่วมสุขร่วมทุกข์กันได้เสมอต้นเสมอปลาย^{๗๙} แปลได้หลายนัยและความหมายดีๆ ทั้งนั้น เช่น ความไม่ถือตัว คือ ไม่หยิ่ง ทะนงตน การวางตนเหมาะสมแก่ฐานะ ความเป็นผู้เสมอกันในสุขและทุกข์ คือร่วมสุขร่วมทุกข์ การประพฤติตนให้เหมาะสมแก่ภาวะบุคคลและเหตุการณ์ การประพฤติได้ ดังนี้เป็นข้อหนึ่งในการยึดเหนี่ยวนำใจกัน ความเป็นผู้วางตัวอย่างเสมอต้นเสมอปลายไม่ถือตัว คือ การวางตัวให้เหมาะสมกับฐานะไม่ขึ้นๆ ลงๆ ไปตามอำนาจของโลกธรรม คือ ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข เสื่อม ลาภ เป็นต้น^{๘๐}

^{๗๕} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต), ธรรมบุญชีวิต, หน้า ๔๑๒.

^{๗๖} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๔.

^{๗๗} พระเทพดิลก (ระแบบ จิตฺตาโณ), ธรรมปริทรรศน์, หน้า ๒๖๒-๒๖๖.

^{๗๘} สุชีพ ปุณฺณานุภาพ, พระไตรปิฎกฉบับสำหรับประชาชน, พิมพ์ครั้งที่ ๑๕, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิ มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๗), หน้า ๒๑๕.

^{๗๙} พุทธศาสนิกฯ, พุทธศาสนากับคนรุ่นใหม่และสังคมไทยในอนาคต, (กรุงเทพมหานคร : สุขภาพใจ, ๒๕๒๕), หน้า ๒๕๕.

^{๘๐} วศิน อินทสระ, หลักธรรมอันเป็นหัวใจพระพุทธศาสนา, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : ธนจักรการพิมพ์, ๒๕๔๔), หน้า ๒๔.

สรุปได้ว่า หลักสังคหวัตถุ ๔ เป็นหลักธรรมที่ช่วยให้เกิดความรู้สึกสามัคคีขึ้นในท้องถิ่น ช่วยให้ประชาชนทุกฝ่าย ทุกระดับ อยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นสุข มีแนวทางในการปฏิบัติ ๔ ประการ คือ ๑) ทาน (การให้) คือ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือในลักษณะที่เป็นวัตถุประสงค์ของการให้ในรูปแบบต่างๆ เช่น การให้การช่วยเหลือ การให้คำแนะนำ การให้กำลังใจ การให้แนวคิด การให้ความปลอดภัย การให้ความสะดวก การให้ความสบายใจ การให้ความรู้หรือวิทยาทาน การให้กำลังใจ แรงงานทางด้านร่างกาย หรือแม้แต่การให้เวลา ซึ่งต้องเป็นการให้ด้วยความเต็มใจ ๒) ปิยวาจา (การพูดจาสุภาพ) คือ การพูดจាកันด้วยความสุภาพไพเราะอ่อนหวาน เป็นที่ชื่นชอบของผู้ฟัง ก่อให้เกิดความรักความนับถือ ๓) อตถจริยา (การประพฤติตนเป็นประโยชน์) คือ การทำตัวให้เป็นบุคคลที่มีคุณค่าต่อตนเองและสังคม ไม่ปล่อยเวลาให้เสียไปโดยเปล่าประโยชน์ ต้องเป็นคนที่รู้จักคิด รู้จักการทำงานเพื่อพัฒนาตนเองและสังคม และ ๔) สมานัตตตา (การทำตนเสมอภาค) คือ การเป็นบุคคลที่มีความเสมอต้นเสมอปลาย มีความสม่ำเสมอในการปฏิบัติงาน และปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับฐานะของตน ไม่เย่อหยิ่งจองหอง ไม่ปล่อยตัวจนเกินไป รู้จักวางตัวให้เหมาะสม หากปฏิบัติตัวตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ นี้ จะช่วยให้ประชาชนและนักการเมืองท้องถิ่นเกิดความรักใคร่กันนับถือ นอกจากนี้ยังทำให้การทำหน้าที่และประชาชน มีความรักใคร่ให้ความร่วมมือกันเอง

ตารางที่ ๒.๑๑ สรุปแนวคิดเกี่ยวกับหลักสมานัตตตา

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต)	สมานัตตตา คือ การวางตัวให้เหมาะสมเสมอต้นเสมอปลายกับทุกคน การทำตัวให้เป็นคนน่ารัก นำเคราะห์นับถือ และนำให้ความช่วยเหลือร่วมมือ การทำตัวได้เหมาะสมแก่ฐานะ เหตุการณ์ มีจิตใจมั่นคงไม่หวั่นไหวเปลี่ยนแปลงง่าย
สุชีพ ปุญญานุภาพ	สมานัตตตา คือ ทำตัวให้เข้ากับเขาได้ วางตนเสมอต้นเสมอปลาย ให้ความเสมอภาค ปฏิบัติสม่ำเสมอกับทุกคนทั้งหลาย ไม่เอาเปรียบ การช่วยด้วยทุน ด้วยของหรือความรู้ การช่วยด้วยกำลัง การช่วยด้วยการร่วมเผชิญและแก้ปัญหา
พุทธทาสภิกขุ	ความมีตนเสมอ การรู้จักปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นร่วมสุขร่วมทุกข์กันได้เสมอต้นเสมอปลาย

ตารางที่ ๒.๑๑ สรุปแนวคิดเกี่ยวกับหลักสมานัตตา (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
วศิน อินทสระ	ความไม่ถือตัว คือ ไม่หยิ่ง ทะนงตน การวางตนเหมาะสมแก่ฐานะ ความเป็นผู้เสมอกันในสุขและทุกข์ คือร่วมสุขร่วมทุกข์
พระเทพดิลก (ระแบบ จิตถาโณ)	สมานัตตตา ทำตัวให้เข้ากับเขาได้ วางตนเสมอต้นเสมอปลาย ให้ความเสมอภาค ปฏิบัติสม่ำเสมอ ต่อคนทั้งหลาย ไม่เอาเปรียบและเสมอในสุขทุกข์ คือร่วมสุข ร่วมทุกข์ร่วมรับรู้ร่วมแก้ไขปัญหา เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกัน

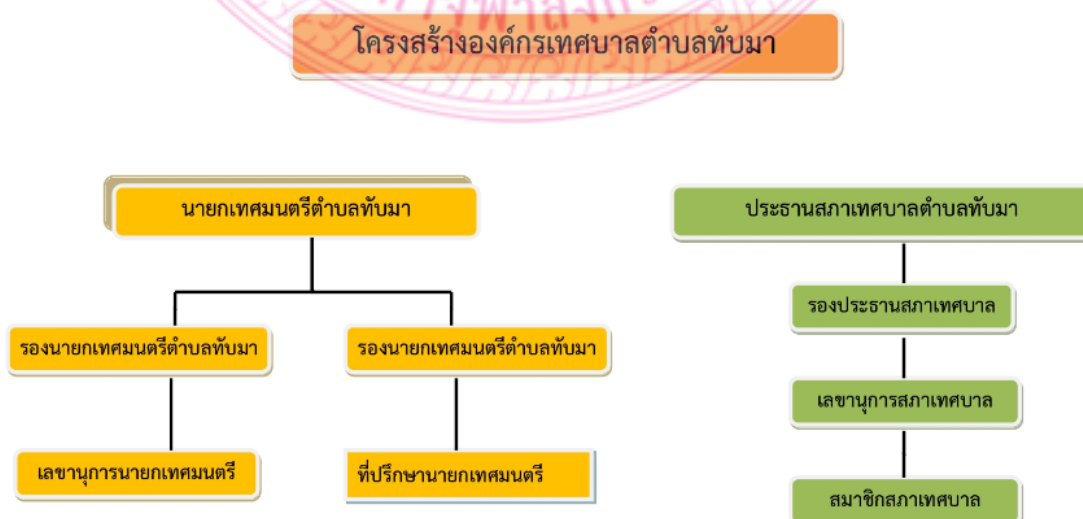
๒.๖ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย

๒.๖.๑ ประวัติความเป็นมา

สถานที่ตั้ง ตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ๒๑๐๐๐

ข้อมูลพื้นฐานว่าด้วยเทศบาล : เทศบาลเป็นการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กที่สุด และมีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด เนื่องจากมีภารกิจสำคัญคือการให้บริการสาธารณะให้แก่คนในท้องถิ่น ตั้งแต่เก็บขยะ, รดน้ำต้นไม้, จัดหาน้ำประปา, ไฟฟ้าส่องถนน, โรงฆ่าสัตว์, โรงรับจำนำ, โรงพยาบาล, โรงเรียน, ตลาด, ลานกีฬา, สวนสาธารณะ ฯลฯ โดยแบ่งรูปแบบการปกครองออกเป็น ๓ ระดับ ตามจำนวนประชากร และรายได้ของเทศบาล

๒.๖.๒ โครงสร้างองค์กร

แผนภาพที่ ๒.๒ โครงสร้างองค์กรเทศบาลตำบลทับมา

สภาเทศบาลตำบลทับมา สมัยสามัญ สมัยที่ ๑/๒๕๖๔ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ มีนายประเสริฐ วงษ์ศรี นายกเทศมนตรีตำบลทับมา นำทีมผู้บริหาร แลกเปลี่ยนนโยบายต่อที่ประชุมสภาเทศบาลตำบลทับมา โดยมีสมาชิกสภาเทศบาลเข้าร่วมประชุมฯ หลังได้รับการประกาศผลรับรองการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลตำบลทับมาที่ผ่านมา

นายประเสริฐ วงษ์ศรี นายกเทศมนตรีตำบลทับมา แลกเปลี่ยนนโยบายว่า ได้กำหนดนโยบาย ๓ส ๑ป ๑พ คือ สร้าง ส่งเสริม สนับสนุน ปรับปรุง และพัฒนา มี ๘ ด้าน ประกอบด้วย

- ด้านการบริหารงาน เช่น จะนำระบบ Smart City มาใช้ในการบริหารงาน เพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการที่รวดเร็ว ปราศจากการทุจริตคอร์รัปชัน
- ด้านการพัฒนาเมือง เช่น จะจัดให้มีสภาที่ปรึกษาพัฒนาเมืองทุกโครงการ จัดแผนผังภูมิโนเวศน์มาพัฒนาเมือง และแก้ไขปัญหาหน้าท่วมซ้ำซาก
- ด้านส่งเสริมเศรษฐกิจและการค้า เช่นจะปรับปรุงการจัดเก็บภาษีและค่าธรรมเนียมทุกประเภท จัดตั้งศูนย์จำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชน ตั้งโรงรับจำนำ
- ด้านการศึกษา จะเน้นปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด โดยเฉพาะศูนย์ภาษาต่างประเทศ ๓ ภาษา ไทย-อังกฤษ-จีน ส่งเสริมสนับสนุน พัฒนาระบบโรงเรียนผู้สูงอายุให้ทันสมัย
- ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน จะจัดตั้งส่งเสริมให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำชุมชนตลอด ๒๔ ชั่วโมง ติดตั้งกล้องวงจรปิด อำนวยความสะดวกประชาชน
- ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม จัดให้มีการตรวจสุขภาพประชาชนอย่างทั่วถึงอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง จัดตั้งกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นอย่างทั่วถึง จัดตั้งศูนย์ Daycare Center เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ผู้พิการ และประชาชน ปรับปรุงแก้ไขปัญหาล้างแวล้อม
- ด้านสังคมและความเข้มแข็งของชุมชน ส่งเสริมให้หมู่บ้านเป็นเมืองสีขาว ด้านภัยยาเสพติด จัดตั้งเครือข่ายเฝ้าระวังปัญหาสังคม
- ด้านการกีฬา ศาสนา วัฒนธรรม และประเพณี ยกกระต๊อบงานเทศบาลและประเพณีท้องถิ่นสู่งานระดับประเทศ ส่งเสริมการเล่นกีฬา ส่งเสริมกิจกรรมเด็กและเยาวชนและประชาชน ตั้งศูนย์วัฒนธรรม และกีฬาตำบล พื้นฟูอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปจารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น^๑

๒.๖.๓ ผลงานเทศบาลตำบลทับมา

เทศบาลตำบลทับมา เป็นพื้นที่ที่มีการขยายตัวของเมือง และเกิดการปรับเปลี่ยนทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็วสืบเนื่องจากอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรและปัญหาประชากรแฝง รวมทั้งการตั้งอยู่ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ที่มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมที่จะก้าวสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่

^๑ วุฒิตี ธีรวัฒน์, ระยอง : นายกเทศมนตรีตำบลทับมา แลกเปลี่ยนนโยบายขับเคลื่อนพัฒนาท้องถิ่น ๑ มิถุนายน ๒๕๖๔, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.thai-news-online.com/8939> [๒๑ กันยายน ๒๕๖๕].

ดังนั้นเทศบาลจึงดำเนินงานภายใต้วิสัยทัศน์ "บริหารยึดหลักธรรมาภิบาล บริการประทับใจ ห่วงใย สิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการศึกษา พัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมสู่อาเซียน" ควบคู่ไปพร้อมกับหลักการบริหารเครือข่าย ๖ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การศึกษาภาพรวมและการสำรวจปัญหาของพื้นที่ เป็นการสำรวจปัญหาทุกมิติ ทั้งภายในและนอกพื้นที่อย่างครบถ้วน สามารถวิเคราะห์ปัญหาได้ตรงประเด็น วางแผนกระบวนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือให้มีประสิทธิภาพและครอบคลุมทุกหน่วยงาน องค์กร และผู้มีส่วนได้เสีย

ขั้นตอนที่ ๒ การประสานแสวงหาผู้ร่วมพัฒนาเครือข่าย โดยการชี้ให้หน่วยงาน องค์กรที่จะเชิญร่วมเป็นเครือข่ายเห็นสภาพปัญหา ประเด็นการพัฒนาร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทักษะความรู้ระหว่างองค์กรเครือข่ายความร่วมมือ มีการเชื่อมโยง เข้าถึงบุคลากรในเครือข่ายอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสื่อสารให้สมาชิกทุกคนเห็นความสำคัญของเครือข่าย และร่วมมือกันทำกิจกรรมต่างๆ มีการสรรหาประสานหน่วยงานองค์กรที่เป็นแหล่งวิชาการ แหล่งทุนมาร่วมเป็นเครือข่าย เพื่อแบ่งปันทักษะและประสบการณ์แก่องค์กรหรือหน่วยงานที่เป็นเครือข่ายความร่วมมือ

ขั้นตอนที่ ๓ การสร้างพันธสัญญาร่วมกัน โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์สร้างข้อตกลงความร่วมมือเป็นพันธสัญญาร่วมกัน บุคลากรในเครือข่ายต้องมีความเอื้อเฟื้อจริงใจต่อเพื่อนร่วมงานในเครือข่าย บุคลากรเครือข่ายควรมีความสัมพันธ์กันในรูปแบบกัลยาณมิตรที่แท้จริง การสื่อสารกับบุคลากรในเครือข่ายควรสื่อสารอย่างทั่วถึง มีการกำหนดกระบวนการเรียนรู้และพัฒนางานเกี่ยวกับเครือข่ายร่วมกันอย่างเป็นพลวัต เพื่อดำเนินงานในเครือข่ายตามแผนที่วางไว้แบบมีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ ๔ การบริหารจัดการเครือข่าย ควรดำเนินงานบริหารงานเครือข่ายเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ผู้บริหารได้เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้นำเสนอข้อต่างๆ มีส่วนกำหนดวัตถุประสงค์ ข้อตกลงในการทำงาน มีโครงสร้างการบริหารเครือข่ายที่เป็นเอกภาพ การสื่อสารระหว่างผู้นำกับสมาชิกในเครือข่ายมีหลากหลายรูปแบบ มีการควบคุมตรวจสอบการบริหารงานอย่างสม่ำเสมอ และเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมเพื่อลงมือปฏิบัติจริง ทำให้ทุกภาคส่วนต่างรู้สึกถึงความมีส่วนร่วม ความเป็นเจ้าของแต่ละโครงการอย่างแท้จริง ก่อให้เกิดความทุ่มเท การร่วมแรงร่วมใจ ผลักดันให้เกิดโครงการต่างๆ ประสบความสำเร็จร่วมกัน

ขั้นตอนที่ ๕ การติดตามผลพัฒนาการปฏิบัติงานของเครือข่ายความร่วมมือ ได้แก่ การสร้างนวัตกรรมใหม่และจัดการความรู้ที่ต่อเนื่อง สรุปและทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกันส่งเสริมให้สมาชิกมีอิสระทางความคิด ให้เกียรติยอมรับกัน และเสริมสร้างวัฒนธรรมเครือข่ายเพื่อขจัดความขัดแย้ง สร้างบรรยากาศการทำงานเครือข่ายแบบสมานฉันท์ และส่งเสริมแรงจูงใจในการร่วมมือทำงานที่เป็นระบบ

ขั้นตอนที่ ๖ การธำรงรักษาความต่อเนื่องของเครือข่าย โดยมีการบริหารจัดการข้อมูลที่ทันสมัยเหมาะสมกับการใช้งาน มีการรักษาสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างสมาชิกเครือข่ายทุกระดับ มีการจัดสรรผลประโยชน์จากความร่วมมือแบบเท่าเทียมกัน มีการประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่บทบาทของเครือข่ายความร่วมมือและผลสำเร็จที่เกิดขึ้น การดำเนินงานเครือข่ายเป็นลักษณะพันธมิตรภาคีกับกลุ่มบุคคล หน่วยงานองค์กร ไม่ใช่คู่แข่งกัน รวมถึงนำระบบเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในการประสานงานกับเครือข่ายต่างๆ

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างเครือข่าย รัฐ เอกชน และประชาสังคมของเทศบาลตำบลทับมา ได้แก่ โครงการ Waste Wow Thapma Tourism & Health ชยะ มั่งคั่ง สุขุมชนน่าอยู่อย่างยั่งยืน

เนื่องจากปัญหาขยะล้นเมือง ปัญหาสังคมผู้สูงอายุ ปัญหาสุขภาพ ปัญหาน้ำท่วม และจากประกาศศาลปกครองให้ตำบลทับมาเป็น ๑ ใน ๙ ตำบลในเขตควบคุมมลพิษมาบตาพุด อีกทั้งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ไม่มีแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ แต่มีต้นทุนทางวัฒนธรรม อัตลักษณ์ทางประเพณี ภูมิปัญญา และวิถีท้องถิ่น ที่มีเอกลักษณ์อันโดดเด่น จึงเป็นที่มาของการดำเนินโครงการดังกล่าว เพื่อที่จะลดปริมาณขยะและลดงบประมาณค่าใช้จ่าย ในการบริหารจัดการขยะ และต่อยอดโครงการนวัตกรรมการบริหารจัดการขยะ ที่ใช้กระบวนการ “ROSES” แบบครบวงจรโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน มาสร้างมูลค่าจากขยะ สร้างเครือข่ายสู่การท่องเที่ยววิถีวิถี รวมทั้งยกระดับคุณภาพชีวิตทุกเพศทุกวัยทุกเชื้อชาติให้มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี สุขุมชนและเมืองให้น่าอยู่อย่างยั่งยืน

เทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เจ้าของรางวัลชนะเลิศเทศบาลด้านสิ่งแวดล้อมยั่งยืน ปี ๒๕๖๓ ประเภทเทศบาลตำบล ได้ยึดหลักการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนเริ่มตั้งแต่ในครัวเรือนจนถึงหน่วยงานในสังกัด การรักษาความสะอาด ของบ้านเมืองสอดคล้องกับนวัตกรรมด้านการบริหารจัดการน้ำและสิ่งแวดล้อม โดยใช้กระบวนการ ROSES ให้เป็นแนวทางปฏิบัติแก่ประชาชน จำนวน ๔ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ ๑ สร้างองค์ความรู้ (นวัตกรรม) ในเรื่องการคัดแยกขยะแก่ประชาชนในพื้นที่จัดกิจกรรมอบรม ให้ความรู้แก่ประชาชนในชุมชน สร้างจิตสำนึกและสร้างการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะจากครัวเรือน ผ่านนวัตกรรมกระบวนการจัดการขยะแนวทางใหม่เรียกว่า กระบวนการ "ROSES" ให้เป็นแนวทางปฏิบัติแก่ประชาชน คือ R = 3Rs คือ Reduce (การใช้น้อย) Reuse (การใช้ซ้ำ) Recycle (การนำกลับมาใช้ใหม่) O = Organic แยก ลด ขยะอินทรีย์ S = Selling การขายขยะ E = Eject คัดทิ้ง กำจัดออก ขยะทั่วไป ขยะพิษ ขยะติดเชื้อ S = Smiling bin ถึงขยะยิ้ม (ปลอดภัยขยะ)

ขั้นที่ ๒ นำองค์ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะไปสู่การปฏิบัติ สร้างเครือข่ายในโครงการขยะยิ้มทั้งหมด ๒๒ เครือข่าย จัดการขยะในชุมชน เพื่อเป็นการปลูกจิตสำนึกให้แก่เด็กและเยาวชน รู้จักคัดแยกขยะก่อนทิ้ง เริ่มจากในชุมชน หมู่บ้านจัดสรร และโรงเรียนในพื้นที่ ตั้งจุดรวบรวมขยะอันตรายชุมชน สร้างกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเพื่อนำขยะอินทรีย์ไปใช้ประโยชน์ด้านการเกษตรในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน เป็นการสร้างรายได้และลดต้นทุนให้กับเกษตรกร

ขั้นที่ ๓ พัฒนาคุณภาพการบริการ ปรับปรุงระบบให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น จากเดิมวางถังขยะตามถนนและหน้าหมู่บ้าน แต่ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นระบบถนนปลอดภัยและนัดเวลาทิ้งกับประชาชน มีเป้าหมายสูงสุดมุ่งสู่ “ตำบลปลอดภัยขยะ”

ขั้นที่ ๔ ชุมชนทับมาผ่านการประเมินหมู่บ้านชุมชนต้นแบบด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอย จากคณะกรรมการระดับจังหวัดระยอง ๔ ชุมชน จากทั้งหมด ๘ ชุมชน เพื่อสร้างพลังชุมชนให้เข้มแข็ง ยืนหยัดได้ด้วยตัวเอง โดยใช้ความรู้ คุณธรรม เป็นพื้นฐานและถ่ายทอดความรู้แก่ชุมชนที่เหลือ ทั้งนี้ยังได้จัดตั้งชุมชนต้นแบบ ชุมชนบ้านสะพานหิน มุ่งสู่ "ตำบลปลอดขยะ (Zero Waste)" การพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิตของประชาชน อันจะนำไปสู่ความอยู่ดีมีสุขของประชาชน และเพื่อ

สร้างชุมชนที่เข้มแข็งสามารถเป็นต้นแบบของการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ ต้องมีองค์ประกอบที่ครอบคลุม คือ ด้านจิตใจและสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเรียนรู้ และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การสนับสนุนคอยเป็นพี่เลี้ยงให้ความรู้ในด้านต่างๆ เกิดเป็นชุมชนเข้มแข็ง รองรับการเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน พึ่งพาตัวเองได้ และใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข.

นิยาม ROSES ของตำบลห้วยมา อธิบายไว้ว่า (R = ๓R, ๔ประ = ประยุक्त ประดิษฐ์ ประหยัด ประโยชน์) (O = Organic ๗ ป. พอเพียง ปุย ปลุก แปร ประง เปิบ ปัน ปล่อย) (S = Smiling Bin ๓ ป. ปลอดถึง ปรับปรุงภูมิทัศน์ เปลี่ยนพฤติกรรม) (E = Eject คัดออก ขยะอันตราย ขยะอิเล็กทรอนิกส์ ขยะติดเชื้อ) และ (S = Selling ขาย-ฝาก-บุญ ขายรับเงินสด ฝากธนาคารขยะยืม ๑๗ เครือข่าย บุญผ้าป่า/บริจาค) นับได้ว่าเป็นรูปแบบ การบริหารจัดการขยะที่คุ้มค่า ประชาชนทุกคนได้ประโยชน์ และครอบคลุมมิติทั้ง ๔ ด้าน (สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสาธารณสุข) Waste Wow Thapma Tourism & Health ไม่ได้เป็นโครงการที่ช่วยแก้ไขปัญห “ขยะล้นเมือง” เพียงอย่างเดียว แต่ยังเป็นโครงการต้นแบบการบริหารจัดการขยะแบบครบวงจร “ROSES” ที่สามารถดึงดูดผู้คนให้มาเยี่ยมชมพื้นที่ของตำบลห้วยมา ก่อให้เกิดรายได้ การท่องเที่ยวแก่คนในชุมชนตามมา โดยสะท้อนให้เห็นจากการดำเนินงานและขับเคลื่อนโครงการร่วมกันกับภาคีเครือข่ายจากภาคส่วนต่างๆ ประกอบกัน

- หน่วยงานภาครัฐ

สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค ๑๓ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดระยอง สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดระยอง ส่งเสริมและสนับสนุน องค์ความรู้ทางวิชาการ การตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ติดตามเฝ้าระวังคุณภาพ สิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งสนับสนุนข้อมูล การเฝ้าระวัง และสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ข้อมูล และกิจกรรม รวมถึงการติดตามประเมินผล

- ภาคประชาสังคม

วัดห้วยมา, วัดเขาโบสถ์ ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมด้านพิธีการทางศาสนา และวัฒนธรรม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการศึกษา และอื่นๆ เช่น การสนับสนุนพื้นที่ ในการปลูกต้นไม้ปลูกผักสวนครัว สนับสนุนการเรียนรู้ของชุมชน ขยายฐานความรู้ให้แก่ประชาชน สร้างแหล่งเรียนรู้ เช่น ศูนย์การเรียนรู้ การจัดการขยะแบบครบวงจร

สถานศึกษา โรงเรียนประภัสสรคุณธรรม, โรงเรียนชุมชนวัดห้วยมา, โรงเรียนอนุบาล และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยมา ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมด้านการจัดการขยะ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านประเพณีวัฒนธรรม และด้านสุขภาพ ให้แก่ นักเรียน บุคลากรและผู้ปกครอง บริหารจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นต้นแบบหรือขยายฐานให้กับนักเรียน และประชาชน

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรตำบลห้วยมา ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมด้านการจัดการขยะ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านประเพณีวัฒนธรรม และด้านอื่นๆ ร่วมเป็นอาสาสมัครเกษตรหรือวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้แก่ประชาชน รวมทั้งปลูกฝังสร้างจิตสำนึก ให้สมาชิก และสร้างชุมชนให้น่าอยู่

กลุ่มแม่วิสาหกิจชุมชน ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมด้านการจัดการขยะ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านประเพณีวัฒนธรรมและด้านสุขภาพ ส่งเสริมและพัฒนาการประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชน การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การท่องเที่ยวของชุมชน ให้มีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ และยกระดับการพัฒนาไปสู่กิจการในระดับที่สูงขึ้น

กลุ่มผู้นำชุมชน ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมด้านการจัดการขยะ ด้านสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน ประสานงาน ระหว่างชุมชน และหน่วยงานต่างๆ รวมถึงติดตามและประเมินผล

- องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ให้การสนับสนุนการดำเนินงานกำจัด ขยะมูลฝอย ทั้งกำจัดขยะทั่วไป ขยะอันตราย และขยะติดเชื้อ รวมถึงการร่วมพัฒนา เครือข่ายขยะยั่งยืนในการร่วม รับซื้อขยะรีไซเคิล ดำเนินการตรวจวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลทับมา เช่น คุณภาพอากาศ คุณภาพน้ำ พร้อมทั้งแจ้งผลการตรวจ ให้เทศบาลทราบ

- หน่วยงานภาคเอกชน ตลาด ห้างสรรพสินค้า

บริษัท คลีนมหานคร จำกัด สนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนมีการบริหาร จัดการ ขยะอย่างถูกวิธี เน้นการลดการเกิดขยะ โดยใช้หลัก 3R (ใช้น้อย ใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่) ประชาชนมี การจัดการขยะตั้งแต่ต้นทาง เพื่อส่งกำจัดอย่างถูกวิธี และดำเนินการเก็บ ขนขยะ แยกประเภทให้ เป็นไปตามวันและเวลาที่กำหนด

กิจกรรมร่วมค้าระยองวิศวะโยธาทันตยาพัฒนาอุตสาหกรรม สนับสนุนและส่งเสริมให้ ประชาชน มีการบริหารจัดการขยะอย่างถูกวิธี เพื่อส่งกำจัดอย่างถูกวิธี พร้อมสนับสนุน องค์ความรู้ และกิจกรรมด้านการจัดการขยะ เช่น กิจกรรมธนาคารขยะ การคัดแยกขยะที่ศูนย์กำจัดขยะ

สถานประกอบการต่างๆ อาทิ บริษัท สยามโกลบอลเฮาส์ จำกัด (มหาชน), ตลาด โลตัสสาขาระยองทาวเวอร์, บริษัท ซีพีออลล์ จำกัด (มหาชน) ร่วมกันส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนิน กิจกรรมด้านการจัดการขยะ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านประเพณีวัฒนธรรม และด้านสุขภาพ และกิจกรรม ด้านอื่นๆ เช่น ให้ความร่วมมือในการจัดตั้งจุดรองรับ ขยะอันตรายชุมชน ดำเนินการตลาดนัดปลอด โฟม ให้ความร่วมมือในการพัฒนาระบบสุขาภิบาลอาหารและน้ำ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตาม มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙^{๘๒}

๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นใน เทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง” จากการศึกษางานที่เกี่ยวข้องบทบาทนักการเมือง ท้องถิ่นซึ่งมีนักวิจัยหลายท่านได้วิจัยไว้ ดังนี้

๒.๗.๑ งานที่เกี่ยวข้องบทบาทนักการเมืองท้องถิ่น

การวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นใน เทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง” ซึ่งมีนักวิจัยหลายท่านได้วิจัยเกี่ยวกับบทบาทของ นักการเมืองท้องถิ่นไว้ ดังนี้

^{๘๒}สถาบันพระปกเกล้า, รางวัลพระปกเกล้า ๒๕๖๔, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๖๔), หน้า ๑๘๓-๑๘๔.

พระศกลวัฒน์ จิตตปญโญ (วงวิวงษ์) ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาด อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม” ผลการวิจัยพบว่า ๑. ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาล ตำบลนาหวาด อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ดังนี้ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการศาสนา ศิลปะวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย และด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต ตามลำดับ ๒. ประชาชนที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และอาชีพ มีความคิดเห็นต่อบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาล โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย ๓. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาล ตำบลนาหวาด อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ปัญหา คือ ในพื้นที่บางส่วนยังไม่มีการซ่อมแซมถนนและไม่สะดวกในการเดินทางช่วงฤดูฝน แนวทางแก้ไขคือ ควรที่จัดให้มีโครงการปรับปรุงซ่อมแซมถนนอย่างเร่งด่วน ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต ปัญหา คือ ประชาชนไม่ได้รับส่งเสริมในการประกอบอาชีพ แนวทางแก้ไขคือ ควรที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนในพื้นที่มีอาชีพที่สามารถต่อยอดได้ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ปัญหา คือ ควรให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด และโทษจากยาเสพติดให้แก่เด็กและเยาวชนภายในชุมชนทุกๆ เดือนอย่างสม่ำเสมอ ด้านการศาสนา ศิลปะวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น แนวทางแก้ไขคือ ขาดการส่งเสริมสนับสนุน ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับชุมชน แนวทางแก้ไขคือ ควรส่งเสริมสนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับชุมชน^{๘๓}

นิตา เจริญพร ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะแนวใหม่ อำเภอคำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ๑. บทบาทผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะแนวใหม่ และการบริการสาธารณะแนวใหม่ อำเภอคำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ๒. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดบริการสาธารณะแนวใหม่ ได้แก่ ให้ความสำคัญกับประชาชนและการให้บริการสาธารณะ การให้บริการสาธารณะและพร้อมรับการถูกตรวจสอบ การมุ่งรับใช้ประชาชนในฐานะพลเมือง และให้ความสำคัญกับตัวข้าราชการมากกว่าผลผลิตสามารถร่วมกัน ทำนายการบริการสาธารณะแนวใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอคำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรีได้ร้อยละ ๖๒.๖ ๓. แนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับบทบาทผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะแนวใหม่ คือ ๑) มีกระบวนการการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจ โดยเรียงลำดับความสำคัญของปัญหา ๒) บริหารงานอย่างมีระเบียบแบบแผน เน้นการทำงานเป็นทีมโดยปฏิบัติทุกอย่างตามระเบียบและตามกฎหมายที่กำหนดไว้ ๓) มีความโปร่งใส พร้อมรับการถูกตรวจสอบ ๔) ให้ความสำคัญกับข้าราชการซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนการดำเนินงาน ๕) เน้น

^{๘๓}พระศกลวัฒน์ จิตตปญโญ (วงวิวงษ์), “บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาด อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

กระบวนการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง และ ๖) รัฐบาล จัดสรรงบประมาณให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เพียงพอต่อการกิจการจัดการบริการสาธารณะที่ถ้าย โอนมา^{๘๔}

พระชัยยา จิตเมธ ได้วิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในตำบลหนองสิม อำเภอยะรัง จังหวัดอุบลราชธานี” พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ปัจจัยส่วนบุคคลมีความคิดเห็นภาพรวมแตกต่างกันจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ปัญหาและอุปสรรค ประชาชนส่วนใหญ่ขาดการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน ชุมชน สถาบันทางสังคมสังคม ตกอยู่ในกระแสบริโภคนิยม ประสบปัญหาการขาดแคลนผู้นำในอุดมคติที่มีวิสัยทัศน์ คุณธรรม ความเสียสละ และเป็นประชาธิปไตย ผู้นำควรมีการจัดประชุมชี้แจงอธิบายให้กับประชาชน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด^{๘๕}

เกศสุตา โภคานิตย์ และ กีฬา หนูยศ ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษานายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอมะนัง จังหวัดชัยภูมิ” พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียวในการพัฒนาท้องถิ่น ทั้ง ๖ ด้าน ประกอบด้วย ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว ด้านการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบจำแนกตามเพศมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕^{๘๖}

โรจนิษฐ์ ศรีป้องพันธ์ จิรายุ ทรัพย์สิน และวันชัย สุขตาม ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารจัดการ ในเขตเทศบาลเมืองสุรินทร์จังหวัดสุรินทร์” ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและระดับปานกลาง ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ ด้านระบบการศึกษาและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด คือ ด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านคุณภาพชีวิตและความปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สิน ด้านการบริการสาธารณะสุขและสุขภาพอนามัย ตามลำดับ ด้านระบบสาธารณสุข

^{๘๔}นิศา เจริญพร, “บทบาทผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี”, การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๒ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, (๒๕๕๘) : ๓๕๕-๓๖๖.

^{๘๕}พระชัยยา จิตเมธ, “ภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในตำบลหนองสิม อำเภอยะรัง จังหวัดอุบลราชธานี”, วารสารพุทธนวัตกรรมการจัดการ, ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม -มิถุนายน ๒๕๖๑) : ๓๑-๓๘.

^{๘๖}เกศสุตา โภคานิตย์ และกีฬา หนูยศ, “บทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษานายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอมะนัง จังหวัดชัยภูมิ”, วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, ปีที่ ๕ ฉบับพิเศษ, (๒๕๖๐)

สาธารณูปการ โครงสร้างพื้นฐานและการจราจร และด้านประสิทธิภาพการเมืองการบริหาร การพัฒนาบุคลากรเท่ากัน และด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็ง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน^{๘๗}

ธนสร ธรรมสอน ได้วิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำทางการเมืองของนายกเทศมนตรีในการบริหารเทศบาลตำบล ในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน” ผลการวิจัยพบว่า ๑) ภาวะผู้นำทางการเมืองของนายกเทศมนตรี มีองค์ประกอบสำคัญที่สุดคือ เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ มองกว้าง มองไกล มองรอบด้าน ประกอบด้วย (๑) ส่งเสริมวัฒนธรรมประชาธิปไตยท้องถิ่น (๒) เปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณะ (๓) บริการสาธารณะให้ทั่วถึง (๔) เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม (๕) พัฒนาเทศบาล และชุมชนให้มีความยั่งยืน (๖) พัฒนาและรักษาสีงแวดล้อม และศิลปวัฒนธรรมชุมชน ๒) วัฒนธรรมประชาธิปไตยการเมืองท้องถิ่น นั้นพบว่าประชาชนมีความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยมากที่สุด ๓) สมรรถิผลในการบริหารโครงการท้องถิ่นนั้น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ๔) การบริหารนโยบายท้องถิ่นของเทศบาลตำบล โดยรวมการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก^{๘๘}

สมบัติ บุญเลี้ยง ได้วิจัยเรื่อง “ลักษณะภาวะของผู้นำที่ดีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” จากการวิจัยพบว่า ลักษณะภาวะผู้นำที่ดีจะต้อง ประกอบไปด้วย ๑) ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ ๒) ผู้บริหารต้องมีบุคลิกภาพที่ดี ๓) ผู้บริหารต้องมีความมุ่งมั่นในการทำงานและอดทน ๔) ผู้บริหารต้องมีคุณธรรมจริยธรรม ๕) ผู้บริหารต้องใช้หลักการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ๖) ผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานที่ดี ๗) ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีความคิดริเริ่มและเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ๘) ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการสื่อสาร ๙) ผู้บริหารต้องให้การสนับสนุนและช่วยเหลือผู้ใต้บังคับบัญชา ๑๐) ผู้บริหารต้องมีความสามารถ^{๘๙}

สถาพร ศรีเพ็ญไทย ได้วิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” ผลการวิจัยพบว่า คิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของสมาชิกสภาเทศบาลโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความเป็นผู้นำและด้านคุณธรรมจริยธรรม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านบุคลิกภาพ ด้านความสามารถในการปฏิบัติงานและการบริหารงานยุคใหม่ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ การศึกษา และรายได้ต่างกัน มีคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของสมาชิกสภาเทศบาลไม่แตกต่างกัน^{๙๐}

สรุปได้ว่า บทบาทนัการการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาท้องถิ่น ในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการศาสนา ศิลปะวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการจัดระเบียบชุมชน

^{๘๗}โรจนินทร์ ศรีปองพันธ์ จิรายุ ทรัพย์สิน และวันชัย สุขตาม, “บทบาทของนัการการเมืองท้องถิ่นในการบริหารจัดการในเขตเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์”, วารสาร ธรรมาภิบาล, ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๑) : ๑๕-๒๑.

^{๘๘}ธนสร ธรรมสอน, “ภาวะผู้นำทางการเมืองของนายกเทศมนตรีในการบริหารเทศบาลตำบล ในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน”, วารสารวิชาการ, ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๑ (มิถุนายน ๒๕๕๘) : ๑๗๑.

สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านส่งเสริม คุณภาพชีวิต เพื่ออำนวยความสะดวก เพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน ตามบทบาทหน้าที่ที่ประชาชนเลือกเข้ามา

ตารางที่ ๒.๑๒ สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่น

นักวิจัย	สรุปผลการวิจัย
พระศกลวัฒน์ จิตตปญโญ (วงวิวงษ์)	โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ดังนี้ โครงสร้างพื้นฐาน ด้านการศาสนา ศิลปะวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย และด้านส่งเสริม คุณภาพชีวิต ตามลำดับ
นิตา เจริญพร	บทบาทผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะแนวใหม่ และการบริการสาธารณะแนวใหม่ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
พระชัยยา จิตเมโธ	ประชาชนมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน
เกศสุตา โกคันนิตย์ และ กีฬา หนูยศ	บทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว ในการพัฒนาท้องถิ่น ทั้ง ๖ ด้าน ประกอบด้วย ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก
โรจนินทร์ ศรีปองพันธ์, จิรายุ ทรัพย์สิน และ วันชัย สุขตาม	โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ ด้านระบบการศึกษาและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านคุณภาพชีวิตและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านการบริการสาธารณะสุขและสุขภาพอนามัยตามลำดับ

ตารางที่ ๒.๑๒ สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่น (ต่อ)

นักวิจัย	สรุปผลการวิจัย
ธนสรร ธรรมสอน	ภาวะผู้นำทางการเมืองของนายกเทศมนตรี มีองค์ประกอบสำคัญที่สุดคือ เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ มองกว้าง มองไกล มองรอบด้าน ภาวะผู้นำทางการเมืองของนายกเทศมนตรีที่ประชาชนต้องการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
สมบัติ บุญเลี้ยง	ลักษณะภาวะผู้นำที่ดีจะต้อง ประกอบไปด้วย ๑) มีวิสัยทัศน์ ๒) มีบุคลิกภาพที่ดี ๓) มีความมุ่งมั่นในการทำงานและอดทน ๔) มีคุณธรรมจริยธรรม ๕) ใช้หลักการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ๖) มีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานที่ดี ๗) มีความคิดริเริ่มและเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง ๘) มีความสามารถในการสื่อสาร ๙) ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือผู้ใต้บังคับบัญชา ๑๐) ผู้บริหารต้องมีความสามารถ
สถาพร ศรีเพียวไทย	ความเป็นผู้นำและด้านคุณธรรมจริยธรรม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านบุคลิกภาพ ด้านความสามารถในการปฏิบัติงานและการบริหารงานยุคใหม่ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

๒.๖.๒ งานที่เกี่ยวข้องหลักสังคหวัตถุ

การวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง” จากการศึกษางานที่เกี่ยวข้องกับการบูรณาการหลักสังคหวัตถุ ๔ มีนักวิจัยหลายท่านได้วิจัยไว้ ดังนี้

มนัสนันท์ ศิวะพรพัฒนา ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ๑. ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรีโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านประชาชนหรือผู้รับสาร รองลงมาด้านสื่อ และด้านองค์กรทางการเมือง ตามลำดับ ๒. ผลเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอ

บ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า ประชาชนที่รายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมือง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมือง โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงไม่ยอมรับสมมติฐานการวิจัย ๓. ข้อเสนอแนะแนวทางการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิ เลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ตามหลักทวน โดยองค์กรทางการเมือง ต้องให้ความรู้แก่ประชาชนถึงความสำคัญของการไปออกเสียงเลือกตั้ง ตามหลักปิยวาจา สื่อต้องทำความเข้าใจในทางที่ถูกและเป็นกลาง ประชาชนมีส่วนร่วมเห็นความสำคัญของการเลือกตั้ง ลดการ ขาดสิทธิขาดเสียง ตามหลักอรรถจริยา องค์กรทางการเมืองต้องนำเสนอข่าวการเลือกตั้ง ที่สร้างสรรค์ การไปใช้สิทธิที่เป็นธรรม ทั้งสองฝ่าย และตามหลักสมานัตตตาประชาชนผู้รับสาร ต้องหมั่นติดตาม ข้อมูลข่าวสาร ให้วิเคราะห์บนพื้นฐานความเป็นจริง ส่งเสริม สนับสนุนประชาชน ให้ความรู้แก่ ประชาชนให้ต่อเนื่องตลอดไป^{๘๙}

พระชินกร สุจิตโต (ทองดี) ได้วิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” พบว่า การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามหลักสังคหัตถ์ ๔ ๓.๑) ด้านทาน (การให้) แบ่งปันความรู้ เพื่อนำมาวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง ๓.๒) ด้านปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก) การมีคำพูดที่สุภาพ ไพเราะ อ่อนหวาน นุ่มนวล ช่วยให้มีความสัมพันธ์ที่ดี ๓.๓) ด้านอรรถจริยา (การประพฤติประโยชน์) มีใจรักทำประโยชน์แก่กันด้วยความสุจริต เทียงธรรมไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ๓.๔) ด้านสมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ) การวางตนที่ดี มีเหตุผล ให้ข้อมูลที่ชัดเจนถูกต้องแก่บุคคลและสังคม ย่อมก่อให้เกิดความเคารพซึ่งกันและกัน ทำให้การสื่อสารทางการเมืองมีความเข้าใจกันได้อย่างรวดเร็ว การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามหลักสังคหัตถ์ ๔ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนี้ ด้านสมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ) ด้านปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก) และด้านทาน (การให้)^{๙๐}

กิริยา คงพยัคฆ์ ได้วิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักสังคหัตถ์ธรรมในการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลจันดี อำเภอดง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า โดยภาพรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ด้านทาน (การเสียสละ) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก คือ ประชาชนส่วนใหญ่ต่างก็ได้รับการบริการจากเทศบาลตำบลจันดี อำเภอดง เป็นอย่างดี ประชาชนได้รับการให้บริการในด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า และน้ำประปา ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรง

^{๘๙}มนัสพันธ์ ศิวัชรพัฒนา, “การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔).

^{๙๐}พระชินกร สุจิตโต (ทองดี), “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, คุษณินพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔).

ชีวิตประจำวัน รวมทั้งเทศบาลตำบลจันดียังมีการดูแลตรวจสอบการให้บริการต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ ให้บริการเหล่านั้นมีคุณภาพและทั่วถึง ด้านปิยวาจา (การพูดจาด้วยถ้อยคำไพเราะ) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก คือ เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ของเทศบาลตำบลจันดีต่างก็ตระหนักถึงความสำคัญในการให้ประชาชนเป็นอย่างดี ด้านอรรถจริยา (การช่วยเหลือกัน) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก คือ เทศบาลตำบลจันดีได้ให้ความช่วยเหลือกับประชาชนตามหน้าที่ รวมทั้งให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาของประชาชนทุกคน ด้านสมานัตตตา (ความเป็นผู้สม่ำเสมอ) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก คือ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจันดีต่างก็ได้รับการให้บริการสาธารณะอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน การดำเนินงานต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลยึดหลักให้ความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ประชาชนมีส่วนในการเสนอโครงการความต้องการความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ และเจ้าหน้าที่ของเทศบาลตำบลจันดีก็ได้ปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเองอย่างสม่ำเสมอ^{๙๑}

พระธนพร คุณสมปนโน และคณะ ได้วิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ ในการดำเนินชีวิตของประชาชนบ้านศิลา ตำบลศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า หลักสังคหวัตถุ ๔ คือ ๑. ทาน การให้ปัน การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่สิ่งของของตนแก่บุคคลอื่นด้วย เห็นว่าสิ่งของที่ตน เสียสละไปนั้นจะเป็นประโยชน์แก่ผู้รับ เป็นการแสดงความมีน้ำใจและเป็นการยึดเหนี่ยวจิตใจของมิตร สหายหรือบริวารไว้ได้พระพุทธเจ้าทรงสรรเสริญการให้ไว้มากมาเช่นผู้ให้ย่อมเป็นที่รัก ๒. ปิยวาจา หรือ เปยยวัชชะ การมีวาจาเป็นที่รัก เป็นที่ดูดีมีจิตใจของผู้ฟัง มีวาจาสุภาพ อ่อนหวานชวนฟังเป็นวาจาที่ไม่หยาบคายและก่อให้เกิดประโยชน์ การมีปิยวาจามีความสำคัญเป็นอย่างมากในการผูกมิตรหรือรักษาน้ำใจมิตร บุคคลที่ได้รับมอบหมายให้เป็นทูตหรือเป็นตัวแทนของประเทศในการเจรจาเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของประชาชน และประเทศชาติ จะต้องมีความรู้เทคนิคในการใช้คำพูดอย่างดีเยี่ยม เพราะถ้าหากใช้คำพูดที่ไม่ดีก็จะส่งผลให้ประชาชนและประเทศชาติสูญเสียผลประโยชน์ได้ ๓. อรรถจริยา การประพฤติดนเป็นประโยชน์ เช่น การช่วยเหลือ ผู้อื่นในเวลาที่ยากลำบาก ไม่เป็น คนนิ่งดูตายในเมื่อตนเองมีกำลังความสามารถที่พอจะช่วยเหลือได้ ๔. สมานัตตตา ความมีตนเสมอต้นเสมอปลาย ไม่คบมิตรเพราะเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน มิใช่ว่าเมื่อเห็นว่ามีมิตรหมดประโยชน์สำหรับตนแล้วก็เริ่มห่างเหินหรือเลิกคบไปการคบหามิตรจะต้องคบ ด้วยความ จริงใจและมีความเสมอต้นเสมอปลายทั้งในยามที่มีมิตรรุ่งเรืองและในคราวตกต่ำ^{๙๒}

พระกฤษณायุทธ ธมมวโร (เต้จ๊ะตี) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันปาดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า ๑. การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันปาดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ ประชาชนมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านตามลำดับ ด้านการตัดสินใจ (ด้านการปฏิบัติ ด้านรับผลประโยชน์ และด้านประเมินผล ตามลำดับ ๒.

^{๙๑}กริธา คงพยัคฆ์, "การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลจันดี อำเภอฉวาง จังหวัดนครราชสีมา", วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม ๒๕๖๓) : ๒๙-๔๑.

^{๙๒}พระธนพร คุณสมปนโน และคณะ, “การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ ในการดำเนินชีวิตของประชาชนบ้านศิลา ตำบลศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๖๑).

ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชนที่มีอายุ และสถานภาพในชุมชนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้^{๙๓}

สรุปได้ว่า หลักสังคหวัตถุ ๔ โดยนำมาประยุกต์เพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ที่เป็นผู้แทน ผู้นำของท้องถิ่น จะต้องรู้จักการให้เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนโดยรวมและเป็นการแบ่งปัน เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงสาธารณะประโยชน์ในท้องถิ่นอย่างทั่วถึง และเท่าเทียม

ตารางที่ ๒.๑๓ การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสังคหวัตถุ

นักวิจัย	สรุปผลการวิจัย
มนัสนันท์ ศิวะพรพัฒนา	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรีโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านประชาชนหรือผู้รับสาร รองลงมาด้านสื่อและด้านองค์กรทางการเมือง ตามลำดับ
กริธา คงพยัคฆ์	โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านทาน (การเสียสละ) อยู่ในระดับมาก ดังนี้ ด้านปิยวาจา (การพูดจาด้วยถ้อยคำไพเราะ) ด้านอติถจริยา (การช่วยเหลือกัน) ด้านสมานัตตตา (ความเป็นผู้สม่ำเสมอ)
พระชินกร สุจิตโต (ทองดี)	การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ๑) ด้านทาน (การให้) แบ่งปันความรู้ ๒) ด้านปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก) การมีคำพูดที่สุภาพ น่ารัก ช่วยให้มีมุมมองที่กว้างและมีทัศนคติที่ดี ๓) ด้านอติถจริยา (การประพฤติประโยชน์) มีใจรักทำประโยชน์แก่กันด้วยความสุจริตเที่ยงธรรมไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ๔) ด้านสมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ) การวางตนที่ดี มีเหตุผล

^{๙๓}พระกฤษฎาภุทธ ธมมวโร (เตจ๊ะดี), “การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

ตารางที่ ๒.๑๓ การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสังคหวัตถุ (ต่อ)

นักวิจัย	สรุปผลการวิจัย
พระธนพร คุณสมปโน และคณะ	หลักสังคหวัตถุ ๔ คือ ๑. ทาน การให้ปัน การเอื้อเพื่อเผื่อแผ่สิ่งของของตนแก่บุคคลอื่นด้วย เห็นว่าสิ่งของที่ตน เสียสละไปนั้นจะเป็นประโยชน์แก่ผู้รับ เป็นการแสดงความมีน้ำใจ ๒. ปิยวาจา หรือ เปยยวัชชะ การมีวาจาเป็นที่รัก เป็นที่ดูดดื่มจิตใจของผู้ฟัง มีวาจาสุภาพ อ่อนหวานชวนฟัง ๓. อตถจริยา การประพฤติตนเป็นประโยชน์ เช่น การช่วยเหลือ ผู้อื่นในเวลาที่จำเป็น ไม่เป็น คนนิ่งดูตาย ๔. สมานัตตตา ความมีตนเสมอต้นเสมอปลาย ไม่คบมิตรเพราะเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน
พระกฤษฎายุทธ ธมมวโร (เต้จ๊ะดี)	ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ ประชาชนมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ดังนี้ ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติ ด้านรับผลประโยชน์ และ ด้านประเมินผลตามลำดับ

๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลท่าบมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง” ผู้วิจัยได้ศึกษาจากทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่น ภารกิจทั้ง ๖ ด้าน^{๔๔} ได้แก่ ๑. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ๒. ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ๓. ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ๔) ด้านการบริการสาธารณะสุขและสุขภาพอนามัย ๕) ด้านระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ๖) ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็ง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ๖. ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการบูรณาการหลักสังคหวัตถุ ๔ คือ ทาน ปิยวาจา อตถจริยา สมานัตตตา เพื่อส่งเสริมบทบาทในการปฏิบัติหน้าที่ของนักการเมืองท้องถิ่น มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ ๒.๓ กรอบแนวคิดในการวิจัย

^{๔๔}สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒, หน้า ๑๘-๒๐.

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลท่าบมา อำเภอมะนัง จังหวัดระยอง” ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research และ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ การวิจัยเชิงปริมาณ

๓.๒.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๓ การวิจัยเชิงคุณภาพ

๓.๓.๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลท่าบมา อำเภอมะนัง จังหวัดระยอง” เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน ๙ รูปหรือคน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัยชิ้นนี้

๓.๒ การวิจัยเชิงปริมาณ

๓.๒.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทับมา จังหวัดระยอง ที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีบริบูรณ์ ขึ้นไป และมีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้ง จำนวน ๒๐,๕๓๓ คน^๑

กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลทับมา จังหวัดระยอง ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) และวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) ดังนี้

๑) ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) กลุ่มตัวอย่างได้มาจากสูตรของ ยามาเน่ (Yamane) ซึ่งใช้ระดับความคลาดเคลื่อนที่ ๐.๐๕^๒

สูตร

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดย N = จำนวนประชากรทั้งหมด
e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้
n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
ประชากรทั้งหมด ๒๐,๕๓๓ คน เมื่อแทนค่าในสูตรจะได้ดังนี้

$$n = \frac{20,533}{1 + 20,533 (0.05)^2}$$

$$n = \frac{20,533}{1 + 51.3325}$$

$$n = \frac{20,533}{52.3325}$$

$$n = 392.36$$

$$n = 393$$

^๑เขตการเลือกตั้ง ๑ จังหวัดระยอง, ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://sites.googlecom/site/ssmba๕๕๐๒๐๓๓๑/geninfo/comunityunfo/prachakr-sersthkic-sangkhm-laea-prapheni> [๑๕ กันยายน ๒๕๖๕].

^๒สุรพล สุขะพรหม และ สุทธิรักษ์ ศรีจันทร์เพ็ญ, ระเบียบวิธีวิจัยทางการจัดการ, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๑๐๖-๑๐๗.

เพราะฉะนั้นจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนผู้สิทธิเลือกตั้งและอาศัยอยู่ในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลทับมา จังหวัดระยอง เท่ากับ ๓๙๓ คน

วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้หลักการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Random Sampling)^๓ โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็นส่วนย่อย พิจารณาจากจำนวนประชากรเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีลักษณะกระจายให้สัมพันธ์กับสัดส่วนประชากร โดยใช้จำนวนหมู่บ้านเป็นระดับการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเป็นส่วนย่อยโดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{จำนวนตัวอย่างในแต่ละชั้น} = \frac{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละชั้น}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

จากสูตรจะได้ประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นของประชาชนผู้สิทธิเลือกตั้งและอาศัยอยู่ในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลทับมา จังหวัดระยอง รวม ๓๙๓ คน

ตารางที่ ๓.๑ จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งแต่ละหมู่บ้านในตำบลทับมา จังหวัดระยอง

หมู่ที่	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
หมู่ที่ ๑ บ้านขนาบ	๑,๖๒๖	๓๑
หมู่ที่ ๒ บ้านแหลมมะขาม	๔,๔๘๓	๘๖
หมู่ที่ ๓ บ้านหนองมะหาด	๔,๓๐๐	๘๒
หมู่ที่ ๔ บ้านทับมา	๒,๒๔๘	๔๓
หมู่ที่ ๕ บ้านเขาไผ่	๒,๙๙๘	๕๘
หมู่ที่ ๖ บ้านหนองโพรง	๑,๘๓๑	๓๕
หมู่ที่ ๗ บ้านเขาโบสถ์	๑,๘๓๗	๓๕
หมู่ที่ ๘ บ้านสะพานหิน	๑,๒๑๐	๒๓
รวม	๒๐,๕๓๓	๓๙๓

๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีรายละเอียดการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามดังนี้

๑. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสอบถาม

^๓สุรพล สุษะพรหม และ สุทธิรักษ์ ศรีจันทร์เพ็ญ, ระเบียบวิธีวิจัยทางการจัดการ, หน้า ๑๐๘-๑๐๙.

๒. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารการวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่างๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

๓. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

๔. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๕. นำเสนอร่างแบบสอบถามอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

๖. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา

๗. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับจริง และนำไปแจกกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

๘. รวบรวมแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์

๑) ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบของ “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลห้วยมา อำเภอมือง จังหวัดระยอง” โดยแบ่งออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ คำถามเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ เป็นแบบสอบถามประเภทตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน ๕ ข้อ

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลห้วยมา อำเภอมือง จังหวัดระยอง ซึ่งแบ่งออกเป็น ๖ ด้าน คือ ได้แก่

๑) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

๒) ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต

๓) ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย

๔) ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว

๕) ด้านการบริหารจัดการ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๖) ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี ๕ ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

๕ หมายถึง มีความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุด

๔ หมายถึง มีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก

๓ หมายถึง มีความคิดเห็น อยู่ในระดับปานกลาง

๒ หมายถึง มีความคิดเห็น อยู่ในระดับน้อย

๑ หมายถึง มีความคิดเห็น อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลท่าบมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ซึ่งแบ่งออกเป็น ๔ ด้าน คือ ได้แก่ ๔ ด้าน คือ ได้แก่ (๑) ด้านทาน (๒) ด้านปิยวาจา (๓) ด้านสมานัตตตา (๔) ด้านอิตถริยา ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี ๕ ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

๕ หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด

๔ หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก

๓ หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง

๒ หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อย

๑ หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

๒) การตรวจสอบและหาคุณภาพของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้นำเสนอแบบสอบถามเพื่อหาคุณภาพแบบสอบถามโดยความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้

๑. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

๒. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมจำนวน ๕ คน ประกอบไปด้วย

(๑) ผศ. ดร.อภิญา ฉัตรช่อฟ้า

วุฒิการศึกษา

ปร.ด. (สื่อสารการเมือง)

ตำแหน่ง

อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา มจร

(๒) ผศ. ดร.ปนัดดา รักษาแก้ว

วุฒิการศึกษา

ปร.ด. (สื่อสารการเมือง)

ตำแหน่ง

อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มจร

(๓) รศ. ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช

วุฒิการศึกษา

Ph.D. (Political Science)

ตำแหน่ง

อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา มจร

(๔) ผศ. ดร.ยุทธนา ปราณีต

วุฒิการศึกษา

Ph.D. (Political Science)

ตำแหน่ง

อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มจร

(๕) ผศ. ดร.บวร ขมขุนศรี

วุฒิการศึกษา

ปร.ด. (สื่อสารการเมือง)

ตำแหน่ง

อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มจร

แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแต่ละข้อ (Index of Item - Objective Congruence: IOC)^๔ ได้ค่าความเชื่อมั่น อยู่ระหว่าง ๐.๘๐-๑.๐๐ แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามทุกข้อมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

๓. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้เครื่องมือ (Try Out) จากกลุ่มตัวอย่างที่มีความคล้ายคลึงกับประชาชนตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง คือประชาชนบ้านฉาง จังหวัดระยอง จำนวน ๓๐ ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha α – coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)^๕ ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ ๐.๙๗๙ แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงสามารถนำไปแจกกับกลุ่มตัวอย่างจริงได้

๔. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วนำมาเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ในการนำไปใช้แจกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

๑) ขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนผู้สิทธิ์เลือกตั้งและอาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

๒) นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับประชาชนผู้สิทธิ์เลือกตั้งและอาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๙๓ ชุด ผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับมาแล้ว นำมาตรวจสอบความถูกต้อง ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ทั้งหมดจำนวน ๓๙๓ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

๓) นำข้อมูลดิบที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

^๔สมนึก ภัททิยธนี, การวัดผลการศึกษา, (กาฬสินธุ์ : ประสานการพิมพ์, ๒๕๔๙), หน้า ๒๒๐.

^๕สิน พันธุ์พินิจ, เทคนิคการวิจัยทางสังคม, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทจุฬาลักษณ์ฯ จำกัด, ๒๕๔๗), หน้า ๑๙๑.

๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และเลือกใช้ค่าสถิติที่เหมาะสมกับข้อมูลสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

๑) สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนาการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลท่าบมา อำเภอมือง จังหวัดระยอง สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์ของเบสท์ (Best) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ – ๑.๕๐	หมายถึง มีการปฏิบัติ น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย ๑.๕๑ – ๒.๕๐	หมายถึง มีการปฏิบัติ น้อย
ค่าเฉลี่ย ๒.๕๑ – ๓.๕๐	หมายถึง มีการปฏิบัติ ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย ๓.๕๑ – ๔.๕๐	หมายถึง มีการปฏิบัติ มาก
ค่าเฉลี่ย ๔.๕๑ – ๕.๐๐	หมายถึง มีการปฏิบัติ มากที่สุด ^๖

๒) สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของหลักสังคหวัตถุ ๔ กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลท่าบมา อำเภอมือง จังหวัดระยอง โดยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยวิธีการของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) (r) ซึ่งเป็นการหาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรสองตัวที่เป็นอิสระต่อกัน^๗ โดยกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลผล ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	การแปลความหมาย
$r = .๙๑$ ถึง ๑.๐๐ หรือ $r = -.๙๑$ ถึง -๑.๐๐	มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก
$r = .๗๑$ ถึง ๐.๙๐ หรือ $r = -.๗๑$ ถึง -๐.๙๐	มีความสัมพันธ์ในระดับสูง
$r = .๓๑$ ถึง ๐.๗๐ หรือ $r = -.๓๑$ ถึง -๐.๗๐	มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
$r = .๑๐$ ถึง ๐.๓๐ หรือ $r = -.๑๐$ ถึง -๐.๓๐	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ
$r = .๐๐$	ไม่มีความสัมพันธ์

๓) การวิเคราะห์ข้อมูลจากคำถามปลายเปิด (Open ended Question) ที่แสดงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลท่าบมา อำเภอมือง จังหวัดระยอง วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการ

^๖Best, John W, *Research in Education*, (New Jersey: Pretice-Hall, Inc., 1981), pp.179

^๗ชูศรี วงศ์รัตน์, *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร : เทพเนรมิตการพิมพ์, ๒๕๔๑), หน้า ๓๑๖.

วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context) นำเสนอเป็นความเรียงประกอบตาราง โดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบคำถามปลายเปิด

๓.๓ การวิจัยเชิงคุณภาพ

๓.๓.๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In -depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลท่าบมา อำเภอมือง จังหวัดระยอง ซึ่งมีคุณสมบัติสอดคล้องกับประเด็นการวิจัย จำนวน ๙ รูปหรือคน

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
กลุ่มที่ ๑ นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา		
๑	พระครูสุธีภิตติบัณฑิต, รศ.ดร.	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒	พระปลัดระพิน พุทธิสารโร, รศ.ดร.	รองคณบดีคณะสังคมศาสตร์ ฝ้ายวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กลุ่มที่ ๒ นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์		
๓	ผศ.ดร.นรพัชร เสาธงทอง	อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขานวัตกรรมการบริหารงานภาครัฐ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
๔	ว่าที่ ร.ต. ดร.เอกรินทร์ ศิริรัตนชัย	อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี
กลุ่มที่ ๓ ข้าราชการผู้ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่		
๕	นายเรืองฤทธิ์ ประกอบธรรม	นายอำเภอบ้านฉาง อำเภอมืองระยอง จังหวัดระยอง
๖	นายเจต เมฆอรุณ	สมาชิกสภาเทศบาลตำบลท่าบมา
๗	ร.ต.อ.คำหรี จูติ	ปรึกษานายกเทศมนตรีตำบลท่าบมา
กลุ่มที่ ๔ กลุ่มผู้นำชุมชน		
๘	นางสาวสโรชา วงษ์ศรี	กำนันตำบลท่าบมา อำเภอมืองระยอง จังหวัดระยอง
๙	นายปาริชาติ สุทธิฮัก	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๔ ตำบลท่าบมา อำเภอมืองระยอง จังหวัดระยอง

๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๑) การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์

(๑) ศึกษาวิธีสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์

(๒) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลท่าบมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่างๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

(๓) ขอคำแนะนำจากกรรมการควบคุมสารนิพนธ์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

(๔) สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant)

(๕) นำแบบสัมภาษณ์ให้กรรมการควบคุมสารนิพนธ์ตรวจสอบเนื้อหาและโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้ เพื่อขอความเห็นชอบ

(๖) นำแบบสัมภาษณ์ที่กรรมการควบคุมสารนิพนธ์ตรวจสอบและให้ความเห็นชอบแล้ว มาปรับแก้ไขเพื่อจัดทำฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) ต่อไป

๒) ลักษณะของแบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Intertie) มีสาระสำคัญของการสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น ๒ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ ๒ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลท่าบมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

๓.๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

๑) ขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์

๒) ทำการนัดวัน เวลา และสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) เพื่อสัมภาษณ์ตามที่กำหนดไว้

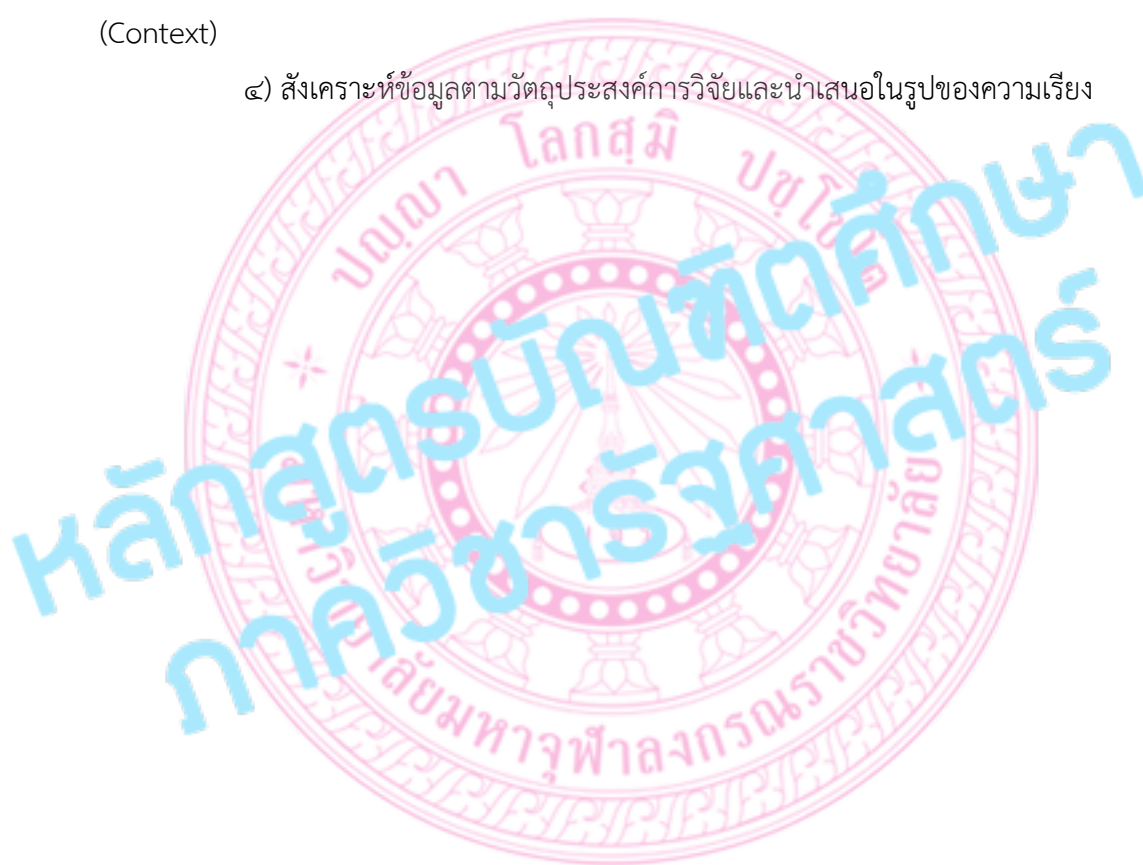
๓) ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดไว้ จนครบทุกประเด็น โดยขออนุญาตใช้วิธีการจดบันทึกและการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์

๔) นำข้อมูลดิบที่ได้มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์โดยวิธีการที่เหมาะสมและนำเสนอต่อไป

๓.๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยวิธีการดังนี้

- ๑) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเสียงและบันทึกเป็นข้อความ
- ๒) นำข้อความจากการสัมภาษณ์และการจดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย
- ๓) วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context)
- ๔) สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอในรูปของความเรียง

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้ ๑. เพื่อศึกษาบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ๒. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมกับการส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง และ ๓. เพื่อศึกษาแนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทับมา จังหวัดระยอง ที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีบริบูรณ์ ขึ้นไป และมีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้ง จังหวัดระยอง จำนวน ๒๐,๕๓๓ คน ซึ่งผู้วิจัยได้จัดลำดับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่แจกทั้งหมด ๓๔๓ ฉบับ ได้รับกลับคืนและเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ที่สุด จำนวน ๓๔๓ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ โดยกำหนดการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับต่อไปนี้

๔.๑ ระดับการส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

๔.๒ ความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมกับการส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

๔.๓ แนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

๔.๔ องค์ความรู้

๔.๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

๔.๔.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

๔.๑ ระดับการส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

๔.๑.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ๓๔๓ คน จำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ ด้วยการแสดงความถี่ และร้อยละ มีรายละเอียดดังแสดงในตาราง

ตารางที่ ๔.๑ จำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ

(n=๓๙๓)

ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม		
เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	๑๗๖	๔๔.๗๘
หญิง	๒๑๗	๕๕.๒๒
รวม	๓๙๓	๑๐๐.๐๐
อายุ		
๑๘ - ๒๐ ปี	๘๐	๒๐.๓๖
๒๑ - ๓๐ ปี	๙๗	๒๔.๖๘
๓๑ - ๔๐ ปี	๙๗	๒๔.๖๘
๔๑ - ๕๐ ปี	๖๖	๑๖.๗๙
๕๑ - ๖๐ ปี	๔๒	๑๐.๖๙
๖๑ ปีขึ้นไป	๑๑	๒.๘๐
รวม	๓๙๓	๑๐๐.๐๐
การศึกษา		
ประถมศึกษา	๕๒	๑๓.๒๓
มัธยมศึกษา	๕๐	๑๒.๗๒
ปวช. ปวส. อนุปริญญา	๑๓๘	๓๕.๑๑
ปริญญาตรี	๑๓๙	๓๕.๓๗
สูงกว่าปริญญาตรี	๑๔	๓.๕๖
รวม	๓๙๓	๑๐๐.๐๐
อาชีพ		
เกษตรกร	๔๔	๑๑.๒๐
พนักงานบริษัทเอกชน	๑๐๗	๒๗.๒๓
ค้าขาย/ประกอบอาชีพส่วนตัว	๘๔	๒๑.๓๗
รับจ้าง/ลูกจ้างทั่วไป	๙๐	๒๒.๙๐
รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	๒๗	๖.๘๗
นักศึกษา	๒๘	๗.๑๒
พ่อบ้าน/แม่บ้าน	๑๓	๓.๓๑
รวม	๓๙๓	๑๐๐.๐๐
รายได้		
ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท	๙๐	๒๒.๙๐
๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๑๓๙	๓๕.๓๗
๒๐,๐๐๑ - ๒๕,๐๐๐ บาท	๓๘	๙.๖๗
๒๕,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	๑๑๒	๒๘.๕๐
๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๑๔	๓.๕๖
รวม	๓๙๓	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลท่าบมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง” ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ๓๙๓ คน จำแนกได้ดังนี้

เพศ จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน ๒๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๒๒ และเพศหญิง ๑๗๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๗๘ ตามลำดับ

อายุ จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้มีอายุระหว่าง ๒๑- ๓๐ ปี จำนวน ๙๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๖๘ และอายุระหว่าง ๓๑-๔๐ ปี จำนวน ๙๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๖๘ รองลงมา อายุ ๑๘-๒๐ ปี จำนวน ๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๓๖, อายุ ๔๑-๕๐ ปี จำนวน ๖๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗๙, อายุ ๕๑-๖๐ ปี จำนวน ๔๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๖๙ และอายุ ๖๑ ปีขึ้นไป จำนวน ๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๘๐ ตามลำดับ

การศึกษา จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน ๑๓๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๓๗, ระดับปวช. ปวส. อนุปริญญา จำนวน ๑๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๑๑, ประถมศึกษา จำนวน ๕๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๒๓, ระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๗๒ และระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๕๖ ตามลำดับ

อาชีพ จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน ๑๐๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๒๓, ค้าขาย/ประกอบอาชีพส่วนตัว จำนวน ๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๓๗ อาชีพรับจ้าง/ลูกจ้างทั่วไป จำนวน ๙๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๙๐ อาชีพเกษตรกรรม จำนวน ๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๒๐ และนักศึกษา จำนวน ๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๑๒, รับราชการ/พนักงานของรัฐ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน ๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๘๗ และพ่อบ้าน/แม่บ้าน จำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๓๑ ตามลำดับ

รายได้ จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้มีรายได้ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๓๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๓๗ รายได้ ๒๐,๐๐๑ - ๒๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๕๐, รายได้ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๙๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๙๐, รายได้ ๒๕,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๖๗ และรายได้ ๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป จำนวน ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๕๖ ตามลำดับ

๔.๑.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ผลการวิเคราะห์การส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยพิจารณาโดยภาพรวม เป็นรายด้าน และรายข้อ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยภาพรวม และรายด้าน

(n=๓๙๓)

บทบาทนักการเมืองท้องถิ่น ในเทศบาลตำบลทับมา	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
๑. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	๓.๘๙	๐.๗๔	มาก
๒. ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต	๓.๙๐	๐.๗๐	มาก
๓. ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษา ความสงบเรียบร้อย	๔.๑๗	๐.๖๐	มาก
๔. ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชย์กรรม และการท่องเที่ยว	๓.๗๐	๐.๘๑	มาก
๕. ด้านระบบสาธารณสุข โภค สาธารณูปการด้านการ เสริมสร้างความเข้มแข็ง และส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของชุมชน	๔.๐๒	๐.๖๗	มาก
๖. ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิ ปัญญาท้องถิ่น	๓.๘๑	๐.๘๐	มาก
โดยภาพรวม	๓.๙๒	๐.๕๔	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ระดับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๙๒, S.D.=๐.๕๔) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้ ด้านการบริการสาธารณะสุขและสุขภาพอนามัย ($\bar{X}$ =๔.๑๗, S.D.=๐.๖๐) ด้านระบบสาธารณสุข โภค สาธารณูปการด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็ง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ($\bar{X}$ =๔.๐๒, S.D.=๐.๖๗) ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ($\bar{X}$ =๓.๙๐, S.D.=๐.๗๐) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ($\bar{X}$ =๓.๘๙, S.D.=๐.๗๔) ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X}$ =๓.๘๑, S.D.=๐.๘๐) และด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ($\bar{X}$ =๓.๗๐, S.D.=๐.๘๑) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่น
ในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

(n=๓๙๓)

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
๑) นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาลจัดให้มีโครงการก่อสร้างถนนคอนกรีต ถนนลาดยาง ถนนหินคลุก และรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการช่วยกันดูแลและรักษาความสะอาดของถนน	๓.๘๙	๐.๙๑	มาก
๒) นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาล อำนาจความสะดวกจัดให้มีระบบประปาชุมชนทุกครัวเรือน	๓.๙๐	๐.๙๕	มาก
๓) นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาลจัดให้มีการซ่อมแซมถนนหรือทางเดินเท้าเพื่อความสะดวกแก่ประชาชน	๓.๘๗	๐.๙๖	มาก
๔) นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาล ส่งเสริมการบำรุงรักษาเสาไฟฟ้า สายไฟฟ้า หรือหลอดไฟฟ้าตามถนนหรือชุมชน	๓.๙๑	๐.๘๙	มาก
โดยภาพรวม	๓.๘๙	๐.๗๔	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ระดับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านโครงสร้างพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๘๙, S.D.=๐.๗๔) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ “นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาล ส่งเสริมการบำรุงรักษาเสาไฟฟ้า สายไฟฟ้า หรือหลอดไฟฟ้าตามถนนหรือชุมชน” ($\bar{X}$ =๓.๙๑, S.D.=๐.๘๙) รองลงมาคือ “นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาล อำนาจความสะดวกจัดให้มีระบบประปาชุมชนทุกครัวเรือน” ($\bar{X}$ =๓.๙๐, S.D.=๐.๙๕) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ “นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาลจัดให้ มีการซ่อมแซมถนนหรือทางเดินเท้าเพื่อความสะดวกแก่ประชาชน” ($\bar{X}$ =๓.๘๗, S.D.=๐.๙๖) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่น
ในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต

(n=๓๙๓)

ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
๑) นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาลให้ สถานศึกษาในสังกัดได้รับการพัฒนามีสิ่ง อำนวยความสะดวกเพียงพอ ทันสมัย เด็ก ได้รับโอกาสทางการศึกษา	๓.๙๔	๐.๙๕	มาก
๒) นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาลสนับสนุน ให้ประชาชนได้รับการบริการด้านสาธารณสุข อย่างเพียงพอและทั่วถึง	๓.๙๖	๐.๙๑	มาก
๓) นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาล ส่งเสริมให้ ประชาชนในท้องถิ่นได้รับการเรียนรู้อย่าง ต่อเนื่อง	๓.๘๗	๐.๙๑	มาก
๔) นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาลให้มีการ ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อ ตามประจำฤดูโรคติดต่อ	๓.๘๕	๐.๘๙	มาก
โดยภาพรวม	๓.๙๐	๐.๗๐	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า ระดับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบล
ทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๙๐, S.D.=
๐.๗๐) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยมาก
ที่สุด คือ “นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาล สนับสนุนให้ประชาชนได้รับการบริการ ด้าน
สาธารณสุข อย่างเพียงพอและทั่วถึง” ($\bar{X}$ =๓.๙๖, S.D.=๐.๙๑) รองลงมาคือ “นักการเมืองท้องถิ่น
ร่วมกับเทศบาลให้สถานศึกษาในสังกัดได้รับการพัฒนามีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอ ทันสมัย เด็ก
ได้รับโอกาสทางการศึกษา” ($\bar{X}$ =๓.๙๔, S.D.=๐.๙๕) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ “นักการเมือง
ท้องถิ่นร่วมกับเทศบาลให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับ โรคติดต่อตามประจำฤดูโรคติดต่อ”
($\bar{X}$ =๓.๘๕, S.D.=๐.๘๙) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการส่งเสริมบทบาทหน้าที่การเมือง
ท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านการจัดระเบียบ
ชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย

(n=๓๙๓)

ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษา ความสงบเรียบร้อย	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
๑) นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาลส่งเสริมให้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน	๔.๑๘	๐.๘๑	มาก
๒) นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาลส่งเสริม การปกครองในระบอบประชาธิปไตยให้ ประชาชนได้รับความเสมอภาคและมีสิทธิ เสรีภาพ	๔.๑๔	๐.๘๔	มาก
๓) นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาลในรักษา ความสงบเรียบร้อยของชุมชน โดยมี อาสาสมัครฝ่ายพลเรือน	๔.๒๐	๐.๗๗	มาก
๔) นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาลมีการ ฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ให้แก่ เด็กและเยาวชนภายในชุมชน	๔.๑๗	๐.๘๒	มาก
โดยภาพรวม	๔.๑๗	๐.๖๐	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ระดับการส่งเสริมบทบาทหน้าที่การเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบล
ทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย
อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.17$, S.D.=0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดย
เรียงตามลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ “นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาลในรักษาความสงบ
เรียบร้อยของชุมชน โดยมีอาสาสมัครฝ่ายพลเรือน” ($\bar{X}=4.20$, S.D.=0.77) รองลงมาคือ
“นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาล ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน” ($\bar{X}=4.18$,
S.D.=0.81) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ “นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาล ส่งเสริมการ
ปกครองในระบอบประชาธิปไตยให้ประชาชนได้รับความเสมอภาค และมีสิทธิเสรีภาพ” ($\bar{X}=4.14$,
S.D.=0.84) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่น
ในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านการวางแผน การส่งเสริมการ
ลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว

(n=๓๙๓)

ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
๑) นักการเมืองท้องถิ่นวางแผนร่วมกับเทศบาลใน การพัฒนาท้องถิ่น	๓.๖๖	๐.๙๖	มาก
๒) นักการเมืองท้องถิ่นวางแผนร่วมกับเทศบาลใน การพัฒนาเทคโนโลยีให้ประชาชนสามารถ เข้าถึงข้อมูลของเทศบาลได้สะดวก	๓.๗๓	๐.๙๘	มาก
๓) นักการเมืองท้องถิ่นวางแผนร่วมกับหน่วยงาน ในพื้นที่เพื่ออำนวยความสะดวกและส่งเสริม การลงทุน ส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น	๓.๖๘	๐.๗๖	มาก
๔) นักการเมืองท้องถิ่นวางแผนร่วมกับเทศบาลใน การส่งเสริมการท่องเที่ยวสร้างรายได้ให้กับ ท้องถิ่น	๓.๗๕	๐.๗๒	มาก
โดยภาพรวม	๓.๗๐	๐.๘๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า ระดับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบล
ทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการ
ท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.70$, $S.D.=0.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก
ทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ “นักการเมืองท้องถิ่นวางแผนร่วมกับเทศบาล
ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวสร้างรายได้ให้กับท้องถิ่น” ($\bar{X}=3.75$, $S.D.=0.72$) รองลงมาคือ
“นักการเมืองท้องถิ่นวางแผนร่วมกับเทศบาลในการพัฒนาเทคโนโลยีให้ประชาชนสามารถเข้าถึง
ข้อมูลของเทศบาลได้สะดวก” ($\bar{X}=3.73$, $S.D.=0.98$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ “นักการเมือง
ท้องถิ่นวางแผนร่วมกับเทศบาลในการพัฒนาท้องถิ่น” ($\bar{X}=3.66$, $S.D.=0.93$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการส่งเสริมบทบาทหน้าที่การเมือง
ท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านระบบสาธารณสุขโรค
สาธารณสุขการ ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
สิ่งแวดล้อม

(n=๓๙๓)

ด้านการบริหารจัดการ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
๑) นักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลสนับสนุนการ ออกกฎระเบียบเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	๔.๑๗	๐.๗๘	มาก
๒) นักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลมีการบริหาร จัดการสิ่งแวดล้อมและการกำจัดมลพิษใน ท้องถิ่น	๔.๑๒	๐.๘๔	มาก
๓) นักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลให้การบำรุง ดูแลรักษาสาธารณสุขโรคเพื่อประโยชน์ให้ ประชาชนใช้สอยอย่างทั่วถึง	๓.๙๗	๐.๘๒	มาก
๔) นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาลณรงค์ให้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และลดการ เผาป่าลดการใช้สารเคมี	๓.๘๒	๐.๘๘	มาก
โดยภาพรวม	๔.๐๒	๐.๖๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า ระดับการส่งเสริมบทบาทหน้าที่การเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบล
ทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
สิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.02$, $S.D.=0.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับ
มากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ “นักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลสนับสนุน
การออกกฎระเบียบเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม” ($\bar{X}=4.17$, $S.D.=0.78$)
รองลงมาคือ “นักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลมีการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและการกำจัดมลพิษใน
ท้องถิ่น” ($\bar{X}=4.12$, $S.D.=0.84$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ “นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับ
เทศบาลณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และลดการเผา
ป่าลดการใช้สารเคมี” ($\bar{X}=3.82$, $S.D.=0.88$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๘ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการส่งเสริมบทบาทหน้าที่การเมือง
ท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านระบบสาธารณูปโภค
สาธารณูปการ ด้านการศาสนา ศิลปะวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญา
ท้องถิ่น

(n=๓๙๓)

ด้านการศาสนา ศิลปะวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
๑) นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาล ส่งเสริม การจัดกิจกรรมประเพณีประจำท้องถิ่น และ วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาเป็นประจำ	๓.๘๑	๐.๘๙	มาก
๒) นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาลจัด กิจกรรม/โครงการ เพื่อการอนุรักษ์เอกลักษณ์ ทางวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของ ท้องถิ่น	๓.๘๓	๐.๘๘	มาก
๓) นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาลจัดให้มีการ ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาและวัดประจำ ท้องถิ่นในแต่ละชุมชน	๓.๘๕	๐.๘๖	มาก
๔) นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาลส่งเสริม สนับสนุนและส่งเสริมการรักษาเอกลักษณ์ภูมิ ปัญญาท้องถิ่น และปราชญ์ชุมชน	๓.๗๔	๐.๘๙	มาก
โดยภาพรวม	๓.๘๑	๐.๘๐	มาก

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า ระดับการส่งเสริมบทบาทหน้าที่การเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบล
ทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านการศาสนา ศิลปะวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญา
ท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๘๑, S.D.=๐.๘๐) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุก
ข้อ โดยเรียงตามลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ “นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาลจัดให้มีการ
ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาและวัดประจำท้องถิ่นในแต่ละชุมชน” ($\bar{X}$ =๓.๘๕, S.D.=๐.๘๖) รองลงมา
คือ “นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาลจัดกิจกรรม/โครงการ เพื่อการอนุรักษ์เอกลักษณ์ทาง
วัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น” ($\bar{X}$ =๓.๘๓, S.D.=๐.๘๘) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด
คือ “นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาล ส่งเสริมสนับสนุนและส่งเสริมการรักษาเอกลักษณ์ภูมิปัญญา
ท้องถิ่น และปราชญ์ชุมชน” ($\bar{X}$ =๓.๗๔, S.D.=๐.๘๙) ตามลำดับ

๔.๒.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับการประยุกต์หลักสังคหวัตถุเพื่อส่งเสริมบทบาท นักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ผลการวิเคราะห์การประยุกต์หลักสังคหวัตถุเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ประกอบด้วย ๑) หลักทาน (การสงเคราะห์ประชาชน) ๒) หลักปิยวาจา (ถ้อยคำที่เป็นประโยชน์) ๓) หลักอรรถจริยา (การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น) ๔) หลักสมานัตตตา (การวางตนให้เหมาะสม) โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยพิจารณาเป็นรายด้าน รายข้อ และโดยภาพรวม

ตารางที่ ๔.๙ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์หลักสังคหวัตถุเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยภาพรวม และรายด้าน

(n=๓๙๓)

การประยุกต์หลักสังคหวัตถุเพื่อส่งเสริมบทบาท นักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
๑) หลักทาน (การสงเคราะห์ประชาชน)	๓.๘๒	๐.๗๓	มาก
๒) หลักปิยวาจา (ถ้อยคำที่เป็นประโยชน์)	๓.๘๘	๐.๗๘	มาก
๓) หลักอรรถจริยา (การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์ แก่ตนเองและผู้อื่น)	๓.๙๔	๐.๗๒	มาก
๔) หลักสมานัตตตา (การวางตนให้เหมาะสม)	๓.๙๒	๐.๗๕	มาก
โดยภาพรวม	๓.๘๙	๐.๖๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่า ระดับการประยุกต์หลักสังคหวัตถุเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๘๙, S.D.=๐.๖๗) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ “หลักอรรถจริยา (การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น)” ($\bar{X}$ =๓.๙๔, S.D.=๐.๗๒) รองลงมาคือ “หลักสมานัตตตา (การวางตนให้เหมาะสม)” ($\bar{X}$ =๓.๙๒, S.D.=๐.๗๕) “หลักปิยวาจา (ถ้อยคำที่เป็นประโยชน์)” และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ “หลักทาน (การสงเคราะห์ประชาชน)” ($\bar{X}$ =๓.๘๒, S.D.=๐.๗๓) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๐ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุต์หลักสังกัดเพื่อส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ตามหลักทาน (การสงเคราะห์ประชาชน)

(n=๓๙๓)

หลักทาน (การสงเคราะห์ประชาชน)	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
๑) นักรการเมืองท้องถิ่นจัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อบำนาวยความสะดวกแก่ประชาชน	๓.๘๒	๐.๘๙	มาก
๒) นักรการเมืองท้องถิ่นให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนที่ตกทุกข์ได้ยาก ได้มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น	๓.๗๙	๐.๘๓	มาก
๓) นักรการเมืองท้องถิ่นจัดให้มีการจัดเวรออกสำรวจชุมชนและรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน	๓.๘๒	๐.๘๙	มาก
๔) นักรการเมืองท้องถิ่นให้ออกบริการสาธารณสุขแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง	๓.๘๕	๐.๘๘	มาก
๕) นักรการเมืองท้องถิ่นจัดให้มีระบบสาธารณสุขปโภคและให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการดูแลรักษา	๓.๘๔	๐.๙๑	มาก
๖) นักรการเมืองท้องถิ่นส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับประเพณีของท้องถิ่น	๓.๘๒	๐.๙๐	มาก
โดยภาพรวม	๓.๘๒	๐.๗๓	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า ระดับการประยุต์หลักสังกัดเพื่อส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง หลักทาน (การสงเคราะห์ประชาชน) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๘๕, S.D.=๐.๗๓) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ “นักรการเมืองท้องถิ่นให้ออกบริการสาธารณสุขแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง” ($\bar{X}$ =๓.๘๕, S.D.=๐.๗๒) รองลงมาคือ “นักรการเมืองท้องถิ่นจัดให้มีระบบสาธารณสุขปโภคและให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ดูแลรักษา” ($\bar{X}$ =๓.๘๔, S.D.=๐.๙๑), และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ “นักรการเมืองท้องถิ่นให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนที่ตกทุกข์ได้ยาก ได้มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น” ($\bar{X}$ =๓.๗๙, S.D.=๐.๘๓) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๑ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์หลักสัณคหัตถ์เพื่อส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ตามหลักปญวจา (ถ้อยคำที่เป็นประโยชน์)

(n=๓๙๓)

หลักปญวจา (ถ้อยคำที่เป็นประโยชน์)	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
๑) นักรการเมืองท้องถิ่นจัดให้เทศบาลมีการประชาสัมพันธ์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน	๓.๘๘	๐.๙๑	มาก
๒) นักรการเมืองท้องถิ่นให้เทศบาลความช่วยเหลือแก่ประชาชนที่ตกทุกข์ได้ยาก ได้มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น	๓.๘๕	๐.๙๖	มาก
๓) นักรการเมืองท้องถิ่นจัดให้มีการจัดเวรออกสำรวจชุมชนและรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน	๓.๘๖	๐.๙๑	มาก
๔) นักรการเมืองท้องถิ่นให้ออกบริการสาธารณสุขแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง	๓.๘๒	๐.๙๖	มาก
๕) นักรการเมืองท้องถิ่นจัดให้มีระบบสาธารณูปโภคและให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ	๓.๙๗	๐.๘๖	มาก
๖) นักรการเมืองท้องถิ่นส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับประเพณีของท้องถิ่น	๓.๘๘	๐.๘๙	มาก
โดยภาพรวม	๓.๘๘	๐.๗๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า ระดับการประยุกต์หลักสัณคหัตถ์เพื่อส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง หลักปญวจา (ถ้อยคำที่เป็นประโยชน์) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.88$, S.D.=0.78) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ “นักรการเมืองท้องถิ่นจัดให้มีระบบสาธารณสุขและให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ” ($\bar{X}=3.97$, S.D.=0.86) รองลงมาคือ “นักรการเมืองท้องถิ่นส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับประเพณีของท้องถิ่น” ($\bar{X}=3.88$, S.D.=0.89), และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ “นักรการเมืองท้องถิ่นให้เทศบาลความช่วยเหลือแก่ประชาชนที่ตกทุกข์ได้ยาก ได้มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น” ($\bar{X}=3.85$, S.D.=0.93) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๒ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์หลักสังคหวัตถุเพื่อส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ตามหลักอรรถจริยา (การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น)

(n=๓๙๓)

หลักอรรถจริยา (การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น)	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
๑) นักรการเมืองท้องถิ่นร่วมสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานของท้องถิ่น	๓.๘๗	๐.๘๗	มาก
๒) นักรการเมืองท้องถิ่นให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชาชน	๓.๙๐	๐.๘๕	มาก
๓) นักรการเมืองท้องถิ่นจัดร่วมเป็นแบบอย่าง มีการปฏิบัติตามกฎระเบียบของชุมชน สังคม และร่วมการรักษาความสงบเรียบร้อย	๔.๐๓	๐.๘๒	มาก
๔) นักรการเมืองท้องถิ่นมีการออกกำลังกายและรักษาสุขภาพอนามัยให้เป็นแบบอย่างแก่ประชาชน	๓.๙๔	๐.๘๕	มาก
๕) นักรการเมืองท้องถิ่นจัดให้มีระบบสาธารณูปโภคเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน	๓.๙๗	๐.๘๖	มาก
๖) นักรการเมืองท้องถิ่นเป็นผู้ประพฤติตนและการปฏิบัติตนตามในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น เช่น การแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	๓.๙๖	๐.๘๕	มาก
โดยภาพรวม	๓.๙๔	๐.๗๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า ระดับการประยุกต์หลักสังคหวัตถุเพื่อส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง หลักอรรถจริยา (การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๙๔, S.D.=๐.๗๒) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ “นักรการเมืองท้องถิ่นจัดร่วมเป็นแบบอย่าง มีการปฏิบัติตามกฎระเบียบของชุมชน สังคม และร่วมการรักษาความสงบเรียบร้อย” ($\bar{X}$ =๔.๐๓, S.D.=๐.๘๒) รองลงมาคือ “นักรการเมืองท้องถิ่นเป็นผู้ประพฤติตนและการปฏิบัติตนตามในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น เช่น การแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น” ($\bar{X}$ =๓.๙๖, S.D.=๐.๘๕), และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ “นักรการเมืองท้องถิ่นร่วมสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานของท้องถิ่น” ($\bar{X}$ =๓.๘๗, S.D.=๐.๘๗) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๓ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์หลักสังคหวัตถุเพื่อส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ตามหลักสมานัตตตา (การวางตนให้เหมาะสม)

(n=๓๙๓)

หลักสมานัตตตา (การวางตนให้เหมาะสม)	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
๑) นักรการเมืองท้องถิ่นวางตนในการเป็นตัวแทน ประชาชนในการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐาน	๓.๙๓	๐.๙๑	มาก
๒) นักรการเมืองท้องถิ่นวางตนได้เหมาะสมตาม กาลเทศะให้เป็นแบบอย่างแก่ประชาชน	๓.๙๐	๐.๙๔	มาก
๓) นักรการเมืองท้องถิ่นวางตนได้เหมาะสมตาม ระเบียบ กฎเกณฑ์ กติการของท้องถิ่น	๓.๘๗	๐.๙๑	มาก
๔) นักรการเมืองท้องถิ่นมีภาพลักษณ์ส่งเสริมกิจกรรม การออกกำลังกายและรักษาสุขภาพ และ สนับสนุนการออกกำลังกายให้ประชาชนได้เป็น แบบอย่าง	๓.๙๖	๐.๙๓	มาก
๕) นักรการเมืองท้องถิ่นจัดให้ประชาชนเข้ามามีส่วน ร่วมในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๓.๙๔	๐.๙๑	มาก
๖) นักรการเมืองท้องถิ่นร่วมกิจกรรมตามจารีต ประเพณีกับประชาชนในท้องถิ่น	๓.๙๕	๐.๘๖	มาก
โดยภาพรวม	๓.๙๒	๐.๗๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า ระดับการประยุกต์หลักสังคหวัตถุเพื่อส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง หลักสมานัตตตา (การวางตนให้เหมาะสม) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๙๒, S.D.=๐.๗๕) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ “นักรการเมืองท้องถิ่นมีภาพลักษณ์ส่งเสริมกิจกรรมการออกกำลังกายและรักษาสุขภาพ และสนับสนุนการออกกำลังกายให้ประชาชนได้เป็นแบบอย่าง” ($\bar{X}$ =๓.๙๖, S.D.=๐.๙๓) รองลงมาคือ “นักรการเมืองท้องถิ่นร่วมกิจกรรมตามจารีตประเพณีกับประชาชนในท้องถิ่น” ($\bar{X}$ =๓.๙๕, S.D.=๐.๘๖), และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ “นักรการเมืองท้องถิ่นวางตนได้เหมาะสมตามระเบียบ กฎเกณฑ์ กติการของท้องถิ่น” ($\bar{X}$ =๓.๘๗, S.D.=๐.๙๑) ตามลำดับ

ความสัมพันธ์ของหลักธรรมกับการส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

๔.๒ ความสัมพันธ์ของหลักธรรมกับการส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัคหวัด ๔ ซึ่งประกอบด้วย ๑) หลักทาน (การสงเคราะห์ประชาชน) ๒) หลักปิยวาจา (ถ้อยคำที่เป็นประโยชน์) ๓) หลักอรรถจริยา (การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น) ๔) หลักสมานัตตตา (การวางตนให้เหมาะสม) กับ การส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ซึ่งประกอบด้วย ๑) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ๒) ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ๓) ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ๔) ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว ๕) ด้านระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็ง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน และ ๖) ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

Y	แทน	การส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่น
Y1	แทน	ด้านโครงสร้างพื้นฐาน
Y2	แทน	ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต
Y3	แทน	ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย
Y4	แทน	ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว
Y5	แทน	ด้านระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็ง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน
Y6	แทน	ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น
X	แทน	หลักสัคหวัด 4
X1	แทน	หลักทาน (การสงเคราะห์ประชาชน)
X2	แทน	หลักปิยวาจา (ถ้อยคำที่เป็นประโยชน์)
X3	แทน	หลักอรรถจริยา (การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น)
X4	แทน	หลักสมานัตตตา (การวางตนให้เหมาะสม)

ตารางที่ ๔.๑๔ ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสังเกต ๔ กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่น
ในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์	ตัวแปรตาม การส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่น						
ตัวแปรอิสระ	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	Y
X1	.๖๑๗**	.๕๔๗**	.๓๓๙**	.๕๒๐**	.๖๙๔**	.๘๓๙**	.๗๙๗**
X2	.๖๐๗**	.๔๘๙**	.๒๙๕**	.๔๔๓**	.๖๕๓**	.๗๙๕**	.๗๓๗**
X3	.๕๔๑**	.๕๔๘**	.๓๓๕**	.๔๑๕**	.๕๘๐**	.๗๖๐**	.๗๑๖**
X4	.๕๕๔**	.๕๔๖**	.๓๕๑**	.๔๐๗**	.๕๑๖**	.๖๗๕**	.๖๘๗**
X	.๖๔๑**	.๕๘๘**	.๓๖๔**	.๔๙๓**	.๖๗๕**	.๘๔๘**	.๘๑๑**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า หลักสังเกต ๔ กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่น
ในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง มีความสัมพันธ์กันดังนี้

๑) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสังเกต ๔ กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมือง
ท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ดังนี้

หลักสังเกต ๔ มีความสัมพันธ์ระหว่างกับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นใน
เทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับสูง
($r=0.839^{**}$)

หลักสังเกต ๔ กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา
อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง
($r=0.641^{**}$)

หลักสังเกต ๔ กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา
อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง
($r=0.558$)

หลักสังเกต ๔ กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา
อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย
มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($r=0.654^{**}$)

หลักสังเกต ๔ กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา
อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว
มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($r=0.493^{**}$)

หลักสังคหวัตถุ ๔ กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็ง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($r=0.675^{**}$)

หลักสังคหวัตถุ ๔ กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับสูง ($r=0.848^{**}$)

๒) สมมติฐานที่ ๑ หลักทาน มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

หลักสังคหวัตถุ ๔ หลักทาน กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับสูง ($r=0.797^{**}$)

หลักสังคหวัตถุ ๔ หลักทาน กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($r=0.617^{**}$)

หลักสังคหวัตถุ ๔ หลักทาน กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($r=0.547$)

หลักสังคหวัตถุ ๔ หลักทาน กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($r=0.634^{**}$)

หลักสังคหวัตถุ ๔ หลักทาน กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($r=0.520^{**}$)

หลักสังคหวัตถุ ๔ หลักทาน กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็ง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($r=0.694^{**}$)

หลักสังคหวัตถุ ๔ หลักทาน กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับสูง ($r=0.834^{**}$)

๓) สมมติฐานที่ ๒ หลักปิยวาจา มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

หลักสังคหวัตถุ ๔ หลักปิยวาจา กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับสูง ($r=0.737^{**}$)

หลักสังคหวัตถุ ๔ หลักปิยวาจา กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($r=0.607^{**}$)

หลักสังคหวัตถุ ๔ หลักปิยวาจา กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($r=0.489$)

หลักสังคหวัตถุ ๔ หลักปิยวาจา กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับต่ำ ($r=0.295^{**}$)

หลักสังคหวัตถุ ๔ หลักปิยวาจา กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($r=0.443^{**}$)

หลักสังคหวัตถุ ๔ หลักปิยวาจา กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็ง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($r=0.653^{**}$)

หลักสังคหวัตถุ ๔ หลักปิยวาจา กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับสูง ($r=0.795^{**}$)

๔) สมมติฐานที่ ๓ หลักอรรถจริยา มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

หลักสังคหวัตถุ ๔ หลักอรรถจริยา กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับสูง ($r=0.716^{**}$)

หลักสังคหวัตถุ ๔ หลักอรรถจริยา กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($r=0.541^{**}$)

หลักสังคหวัตถุ ๔ หลักอรรถจริยา กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ($r=0.548$)

หลักสังคหวัตถุ ๔ หลักอรรถจริยา กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับต่ำ ($r=0.335^{**}$)

หลักสังคหวัตถุ ๔ หลักอรรถจริยา กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($r=0.415^{**}$)

หลักสังคหวัตถุ ๔ หลักอรรถจริยา กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็ง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($r=0.580^{**}$)

หลักสังคหวัตถุ ๔ หลักอรรถจริยา กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับสูง ($r=0.760^{**}$)

๕) สมมติฐานที่ ๔ หลักสมานัตตตา มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

หลักสังคหวัตถุ ๔ หลักสมานัตตตา กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($r=0.687^{**}$)

หลักสังคหวัตถุ ๔ หลักสมานัตตตา กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($r=0.554^{**}$)

หลักสังคหวัตถุ ๔ หลักสมานัตตตา กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($r=0.546$)

หลักสังคหวัตถุ ๔ หลักสมานัตตตา กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับต่ำ ($r=0.351^{**}$)

หลักสังเกต ๔ หลักสมานัตตตา กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($r=0.407^{**}$)

หลักสังเกต ๔ หลักสมานัตตตา กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็ง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($r=0.465^{**}$)

หลักสังเกต ๔ หลักสมานัตตตา กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($r=0.675^{**}$)

ตารางที่ ๔.๑๕ ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสังเกต ๔ กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

การส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง		
หลักสังเกต ๔	ค่าสหสัมพันธ์	๐.๘๑๑
	P	๐.๐๑
	ระดับความสัมพันธ์	สูง

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า หลักสังเกต ๔ กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ โดยมีระดับนัยสำคัญค่อนข้างสูง กล่าวคือ นักการเมืองท้องถิ่นสามารถนำหลักสังเกต ๔ มาประยุกต์เพื่อส่งเสริมบทบาทหน้าที่ที่นักการเมืองท้องถิ่น ทำให้นักการเมืองปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทได้ดีขึ้น จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ ๔.๑๖ ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	ค่าสหสัมพันธ์	ค่า P	ระดับความสัมพันธ์	ผลการศึกษา	
						ยอมรับ	ปฏิเสธ
	หลักทาน	การส่งเสริม	๐.๗๙๗	๐.๐๑	สูง	✓	-
	หลักปิยวาจา	บทบาท	๐.๗๓๗	๐.๐๑	สูง	✓	-
	หลักอรรถ	นักการเมือง	๐.๗๑๖	๐.๐๑	สูง	✓	-
	จริยา	ท้องถิ่น					
	หลัก		๐.๖๘๗	๐.๐๑	ปานกลาง	✓	-
	สมานัตตตา						

๔.๓ การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

สรุปผลการสัมภาษณ์ข้อมูล จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยองจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในด้านต่างๆ ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ดังนี้

๑. หลักทาน (การสงเคราะห์ประชาชน)

ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ การส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ซึ่งประกอบด้วย ๑) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ๒) ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ๓) ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ๔) ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว ๕) ด้านระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็ง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน และ ๖) ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ หลักทาน (การสงเคราะห์ประชาชน) ควรปฏิบัติตนอย่างไร ?

๑) นักการเมืองท้องถิ่น ควรสงเคราะห์ประชาชน ทั้งถนนหนทาง ให้อาชีพเสริม เพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่น ให้บริการประสานสถานีนอนมัย ใส่ใจประชาชนอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะช่วยเหลือในที่ควรระวัง เช่น หนาวร้อน ต้องระวังโรคท้องร่วง^๑

๒) นักการเมืองท้องถิ่นควรเป็นผู้เสียสละ ประชาชนมีกิจกรรมก็ต้องทำตัวให้ว่างเข้าร่วมกิจกรรมกับประชาชนได้ เป็นการส่งเสริมกิจกรรมของท้องถิ่น และอนุรักษ์สืบสานประเพณีให้ลูกหลานได้เห็นเป็นตัวอย่าง ควรเป็นผู้เสียสละเวลาทำกิจกรรมกับประชาชน^๒

๓) นักการเมืองท้องถิ่นควรเป็นผู้เสียสละ ตัดสินใจทำกิจกรรมเพื่อการบริหารราชการของท้องถิ่น ต้องอาศัยความร่วมมือจากประชาชน แต่ต้องเป็นผู้เสียสละให้ประชาชนเห็นเป็น

^๑สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑, วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๖.

^๒สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒, วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๖.

ตัวอย่างก่อน จัดการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม และการฝึกอบรมให้แก่ประชาชน รวมทั้งการจัดการหรือสนับสนุนการดูแลและพัฒนาเด็กเล็กตามแนวทางที่เสนอแนะจากกองทุนและประชาชนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา^๓

๔) นักการเมืองท้องถิ่นควรเป็นผู้เสียสละ ให้ความช่วยเหลือประชาชนทั้งการดูแลรักษาถนนหนทางให้ประชาชนได้รับความสะดวก และอาศัยความร่วมมือจากประชาชน เป็นหูเป็นตาการใช้ถนนหนทาง ดูแลน้ำประปาไม่ให้ขาดแคลน เมื่อมีงานก็พร้อมอำนวยความสะดวก จัดระเบียบการจราจรหรือร่วมมือกับหน่วยงานอื่นในการปฏิบัติหน้าที่^๔

๕) นักการเมืองท้องถิ่นควรเป็นผู้เสียสละ ต้องเป็นผู้เสียสละให้ประชาชนได้รับรู้ ทั้งการดูแลสุขภาพ กิจกรรมการออกกำลังกายควรส่งเสริมประชาชนให้มีกีฬาประจำตำบล หาสถานที่ให้ประชาชนได้ออกกำลังกาย^๕

๖) นักการเมืองท้องถิ่นควรสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ ในท้องถิ่น ต้องเป็นตัวตั้งตัวตีหรือคอยเป็นที่เลี้ยงให้คำปรึกษาแก่กลุ่มต่างๆ เพื่อใกล้ชิดเป็นแบบอย่างและประชาชนไว้วางใจ ถ้านานพบที่ประชาชนก็อาจเปลี่ยนใจได้เช่น หากมีคนที่ไม่ใจกว่า^๖

๗) นักการเมืองท้องถิ่นควรคอยสอดส่อง ติดตามกิจกรรมต่างๆ กลุ่มต่างๆ ในท้องถิ่น พร้อมเข้าช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา โดยเฉพาะไฟฟ้า น้ำประปา ยารักษาโรค ต้องคอยอำนวยความสะดวก อาจจัดให้มีรพพยาบาลประจำสถานีอนามัยเมื่อเกิดกรณีฉุกเฉินก็พร้อมบริการ เพราะใช้ว่าประชาชนทุกคนจะมีรถยนต์ส่วนตัวกัน^๗

๘) นักการเมืองท้องถิ่นควรจัดให้มีการอำนวยความสะดวกเจ้าหน้าที่อนามัยออกตรวจเยี่ยมถึงบ้าน สนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ ในท้องถิ่น คอยสำรวจถนนหนทางให้ประชาชนมีความปลอดภัยเป็นสำคัญ รักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย การดูแลการจราจร^๘

๙) นักการเมืองท้องถิ่นควรเป็นผู้เสียสละ เวลา ทรัพยากรส่วนตัวบ้าง พยายามจัดหาเจ้าหน้าที่อนามัยคอยอำนวยความสะดวกออกตรวจเยี่ยมตามบ้าน โดยเฉพาะบ้านที่มีผู้ป่วยติดเตียง จัดเจ้าหน้าที่อาสาสมัครออกตรวจเฝ้าเรือนกันไปในแต่ละตำบล กำหนดให้เทศบาลจัดระเบียบการจราจรหรือร่วมมือกับหน่วยงานอื่นในการปฏิบัติหน้าที่^๙

สรุปได้ว่า ตามหลักทฤษฎีการสงเคราะห์ประชาชน นักการเมืองท้องถิ่นอยู่ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่และนักการเมืองท้องถิ่นเป็นฐานเสียงให้การเมืองระดับประเทศ จึงเป็นผู้ที่มี

^๓สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓, วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๖.

^๔สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔, วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๖.

^๕สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕, วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๖.

^๖สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖, วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๖.

^๗สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗, วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๖.

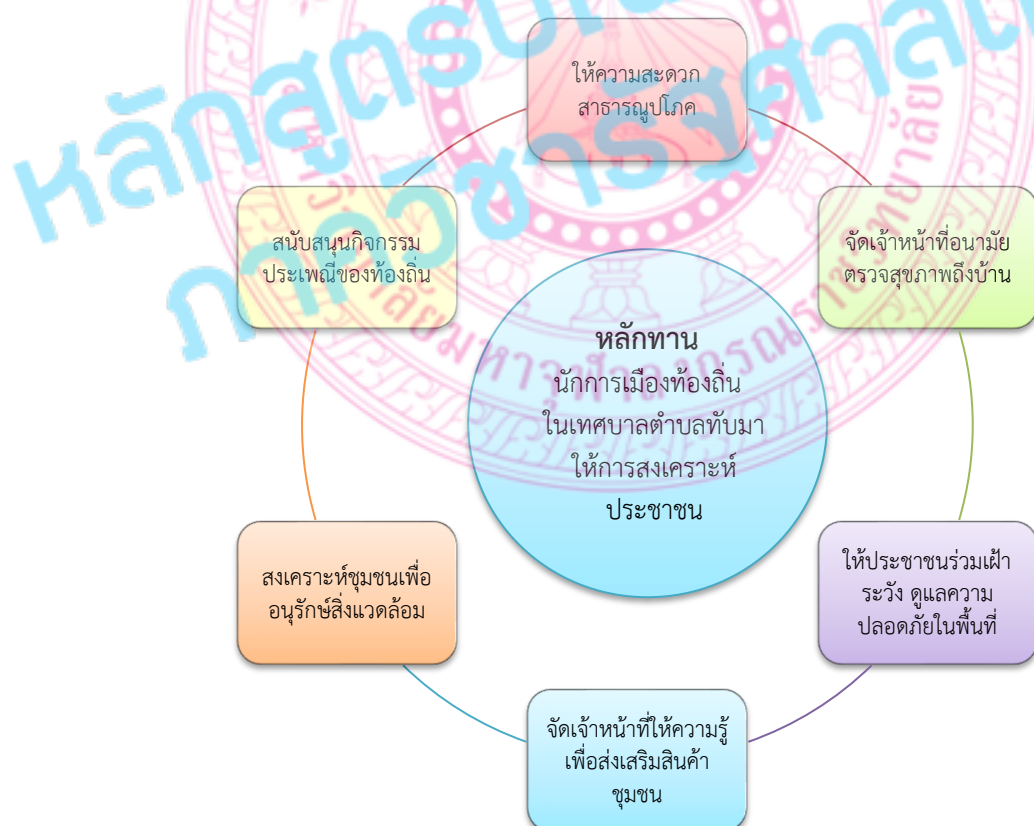
^๘สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘, วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๖.

^๙สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙, วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๖.

บทบาทต่อประชาชน จัดให้มีสถานที่ออกกำลังกาย ควรส่งเสริมประชาชนให้มีกีฬาประจำตำบล จัดให้มีการอำนวยความสะดวกเจ้าหน้าที่อนามัยออกตรวจเยี่ยมถึงบ้าน สละเวลาเข้าร่วมกิจกรรมกับประชาชน และเพื่อรักษาประเพณีของท้องถิ่น

ตารางที่ ๔.๑๗ สรุปการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาล ตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ หลักทาน

ข้อเสนอเสนอแนะ	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูล สำคัญลำดับที่
๑) สละเวลาเข้าร่วมกิจกรรมกับประชาชน และเพื่อรักษาประเพณีของท้องถิ่น	๗	๑, ๒, ๓, ๕, ๖, ๗, ๘
๒) จัดให้มีการอำนวยความสะดวกเจ้าหน้าที่อนามัยออกตรวจเยี่ยมถึงบ้าน	๖	๒, ๔, ๕, ๗, ๘, ๙
๓) ส่งเคราะห์ประชาชนจัดให้มีสถานที่ออกกำลังกาย ควรส่งเสริมประชาชนให้มีกีฬาประจำตำบล	๔	๓, ๔, ๖, ๙

แผนภาพที่ ๔.๑ หลักทาน การส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่น ในการสงเคราะห์ประชาชน

ที่มา : สังเคราะห์โดยผู้วิจัย นายธนภุต ชัยเทวะกุล

๒. หลักปียวาจา (ถ้อยคำที่เป็นประโยชน์)

ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ การส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาล ตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ซึ่งประกอบด้วย ๑) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ๒) ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ๓) ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ๔) ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว ๕) ด้านระบบสาธารณสุข ๖) ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การเสริมสร้างความเข้มแข็ง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน และ ๖) ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามหลักสังกัดหัตถ์ ๔ หลักปียวาจา (การสื่อสารที่มีประโยชน์) ควรปฏิบัติตนอย่างไร ?

๑) นักการเมืองท้องถิ่น ควรสื่อให้ประชาชนเห็นความจริงใจและเอาใจใส่ ไถ่ถามทุกข์สุข มีอะไร สิ่งใดให้ช่วยเหลือ ทั้งเรื่องการเดินทาง ถนนหนทาง ให้อาชีพเสริม เพื่อให้บริการประสานเจ้าหน้าที่สถานีอนามัย เชิญชวนให้ร่วมจัดระเบียบและรักษาความสงบเรียบร้อยของชุมชน ชวนเชิญให้ประชาชนร่วมวางแผนนำเสนอจุดเด่นจุดขายพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวให้กับท้องถิ่น^{๑๐}

๒) นักการเมืองท้องถิ่นควรเป็นนักประสานงานที่ดี ระหว่างประชาชนกับหน่วยงานราชการต่างๆ ให้คำแนะนำแก่ประชาชน มีกิจกรรมร่วมกับประชาชนได้ ส่งเสริมกิจกรรมในท้องถิ่น และบอกเล่าประวัติศาสตร์โดยผ่านการอนุรักษ์สืบสานประเพณีให้ลูกหลานได้เห็นเป็นตัวอย่าง และให้ข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนควรทราบแก่ประชาชน เช่น การให้ความรู้ในการป้องกันโรค^{๑๑}

๓) นักการเมืองท้องถิ่นควรเป็นสื่อให้ประชาชนเห็นความจริงใจและเอาใจใส่ไถ่ถามความเป็นอยู่มีสิ่งใดจะช่วยเหลือ ทุกข์สุข มีอะไร สิ่งใดให้ช่วยเหลือ ความรู้การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น โดยความร่วมมือระหว่างเทศบาลกับประชาชน เชิญชวนให้ร่วมจัดระเบียบและรักษาความสงบเรียบร้อยของชุมชน ชวนเชิญให้ประชาชนร่วมวางแผนนำเสนอจุดเด่นจุดขายพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวให้กับท้องถิ่น^{๑๒}

๔) นักการเมืองท้องถิ่นควรเป็นผู้มีคำพูดที่สร้างขวัญและกำลังใจ ให้คำแนะนำได้ทุกประเด็นหากไม่ได้ก็หาทีมงานคอยช่วยเหลือ ให้ความช่วยเหลือประชาชนทั้งการดูแลรักษาถนนหนทางให้ประชาชนได้รับความสะดวก และอาศัยความร่วมมือจากประชาชน เป็นผู้พร้อมให้บริการ^{๑๓}

๕) นักการเมืองท้องถิ่นควรเป็นผู้พูดจาจริงใจ ต้องเป็นผู้สื่อสารผ่านการกระทำให้ประชาชนได้รับรู้ ทั้งการดูแลสุขภาพ กิจกรรมการออกกำลังกายควรส่งเสริมประชาชนให้มีกีฬาประจำตำบล หาสถานที่ให้ประชาชนได้ออกกำลังกาย^{๑๔}

^{๑๐}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑, วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๖.

^{๑๑}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒, วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๖.

^{๑๒}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓, วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๖.

^{๑๓}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔, วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๖.

^{๑๔}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕, วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๖.

๖) นักการเมืองท้องถิ่นควรประชาสัมพันธ์สนับสนุนให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมของท้องถิ่น สนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ ในท้องถิ่น รวมทั้งเชิญชวนให้ร่วมจัดระเบียบและรักษาความสงบเรียบร้อยของชุมชน ชวนเชิญให้ประชาชนร่วมวางแผนนำเสนอจุดเด่นจุดขายพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวให้กับท้องถิ่น^{๑๕}

๗) นักการเมืองท้องถิ่นควรติดต่อประสานงานกับประชาชนและเครือข่ายต่างๆ ติดตามกิจกรรมต่างๆ กลุ่มต่างๆ ในท้องถิ่น พร้อมเข้าช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา ส่งเจ้าหน้าที่เฉพาะทางเข้าประสานงานกับประชาชนในพื้นที่ เผยแพร่ความรู้ข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนควรรู้^{๑๖}

๘) นักการเมืองท้องถิ่นควรจัดให้มีการการประชาสัมพันธ์และสื่อสารอำนวยความสะดวกเจ้าหน้าที่อนามัยออกตรวจเยี่ยมถึงบ้าน สนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ ในท้องถิ่นให้ประชาชนมีความปลอดภัยเป็นสำคัญ^{๑๗}

๙) นักการเมืองท้องถิ่นควรเป็นผู้ที่สามารถติดต่อเจรจากับเครือข่ายต่างๆ ในพื้นที่ได้ดี พูดในสิ่งที่ควรพูด พูดจาทำให้ประชาชนยอมรับ พูดจริงทำจริง คอยอำนวยความสะดวกออกตรวจเยี่ยมตามบ้าน เชิญชวนให้ร่วมจัดระเบียบและรักษาความสงบเรียบร้อยของชุมชน ให้ข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนควรทราบแก่ประชาชน เช่น การให้ความรู้ในการป้องกันโรค^{๑๘}

สรุปได้ว่า ตามหลักปิยะวาจา การสื่อสารที่เกิดประโยชน์ต่อประชาชน สามารถพูดจาเข้าถึงกับทุกกลุ่มได้ เผยแพร่ความรู้ ข้อมูลการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น โดยความร่วมมือระหว่างเทศบาลกับประชาชน เชิญชวนให้ร่วมจัดระเบียบและรักษาความสงบเรียบร้อยของชุมชน ชวนเชิญให้ประชาชนร่วมวางแผนนำเสนอจุดเด่นจุดขายพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวให้กับท้องถิ่น

^{๑๕}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖, วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๖.

^{๑๖}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗, วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๖.

^{๑๗}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘, วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๖.

^{๑๘}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙, วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๖.

ตารางที่ ๔.๑๘ สรุปการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาล ตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ หลักปิยวาจา (ถ้อยคำที่เป็นประโยชน์)

ข้อเสนอเสนอแนะ	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑) เจรจาให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดระเบียบและรักษาความสงบเรียบร้อยของชุมชน	๘	๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๘, ๙
๒) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนร่วมวางแผนนำเสนอจุดเด่นจุดขายพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวให้กับท้องถิ่น	๕	๒, ๔, ๕, ๖, ๗
๓) เชิญชวนให้ร่วมจัดระเบียบและรักษาความสงบเรียบร้อยของชุมชน	๓	๓, ๔, ๗, ๙
๔) ให้ข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนควรทราบแก่ประชาชน เช่น การให้ความรู้ในการป้องกันโรค	๒	๒, ๘

แผนภาพที่ ๔.๒ หลักปิยวาจา การพัฒนาบทบาทนักการเมืองท้องถิ่น โดยใช้ถ้อยคำที่เป็นประโยชน์

ที่มา : สังเคราะห์โดยผู้วิจัย นายธนกฤต ชัยเทวะกุล

๓. หลักอัตถจริยา (การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น)

ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ การส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลท่าบมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ซึ่งประกอบด้วย ๑) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ๒) ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ๓) ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ๔) ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว ๕) ด้านระบบสาธารณสุข ๖) ด้านการดำเนินการด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็ง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน และ ๖) ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ หลักอัตถจริยา (การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น) ควรปฏิบัติตนอย่างไร ?

๑) นักการเมืองท้องถิ่น ควรประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น ให้ประชาชนเห็นความจริงใจและเอาใจใส่ ให้อาชีพเสริม ให้บริการประชาชนเจ้าหน้าที่สถานีอนามัย ให้ร่วมจัดระเบียบและรักษาความสงบเรียบร้อยของชุมชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมวางแผนพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวให้กับท้องถิ่นและทำแผนพัฒนาท้องถิ่นร่วมกัน^{๑๙}

๒) นักการเมืองท้องถิ่นควรประพฤติตนให้เป็นประโยชน์ สามารถประสานงานระหว่างประชาชนกับหน่วยงานราชการต่างๆ ให้คำแนะนำแก่ประชาชน ร่วมกิจกรรมและส่งเสริมกิจกรรมในท้องถิ่น ผ่านการอนุรักษ์สืบสานประเพณีให้ลูกหลานได้เห็นเป็นตัวอย่าง และให้ข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนควรทราบแก่ประชาชน เช่น การให้ความรู้ในการป้องกันโรค^{๒๐}

๓) นักการเมืองท้องถิ่นควรประพฤติตนให้เป็นประโยชน์เห็นความจริงใจและเอาใจใส่ใฝ่ถามความเป็นอยู่มีสิ่งใดจะช่วยเหลือ ทุกข์สุข มีอะไร สิ่งใดให้ช่วยเหลือ ความรู้การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น โดยความร่วมมือระหว่างเทศบาลกับประชาชน เชิญชวนให้ร่วมจัดระเบียบและรักษาความสงบเรียบร้อยของชุมชน ชวนเชิญให้ประชาชนร่วมวางแผนนำเสนอจุดเด่นจุดขายพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวให้กับท้องถิ่น^{๒๑}

๔) นักการเมืองท้องถิ่นควรประพฤติตนให้เป็นประโยชน์เห็นความจริงใจ อาสาส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น นำเสนอแหล่งนำเที่ยวผ่านสื่อต่างๆ และการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือประชาชนทั้งการดูแลรักษาถนนหนทางให้ประชาชนได้รับความสะดวก และอาศัยความร่วมมือจากประชาชน เป็นผู้พร้อมให้บริการส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น นำเสนอแหล่งนำเที่ยวผ่านสื่อต่างๆ และการมีส่วนร่วมของประชาชน^{๒๒}

๕) นักการเมืองท้องถิ่นควรประพฤติตนให้เป็นประโยชน์ ต้องเป็นผู้สื่อสารผ่านการกระทำให้ประชาชนได้รับรู้ ทั้งการดูแลสุขภาพ กิจกรรมการออกกำลังกายควรส่งเสริมประชาชนให้มีกีฬาประจำตำบล หาสถานที่ให้ประชาชนได้ออกกำลังกาย^{๒๓}

^{๑๙}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑, วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๖.

^{๒๐}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒, วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๖.

^{๒๑}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓, วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๖.

^{๒๒}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔, วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๖.

^{๒๓}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕, วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๖.

๖) นักการเมืองท้องถิ่นควรประพฤติตนให้เป็นประโยชน์ เป็นตัวแทนดูแลทุกข์สุข และอำนวยความสะดวกด้านโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วม สนับสนุนให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมของท้องถิ่น สนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ ในท้องถิ่น รวมทั้งเชิญชวนให้ร่วมจัดระเบียบและรักษาความสงบเรียบร้อยของชุมชน^{๒๔}

๗) นักการเมืองท้องถิ่นควรประพฤติตนให้เป็นประโยชน์ติดต่อประสานงานกับเครือข่ายต่างๆ ทำงานเพื่อท้องถิ่นและประชาชน ติดตามกิจกรรมต่างๆ กลุ่มต่างๆ ในท้องถิ่นส่งเสริมคุณภาพชีวิต พยายามหางานเสริมเพิ่มแหล่งงาน^{๒๕}

๘) นักการเมืองท้องถิ่นควรอาสาประชาชน ประชาสัมพันธ์และสื่อสารอำนวยความสะดวกเจ้าหน้าที่อนามัยออกตรวจเยี่ยมถึงบ้าน สนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ ในท้องถิ่นให้ประชาชนมีความปลอดภัยเป็นสำคัญ^{๒๖}

๙) นักการเมืองท้องถิ่นควรเป็นผู้ส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น นำเสนอแหล่งนำเที่ยวผ่านสื่อต่างๆ ส่งเสริมคุณภาพชีวิต ส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น นำเสนอแหล่งนำเที่ยวผ่านสื่อต่างๆ และการมีส่วนร่วมของประชาชน^{๒๗}

สรุปได้ว่า ตามหลักอัตถจริยา การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น การอาสาเป็นตัวแทนประชาชน อาสาพัฒนาและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น โดยความร่วมมือระหว่างเทศบาลกับประชาชน ร่วมจัดระเบียบและรักษาความสงบเรียบร้อยของชุมชน ร่วมกับประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

^{๒๔}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖, วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๖.

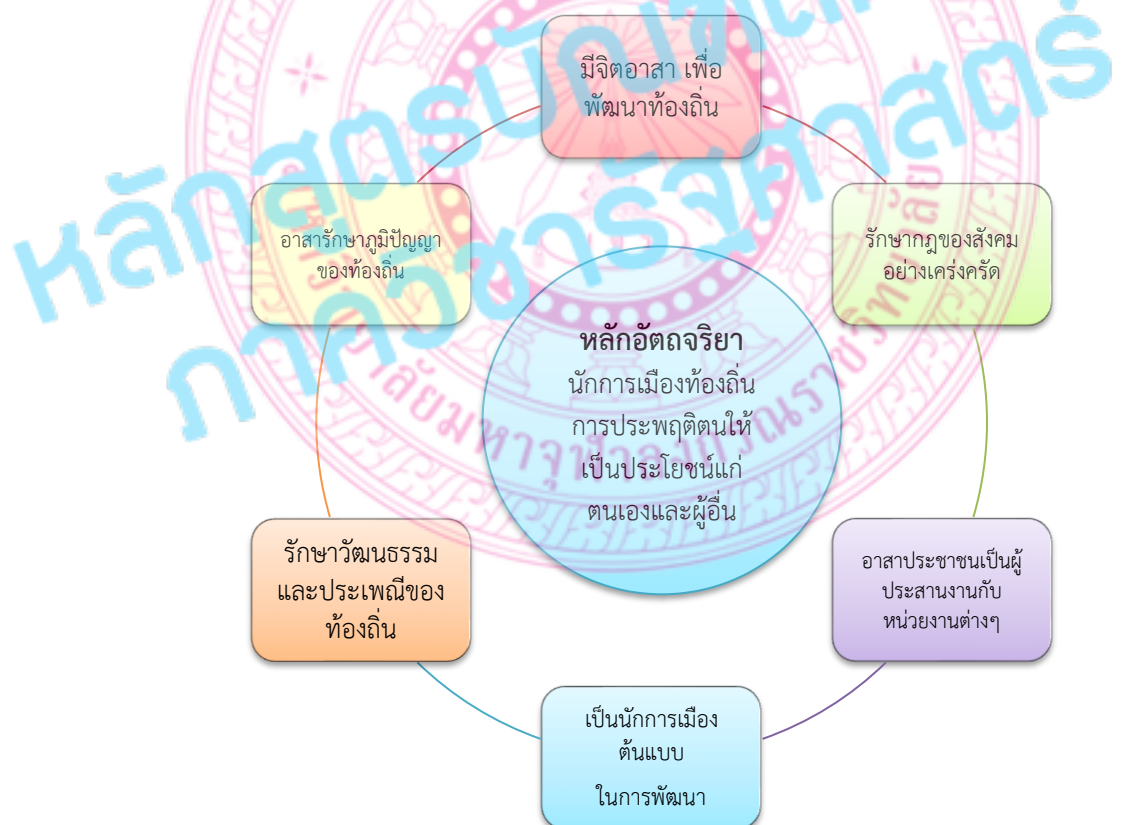
^{๒๕}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗, วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๖.

^{๒๖}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘, วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๖.

^{๒๗}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙, วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๖.

ตารางที่ ๔.๑๙ สรุปการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาล ตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ หลักอรรถจริยา (การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น)

ข้อเสนอเสนอแนะ	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑) เป็นตัวแทนดูแลทุกข์สุขและอำนวยความสะดวกด้าน โครงสร้างพื้นฐานที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วม	๖	๑, ๓, ๔, ๕, ๘, ๙
๒) ส่งเสริมคุณภาพชีวิต สนับสนุนการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการ ดูแลสุขภาพสม่ำเสมอ	๔	๒, ๕, ๖, ๗
๓) เสนอตัวทำกิจกรรมของท้องถิ่น ให้เป็นประโยชน์แก่ ตนเองและผู้อื่น	๓	๓, ๗, ๘
๔) ส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น นำเสนอแหล่งน่าเที่ยว ผ่านสื่อต่างๆ และการมีส่วนร่วมของประชาชน	๒	๔, ๙

แผนภาพที่ ๔.๓ หลักอรรถจริยา การพัฒนาบทบาทนักการเมืองท้องถิ่น โดยใช้การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น

ที่มา : สังเคราะห์โดยผู้วิจัย นายธนกฤต ชัยเทวะกุล

๔. หลักสมานัตตตา (การวางตนให้เหมาะสม)

ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ การส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลท่าบมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ซึ่งประกอบด้วย ๑) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ๒) ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ๓) ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ๔) ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว ๕) ด้านระบบสาธารณสุข ๖) ด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็ง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน และ ๖) ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ หลักสมานัตตตา (การวางตนให้เหมาะสม) ควรปฏิบัติตนอย่างไร ?

๑) นักการเมืองท้องถิ่น ควรการวางตนให้เหมาะสมใช้เหตุและผลในการดำเนินชีวิต ประพฤติตนเป็นประโยชน์ต่อสังคมและผู้อื่น ให้ประชาชนเห็นความเอาใจใส่ ประสานเจ้าหน้าที่สถานีอนามัย ให้ร่วมจัดระเบียบและรักษาความสงบเรียบร้อยของชุมชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมวางแผน พื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวให้กับท้องถิ่นและทำแผนพัฒนาท้องถิ่นร่วมกัน รักษาระเบียบวินัยในการเดินทางการใช้ถนน ไม่ทำผิดกฎจราจร^{๒๘}

๒) นักการเมืองท้องถิ่นควรวางตนให้เหมาะสมให้เป็นประโยชน์ ไม่อยู่เหนือคนอื่น สามารถประสานงานระหว่างประชาชนกับหน่วยงานราชการต่างๆ ให้คำแนะนำแก่ประชาชน รู้จักแยกแยะ เคารพ เหตุผล มีน้ำใจ เป็นเพื่อนร่วมทุกข์ร่วมสุขกัน ไม่เอาเปรียบ^{๒๙}

๓) นักการเมืองท้องถิ่นควรวางตนให้เหมาะสม ใจเย็น มีน้ำใจประพฤติดนให้เป็นประโยชน์เห็นความจริงใจและเอาใจใส่ อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น รักษาแหล่งท่องเที่ยวให้กับท้องถิ่น รักษาและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น^{๓๐}

๔) นักการเมืองท้องถิ่นควรวางตนให้เหมาะสม รักษากฎแหล่งท่องเที่ยว รักษาจารีตประเพณีที่ดีงาม รวมทั้งการให้ความรู้ การแนะนำที่ถูกต้อง ชัดเจนและเป็นจริงด้วย ประพฤติตนให้เป็นประโยชน์เห็นความจริงใจ ร่วมมือกับประชาชน เป็นเพื่อนร่วมทุกข์ร่วมสุขกัน ไม่เอาเปรียบ รักษาระเบียบวินัยในการเดินทางการใช้ถนน ไม่ทำผิดกฎจราจร^{๓๑}

๕) นักการเมืองท้องถิ่นควรวางตนให้เหมาะสม มีวินัยในการดำเนินชีวิต สร้างประโยชน์ สื่อสารแทนประชาชนการวางตัวให้เหมาะสมเสมอต้นเสมอปลาย รู้จักวางตนให้เหมาะสมกับฐานะ มีจิตใจมั่นคงไม่หวั่นไหวเปลี่ยนแปลงง่าย และดำรงตนไว้ไม่ให้ตกไปในความชั่ว ปฏิบัติกับเพื่อนร่วมทีมหรือผู้คนอื่นๆ อย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งอยู่ร่วมทุกข์ร่วมสุข ร่วมแก้ไขปัญหากับประชาชน รักษาระเบียบวินัยในการเดินทางการใช้ถนน ไม่ทำผิดกฎจราจร^{๓๒}

^{๒๘}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑, วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๖.

^{๒๙}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒, วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๖.

^{๓๐}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓, วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๖.

^{๓๑}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔, วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๖.

^{๓๒}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕, วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๖.

๖) นักการเมืองท้องถิ่นควรวางตนให้เหมาะสมการปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลาย การทำตัวให้เข้ากันได้ เป็นเพื่อนร่วมทุกข์ร่วมสุขกัน ไม่เอาเปรียบ ร่วมเผชิญ และแก้ปัญหาเพื่อประโยชน์สุขร่วมกัน ไม่ถือเราถือเขา รู้จักผูกมิตรกับผู้อื่น เช่น ในยามที่ตนตกทุกข์ได้ยากก็ไม่ทอดทิ้ง ยังช่วยเหลือ ย่อมเกิดความสุข และความสามัคคีในท้องถิ่น ดูแลทุกข์สุขและอำนวยความสะดวก^{๓๓}

๗) นักการเมืองท้องถิ่นควรวางตนให้เหมาะสม รักษาระเบียบวินัยอันดีที่ทุกคนพึงปฏิบัติทั้งผู้ใหญ่ทั้งผู้น้อยตามหน้าที่ ที่บัญญัติเอาไว้ รักษาระเบียบวินัยในการเดินทางการใช้ถนน ไม่ทำผิดกฎจราจร หลักการและเหตุผล ประชาชนในสังคมมีความสามัคคี มีความรักปรารถนาดี มีความเมตตาต่อกัน จะสามารถทำให้ประชาชนชนดำเนินชีวิตได้ตามเจตนารมณ์ของหลักการของประชาธิปไตย^{๓๔}

๘) นักการเมืองท้องถิ่นควรวางตนให้เหมาะสม รักษาระเบียบวินัยอันดีที่ทุกคนพึงปฏิบัติทั้งผู้ใหญ่ทั้งผู้น้อยตามหน้าที่ที่บัญญัติเอาไว้เป็นระเบียบของสถานที่ของหน่วยงาน เช่น กฎระเบียบของชุมชน กฎระเบียบของสถานที่ราชการต่างๆ เป็นต้น ตลอดถึงกฎหมายบ้านเมือง สนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ ในท้องถิ่น ให้ประชาชนมีความปลอดภัยเป็นสำคัญ^{๓๕}

๙) นักการเมืองท้องถิ่นควรวางตนให้เหมาะสม รักษาระเบียบวินัยในการเดินทาง การใช้ถนน ไม่ทำผิดกฎจราจร เคารพ เหตุผล มีน้ำใจ เป็นเพื่อนร่วมทุกข์ร่วมสุขกัน ไม่เอาเปรียบ เป็นผู้ส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น นำเสนอแหล่งน่าเที่ยวผ่านสื่อต่างๆ ส่งเสริมคุณภาพชีวิต ส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น นำเสนอแหล่งน่าเที่ยวผ่านสื่อต่างๆ และการมีส่วนร่วมของประชาชน^{๓๖}

สรุปได้ว่า ตามหลักสมานัตตตา การวางตนให้เหมาะสม รักษาระเบียบวินัยในการเดินทาง การใช้ถนน ไม่ทำผิดกฎจราจร ปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลาย การทำตัวให้เข้ากันได้ เป็นเพื่อนร่วมทุกข์ร่วมสุขกัน ไม่เอาเปรียบ ร่วมเผชิญ และแก้ปัญหาเพื่อประโยชน์สุขร่วมกัน ไม่ถือเราถือเขา รู้จักผูกมิตรกับผู้อื่น อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น ปฏิบัติตามกฎหมายของชุมชนและสังคม ของชุมชน รักษาระเบียบวินัย

^{๓๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖, วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๖.

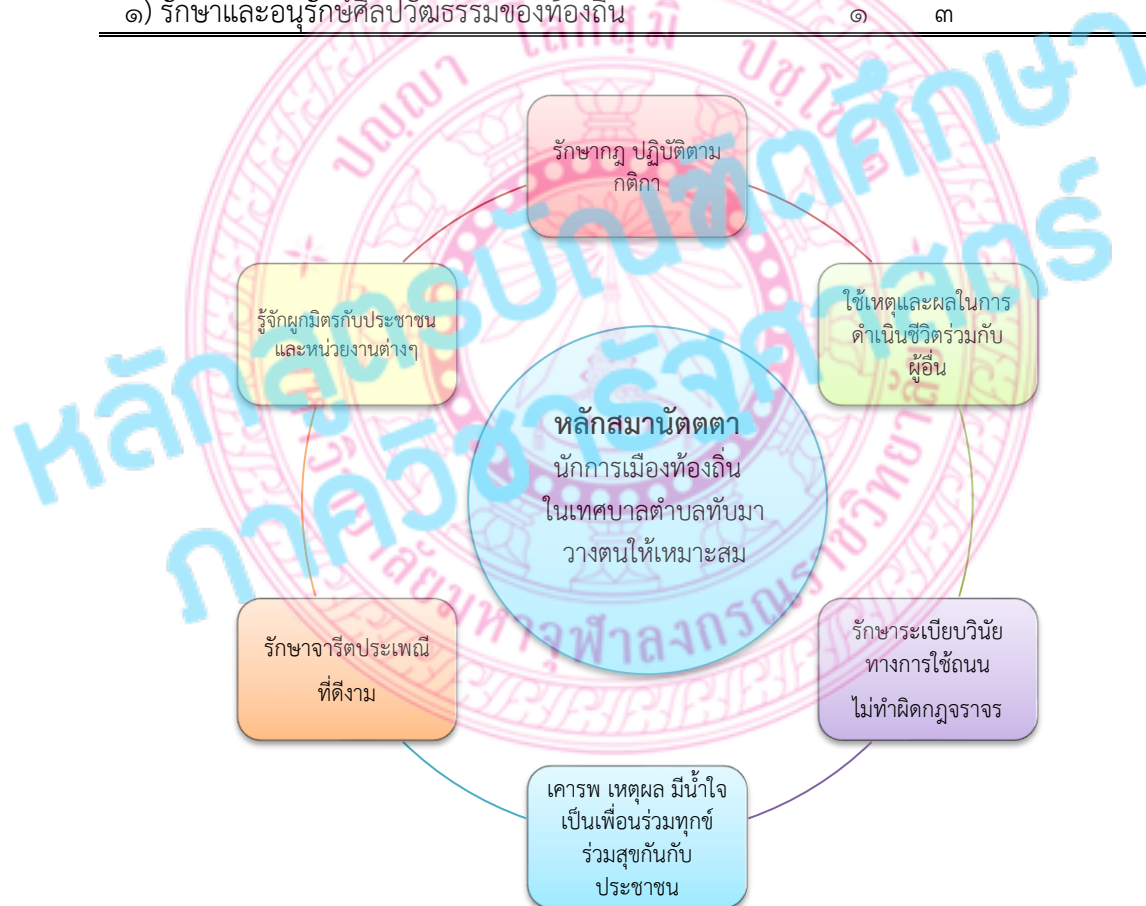
^{๓๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗, วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๖.

^{๓๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘, วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๖.

^{๓๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙, วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๖.

ตารางที่ ๔.๒๐ สรุปการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ หลักสมานัตตตา (การวางตนให้เหมาะสม)

ข้อเสนอเสนอแนะ	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑) รักษาระเบียบวินัยในการเดินทางการใช้ถนน ไม่ทำผิดกฎจราจร	๖	๑, ๓, ๔, ๕, ๘, ๙
๒) เคารพ เหตุผล มีน้ำใจ เป็นเพื่อนร่วมทุกข์ร่วมสุขกัน ไม่เอาเปรียบ	๓	๒, ๗, ๘
๓) มีวินัยในการดำเนินชีวิต	๒	๑, ๕
๑) รักษาและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น	๑	๓

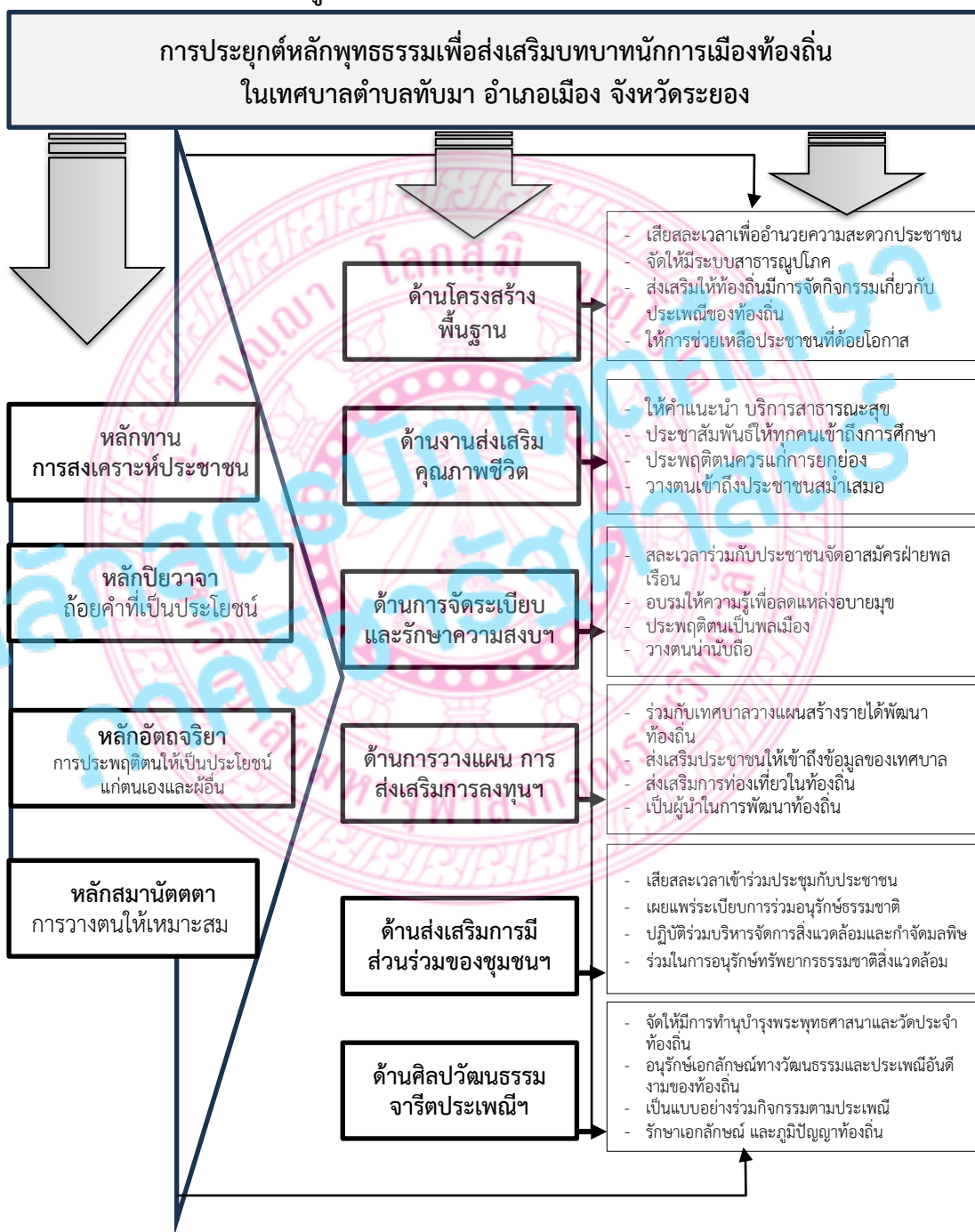
แผนภาพที่ ๔.๔ หลักสมานัตตตา การพัฒนาบทบาทนักการเมืองท้องถิ่น โดยการวางตนให้เหมาะสม

ที่มา : สังเคราะห์โดยผู้วิจัย นายธนกฤต ชัยเทวะกุล

๔.๔ องค์ความรู้

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง” ซึ่งได้จากการวิจัย ผู้วิจัยสรุปความรู้ที่ได้ดังนี้

๔.๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๕ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ที่มา : สังเคราะห์โดยผู้วิจัย นายธนภุต ชัยเทวะกุล

จากแผนภาพที่ ๔.๕ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ในการวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง” ซึ่งได้ทำการศึกษาจากเอกสาร ตำรา ผลงานทางวิชาการต่าง ๆ และลงพื้นที่ทำการวิจัย ผู้วิจัยสรุปความที่รู้ได้ ดังนี้

๑. หลักทฤษฎี การส่งเสริมประชาชน อธิบายได้ว่า การประยุกต์หลักสังคหวัตถุเพื่อส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านโครงสร้างพื้นฐาน นักรการเมืองท้องถิ่นเสียสละเวลาเพื่อประชาชน พร้อมอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ในทุกด้านที่จะทำให้ประชาชนอยู่ดีมีสุข โดยนักรการเมืองท้องถิ่นให้ออกบริการสาธารณสุขแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง นักรการเมืองท้องถิ่นจัดให้มีระบบสาธารณสุขปโภคและให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการดูแลรักษา นักรการเมืองท้องถิ่นส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับประเพณีของท้องถิ่น นักรการเมืองท้องถิ่นให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนที่ตกทุกข์ได้ยาก ได้มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จัดให้มีการจัดเวรออกสำรวจชุมชนและรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน จัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

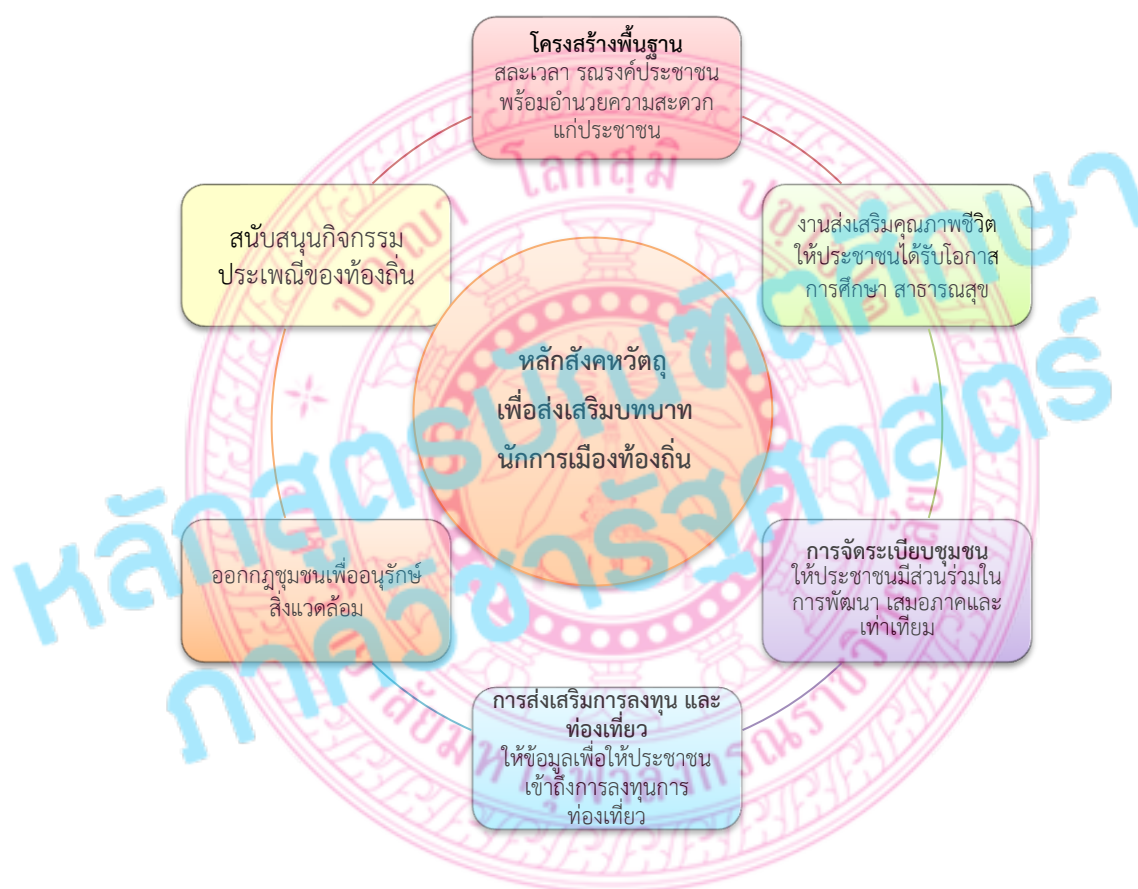
๒. หลักปฎิบัติการ ถ้อยคำที่เป็นประโยชน์ อธิบายได้ว่า การประยุกต์หลักสังคหวัตถุเพื่อส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยนักรการเมืองท้องถิ่นจัดให้มีระบบสาธารณสุขปโภคและให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ นักรการเมืองท้องถิ่นส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับประเพณีของท้องถิ่น ปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างจัดให้ประชาชนมีการจัดเวรออกสำรวจชุมชนและรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน ให้เทศบาลความช่วยเหลือแก่ประชาชนที่ตกทุกข์ได้ยาก ได้มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จัดให้เทศบาลมีการประชาสัมพันธ์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำพื้นที่ออกบริการสาธารณสุขแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง

๓. หลักอัตถจริยา การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น อธิบายได้ว่า การประยุกต์หลักสังคหวัตถุเพื่อส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยนักรการเมืองท้องถิ่นจัดร่วมปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างร่วมอนุรักษ์บำรุงรักษา มีการปฏิบัติตามกฎระเบียบของชุมชน สังคม และร่วมการรักษาความสงบเรียบร้อย เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน เป็นผู้ประพฤติตนและการปฏิบัติตนตามในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น เช่น การแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชาชน ร่วมสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานของท้องถิ่น

๔. หลักสมานัตตตา การวางตนให้เหมาะสม อธิบายได้ว่า การประยุกต์หลักสังคหวัตถุเพื่อส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง หลักการวางตนให้เหมาะสม โดยนักรการเมืองท้องถิ่น มีภาพลักษณ์ส่งเสริมกิจกรรมการออกกำลังกายและรักษาสุขภาพ และสนับสนุนการออกกำลังกายให้ประชาชนได้เป็นแบบอย่าง ร่วมกิจกรรมตามจารีต

ประเพณีกับประชาชนในท้องถิ่น ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วางตนในการเป็นตัวแทนประชาชนในการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐาน วางตนได้เหมาะสมตามกาลเทศะให้เป็นแบบอย่างแก่ประชาชน วางตนได้เหมาะสมตามระเบียบ กฎเกณฑ์ กติกาของท้องถิ่น

๔.๔.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๖ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

ที่มา : สังเคราะห์โดยผู้วิจัย นายธนภุต ชัยเทวะกุล

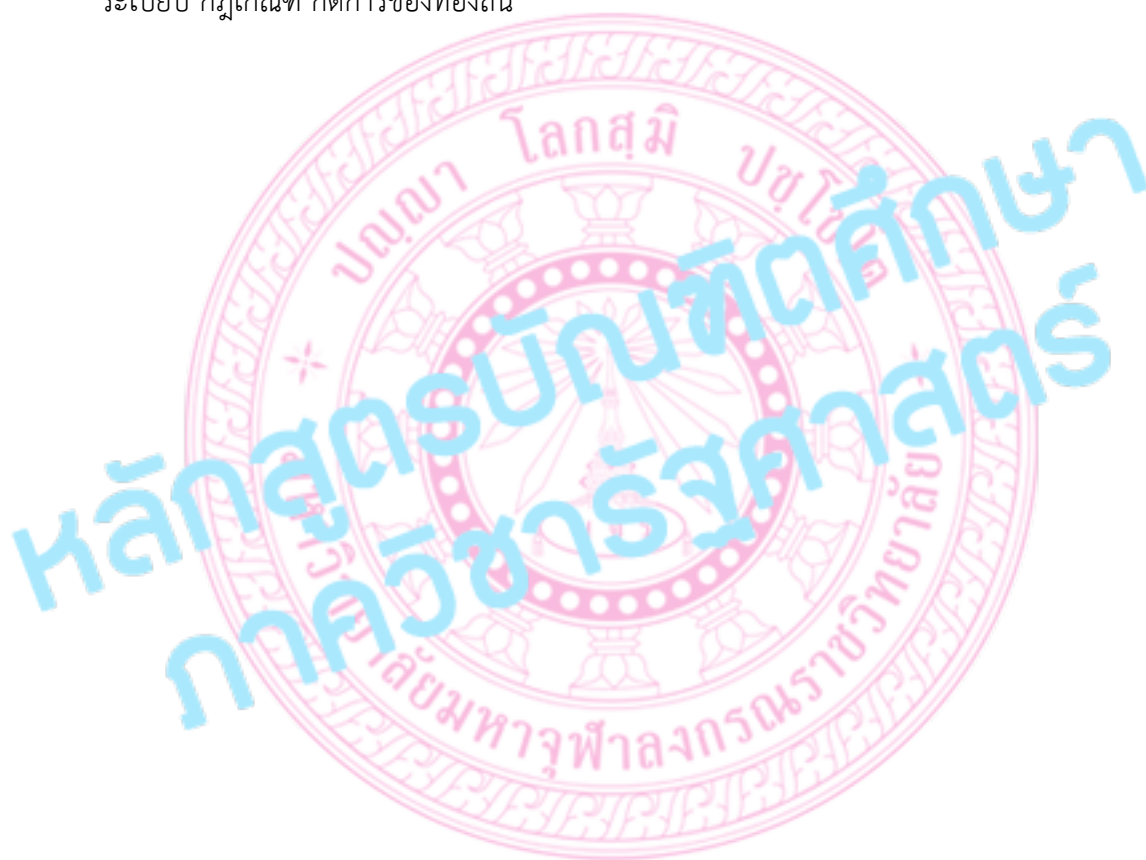
จากแผนภาพที่ ๔.๖ องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัย ในการวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง” ผู้วิจัยสังเคราะห์องค์ความรู้ได้ ดังนี้

๑. หลักทฤษฎี การสังเคราะห์ประชาชน อธิบายได้ว่า การประยุกต์หลักสังคหวัตถุเพื่อส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านโครงสร้างพื้นฐาน นักรการเมืองท้องถิ่นเสียสละเวลาเพื่อประชาชน พร้อมอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ในทุกด้านที่จะทำให้ประชาชนอยู่ดีมีสุข โดยนักรการเมืองท้องถิ่นให้ออกบริการสาธารณสุขแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง นักรการเมืองท้องถิ่นจัดให้มีระบบสาธารณูปโภคและให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ดูแลรักษา นักรการเมืองท้องถิ่นส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับประเพณีของท้องถิ่น นักรการเมืองท้องถิ่นให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนที่ตกทุกข์ได้ยาก ได้มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จัดให้มีการจัดเวรออกสำรวจชุมชนและรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน จัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

๒. หลักปียวจา ถ้อยคำที่เป็นประโยชน์ อธิบายได้ว่า การประยุกต์หลักสังคหวัตถุเพื่อส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ต้องเป็นนักประชาสัมพันธ์ นักสื่อสารที่ดี นำเสนอสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนและสังคมส่วนรวม สามารถพูดจาโน้มน้าวให้เกิดความสามัคคีในท้องถิ่น ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา พบเจอปัญหาให้ช่วยกันแจ้งให้เทศบาลทราบเพื่อช่วยกันแก้ไข นักรการเมืองท้องถิ่นส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับประเพณีของท้องถิ่น ปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างจัดให้ประชาชนมีการจัดเวรออกสำรวจชุมชนและรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน ให้เทศบาลความช่วยเหลือแก่ประชาชนที่ตกทุกข์ได้ยาก ได้มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จัดให้เทศบาลมีการประชาสัมพันธ์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำพื้นที่ออกบริการสาธารณสุขแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง ต้องเป็นกระบอกเสียงแทนประชาชน

๓. หลักอัตถจริยา การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น อธิบายได้ว่า การประยุกต์หลักสังคหวัตถุเพื่อส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยนักรการเมืองท้องถิ่นปฏิบัติตนในการดำเนินการกับเทศบาลร่วมผลักดันจัดสรรงบประมาณบำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐาน การส่งเสริมการปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างเกี่ยวกับการเป็นผู้ดูแลและรักษาสุขภาพอย่างต่อเนื่อง ช่วยจัดระเบียบชุมชน ร่วมเป็นอาสาสมัครประจำตำบลส่งเสริมการท่องเที่ยว เที่ยวในท้องถิ่นให้ประชาชนรับรู้ และให้ประชาชนมีแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนของตนเอง มีส่วนร่วมของชุมชนให้ประชาชนมีความสามัคคีทำกิจกรรมร่วมกันตามโอกาส ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างร่วมอนุรักษ์บำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นเพื่อลูกหลานและเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของชุมชน สังคม และร่วมการรักษาความสงบเรียบร้อย เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน เป็นผู้ประพฤติตนและการปฏิบัติตนตามในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น เช่น การแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

๔. หลักสมานัตตตา การวางตนให้เหมาะสม อธิบายได้ว่า การประยุกต์หลักสังคหวัตถุ เพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลท่าบมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง หลักการวางตนให้เหมาะสม โดยนักการเมืองท้องถิ่น มีแนวทางการปฏิบัติ สื่อภาพลักษณ์ส่งเสริมกิจกรรมการออกกำลังกายและรักษาสุขภาพ และสนับสนุนการออกกำลังกายให้ประชาชนได้เป็นแบบอย่างร่วมกิจกรรมตามจารีตประเพณีกับประชาชนในท้องถิ่น ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น วางตนในการเป็นตัวแทนประชาชนในการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานวางตนได้เหมาะสมตามกาลเทศะให้เป็นแบบอย่างแก่ประชาชน วางตนและคนใกล้ชิดได้เหมาะสมตามระเบียบ กฎเกณฑ์ กติการของท้องถิ่น

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้ ๑. เพื่อศึกษาการส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ๒. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของหลักธรรมกับการส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง และ ๓. เพื่อศึกษาแนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

โดยในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Research Methods) โดยประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Study) จากประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำนวน ๒๐,๕๓๓ คน เก็บข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๙๓ ฉบับ ได้รับกลับคืนและเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ที่สุดจำนวน ๓๙๓ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ลักษณะของแบบสอบถามปลายปิด ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ โดยหาค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทดสอบสมมติฐานโดยการคำนวณค่าโดยวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยวิธีการของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) (r) ซึ่งเป็นการหาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรสองตัวที่เป็นอิสระต่อกัน กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณ จำนวน ๙ รูปหรือคนดังต่อไปนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง” สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

๕.๑.๑ สรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน ๒๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๒๒ มีอายุระหว่าง ๒๑- ๓๐ ปี จำนวน ๙๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๖๘ การศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน ๑๓๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๓๗, อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน ๑๐๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๒๓, มีรายได้ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๓๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๓๗ ตามลำดับ

๕.๑.๒ ระดับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

พบว่า ระดับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๙๒$, $S.D.=๐.๕๔$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้ ด้านการบริการสาธารณะสุขและสุขภาพอนามัย ($\bar{X}=๔.๑๗$, $S.D.=๐.๖๐$) ด้านระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็ง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ($\bar{X}=๔.๐๒$, $S.D.=๐.๖๗$) ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ($\bar{X}=๓.๙๐$, $S.D.=๐.๗๐$) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ($\bar{X}=๓.๘๙$, $S.D.=๐.๗๔$) ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X}=๓.๘๑$, $S.D.=๐.๘๐$) และด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ($\bar{X}=๓.๗๐$, $S.D.=๐.๘๑$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบดังนี้

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน พบว่า ระดับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๘๙$, $S.D.=๐.๗๔$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ “นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาล ส่งเสริมการบำรุงรักษาเสาไฟฟ้า สายไฟฟ้า หรือหลอดไฟฟ้าตามถนนหรือชุมชน” ($\bar{X}=๓.๙๑$, $S.D.=๐.๘๙$) รองลงมาคือ “นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาล อำนวยความสะดวกจัดให้มีระบบประปาชุมชนทุกครัวเรือน” ($\bar{X}=๓.๙๐$, $S.D.=๐.๙๕$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ “นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาลจัดให้ มีการซ่อมแซมถนนหรือทางเดินเท้าเพื่อความสะดวกแก่ประชาชน” ($\bar{X}=๓.๘๗$, $S.D.=๐.๙๖$) ตามลำดับ

ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต พบว่า ระดับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๙๐$, $S.D.=๐.๗๐$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ “นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาล สนับสนุนให้ประชาชนได้รับการบริการ ด้าน

สาธารณสุข อย่างเพียงพอและทั่วถึง” ($\bar{X}=3.56$, $S.D.=0.51$) รองลงมาคือ “นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาลให้สถานศึกษาในสังกัดได้รับการพัฒนามีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอ ทันสมัย เด็กได้รับโอกาสทางการศึกษา” ($\bar{X}=3.54$, $S.D.=0.55$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ “นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาลให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อตามประจำฤดูโรคติดต่อ” ($\bar{X}=3.55$, $S.D.=0.58$) ตามลำดับ

ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย พบว่า ระดับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลท่าบมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.17$, $S.D.=0.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ “นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาลในการรักษาความสงบเรียบร้อยของชุมชน โดยมีอาสาสมัครฝ่ายพลเรือน” ($\bar{X}=4.20$, $S.D.=0.77$) รองลงมาคือ “นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาล ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน” ($\bar{X}=4.18$, $S.D.=0.51$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ “นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาล ส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยให้ประชาชนได้รับความเสมอภาค และมีสิทธิเสรีภาพ” ($\bar{X}=4.14$, $S.D.=0.54$) ตามลำดับ

ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว พบว่า ระดับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลท่าบมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.70$, $S.D.=0.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ “นักการเมืองท้องถิ่นวางแผนร่วมกับเทศบาลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวสร้างรายได้ให้กับท้องถิ่น” ($\bar{X}=3.75$, $S.D.=0.72$) รองลงมาคือ “นักการเมืองท้องถิ่นวางแผนร่วมกับเทศบาลในการพัฒนาเทคโนโลยีให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลของเทศบาลได้สะดวก” ($\bar{X}=3.73$, $S.D.=0.58$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ “นักการเมืองท้องถิ่นวางแผนร่วมกับเทศบาลในการพัฒนาท้องถิ่น” ($\bar{X}=3.66$, $S.D.=0.53$) ตามลำดับ

ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม พบว่า ระดับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลท่าบมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.02$, $S.D.=0.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ “นักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลสนับสนุนการออกกฎระเบียบเพื่อบริหารทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” ($\bar{X}=4.17$, $S.D.=0.78$) รองลงมาคือ “นักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลมีการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและการกำจัดมลพิษในท้องถิ่น” ($\bar{X}=4.12$, $S.D.=0.54$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ “นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาลรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และลดการเผาป่าลดการใช้สารเคมี” ($\bar{X}=3.82$, $S.D.=0.58$) ตามลำดับ

ด้านการศาสนา ศิลปะวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า ระดับการส่งเสริมบทบาทหน้าที่การเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.81$, $S.D.=0.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ “นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาลจัดให้มีการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาและวัดประจำท้องถิ่นในแต่ละชุมชน” ($\bar{X}=3.85$, $S.D.=0.86$) รองลงมาคือ “นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาลจัดกิจกรรม/โครงการ เพื่อการอนุรักษ์เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น” ($\bar{X}=3.83$, $S.D.=0.88$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ “นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาล ส่งเสริมสนับสนุนและส่งเสริมการรักษาเอกลักษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น และปราชญ์ชุมชน” ($\bar{X}=3.74$, $S.D.=0.89$) ตามลำดับ

๕.๑.๒ ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสังคหวัตถุ ๔ กับการส่งเสริมบทบาทหน้าที่การเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

สรุปได้ดังนี้

ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสังคหวัตถุ ๔ กับการส่งเสริมบทบาทหน้าที่การเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับสูง ($r=0.891^{**}$)

หลักสังคหวัตถุ ๔ กับการส่งเสริมบทบาทหน้าที่การเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($r=0.641^{**}$)

หลักสังคหวัตถุ ๔ กับการส่งเสริมบทบาทหน้าที่การเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($r=0.588$)

หลักสังคหวัตถุ ๔ กับการส่งเสริมบทบาทหน้าที่การเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($r=0.664^{**}$)

หลักสังคหวัตถุ ๔ กับการส่งเสริมบทบาทหน้าที่การเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($r=0.493^{**}$)

หลักสังคหวัตถุ ๔ กับการส่งเสริมบทบาทหน้าที่การเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($r=0.675^{**}$)

หลักสังคหวัตถุ ๔ กับการส่งเสริมบทบาทหน้าที่การเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับสูง ($r=0.844^{**}$)

๕.๑.๓ การประยุกต์หลักสังคหวัตถุเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

๑. จากการแจกแบบสอบถาม

พบว่า ระดับการประยุกต์หลักสังคหวัตถุเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.88$, $S.D.=0.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ “หลักอรรถจริยา (การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น)” ($\bar{X}=3.94$, $S.D.=0.72$) รองลงมาคือ “หลักสมานัตตตา (การวางตนให้เหมาะสม)” ($\bar{X}=3.92$, $S.D.=0.74$), “หลักปิยวาจา (ถ้อยคำที่เป็นประโยชน์)” และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ “หลักทาน (การสงเคราะห์ประชาชน)” ($\bar{X}=3.82$, $S.D.=0.73$) ตามลำดับ

หลักทาน (การสงเคราะห์ประชาชน) พบว่า ระดับการประยุกต์หลักสังคหวัตถุเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.85$, $S.D.=0.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ “นักการเมืองท้องถิ่นให้ออกบริการสาธารณสุขแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง” ($\bar{X}=3.85$, $S.D.=0.72$) รองลงมาคือ “นักการเมืองท้องถิ่นจัดให้มีระบบสาธารณูปโภคและให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ดูแลรักษา” ($\bar{X}=3.84$, $S.D.=0.91$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ “นักการเมืองท้องถิ่นให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนที่ตกทุกข์ได้ยาก ได้มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น” ($\bar{X}=3.79$, $S.D.=0.83$) ตามลำดับ

หลักปิยวาจา (ถ้อยคำที่เป็นประโยชน์) พบว่า ระดับการประยุกต์หลักสังคหวัตถุเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.88$, $S.D.=0.78$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ “นักการเมืองท้องถิ่นจัดให้มีระบบสาธารณูปโภคและให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ” ($\bar{X}=3.97$, $S.D.=0.86$) รองลงมาคือ “นักการเมืองท้องถิ่นส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับประเพณีของท้องถิ่น” ($\bar{X}=3.88$, $S.D.=0.89$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ “นักการเมืองท้องถิ่นให้เทศบาลความช่วยเหลือแก่ประชาชนที่ตกทุกข์ได้ยาก ได้มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น” ($\bar{X}=3.79$, $S.D.=0.83$) ตามลำดับ

หลักอรรถจริยา (การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น) พบว่า ระดับการประยุกต์หลักสังคหวัตถุเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.94$, $S.D.=0.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ “นักการเมืองท้องถิ่นจัดร่วมเป็นแบบอย่าง มีการปฏิบัติตามกฎระเบียบของชุมชน สังคม และร่วมการรักษาความสงบเรียบร้อย”

($\bar{X}=๔.๐๓$, $S.D.=๐.๘๒$) รองลงมาคือ “นักการเมืองท้องถิ่นเป็นผู้ประพุดิตนและการปฏิบัติตนตามในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น เช่น การแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น” ($\bar{X}=๓.๙๖$, $S.D.=๐.๘๕$), และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ “นักการเมืองท้องถิ่นร่วมสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานของท้องถิ่น” ($\bar{X}=๓.๘๗$, $S.D.=๐.๘๗$) ตามลำดับ

หลักสมานัตตา (การวางตนให้เหมาะสม) พบว่า ระดับการประยุกต์หลักสังคหวัตถุเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลท่าบมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๙๒$, $S.D.=๐.๗๕$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ “นักการเมืองท้องถิ่นมีภาพลักษณ์ส่งเสริมกิจกรรมการออกกำลังกายและรักษาสุขภาพ และสนับสนุนการออกกำลังกายให้ประชาชนได้เป็นแบบอย่าง” ($\bar{X}=๓.๙๗$, $S.D.=๐.๙๓$) รองลงมาคือ “นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกิจกรรมตามจารีตประเพณีกับประชาชนในท้องถิ่น” ($\bar{X}=๓.๙๕$, $S.D.=๐.๘๖$), และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ “นักการเมืองท้องถิ่นวางตนได้เหมาะสมตามระเบียบ กฎเกณฑ์ กติการของท้องถิ่น” ($\bar{X}=๓.๘๗$, $S.D.=๐.๙๑$) ตามลำดับ

๒. จากการสัมภาษณ์

ตามหลักทาน สรุปได้ว่า การสงเคราะห์ประชาชน นักการเมืองท้องถิ่นอยู่ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่และนักการเมืองท้องถิ่นเป็นฐานเสียงให้การเมืองระดับประเทศ จึงเป็นผู้ที่มีบทบาทต่อประชาชน จัดให้มีสถานที่ออกกำลังกาย ควรส่งเสริมประชาชนให้มีกีฬาประจำตำบล จัดให้มีการอำนวยความสะดวกเจ้าหน้าที่อนามัยออกตรวจเยี่ยมถึงบ้าน สละเวลาเข้าร่วมกิจกรรมกับประชาชน และเพื่อรักษาประเพณีของท้องถิ่น

ตามหลักปิยะวาจา สรุปได้ว่า การสื่อสารที่เกิดประโยชน์ต่อประชาชน สามารถพูดจาเข้าถึงกับทุกกลุ่มได้ เผยแพร่ความรู้ ข้อมูลการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น โดยความร่วมมือระหว่างเทศบาลกับประชาชน เชิญชวนให้ร่วมจัดระเบียบและรักษาความสงบเรียบร้อยของชุมชน ชวนเชิญให้ประชาชนร่วมวางแผนนำเสนอจุดเด่นจุดขายพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวให้กับท้องถิ่น

ตามหลักอัตถจริยา สรุปได้ว่า การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น การอาสาเป็นตัวแทนประชาชน อาสาพัฒนาและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น โดยความร่วมมือระหว่างเทศบาลกับประชาชน ร่วมจัดระเบียบและรักษาความสงบเรียบร้อยของชุมชน ร่วมกับประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

ตามหลักสมานัตตา สรุปได้ว่า การวางตนให้เหมาะสม รักษาระเบียบวินัยในการเดินทาง การใช้ถนน ไม่ทำผิดกฎจราจร ปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลาย การทำตัวให้เข้ากันได้ เป็นเพื่อนร่วมทุกข์ร่วมสุขกัน ไม่เอาเปรียบ ร่วมเผชิญ และแก้ปัญหาเพื่อประโยชน์สุขร่วมกัน ไม่ถือเราถือเขา รู้จักผูกมิตรกับผู้อื่น อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น ปฏิบัติตามกฎหมายของชุมชนและสังคม ของชุมชน รักษาระเบียบวินัย

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง” ผู้วิจัยได้อภิปรายจากผลการวิจัยในแต่ละวัตถุประสงค์ ๓ ข้อ ดังนี้

๕.๒.๑ ระดับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

จากผลการวิจัยวัตถุประสงค์การวิจัยทั้ง ๓ ข้อ ที่ผู้วิจัยค้นพบจากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถนำมาอธิบายได้ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้ พบว่า ระดับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า บทบาทหน้าที่ของนักการเมืองท้องถิ่นที่ต้องทำงานร่วมกับผู้บริหารเทศบาล พนักงานประจำ ในบทบาทหน้าที่ตามที่พระราชกฤษฎีกากำหนดบทบาทหน้าที่ ในการติดตามดูแลเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน ทางระบายน้ำเพื่อการป้องกันน้ำท่วมขัง การบริการด้านแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคให้ประชาชนได้มีน้ำสะอาด สำหรับเป็นน้ำดื่มและน้ำใช้อย่างเพียงพอ รวมทั้งแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำสะอาดในบางท้องถิ่น ซึ่งจะส่งผลให้สุขภาพอนามัยของประชาชนดีขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนโดยตรง งานบริการการดูแลสุขภาพของประชาชนเพราะนักการเมืองท้องถิ่นใกล้ชิดและเข้าถึงประชาชน กระบวนการกำหนดนโยบายสามารถตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของประชาชน มีการสอบถามจากประชาชนก่อนทำโครงการเพื่อให้เกิดความคุ้มค่า การส่งเสริมด้านสาธารณูปการเป็นบริการขั้นพื้นฐานอีกขั้นที่เข้ามาช่วยเสริมให้ คุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นดีขึ้น ซึ่งได้แก่บริการในเรื่องการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม การอนามัยความปลอดภัย สันทนาการและบริการอื่นๆ ตามความต้องการของประชาชนและเป็นกิจการที่ไม่หวังผลกำไร ให้การสนับสนุนการศึกษาระดับก่อนปฐมวัยและระดับปฐมวัย ทั้งในด้านอาหารเสริม (นม) ด้านอาหารกลางวัน วัสดุอุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ การสอนพร้อมบุคลากรผู้สอน ส่งเสริมด้านความรู้กลุ่มต่างๆ ที่จัดจัดตั้งไม่ว่าจะเป็นการเล่นรู้ ด้านวิชาการ ด้านทักษะของกลุ่มต่างๆ สนับสนุนให้จัดสถานีนอนามัย สาธารณสุข สวนสาธารณะประจำท้องถิ่นให้ประชาชนสามารถเข้ารับการบริการอย่างทั่วถึง รวมถึงการจัดกิจกรรมประจำปี เพื่อส่งเสริมอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระศกลวัฒน์ จิตตปญโญ (วงวิวงษ์) ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหาน อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาล ตำบลนาหาน อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก^๑ และงานวิจัยของ เกศสุตา โกคานิตย์ และ กีฬา หนูยศ ได้วิจัยเรื่อง

^๑พระศกลวัฒน์ จิตตปญโญ (วงวิวงษ์), “บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหาน อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

“บทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษานายกองคการบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอมือง จังหวัดชัยภูมิ” พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของนายกองคการบริหารส่วนตำบลนาเสียวในการพัฒนาท้องถิ่น ทั้ง ๖ ด้าน ประกอบด้วย ด้านโครงสร้าง พื้นฐาน ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว ด้านการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้าน ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก^๒ ซึ่งจากงานวิจัยของ **โรจนิทร์ ศรีป้องพันธ์ จิรายุ ทรัพย์สิน และ วันชัย สุขตาม** ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทของนักรการเมืองท้องถิ่นในการบริหารจัดการในเขตเทศบาลเมืองสุรินทร์จังหวัดสุรินทร์” ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก^๓ โดยงานวิจัยของ **ธนสรร ธรรมสอน** ได้วิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำทางการเมืองของนายกเทศมนตรีในการบริหารเทศบาลตำบล ในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน” ผลการวิจัย พบว่า เป็นผู้ มีวิสัยทัศน์ มองกว้าง มองไกล มองรอบด้าน ประกอบด้วย (๑) ส่งเสริมวัฒนธรรมประชาธิปไตย ท้องถิ่น (๒) เปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณะ (๓) บริการสาธารณะให้ ทัวถึง (๔) เปิดโอกาสให้ ประชาชนมีส่วนร่วม (๕) พัฒนาเทศบาล และชุมชนให้มีความยั่งยืน (๖) พัฒนาและรักษาสิ่งแวดล้อม และศิลปวัฒนธรรมชุมชน ๒) วัฒนธรรมประชาธิปไตยการเมืองท้องถิ่น นั้นพบว่าประชาชน มีความ เชื่อมั่น และศรัทธาต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยมากที่สุด ๓) สัมฤทธิผลในการบริหาร โครงการท้องถิ่นนั้น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

๕.๒.๒ ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัคหวัด ๔ กับการส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอมือง จังหวัดระยอง

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัคหวัด ๔ กับการส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอมือง จังหวัดระยอง มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับสูง ($r=0.811^{**}$) อภิปรายได้ว่า หลักสัคหวัด ๔ ซึ่งประกอบด้วย ๑) หลักทาน การ สงเคราะห์ประชาชน ๒) หลักปิยวาจา ถ้อยคำที่เป็นประโยชน์ ๓) หลักอรรถจริยา การประพฤติตนให้ เป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น ๔) หลักสมานัตตตา การวางตนให้เหมาะสม กับการส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอมือง จังหวัดระยอง ซึ่งประกอบด้วย ด้าน โครงสร้างพื้นฐาน ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความ สงบเรียบร้อย ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว ด้านระบบ สาธารณูปโภค สาธารณูปการด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็ง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน

^๒ เกศสุตา โกคานิตย์ และ กีฬา หนูยศ, “บทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษานายกองคการบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอมือง จังหวัดชัยภูมิ”, **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร**, ปีที่ ๕ ฉบับพิเศษ, (๒๕๖๐) : ๖๖-๗๖.

^๓ **โรจนิทร์ ศรีป้องพันธ์ จิรายุ ทรัพย์สิน และ วันชัย สุขตาม**, “บทบาทของนักรการเมืองท้องถิ่นในการบริหารจัดการในเขตเทศบาลเมืองสุรินทร์จังหวัดสุรินทร์”, **วารสาร รุรกิจปริทัศน์**, ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๑) : ๑๕-๒๑.

และด้านศิลปวัฒนธรรม จาริตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเฉพาะด้านศิลปวัฒนธรรม จาริตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนเห็นว่านักการเมืองท้องถิ่นควรใส่ใจดูแลและร่วมปฏิบัติไปกับประชาชนด้วย เมื่อมีเทศกาลหรือประเพณีต่างๆ ในท้องถิ่น ประชาชนก็อยากให้นักการเมืองท้องถิ่นเข้าร่วมกิจกรรม แสดงออกทางการกระทำและพฤติกรรมที่ปฏิบัติตนต่อท้องถิ่นของตน เป็นผู้นำประชาชนในการแสดงออกถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เช่น สงกรานต์มาร่วมกิจกรรมอนุรักษ์รดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ สนับสนุนสินค้าประจำถิ่น เพื่อสร้างรายได้และฐานคะแนนเสียงในอนาคต ดังนั้นจำเป็นที่นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องให้การสงเคราะห์แก่ประชาชน มีปียวจา ใถ่ถามความต้องการที่จะให้เทศบาลดำเนิน มีมนุษยสัมพันธ์ มีความสามารถในการสื่อสาร สร้างการมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้ประชาชนมีความสามัคคีกัน ในการทำกิจกรรมของเทศบาลได้ ปฏิบัติต่อประชาชนสม่ำเสมอ เป็นแบบอย่างให้ประชาชนได้ปฏิบัติตาม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **มนัสนันท์ ศิวะพรพัฒนา** ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรีโดยรวมอยู่ในระดับมาก^๔ และงานวิจัยของ **กริธา คงพยัคฆ์** ได้วิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลจันดี อำเภอดง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า โดยภาพรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ด้านทาน (การเสียสละ) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก ประชาชนได้รับการให้บริการในด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า และน้ำประปา ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน รวมทั้งเทศบาลตำบลจันดียังมีการดูแลตรวจสอบการให้บริการต่างๆ อย่างสม่ำเสมอให้บริการเหล่านั้นมีคุณภาพและทั่วถึง ด้านปิยวจา (การพูดจาด้วยถ้อยคำไพเราะ) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก คือ เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ของเทศบาลตำบลจันดีต่างก็ตระหนักถึงความสำคัญในการให้ประชาชนเป็นอย่างดี ด้านอตัลจริยา (การช่วยเหลือกัน) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก^๕

๕.๒.๓ การประยุกต์หลักสังคหวัตถุเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอมือง จังหวัดระยอง ตามหลักสังคหวัตถุ ๔

พบว่า การประยุกต์หลักสังคหวัตถุเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอมือง จังหวัดระยอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า หลักสังคหวัตถุ ๔ เป็นหลักธรรมเพื่อการสงเคราะห์แก่ประชาชน นักการเมืองท้องถิ่นต้องพบปะประชาชนเพราะเป็นคน

^๔มนัสนันท์ ศิวะพรพัฒนา, “การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔).

^๕กริธา คงพยัคฆ์, “การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลจันดี อำเภอดง จังหวัดนครศรีธรรมราช”, วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม ๒๕๖๓) : ๒๙-๔๑.

ของประชาชน จะเห็นว่านักการเมืองท้องถิ่นที่ได้ใจประชาชนเพราะลงพื้นที่มีกิจกรรมที่ร่วมสนับสนุน มีปัญหาที่เข้าไปช่วยแก้ไข เป็นแบบอย่างในการประพฤติและปฏิบัติตามกฎของส่วนรวม ปิยะวาจา การสื่อสารกับประชาชน การเป็นคนกลางในการสื่อสารระหว่างประชาชนกับหน่วยงานราชการ หรือ เครือข่ายในพื้นที่ ทำให้ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงความสะดวกสบายและมีความปลอดภัยในชีวิตจากการเดินทางรวมทั้งการลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางประจำวัน ได้แก่ การก่อสร้างและบำรุงรักษาถนน ทางเดิน และทางเท้าให้ได้มาตรฐานและคุณภาพ เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการด้านการคมนาคมที่ทั่วถึงสะดวกและปลอดภัย การจัดการโดยสารประจำทางสาธารณะ รวมถึงส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นให้มีศักยภาพเป็นเมืองที่สมบูรณ์ในอนาคต นักการเมืองท้องถิ่นมีภาระหน้าที่ที่ต้องทำตามกฎหมาย และบทบาทการเป็นผู้นำทางสังคม การมีหน้าที่ปกครองดูแลประชาชนในท้องถิ่นฐานเสียง การดูแลผลประโยชน์ ดูแลทุกข์ สุขของประชาชน ตลอดจนการพัฒนาการดูแลให้เกิดความสงบเรียบร้อย นักการเมืองท้องถิ่นจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การเลือกตั้งในระดับชาติ เป้าหมายสำคัญของนักการเมืองที่จะดึงเอามาเป็นแนวร่วมในการหาเสียงเป็นหัวคะแนน กลุ่มผู้นำท้องถิ่นจึงมักถูกชักจูง โนมน้ำได้ง่าย ผู้นำท้องถิ่นจึงมีบทบาทสำคัญต่อการตัดสินใจกับการเลือกตั้งของประชาชนในพื้นที่หรือไม่ อย่างไร เพราะการที่ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่ประชาชนในพื้นที่ต่างให้ความเคารพนับถือแล้ว ความเป็นไปได้ในการเชื่อตามแนวคิดของการเลือกตั้งในทุกครั้งที่เกิดขึ้น ประชาชนในพื้นที่ก็ย่อมเลือกนักการเมืองตามผู้นำท้องถิ่นที่ตนเองยอมรับ จึงเป็นผู้ที่ควรสงเคราะห์ประชาชน สื่อสารดีวิจิตร (ทองดี) ได้วิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ) มีระดับความคิดเห็นสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.94$) รองลงมา คือ ด้านปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก) ($\bar{X} = 3.76$) และต่ำที่สุด คือ ด้านทาน (การให้) ($\bar{X} = 3.67$)^๖ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระธนพร คุณสมปนโน และคณะ ได้วิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ ในการดำเนินชีวิตของประชาชนบ้านศิลา ตำบลศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่าหลักสังคหวัตถุ ๔ คือ ๑. ทาน การให้ปัน การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่สิ่งของของตนแก่บุคคลอื่นด้วย เป็นการแสดงความมีน้ำใจและเป็นการยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน ๒. ปิยวาจา การมีวาจาเป็นที่รักของผู้ฟัง มีวาจาสุภาพก่อให้เกิดประโยชน์ จะต้องมีความเทคนิคในการใช้คำพูด ๓. อตถจริยา การประพฤติตนเป็น

^๖พระชินกร สุจิตโต (ทองดี), “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” คุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔).

ประโยชน์ เช่น การช่วยเหลือในเวลาที่เป็น เมื่อตนเองมีกำลังความสามารถที่พอจะช่วยเหลือได้
๔. สมานัตตา ความมีตนเสมอต้นเสมอปลาย ไม่คบมิตรเพราะเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน^๗

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลท่าบมา อำเภอมือง จังหวัดระยอง” มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน นักการเมืองท้องถิ่นควรมีนโยบายร่วมกับเทศบาล ส่งเสริมการบำรุงรักษาเสาไฟฟ้า สายไฟฟ้า หรือหลอดไฟฟ้าตามถนนหรือชุมชน

๒. ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต นักการเมืองท้องถิ่นควรมีนโยบายร่วมกับเทศบาล สนับสนุนให้ประชาชนได้รับการบริการด้านสาธารณสุขทั่วถึง

๓. ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย นักการเมืองท้องถิ่นควรมีนโยบายร่วมกับเทศบาล รักษาความสงบเรียบร้อยของชุมชน

๔. ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว นักการเมืองท้องถิ่นควรมีนโยบายร่วมกับเทศบาล ส่งเสริมเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว

๕. ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม นักการเมืองท้องถิ่นควรมีนโยบายร่วมกับเทศบาล สนับสนุนการออกกฎระเบียบเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๖. ด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่นควรมีนโยบายร่วมกับเทศบาล จัดให้มีการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาและวัดประจำท้องถิ่นในแต่ละชุมชน

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน นักการเมืองท้องถิ่นควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาเสาไฟฟ้า สายไฟฟ้า หรือหลอดไฟฟ้าตามถนนหรือชุมชน และเทศบาลจัดรับแจ้งเหตุและเข้าแก้ไขโดยมีกำหนดที่แน่นอนกับผู้แจ้ง

๒. ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต นักการเมืองท้องถิ่นสนับสนุนให้ประชาชนได้รับการบริการด้านสาธารณสุขทั่วถึง โดยร่วมกับเครือข่ายที่เกี่ยวข้องเช่น สถานีอนามัยหรือมให้ตรวจวัดความดัน ตรวจสุขภาพเบื้องต้น ๖ เดือนครั้ง หรือ ๓ เดือนครั้ง ออกตรวจเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียงทุกเดือน และเทศบาลพร้อมสนับสนุนช่วยเหลือ เช่น รถอำนวยความสะดวก

^๗พระธนพร คุณสมปโน และคณะ, “การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ ในการดำเนินชีวิตของประชาชนบ้านศิลา ตำบลศิลา อำเภอมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๖๑).

๓. ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย นักการเมืองท้องถิ่น ร่วมกับประชาชนและกำนันผู้ใหญ่บ้านรักษาความสงบเรียบร้อยของชุมชน ให้มีการจัดเวรยามในแต่ละหมู่บ้าน แต่ละตำบล โดยประชาชนเป็นอาสาสมัคร

๔. ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว นักการเมืองท้องถิ่นควรส่งเสริมเพิ่มรายได้ของประชาชน จากการท่องเที่ยวหรือแหล่งขายสินค้าของดีประจำตำบล ในตำบลเช่น หนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมผลิตภัณฑ์ สร้างอาชีพยามว่างแก่ประชาชน

๕. ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม นักการเมืองท้องถิ่น สนับสนุนให้ประชาชนร่วมกันออกกฎระเบียบเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น มีอาสาสมัครประจำท้องถิ่น ให้ความรู้ผลดีผลเสียหากการบริหารจัดการไม่ดี

๖. ด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาล จัดให้มีการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาและวัดประจำท้องถิ่นในแต่ละชุมชน ส่งเสริมจุดเด่น วัฒนธรรม ประเพณี ที่ดีงามประจำท้องถิ่น และภูมิปัญญาพื้นบ้านที่สำคัญๆ

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง” พบว่าต้องวิจัยต่อในประเด็นดังนี้

- ๑) ควรวิจัยเกี่ยวกับ การส่งเสริมการจัดการโครงสร้างพื้นฐานท้องถิ่นโดยภาคประชาชน
- ๒) ควรวิจัยเกี่ยวกับ การส่งเสริมข้อมูลข่าวสารทางราชการเพื่อติดตามและเฝ้าระวังโรคติดต่อโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน
- ๓) ควรวิจัยเกี่ยวกับ การร่วมหาแนวทางส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยให้ประชาชนได้รับความเสมอภาคและมีสิทธิเสรีภาพ
- ๔) ควรวิจัยเกี่ยวกับ กิจกรรมการรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม
- ๕) ควรวิจัยเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการรักษาเอกลักษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น และปราชญ์ชุมชน

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ :

กรมการส่งเสริมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. กระทรวงมหาดไทยกับการกระจายอำนาจ.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อสาธิตราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๗.

กองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น. กฎหมายเกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรมการส่งเสริมการปกครอง, ๒๕๖๖.

โกวิท พวงงาม. การปกครองท้องถิ่นไทย : หลักการและมติใหม่ในอนาคต. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, ๒๕๕๙.

_____ . การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เดือนตุลา, ๒๕๕๐.

คณะกรรมการจัดทำองค์ความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในคณะกรรมการบริหารจัดการความรู้ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. องค์ความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๖๐.

คุณ โทชนธ์. พุทธศาสนากับชีวิตประจำวัน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๗.

ชลิดา ตระกูลสุนทร. บทที่ ๗ การประยุกต์องค์ความรู้สู่ชุมชนเป้าหมาย. นครปฐม : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, ๒๕๖๐.

ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์. ปัญหาการเมืองไทยในปัจจุบัน. พิมพ์ครั้งที่ ๓. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๕๒.

บุญอริ ยี่หะ. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

ประพันธ์ อำพันประสิทธิ์. สังคมวิทยาเบื้องต้น. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา, ๒๕๒๙.

ปานเทพ กล้าณรงค์ราญ. การฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าชายเลนภายใต้การประสานงานของสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๔๑.

บรรณานุกรม (ต่อ)

ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ เทศบาลตำบลทับมา. **แผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ปี ๒๕๖๖-๒๕๗๐.** ระยอง : เทศบาลตำบลทับมา, ๒๕๖๔.

พระเทพดิลก (ระแบบ จิตฺตาโณ). **ธรรมปริทรรศน์.** พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔.

พิสิฐ โอ่งเจริญ. **การถอดบทเรียน : บริหารโครงการภาครัฐ.** กรุงเทพมหานคร : บจก.ทูเกเตอร์ เอ็ดดูเทนเนอร์, ๒๕๖๐.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต). **ธรรมญูชีวิต ฉบับชาวบ้าน.** กรุงเทพมหานคร : สถาบันสันติธรรม, ๒๕๕๐.

_____. **หลักสูตรอารยชน.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ธรรมสภา, ๒๕๕๓.

พุทธทาสภิกขุ. **พุทธศาสนากับคนรุ่นใหม่และสังคมไทยในอนาคต.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุภาพใจ, ๒๕๒๕.

ภิญโญ สาร. **หลักการบริหารการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, ๒๕๒๓.

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔.** พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๖.

เรวัตร์ ชาตรีวิศิษฐ์. **ภาวะผู้นำ.** กรุงเทพมหานคร : อิน เฮาส์โนว์เลจ, ๒๕๕๔.

วสิน อินทสระ. **หลักธรรมอันเป็นหัวใจพระพุทธศาสนา.** พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : ธนัชการพิมพ์, ๒๕๕๔.

วุฒิสาร ต้นไชย. **การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.** พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอ.พี. กราฟิค ดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๕๘.

เวียงรัฐ เนติโพธิ์. **การกระจายอำนาจกับแบบแผนใหม่ของเครือข่ายอิทธิพล. อ้างใน ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ บรรณาธิการ. ก้าว ไม่ พ้นประชานิยม : กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น.** กรุงเทพมหานคร : เอดิชั่นเพรส โปรดักส์, ๒๕๕๑.

ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์. **องค์การและการจัดการ** พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดเทคนิค ๑๙, ๒๕๔๐.

ศิริพงษ์ ศรีชัยมรรยรัตน์. **กลยุทธ์สู่ความเป็นเลิศทางการบริหารคน.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุม, ๒๕๔๒.

สงวนศรี วิรัชชัย. **จิตวิทยาสังคมเพื่อการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร : ศึกษาพร, ๒๕๒๘. .

สถาบันพระปกเกล้า. **รางวัลพระปกเกล้า ๒๕๖๔.** กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๖๔.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สมนึก ภัททิยธนี. **การวัดผลการศึกษา**. กาฬสินธุ์ : ประสานการพิมพ์, ๒๕๔๙.

สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. **แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒**.

กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๔๘.

สิน พันธุ์พินิจ. **เทคนิคการวิจัยทางสังคม**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทจุฬาลงกรณ์ฯ จำกัด, ๒๕๔๗.

สุชีพ ปุญญานุภาพ. **พระไตรปิฎกฉบับสำหรับประชาชน**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๕. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๗.

สุพัตรา สุภาพ. **ปัญหาสังคม**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๙.

สุรพล สุษะพรหม และ สุทธิรักษ์ ศรีจันทร์เพ็ญ. **ระเบียบวิธีวิจัยทางการจัดการ**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

อภิชาติ สถิตนิรามัย. **รัฐธรรมนูญ การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของประชาชน**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เดือนตุลา, ๒๕๕๕.

อุดม เขยแก้ว และ กนิษฐาณ แป้นสุวรรณ. **พระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แสงดาว, ๒๕๔๘.

อุดม ทุมโฆสิต. **การปกครองท้องถิ่นสมัยใหม่: บทเรียนจากประเทศพัฒนาแล้ว**. กรุงเทพมหานคร : โครงการเอกสารและตำรา คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๐.

เอนก เหล่าธรรมทัศน์. **แปรถิ่น เปลี่ยนฐาน: สร้างการปกครองท้องถิ่นให้เป็นรากฐานของประชาธิปไตย**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๒.

(๒) ดุษฎีนิพนธ์/วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ :

กาญจนา แสงสารพันธ์. “การศึกษาภาวะผู้นำกับการบริหารคุณภาพทั้งองค์กรของโรงเรียนจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย”. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๘.

เกรียงศักดิ์ สุวรรณวัจน์. “รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำของหัวหน้ากลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา”. ดุษฎีนิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๔๙.

เกียรติ กำจรกุล. “รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อภาวะความเป็นผู้นำของคณบดี สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย”. ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา. คณะครุศาสตร์ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๓.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ชุตินารถ พูลดาวทอง. “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเมืองพัทยาในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิเศษตามทัศนะของประชาชนเมืองพัทยา”. **ปัญหาพิเศษปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป**. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๙.
- ธวัชชัย วงศ์สังข์. “คุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นในอุดมคติ : กรณีศึกษาเขตตำบลบางโปรง อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ”. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ**. คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๔.
- บุบผา จานทอง. “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในทัศนะของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลหน้าพระธาตุ อำเภอพนัสนิคมจังหวัดชลบุรี”. **ปัญหาพิเศษรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น**. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๐.
- ปาริชาติ ทองมา. “ศึกษาสภาพภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพและแบบแลกเปลี่ยนของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนจังหวัดเพชรบูรณ์”. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**. บัณฑิตศึกษา : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, ๒๕๕๐.
- พรพิทยา แก้วสามสี. “การศึกษาบทบาทการบริหารของศึกษาธิการจังหวัดในประเทศไทย”. **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, ๒๕๒๙.
- พระชินกร สุจิตโต (ทองดี). “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. **ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔.
- พระมหาโยธิน ละมุล. “บทบาทพระสงฆ์ในฐานะทรัพยากรมนุษย์และนักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๕.
- สุภา สุกุลเงิน. “ประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านหลังการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลในทัศนะของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอกะทู้มบะน จังหวัดสมุทรสาคร”. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๕.
- พระกฤษฏาภุช ธมมวโร (เต้จ๊ะดี). “การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่”. **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓.

บรรณานุกรม (ต่อ)

พระชนพร คุณสมปนโน และคณะ. “การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ ในการดำเนินชีวิตของประชาชนบ้านศิลา ตำบลศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น”. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๖๑.

พระศกลวัฒน์ จิตตปญโญ (วงวิงษ์). “บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาด อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม”. **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๖๓.

มนัสนันท์ ศิวะพรพัฒนา. “การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี”. **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๖๔.

(๓) บทความ :

กริธา คงพยัคฆ์. “การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลจันทิ อำเภอดง จังหวัดนครราชสีมา”. **วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ**. ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม ๒๕๖๓) : ๒๙-๔๑.

เกศสุดา โภคานิษฐ์ และ กิฬา หนูยศ. “บทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษานายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ”. **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร**. ปีที่ ๕ ฉบับ พิเศษ. (๒๕๖๐) : ๑๕-๒๙.

จรัส สุวรรณมาลา. “วัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่นในประเทศไทย”. **วารสารสถาบันพระปกเกล้า**. ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม ๒๕๕๐) : ๑๑.

ธนสร ธรรมสอน. “ภาวะผู้นำทางการเมืองของนายกเทศมนตรีในการบริหารเทศบาลตำบล ในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน”. **วารสารวิชาการ**. ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๑ (มิถุนายน ๒๕๕๘) : ๑๗๑.

นิตา เจริญพร. “บทบาทผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะแนวใหม่ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี”. **การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๒ สถาบันวิจัยและพัฒนา**. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. (๒๕๕๘) : ๓๕๕-๓๖๖.

พระชัยยา จิตเมธ. “ภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในตำบลหนองสิม อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี”. **วารสารพุทธนวัตกรรมการจัดการ**. ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๑) : ๓๑-๓๘.

พระมหานิรุฒ ญาณวุฑฒ. พระมหากวีวัชร อภิวัชร. “นักการเมืองท้องถิ่นในระบบราชการ”. **วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมการบริหาร**. ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๕) : ๑๗๗-๑๘๔.

บรรณานุกรม (ต่อ)

โรจนินทร์ ศรีปองพันธ์ จิรายุ ทรัพย์สิน และ วันชัย สุขตาม. “บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารจัดการในเขตเทศบาลเมืองสุรินทร์จังหวัดสุรินทร์”. **วารสารธุรกิจปริทัศน์**. ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๑) : ๑๕-๒๑.

อมร รักษาสัตย์. “การกระจายอำนาจที่ผิดพลาดซ้ำซากของ มหาไทยและนักการเมือง”. **วารสารสุโขทัยธรรมาธิราช**, ๒๕๔๔.

อรศิริ เกตุศรีพงษ์. “สังคหวัตถุ ๔ : วัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการจัดการความรู้”. **วารสาร Productivity World เพื่อการเพิ่มผลผลิต**. ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๖๘ (พฤษภาคม - มิถุนายน ๒๕๕๐) : ๔๓- ๔๖.

(๔) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ :

การเลือกตั้งเทศบาลตำบลทับมา จังหวัดระยอง. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://thapma.go.th> [๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕].

ทีมงานห้วยแห่งปากคอกท้องถิ่น. “ภาพลักษณ์ในวัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่นต้องมีคุณธรรมจริยธรรม”. **สยามรัฐออนไลน์** ๕ มีนาคม ๒๕๖๔. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://siamrath.co.th/n/225057> [๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๕].

มรุต วันทนากกร. **เทศบาลกับการปกครองท้องถิ่นไทย**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.thaipost.net/main/detail/94108> [๘ ตุลาคม ๒๕๖๕].

ลิขิต ธีรเวคิน. **คุณสมบัติสำคัญของนักการเมืองที่ดี**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://mgronline.com/daily/detail/9490000061572> [๘ ตุลาคม ๒๕๖๕].

วฐิต ธีรวัฒน์. **ระยอง : นายกเทศมนตรีตำบลทับมา แฉลงนโยบายขับเคลื่อนพัฒนาท้องถิ่น ๑ มิถุนายน ๒๕๖๔**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.thai-news-online.com/8939> [๒๑ กันยายน ๒๕๖๕].

สุทธิชัย ปัญญโรจน์. **คุณลักษณะผู้นำที่ดี**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://oknation.nationtv.tv/blog/markandtony/2011/08/10/entry> [๘ กันยายน ๒๕๖๕]

หทัยกาญจน์ ตรีสุวรรณ. **เลือกตั้งเทศบาล ๖๔ : ผู้สมัครกว่า ๗ หมื่นคนเพื่อชิง ๓.๓ หมื่นตำแหน่งทั่วประเทศ**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.bbc.com/thai/thailand-56547328> [๑๕ กันยายน ๒๕๖๕].

อิสราวดิ ชำนาญกิจ. **New World Order การจัดระเบียบโลกใหม่ ที่ผู้นำควรรู้**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : Available URL : <http://leadership.exteen.com/20090420/new-world-order> [๕ มกราคม ๒๕๖๖].

บรรณานุกรม (ต่อ)

(๕) ผู้ให้สัมภาษณ์ :

สัมภาษณ์ พระครูสุธีภิตติบัณฑิต, รศ.ดร. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มจร, ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๖.

พระปลัดระพิน พุทธิสาโร, รศ.ดร. รองคณบดีคณะสังคมศาสตร์ ฝ่ายวิชาการ มจร, ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๖.

ผศ. ดร.นรพัชร เสางทอง. อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ ม.ปทุมธานี, ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๖.

ว่าที่ ร.ต. ดร.เอกรินทร์ ศิริรัตน์ชัย. อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ ม.ปทุมธานี, ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๖.

นายเรืองฤทธิ์ ประกอบธรรม, นายอำเภอบ้านฉาง อ.เมืองระยอง จ.ระยอง, ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๖.

นายเจต เมฆอรุณ, สมาชิกสภาเทศบาลตำบลทับมา วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๖.

ร.ต.อ.ดำหริ จูติ, ศึกษานายกเทศมนตรีตำบลทับมา, ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๖.

นางสาวสโรชา วงษ์ศรี, กำนันตำบลทับมา อ.เมืองระยอง จ.ระยอง, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๖.

นายปรีชาดิ สุทธิอีก, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๔ ตำบลทับมา อ.เมืองระยอง จ.ระยอง, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๖.

๒. ภาษาอังกฤษ :

(I) BOOKs :

Best. John W. **Research in Education**. New Jersey: Pretice-Hall. Inc., 1981.

Biddle. **The Community Development Process: The Discovery of Local Initiative**. New York: Holt Rinehart and Winston, 1959.

Clement. L. M.&Richard. S.T.. **Effective Leadership in Student Services**. San. Francisco: Jossey- Bass, 1992.

Hoyle. **The Role of the Teacher**. London: Routledge and Kegan Paul, 1969.

John W. Gardner. **On Leadership**. New York: A Divison of Macmillan, 1990.

Judson R. Landis. **Sociology: Concepts and Characteristics**. Belmont: Wadworth, 1971

Stogdill. R. M.. **Handbook of Leadership A Survey of Literature**. New York: Free press, 1974.

Yukl G. **Leadership in Organizations**. 4th ed. Engle wood Cliffs. New Jersey: Prentice – Hill, 1998.

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา
อำเภอเมือง จังหวัดระยอง”

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามนี้สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยแบบสอบถามนี้ผู้วิจัยขอความกรุณาให้ท่านพิจารณาตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริงเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ คำตอบของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ และนำไปใช้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาครั้งนี้เท่านั้น

๒. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ ๒ บทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ส่วนที่ ๓ การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ และเสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม

นายธนกฤต ชัยเทวะกุล

นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ส่วนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามต่อไปนี้โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในวงเล็บหน้าข้อความที่ตรงกับตัวท่าน
ตามความเป็นจริง

๑. เพศ

() ๑. ชาย

() ๒. หญิง

๒. อายุ

() ๑. อายุ ๑๘-๒๐ ปี

() ๒. อายุ ๒๑-๓๐ ปี

() ๓. อายุ ๓๑-๔๐ ปี

() ๔. อายุ ๔๑-๕๐ ปี

() ๕. อายุ ๕๑-๖๐ ปี

() ๖. อายุ ๖๑ ปีขึ้นไป

๓. ระดับการศึกษาสูงสุด

() ๑. ประถมศึกษา

() ๒. มัธยมศึกษา

() ๓. ปวช. ปวส. อนุปริญญา

() ๔.ปริญญาตรี

() ๕. สูงกว่าปริญญาตรี

๔. อาชีพ

() ๑. เกษตรกร

() ๒. พนักงานบริษัทเอกชน

() ๓. ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว

() ๔. รับจ้าง

() ๕. ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ

() ๖. ไม่ได้ประกอบอาชีพ

() ๗. อื่นๆ ระบุ.....

๕. ระดับรายได้

() ๑. ไม่เกิน ๑๕,๐๐๐ บาท

() ๒. ๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท

() ๓. ๒๐,๐๐๑ - ๒๕,๐๐๐ บาท

() ๔. ๒๕,๐๐๑ บาทขึ้นไป

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลท่าบมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

มีระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด	ให้คะแนน	๕	คะแนน
มีระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก	ให้คะแนน	๔	คะแนน
มีระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง	ให้คะแนน	๓	คะแนน
มีระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อย	ให้คะแนน	๒	คะแนน
มีระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อยที่สุด	ให้คะแนน	๑	คะแนน

คำชี้แจง : โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้โดยละเอียด แล้วทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงความคิดเห็น หรือความรู้สึกของท่านซึ่งเป็นจริงมากที่สุดเพียงข้อเดียว

ข้อที่	บทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบล ท่าบมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
		เห็นด้วย (+๑)	ไม่แน่ใจ (๐)	ไม่เห็นด้วย (-๑)	หมายเหตุ
๑. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน					
๑	นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาลจัดให้มีโครงการก่อสร้างถนนคอนกรีต ถนนลาดยาง ถนนหินคลุก และรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการช่วยกันดูแลและรักษาความสะอาดของถนน				
๒	นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาลอำนวยความสะดวกจัดให้มีระบบประปาชุมชนทุกครัวเรือน				
๓	นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาลจัดให้ มีการซ่อมแซมถนนหรือทางเดินเท้าเพื่อความสะดวกแก่ประชาชน				
๔	นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาล ส่งเสริมการบำรุงรักษาเสาไฟฟ้า สายไฟฟ้า หรือหลอดไฟฟ้าตามถนนหรือชุมชน				
๒. ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต					
๑	นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาลให้สถานศึกษาในสังกัดได้รับการพัฒนามีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอ ทันสมัย เด็กได้รับโอกาสทางการศึกษา				

ข้อที่	บทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบล ทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
		เห็นด้วย (+๑)	ไม่แน่ใจ (๐)	ไม่เห็นด้วย (-๑)	หมายเหตุ
๒	นักรการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาล สนับสนุนให้ประชาชนได้รับการบริการ ด้าน สาธารณสุข อย่างเพียงพอและทั่วถึง				
๓	นักรการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาล ส่งเสริม ให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับการเรียนรู้อย่าง ต่อเนื่อง				
๔	นักรการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาลให้มีการ ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับ โรคติดต่อ ตามประจำฤดูโรคติดต่อ				
๓. ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการ รักษาความสงบเรียบร้อย					
๑	นักรการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาล ส่งเสริม ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน				
๒	นักรการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาล ส่งเสริม การปกครองในระบอบประชาธิปไตยให้ ประชาชนได้รับความเสมอภาค และมีสิทธิ เสรีภาพ				
๓	นักรการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาลในการ รักษาความสงบเรียบร้อยของชุมชน โดยมี อาสาสมัครฝ่ายพลเรือน				
๔	นักรการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาลมีการ ฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ให้แก่ เด็กและเยาวชนภายในชุมชน				
๔. ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว					
๑	นักรการเมืองท้องถิ่นวางแผนร่วมกับเทศบาล ในการพัฒนาท้องถิ่น				
๒	นักรการเมืองท้องถิ่นวางแผนร่วมกับเทศบาล ในการพัฒนาเทคโนโลยีให้ประชาชนสามารถ เข้าถึงข้อมูลของเทศบาลได้สะดวก				

ข้อที่	บทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบล ทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
		เห็นด้วย (+๑)	ไม่แน่ใจ (๐)	ไม่เห็นด้วย (-๑)	หมายเหตุ
๓	นักการเมืองท้องถิ่นวางแผนร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่เพื่ออำนวยความสะดวกและส่งเสริมการลงทุน ส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น				
๔	นักการเมืองท้องถิ่นวางแผนร่วมกับเทศบาลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวสร้างรายได้ให้กับท้องถิ่น				
๕. ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม					
๑	นักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลสนับสนุนการออกกฎระเบียบเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม				
๒	นักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลมีการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและการกำจัดมลพิษในท้องถิ่น				
๓	นักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลให้การบำรุงดูแลรักษาสาธารณูปโภคเพื่อประโยชน์ให้ประชาชนใช้สอยอย่างทั่วถึง				
๔	นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาลรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และลดการเผาป่าลดการใช้สารเคมี				
๖. ด้านการศาสนา ศิลปะวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น					
๑	นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาล ส่งเสริมการจัดกิจกรรมประเพณีประจำท้องถิ่น และวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาเป็นประจำ				
๒	นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาลจัดกิจกรรม/โครงการ เพื่อการอนุรักษ์เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและ ประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น				

ข้อที่	บทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบล ทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
		เห็นด้วย (+๑)	ไม่แน่ใจ (๐)	ไม่เห็นด้วย (-๑)	หมายเหตุ
๓	นักรการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาลจัดให้มีการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาและวัดประจำท้องถิ่นในแต่ละชุมชน				
๔	นักรการเมืองท้องถิ่นร่วมกับเทศบาล ส่งเสริมสนับสนุนและส่งเสริมการรักษาเอกลักษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น และประเพณีชุมชน				

ส่วนที่ ๓ การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา
อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ข้อที่	การประยุกต์หลักสังคหวัตถุเพื่อส่งเสริม บทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบล ทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
		เห็นด้วย (+๑)	ไม่แน่ใจ (๐)	ไม่เห็นด้วย (-๑)	หมายเหตุ
๑. หลักทาน คือ การสงเคราะห์ประชาชน					
๑	นักรการเมืองท้องถิ่นจัดให้มีโครงสร้างพื้นฐาน ที่จำเป็นเพื่อบำบัดความเดือดร้อนแก่ ประชาชน				
๒	นักรการเมืองท้องถิ่นให้ความช่วยเหลือแก่ ประชาชนที่ตกทุกข์ได้ยาก ได้มีชีวิตและความ เป็นอยู่ที่ดีขึ้น				
๓	นักรการเมืองท้องถิ่นจัดให้มีการจัดเวรออก สำรวจชุมชนและรักษาความสงบเรียบร้อยใน ชุมชน				
๔	นักรการเมืองท้องถิ่นให้ออกบริการสาธารณสุข แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง				
๕	นักรการเมืองท้องถิ่นจัดให้มีระบบ สาธารณูปโภคและให้ประชาชนเข้ามามีส่วน ร่วมในการจัดการ				
๖	นักรการเมืองท้องถิ่นส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีการ จัดกิจกรรมเกี่ยวกับประเพณีของท้องถิ่น				
๒. ปิยวาจา คือ ถ้อยคำที่เป็นประโยชน์					

ข้อที่	การประยุกต์หลักสังคมศาสตร์เพื่อส่งเสริม บทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบล ทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
		เห็นด้วย (+๑)	ไม่แน่ใจ (๐)	ไม่เห็นด้วย (-๑)	หมายเหตุ
๑	นักรการเมืองท้องถิ่นจัดให้เทศบาลมีการ ประชาสัมพันธ์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ ประชาชน				
๒	นักรการเมืองท้องถิ่นให้เทศบาลความ ช่วยเหลือแก่ประชาชนที่ตกทุกข์ได้ยาก ได้มี ชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น				
๓	นักรการเมืองท้องถิ่นจัดให้มีการจัดเวรออก สำรวจชุมชนและรักษาความสงบเรียบร้อยใน ชุมชน				
๔	นักรการเมืองท้องถิ่นให้ออกบริการสาธารณสุข แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง				
๕	นักรการเมืองท้องถิ่นจัดให้มีระบบ สาธาณูปโภคและให้ประชาชนเข้ามามีส่วน ร่วมในการจัดการ				
๖	นักรการเมืองท้องถิ่นส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีการ จัดกิจกรรมเกี่ยวกับประเพณีของท้องถิ่น				
๓. อัตถจริยา	การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์ แก่ตนเองและผู้อื่น				
๑	นักรการเมืองท้องถิ่นร่วมสนับสนุนโครงสร้าง พื้นฐานของท้องถิ่น				
๒	นักรการเมืองท้องถิ่นให้ความช่วยเหลือและ ส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชาชน				
๓	นักรการเมืองท้องถิ่นจัดร่วมเป็นแบบอย่าง มี การปฏิบัติตามกฎระเบียบของชุมชน สังคม และร่วมการรักษาความสงบเรียบร้อย				
๔	นักรการเมืองท้องถิ่นมีการออกกำลังกายและ รักษาสุขภาพอนามัยให้เป็นแบบอย่างแก่ ประชาชน				
๕	นักรการเมืองท้องถิ่นจัดให้มีระบบ สาธาณูปโภคเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ ประชาชน				

ข้อที่	การประยุกต์หลักสังคมศาสตร์เพื่อส่งเสริม บทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบล ทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
		เห็นด้วย (+๑)	ไม่แน่ใจ (๐)	ไม่เห็นด้วย (-๑)	หมายเหตุ
๖	นักรการเมืองท้องถิ่นเป็นผู้ประพฤติตนและการปฏิบัติตนตามในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น เช่น การแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น				
๔. สมานัตตตา คือ การวางตนให้เหมาะสม					
๑	นักรการเมืองท้องถิ่นวางตนในการเป็นตัวแทนประชาชนในการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐาน				
๒	นักรการเมืองท้องถิ่นวางตนได้เหมาะสมตามกาลเทศะให้เป็นแบบอย่างแก่ประชาชน				
๓	นักรการเมืองท้องถิ่นวางตนได้เหมาะสมตามระเบียบของท้องถิ่น				
๔	นักรการเมืองท้องถิ่นมีภาพลักษณ์ส่งเสริมกิจกรรมการออกกำลังกายและรักษาสุขภาพและสนับสนุนการออกกำลังกายให้ประชาชนได้เป็นแบบอย่าง				
๕	นักรการเมืองท้องถิ่นจัดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น				
๖	นักรการเมืองท้องถิ่นร่วมกิจกรรมตามจารีตประเพณีกับประชาชนในท้องถิ่น				

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา
อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ตอนที่๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

วัน/เดือน/ปี ที่ให้สัมภาษณ์.....เวลา.....น

ชื่อ/นามสกุล.....

อายุ.....ปี ตำแหน่ง.....

๑. การส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ซึ่งประกอบด้วย ๑) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ๒) ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ๓) ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ๔) ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว ๕) ด้านระบบสาธารณสุข ๖) ด้านการส่งเสริมสร้างความเข้มแข็ง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน และ ๖) ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามหลักสังกัด ๔ ตามหลักทาน (การส่งเสริมประชาชน) ควรปฏิบัติตนอย่างไร ?

๒. การส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ซึ่งประกอบด้วย ๑) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ๒) ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ๓) ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ๔) ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว ๕) ด้านระบบสาธารณสุข ๖) ด้านการส่งเสริมสร้างความเข้มแข็ง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน และ ๖) ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามหลักสังกัด ๔ ตามหลักปิยะวาทา (การสื่อสารที่มีประโยชน์) ควรปฏิบัติตนอย่างไร ?

๓. การส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ซึ่งประกอบด้วย ๑) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ๒) ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ๓) ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ๔) ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว ๕) ด้านระบบสาธารณสุข ๖) ด้านการส่งเสริมสร้างความเข้มแข็ง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน และ ๖) ด้าน

ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตามหลักอรรถ
จริยา (การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น) ควรปฏิบัติตนอย่างไร ?

.....

.....

.....

๔. การส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
ซึ่งประกอบด้วย ๑) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ๒) ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ๓) ด้านการจัด
ระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ๔) ด้านการวางแผน การส่งเสริม
การลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว ๕) ด้านระบบสาธารณสุข ๖) สาธารณูปการด้าน
การเสริมสร้างความเข้มแข็ง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน และ ๖) ด้าน
ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตามหลัก
สมานัตตตา (การวางตนให้เหมาะสม) ควรปฏิบัติตนอย่างไร ?

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง

(Index of Congruence : IOC)

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นรายข้อ (IOC) ของแบบสอบถาม
เรื่อง การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา
อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ตอนที่ ๒ : แบบสอบถามเกี่ยวกับเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาท
นักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

การส่งเสริมบทบาทนักรการเมือง ท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
	๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
๑. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน								
ข้อ ๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒. ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต								
ข้อ ๑	๐	+๑	+๑	+๑	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
ข้อ ๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓. ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบ เรียบร้อย								
ข้อ ๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔. ด้านการบริการสาธารณะสุข และสุขภาพอนามัย								
ข้อ ๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๒	๐	+๑	+๑	+๑	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
ข้อ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

การส่งเสริมบทบาทนักการเมือง ท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
	๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
ข้อ ๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕. ด้านระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการด้านการเสริมสร้าง ความเข้มแข็ง และส่งเสริมการมี ส่วนร่วมของชุมชน								
ข้อ ๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๒	๐	+๑	+๑	+๑	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
ข้อ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๖. ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีต ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น								
ข้อ ๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๒	๐	+๑	+๑	+๑	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
ข้อ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ตอนที่ ๓ การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา
อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ความเข้าใจทางการเมืองใน ระบอบประชาธิปไตยตามหลัก ๓	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
	๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
๑. ทาน คือ การสงเคราะห์ประชาชน								
ข้อ ๑	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
ข้อ ๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ความเข้าใจทางการเมืองใน ระบอบประชาธิปไตยตามหลัก ๓	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
	๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
ข้อ ๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๖	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒. ปิยวาจา คือ ถ้อยคำที่เป็นประโยชน์								
ข้อ ๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๒	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
ข้อ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๖	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓. อรรถจริยา การประพฤติตนให้เป็น ประโยชน์แก่ตนเอง และผู้อื่น								
ข้อ ๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๔	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
ข้อ ๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๖	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔. สมนัตตตา คือ การวางตัวให้เหมาะสม								
ข้อ ๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๒	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
ข้อ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๖	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ภาคผนวก ค

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.979	48

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ข้อที่ 1 ด้านที่ 1	126.0333	284.171	.774	.978
ข้อที่ 2 ด้านที่ 1	125.8667	285.292	.728	.979
ข้อที่ 3 ด้านที่ 1	125.8667	283.499	.751	.979
ข้อที่ 4 ด้านที่ 1	125.8667	283.499	.751	.979
ข้อที่ 1 ด้านที่ 2	125.9333	288.478	.683	.979
ข้อที่ 2 ด้านที่ 2	126.0667	280.064	.863	.978
ข้อที่ 3 ด้านที่ 2	126.0333	283.275	.815	.978
ข้อที่ 4 ด้านที่ 2	125.9333	282.892	.816	.978
ข้อที่ 1 ด้านที่ 3	126.0333	277.482	.942	.978
ข้อที่ 2 ด้านที่ 3	126.0667	280.064	.863	.978
ข้อที่ 3 ด้านที่ 3	126.0333	277.482	.942	.978
ข้อที่ 4 ด้านที่ 3	125.9333	291.513	.824	.979
ข้อที่ 1 ด้านที่ 4	125.8667	287.775	.748	.979
ข้อที่ 2 ด้านที่ 4	125.9333	282.892	.816	.978
ข้อที่ 3 ด้านที่ 4	125.9667	285.137	.738	.979
ข้อที่ 4 ด้านที่ 4	126.0000	281.655	.859	.978
ข้อที่ 1 ด้านที่ 5	126.0667	280.064	.863	.978
ข้อที่ 2 ด้านที่ 5	126.0333	283.275	.815	.978
ข้อที่ 3 ด้านที่ 5	125.9333	282.892	.816	.978
ข้อที่ 4 ด้านที่ 5	125.9667	285.137	.738	.979
ข้อที่ 1 ด้านที่ 6	126.0667	280.064	.863	.978
ข้อที่ 2 ด้านที่ 6	126.0333	277.482	.942	.978
ข้อที่ 3 ด้านที่ 6	125.9333	291.513	.824	.979
ข้อที่ 4 ด้านที่ 6	125.9333	284.271	.754	.979
หลักธรรมข้อที่ 1 ด้านที่ 1	125.9333	282.892	.816	.978
หลักธรรมข้อที่ 2 ด้านที่ 1	125.8667	285.292	.728	.979
หลักธรรมข้อที่ 3 ด้านที่ 1	125.8667	283.499	.751	.979

หลักธรรมข้อที่ 4 ด้านที่ 1	125.8667	283.499	.751	.979
หลักธรรมข้อที่ 5 ด้านที่ 1	126.0000	281.655	.859	.978
หลักธรรมข้อที่ 6 ด้านที่ 1	125.9333	288.478	.683	.979
หลักธรรมข้อที่ 1 ด้านที่ 2	126.0667	280.064	.863	.978
หลักธรรมข้อที่ 2 ด้านที่ 2	126.0333	283.275	.815	.978
หลักธรรมข้อที่ 3 ด้านที่ 2	125.9333	282.892	.816	.978
หลักธรรมข้อที่ 4 ด้านที่ 2	125.9667	285.137	.738	.979
หลักธรรมข้อที่ 5 ด้านที่ 2	126.0333	277.482	.942	.978
หลักธรรมข้อที่ 6 ด้านที่ 2	126.0667	280.064	.863	.978
หลักธรรมข้อที่ 1 ด้านที่ 3	126.0333	277.482	.942	.978
หลักธรรมข้อที่ 2 ด้านที่ 3	125.9333	291.513	.824	.979
หลักธรรมข้อที่ 3 ด้านที่ 3	125.9333	284.271	.754	.979
หลักธรรมข้อที่ 4 ด้านที่ 3	125.8667	287.775	.748	.979
หลักธรรมข้อที่ 5 ด้านที่ 3	125.9333	282.892	.816	.978
หลักธรรมข้อที่ 6 ด้านที่ 3	126.0667	280.064	.863	.978
หลักธรรมข้อที่ 1 ด้านที่ 4	126.0000	281.655	.859	.978
หลักธรรมข้อที่ 2 ด้านที่ 4	125.9333	288.478	.683	.979
หลักธรรมข้อที่ 3 ด้านที่ 4	126.0667	280.064	.863	.978
หลักธรรมข้อที่ 4 ด้านที่ 4	126.0331	283.275	.815	.978
หลักธรรมข้อที่ 5 ด้านที่ 4	125.9336	282.892	.816	.978
หลักธรรมข้อที่ 6 ด้านที่ 4	125.9667	285.137	.738	.979

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
130.0667	302.064	17.38000	48

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูล

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชาวิทยาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารพระราชมณเฑียร (นคร เขมปาลี)
เลขที่ ๗๙ หมู่ ๕ ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๙๐ โทร. ๐-๓๕๙๙-๔๐๙๓

ที่ ๓๖ ๘๐๐๕.๒/๖ ๑๖๕

១៩ កក្កដា ២០២២

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้ผลิตสัณฐานณ์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายจักร แก้วคำ รองนายกเทศมนตรีตำบลทับมา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัณฐานณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องจาก นายธนกร ชัยเพชรกุล รหัสประจำตัวนิสิต ๖๔๑๐๑๐๔๐๑๖ นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ให้การศึกษารายละเอียด “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักรบเพื่อการป้องกันเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องจำเป็นจะต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งครอบคลุมพระราชกรณียกิจของท่านเพื่อโปรดปรานราษฎรตามคุณูปการที่ได้มีคำสั่งเป็นกรณีสำคัญ และให้บรรพบุรุษข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเน้นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักฐานที่รัฐสภาสหพันธ์ชาติ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งที่จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมาก
โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

อภินิชา ธีรพงศ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภินิชา ธีรพงศ์)
ผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ผู้ประสานงาน : นายชนกฤต ชัยเพชรกุล
โทร

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชาวิศวกรรม คณะวิศวกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารพระราชบิดาโมลี (นคร เขมปาลี)
เลขที่ ๗๔ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๙๐ โทร. ๐-๓๖๓๔-๐๐๖๗

ที่ ๓๗ ๘๐๐๕.๒/๗ ๑๖๖

๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้จัดส่งสำเนาฉบับเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายชูศักดิ์ คงทน รองนายกเทศมนตรีตำบลปัทมมา
ถึงที่ส่งมาด้วย แบบสำเนาฉบับที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๓ ชุด

เนื่องด้วย นายธนภฤต ชัยหิระกุล รหัสประจำตัวนิสิต ๖๕๐๖๐๑๐๖ นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทในการเมืองท้องถิ่นเทศบาลตำบลพิมาย อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของงานศึกษาด้านหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้เป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งคือความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดกรุณาอนุญาตให้ใช้สถานที่ในการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะประกอบด้วยการทำทบทวนไป หลังการรู้วัตถุประสงค์งานนี้ด้วย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งที่จะได้ให้ความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

อณู อนุ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิญญา ฉัตรช่อฟ้า)
ผู้อำนวยการหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ผู้ประสานงาน : นายชนกฤต ชัยเทวะกุล
โทร.

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชาวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารพระราชวังนโมลี (นคร เขมราฐ)
เลขที่ ๗๗ หมู่ ๕ ตำบลสีไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐ โทร. ๐-๓๖๖๔-๘๐๙๐

ที่ ๓๗ ๘๐๐๕.๒/๖ ๑๕.

๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือสัมภาษณ์กับข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายสโรชา วงศ์ศรี ท่านันต์บสถิตินมา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายธนกฤต ชีวะเพชรกุล รหัสประจำตัวนิสิต ๖๕๐๑๐๕๐๔๖๖ นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทการเมืองท้องถิ่นแบบศาลาตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดูงานหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้เป็นจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งคือชาวอนุเคราะห์ทุกท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้ใช้ข้อมูลเป็นการมีนัยยะ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะประกอบขึ้นมาจากข้อต่อไปนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หรือเป็นอย่างไรบ้างก็ได้เพื่อความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

อภินันท์ จันทน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภินันท์ จันทน)
ผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ผู้ประสานงาน : นายชนกฤต ชัยเทวะกุล
โทร.

หลักสูตรบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารพระพรหมรัตนโมลี (นคร เขมปาลี)
เลขที่ ๑๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๙๑๐๐ โทร. ๐๓๖-๘๖๖๖-๕๐๐๐

ที่ กว ๘๐๐๕.๒/๖ ๑๕๙

261 ព្រឹត្តិបត្រ ព្រឹត្តិបត្រ

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้ผลิตหน้ากากอนามัยกับข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายปาริชาติ สุทธิอีก ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔
ซึ่งมีผลมาด้วย แบบสืบเสาะหาข้อมูลเกี่ยวกับชุมชน จำนวน ๑ ชุด

เบื้องต้น นายธนกรชัย แซ่หว่องกุล รหัสประจำตัวนิสิต ๖๕๐๑๖๐๔๐๑๖ นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อเสริมบทบาทการเมืองท้องถิ่นเทศบาลตำบลบึงพลา อำเภอมือง จังหวัดระยอง” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้เป็นจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ใช้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งจากวรรณกรรมที่จัดทำขึ้นเพื่อปรับปรุงพหุวัฒนธรรมให้สอดคล้องกับบริบทสังคม และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าทำให้ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

อดิเทพ นิลนิล
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อดิเทพ นิลนิล)
ผู้อำนวยการหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ผู้ประสานงาน : นายธนภุต ชัยเพระกุล
โทร

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์

ภาคผนวก จ
ภาพประกอบการสัมภาษณ์

ภาพประกอบการสัมภาษณ์

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ-สกุล : นายธนกฤต ชัยเทวะกุล
- วัน/เดือน/ปีเกิด : ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๓
- ภูมิลำเนา : ๗๕ หมู่ ๗ ตำบลโคกมะม่วง อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๒๒๐
- การศึกษา
- พ.ศ. ๒๕๖๓ : ปริญญาตรี รัฐศาสตรบัณฑิต
วิทยาลัยสงฆ์ระยอง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ผลงานวิชาการ : ธนกฤต ชัยเทวะกุล. (๒๕๖๗). “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริม
บทบาทนักรการเมืองท้องถิ่น เทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัด
ระยอง”. วารสารพุทธนวัตกรรมการจัดการ. ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๔
(กรกฎาคม - สิงหาคม ๒๕๖๗) : ๑๔๓ - ๑๕๗.
- ปีที่เข้าศึกษา : ปีการศึกษา ๒๕๖๕
- ที่อยู่ปัจจุบัน : ๓๔๑ หมู่ที่ ๑ ตำบลมะขามคู่ อำเภอนิคมน้ำจืด จังหวัดระยอง ๒๑๑๘๐

